

Fijian, Western: Bible for 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 John, 2 Thessalonians, 3 John, Acts, Colossians, Ephesians, Galatians, Hebrews, James, John, Jude, Mark, Philemon, Philippians, Titus

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Mark

Chapter 1

¹ Ko kwe na i taula ni tukutuku vina lei Jisu Karisito, na luveni Momo Levu Me wetei sa vola o Asea na parofita
² "Dania qi na qei vatala yati na lequ vakavakatala me teimata yati i va vaticem. I na vatakeya o koya na lem
calevu³ A qei lia na lio a coco no mai ina buto ni vikaikai, " "Ba vakarautakinia na ca levu ni Kalou Ba
vadodonutaki nia na lea ca levu"⁴ A qei laka mai o Joni i na buto ni vikaikai qe vunautakinia me re vivutuni qe
me re laka dei mai ina ledra i valavala cakaca⁵ A re sa laka koko ivua na koi Jiutia qe o kora na koi i Jeruisalemi,
qe re sa vavitaistaki mai vua. ⁶ Sa qei taqa tu mai o Joni na taba ni kameli qe na i yoro i ye i gau, qe kania na
vodre qe na ta ni oni.⁷ A qei kwaya ina lia i na tei taku mai I lia ina tetelagi sara i va au, i na lea tetelagi qi tam`
rewa ni koruva mequ serekia na lea wawa ni vava. ⁸ Qi na vavitaistaki ni iko ina wai, i na qei laka mai Koya qe
qe mai vivavitaisto ina Yalo Tabu⁹ I na siga so kwe a sa vavitaistaki qe ka o Jisu, a laka no mai Nasareci ina
vanua o Kaleli, qe qei vavitaistaki ni koya o Joni i na gusu ni ruwai na Joritani. ¹⁰ Na gauna sa cavaraki mai kha o
Jisu, sa qei taseva mai na lomalagi qe oro mai na Yalo Tabu me wetei na ruve. ¹¹ A sa qei rogo mai a lia lio mai
lomalagi "O iko o luvei au vina. Qi sa rui gadretaki ni iko` vakalevu"¹² A sa qei kaywa mai vua na Yalo ni Kalou me
laka i vikaikai. ¹³ A qei no tu mai vikaikai me vasagavulu na siga qe maritia mai o Setani. Sa no qara tu na
manumanu raukawa, qara qwaravi tu na agilosu. ¹⁴ Gauna a sa vesu oti kwa o Joni, a sa qei laka mai Jisu i Kaleli qe
kacivakinia rauni na tukutuku vina ni Kalou. ¹⁵ Qa kwaya " Ko kwe na gauna yalataki isa voleke mai na lea
matanitu na Kalou, vivutuni qe vabautia nai tukutuku vina. ¹⁶ Na gauna a taubale vali a bati ni ruwai i Kaleli, a lau
sara e mata i vuaru na vitacini o Saimoni qe Adriu o koru na dau roro. ¹⁷ Qa kwaya sara yati i vuaru o Jisu " Ru
laka mai, takuci mai qi na qei vakavuli ni vaticem`mo tia dau roro ni yalo ni tamata. ¹⁸ Qaru sa deinia tu ledru
lawa qe ru takuci koya sara. ¹⁹ Vakasewsewa leqwa yati i mata, a sa dani ru sara o Jisu o koru na luvei Sepete, o Joni
qe Jemesa o tacia, a ru cironitia no na lawa i na buto ni ledru waqa. ²⁰ Coviru sara yati o Jisu qe ru sa dei ni
tamadru o Sepete i buto ni waqa qe lia na ledru tamata cakacaka qaru sa takuci sara. ²¹ Qa sa toso sara na ledru
yatoyato i na vanua o Kapenaumi, i na siga ni vakacegeu a sa lei vakavuli sara i na vanua ni bose na ledra na Jiu.
²² Sa rui vivakayavalati na lea vivakavulici i wetai i lia i tau vua na lewa, qe tam wetai o kora na lea vivakavuvuli
o Mosese. ²³ A qei gisati Jisu qe mai a lia a curumi yanitu tu mai ina buto ni vanua ni bose. ²⁴ "Na yava me ba tara
iva iko, Jisu na koi Nasareci? E sa laka no mai mo mai vacaca ni kemam`? Qi kilati iko vina du. O iko na kwa talei
ni Kalou". ²⁵ Qa qei karavia dei na nitu a curumi koya tu qe sa vagwalala mai vua, qe qei tagi lagalaga tu yati na tamata
du. ²⁷ A re sa vitolavi qe vicacanitaki. "Na yava kwe? I lia leqwa nei vakavuvuli qwaqwa vou! Sa rewa ni borisitia
na nitu qe varogocia!" ²⁸ Sa qei robotia kece yati ina vanua i Kaleli na tukutuku o Jisu. ²⁹ I na gauna sa deinia mai
kwa na were ni bose o Jisu qe o koru Jemesa qe o Joni, aru sa laka vata sara i na ledru were o Saimoni qe Adriu. ³⁰
Ni ru yaco yati, aru sa vatakea sara i va Jisu ni taivismate taka no o gwani tamai Saimoni. ³¹ A laka vua o Jisu qe
qulu sara e lima qe vakatunia; sa qei laka dei mai vua na raraci qe varautakinia sara mai na kedru. ³² Ni si bere ni
drom`na siga ina yaviyavi so kwe, a re sa qei lai mei mai vua o kora koko a re raraci qe re waqani anitu tu. ³³ A re
sa qei sososvia koko qamai na ledru mata ni were. ³⁴ O Jisu a sa qei vakacola nira koko na raraci qe vikaratira dei
na anitu a waqanira tu. ³⁵ A cavutoro mai ina gwatagwata gigilo ni siga taravia, qe laka sara i na lia na vanua
vakikitawa me lai masu vura ka. ³⁶ O Saimoni qaru nakea vo aru sa qei vabutu ki koya mai. ³⁷ I na gauna aru sa
ligoci koya ka, aru qei kwaya "E re sa va getuvi iko koko tu mai". ³⁸ A qei kwaya, "Te va laka leqwa i na vivanua leqwa
i sewa mequ lai vunau rauni tovo ka. So kwe nei naki ni lequ laka mai " ³⁹ Qa sa qei volitia koko na ledra vanua ni
bose na Jiu ina vanua o Kaleli, a vunau qe vikaratira muni na waqani tu ina anitu. ⁴⁰ A lia na tagwane vukavuka a
laka mai vua qe mai tekitoru qe cauria, "Maga e rewa ni tara, qe vasavasavataki ni au sara". ⁴¹ I na lea wewea o
Jisu a qei kwaya "Qi rewatia. Qo savasava" ⁴² A vele vasauri vua na vukavuka, qe sa savasava e yago. ⁴³ A tara a lia na
tata bitabita ni vivakadre o Jisu i vua qe vakatala dei. ⁴⁴ Qa qei kwaya vua "Kuwa ni lai dola gusutaki vua i lia, laka
qe vatekea m`yago vua nai talatala, qe lai vakacabo i soro me wetai na lea i vakaro o Mosese, qe me tia i vadudu i
vuara ni o sa vakacolai". ⁴⁵ A qei laka qe lai kwalekwaletira rauni, qe sa vavunia na lea tam`rauni rewa o Jisu i na
levu ni oso ni tamata qe sa no tu boto i na lia na vanua vagwalala. Qa re si cedre ga no yati na tamata.

Chapter 2

¹A sa yalobo na vica na siga na lea leqwa o Jisu i Kapenaumi , sa lai covaki leqwa ati na lea sa nodoki no .² A bi na vanua ni no are sa no ka , me aco sara i mataniwere na kea bi na tamata.³ A ru sewa na momo aru roqotia vali mai alia na mate musu .⁴ Aru sa tam rewa ya i va Jisu ina bi ni tamata .A ru sa qei kadretakinia i na bewa ni were qa ru cevele a lia na tiki ni kava me vidonui qa Jisu qa ru vatuku ni koya civo i vua .⁵ Ba ligocia na ledru vabautia ,sa qei kwaya o Jisu ivua na mate musu , " lequ saravou na lem i valavala cakaca koko qi sa numideinia .⁶ A re sewa na vunivola a dere na ledra cola i buto na kwa kwaya o Jisu. ⁷"E irewa vakaava na tamata kwe,me tata wetai kwe ? me tata cacavakinia na momo levu kwe ?." ⁸A wetai boto na ava na lea kilatia o Jisu na yalo ni momo levu kwe a tau no i vua.N kwa ara numia , "a qei tau tata ivuara na ava om vinumiyakinia ka na kwa au kwaya? ⁹Na ava mequ kwaya i rewarewa i vua na momo isobetia ti koya tu na mate musu . 'Qi sa numideinia na lem i valavala dosadosa se me qu kwaya 'Dure i yata qo qulu na lem i dokidoki qo laka'?¹⁰ I na lewa mo kilatia ni tau no muni na kaikai i vua na lea driadria na momo levu i cola no ina vuravura kwe me numideinia nalema valavala dosadosa,"a kwaya i vua na mate musu, ¹¹Qi kwaya i va iko dure ata qaratia na lem loga qo laka i na lem were." ¹²A dure varewarewa i yata qaratia i yata na lea loga qa laka i na lea were ina medra mata na tamata a re qorovia qa re va tetelagi takinia na momo levu qa ra qei kwaya",mam si qei tolavia ilia na kwa me wetai. ¹³A sa laka leqwa i na moto ni wai o Jisu ,qa ra sa bi ati na tamata qa sa qei tata ati o Jisu i vuara . ¹⁴ Na lea laka no a ligocia a lia na saravou o luvei Livai o Akapusi e yaca a gatule no i na lea were na dau toroki vacavacava a qe=i kwaya vua , "takucia mai , "qa sa dure qa takuci Jisu. ¹⁵ A vaqwataqwata no o Jisu ina ledra were na livai ,qa i na dau toroki vacavacava qa ra na tamata valavala cakaca qa o koru muni na lea tisaiveli qai kora muni na takuci tu mai. ¹⁶Na ledra tolavia na vunivola o kora na Varisi ,a kani qara tu o Jisu qara kwaya vua na lea tisaiveli , " Na ava i ma kani qara no na dau toroki vacavacava qa na cola i valavala cakaca o Jisu?"¹⁷ Na lea rogo o Jisu nei tukutuku sokwe aqei kwaya i vuara na tamata, "I tam aga me re lai qwaravi vavuniwai na tam raraci ,okora ga na raraci . " ¹⁸Na lea tisaiveli o Joni qa okora na Varisi ere tam dau kani .A re sewa ara mai kwaya i vua, "Na ava ere tam kani ka na lea tisaiveli o Joni qa ra na Varisi?" ¹⁹ A qei kwaya o Jisu i vuara i tam rewa ni re tam kani na vuniwere ina oga ni vilewe ?Vabitabita ni ru si nodoki no na vitauraki. ²⁰Na siga i na laka mai sa lai mei ka na vibulou ina gauna sokwe ina tam kani ka . ²¹I lala lia i culatia vata na tiki ni sulu vou qa e tiki madra sa ra i lakalaka ina vacidresunia e vou mai e madra,qa sa cakaca na kea cidresu. ²²I lalalia i sigia na wai ni vou ina tioke ni waini makawa sa rai lakalaka i cacavakinia na tioke ina qei sevataki se vatakwarania na kea tioke,me sigi ga ina tioke vou na waini vou ²³Ina siga ni vakacegu a aco ati o Jisu qa ru na lea tisaiveli ina tovatova ni sila qqa ra sevia qa ra qotia me re kania . ²⁴ A ra kwaya na Varisi i vua, "Tolavia re !e re sa vadere na kwa i tam vina me lai dere ina siga ni vakacegu?"²⁵ A kwaya o Jisu i vuara, " o ba telia na kwa a tara o Tevita a vinatia na kwa a mata kania ina lea mata kani qa na momo aru no qa no .I na lea rusu i nei cuvacuva a bete levu ²⁶ no ka ,o Avaitia a qaratia na madrai qa kania, i tam vina me tara i lia leqwa me tara ga na bete levu,qa vaganira muni na no qai koya no. ²⁷Sa qei kwaya o Jisu, "na siga ni vakacegu a tara me baletia na tamata, a tam buli na tamata me baletia na siga ni vakacegu"²⁸Na kea i balebale sokwe.na siga ni vakacegu i tau na kea lewa i vua na luve ni Momo Levu

Chapter 3

¹A sa lesu o Jisu ina vanua ni bese qa sa laka mai vua i lia na tamata a malum`malum` vali e lima. ²A ra qei vakadani Jisu vakolo sara ina siga ni vakacecegu maga koi rewa ni vakacola ni ra na tauvi raraci koi lala me re na qei tavuitia. ³A qei kwaya o Jisu vua na tamata malum`malum` no e lima"Mo tu i yata,qo dure i na medra vibutoraki tamata". ⁴A qei kwaya o Jisu i vuara,"I tau no i lawa koi vaucia mom` tara na kwa vina se na kwa caca i na Siga ni vakacecegu,se oba vacaca;se vivacolai se vivakamate?"Qare sa galu koko tu. <sup>5</sup>A vidaniyaki i vuara i na mata rarawa ni borisi tu e yaloga,ina levu ni ledra yalo kaiakai,qa sa qei kwaya vua na tamata raraci ,"Dolia mai m`lima "a sa dolia mai e lima qa sa vina sara. ⁶A ra sa laka na Varisi qa re lai bese kwa vata qa lea ilala o Eroti,se na calevu yava i rewa ni laitakuci me vakamate kwa o Jisu. ⁷Sa oti are qei laka o Jisu qara na lea tisaveli i waitaci,qa lia nai nono levu na tamata mai Kaleli qai Jiutia a re qei takuci koko mai. ⁸ Qa kora mai Jerusalemi qa o kora mai Itumia o kora mai na yasayasa mai Joretani qo kora mai Taia qa Saitoni. Na gauna a re rogo kwa ni vi kwa koko a tara o Jisu. A ra sa qei tabili mai vua a lia nai nono levu na tamata. ⁹A kere viru na lea tisaiveli o Jisu meru vaka rautakinia nia i lia na lea boto sewa. Me baletia na levu ni tamata e re qisitia. ¹⁰ A sa vakacola ni ra a bi na tamata,qa ra sa qei mata derei koya koko tu o kora na raraci tu. ¹¹Na gauna a re dau dani koya kwa na dau waqani tu i na yalo vaka anitu, a re dau lutu e mata qa re kwaya "O kem` riki na luveni Momo Levu." ¹²Asa qei kwaya vakabitabita i vuara me re kua nib vatakei kora. ¹³A sa laka cake ina dela ni tua qa covira o kora a vinatira.Qa re sa laka mai vua. ¹⁴ A digitaki ni koru i tinikarau(qa vakayacaniru kwa meu tia avusitolo)me rewa ni viturei qai koya qa rewa ni ru lai vakatala meru vunau. ¹⁵Qa lei vagani vuara na kaiaki merub vatata dei na nitu ¹⁶Qa sa digitaki ni koru na tinikarua :o Saimoni,okoya a lai vagani vua me ni a e yaca o Pita; ¹⁷Jemesa o luvei Sepete,qa o Joni a ru vitacini qo Jemesa ,qa soli vuara na Poanaji,so kwe me tia luveni kurukuru ¹⁸ Adriu,Vilivi,Pacoiomiu,Maciu,Tomasi, qa o Jemesa o luvei Alifia,qa Cateo,qao Saimoni na gugumatua. ¹⁹Qa o Tiutasa Isikareoti ,o koya a soli koya yati ²⁰A ru takuci Jisu leqwa i na lea laka i were,qa re sa baci tabili leqwa mai,qa sa vakavunia i na lredru tam` kani madrai kwa. ²¹Le dru rogo na lea vuniwere qaru sa vimemei meru lai mea mai,ni ra kwaya "I sa cakaca tu e ulu". ²²O kora na dau ni lewa aru siro civo mai i Jerusalemi, are kwaya "Ni sa no qai koya vali o Pelisipupi " qa " A vakaro tira na nitu i na qwaqwa yava qa ledra i liuliu na nitu". ²³ A sa covikora mai o Jisu qa kwaya i vuara na tata vivakadutai taki kwe". I rewa vakayava me vi karatia dei na nitu na nitu? ²⁴Maga i lia na matanitu i tataseresere e i tam` dure leqwa na matanitu so kwe. <sup>25</sup>Maga i lia na were i tataseresere vatakinia ina tam` dure rewa na were so kwe. ²⁶Maga sa dure leqwa mai o Setani me vorati koya qa vavunia na tataseresere, ina tam` rewa ni dure leqwa, sa na yaco mai nai otioi ni lea gauna. ²⁷ E i lala lia ei rewa ni rusuvia na lea na lea were na tagwane qwaqwa,qa drivatia mai na lea i yaya, vakavo me vesukia sila na tagwane qwaqwa qei rewa ni vagwalalataki nia mai na lea i yau. ²⁸Qi sa kwaya vadodonu sara i va vaticem`, na i valavala duka koko ni luveni tamata i rewa ni bokoci,vitalia i na kea levu nai valavala cakaca, ²⁹o koya koi na tata vakacacatia na Yalo Tabu i tam rewa vaka lia me lai bokoci na valavala cakaca qa tawamudu. ³⁰ A ma kwaya o Jisu na tata so kwe baletia a re kwaya no ,"O Jisu ei no qai koya vali na nitu". ³¹A ru sa laka mai o m`naya qo koru na tacia ,a ru mai dure tu itevai. <sup>32</sup> A re sa no va viriviritia a lia na nono levu ni tamata qa re kwaya i vua ,"O koru na o m`nam` qo koru o tacim` i ri sa dure tu i tevai iri vadaniko vali mai. ³³A qei saumia vuara qa kwaya," O ei o m`nai au qo kora na taci au?" <sup>34</sup>A vidaniyaki nira na viriqiliqili ti koyqa tu qa kwaya vuara," Tolavi kora kwe o m`nai au qo kora na taci au! ³⁵ O kora ga e re tara e loma na Kalou,o koya so kwe o taci au,qo gwaneai au ,qo m`nai au."

Chapter 4

¹sa taula na lea vivakavuliina bati ni waitaci qa ra toso vakolo tia ati na tamata.qqa sa kalawa qa ina boto qa gatule.A ra sa rogo qa ra sa maci cacani leqwa ina belebele ni waitaci me vakolotia na boto a vodo vura no ka. ²Sa vivakavuli ina tata bitabita me wetai na tata ni kalou qa sa vecera qa ya. ³Ba varogo! alia na tamata dau laulau a lai ceburakinia na qele ni kai. ⁴Ina lea ceceburaki a sewa e qele a lutulutu tovo ina tutu ni calevu na kwa aqei aco,a cavu mai na manumanu qa mai tokia qa cavutakinia. ⁵A sewa e qele a lutulutu ina vivatuvatu a lala na kea qwele vina⁶Nei vatakei ni kai kwe i na gauna i dra ka na siga i cola raraci qa malai baletia ni lala e waka me vatukatania. ⁷E qele a lutulutu ina vibutoyaki ni kai vakavoto na gauna i kwadre ka a tam cola vina muni qa lala muni e nia. ⁸A sewa leqwa e qele a lutu ina qwele vina na kwa a lai ligoci a tase e vua cvina qa tubu ina 30,60,qa 100 isewa." ⁹Qa sa gatule talia no ,"Oei sa vataliga me rogo qo rogo vina sara!"¹⁰Qa sa gatule talia qa no o Jisu ,qa ra sa toso vakolotia leqwa yati qai kora na tinikarua aru qei cacania me ciqitia re mai na tata ni kalou. ¹¹Qa sa qei kwaya vuara ina siga nikua qi sa na solia iva vatikem nei solisoli matanitu ni kalou.Ia iva vatikem i tevai na tata ni kalou me tia kwa taucoko. ¹²Me re ligocia no ,qa ra tam vakawa ,me re rogo qa re numideinia tu,ina lia na siga e re na saumaki mai ka,me na qei boko na ledra i valavala cakaca.¹³Qa sa qei kwaya i vuara "O si tam qulumia vina na tata ni kalou.?Me na qei rewa vakaava mo na sovia na tata ni kalou maga e tam vakawa tu na kea i balebale. ¹⁴Na dau lalau a cebuceburaki na qele ni kai sokwe i vatake na lea launia e yaloga na tata ni Kalou. ¹⁵Kokwe e qele a a lutulutu ina tutu ni calevu qa cebuceburaki ka na tata,na gauna a rogo ka o Setani na kwa aqei aco a laka qa mai kau dei du na tata cola ni kalou sa lau rewa tu medra yaloga. ¹⁶Kokwe e qele a ceburaki ina vivatuvatu qa kwaya na kalou "o ei ere na rogo o ei ere na sovia na tata qa re gadretakinia boto. ¹⁷I na qei tam tase medra wakaina ledra duku yaloga ere na lai ligoci ina gauna lekelek , mai taku ina sota qa ra na rarawana vivakacacani me baletia na tata,qa ra tacaqe rewarewa muni.¹⁸I sewa leqwa e qele a ceburaki medra vibutoyaki na kai vakavoto .ere na rogo na tata. ¹⁹Ia na lea kawai na vuravura ere na vikui qara na rewa kwa ere na kaudei na tata ,qa na sa tam vuataki e vua. ²⁰E qele na kai a ceburaki ina qwele vina ,na kwa a lai ligocia sokwe ere na rogo na tata qa ra na sovia,ina bi muni e nia qa na vadudutakiniani 30,60,qa 100 du isewa. ²¹Q a sa kwaya o Jisu i vuara,"o ba kau cina i buto ni were qo ba na taunia ina ruku ni rubo se ina ruku ni tavata?i lala o ba na lai torania inei tutu ni cina. ²²Qa sa kwaya rewa na lea tua ni tata , me wetai i lala lia na kwa e vunia me tam lai dani,qa lala lia na kwavuni e na cutaki ina cedre ga.²³Na lea tua ni tata o Jisu maga ilia sa vataliga me rogo?qa me rogo sara!²⁴Qa qei kwaya leqwa ivuaru ,"ba varogo vina,na kwa ba varautakinia ina varautaki leqwa i va iko qei vakalevutaki leqwa iva iko. ²⁵Na kea i balebale,maga e no vata no qa na kalou kwe ina solia vakabi muni i va iko,maga i lala i va iko o Jisu,ina qaratia lesu leqwa okoya na kwa i taukeni tia.²⁶Qa kwaya leqwa" na matanitu n kalou i wetai na momo a ceburakiania e qele na kai ina qwele du.²⁷Qa sa moce ina bogi qa dure ina siga qa cola na sila qa kwadre,qa tam vakawa na kea i kwadre ina kwa a yaco. ²⁸Ni sa vuatakinia ga na qwele sa teimata mai na kwadre qa qei nia e taliga takuicia sara e vua sa matua sa lei tolavi e taliga. ²⁹Na gauna isa dreu ka na vuanikai ,sa qei vakarusu nia varewarewa nei sele takelo baletia sa tase na vulai matumatua.³⁰Sa qei kwaya leqwa o Jisu teva na vakatautauvatatakinia ina ava na matanitu ni Kalou,se me varewarewatakinia na kea i vamacala? ³¹I wetai na qele ni mosita maga,i na vuoro i qwele i kai seewasewa taliqa ina vuravura. ³²Ni sa ceburaki sa na tubu me levu talia i vuara na kai i tau ina tovatova,sa tubu mai e tula alevu,sa rewa i vuara na manumanu i lomalagi me re tara na ledra sova i e ruku.³³Ina bi na tata ni kalou me wetai na lea cabo tata i vuara,asewa a re saqatia me re modro qa ra vakawa na kea bitabita. ³⁴Qa sa tam dau tata i vuara ia a tam vele na tata ni kalou,ina vigauna idau no talia,i qei dau vamatakawatakinia ivuaru na lea tisaiveli na tata cola ni kalou.³⁵Ina yavi ni siga sokwe a sa kwaya vuaru,"teva sa ligo leqwa ati ina tai ni vanua. ³⁶Qaru sa deinia coko tu,qa ru sa mei Jisu i na boto qa sewa leqwa na boto aru viturei vataqara. ³⁷I na gauna sa deidei ka na waqa ina buto ni soso,a qei tase alia na cagi qwaqwa takwali,qa vodo na waiqa sa vakolo ni roulu na boto.³⁸O Jisu a moce no i dreke,aru sa qei vogonia me mata qaru vece i va koya momo levu riki e bau vakawa no ni teva sa vakarau cidrom?a qei rogo medru lio o Jisu,aqei ³⁹Dure qa tau tata ina cagi qa qei kwaya i vua na waitaci"malum qo tu vakalia"a varogo na cagi qa tase na draki vina.⁴⁰Na tua ni tata a qei veceru"na ava o ba matakucia?si ce sewasewa ga no na vatilem vabauti? ⁴¹A ru sa matakua qaru sa vivece,"O ei o kwa kwe

Chapter 5

¹Ni ru utu yati i na matakawa leqwa i lia i na ledra vanua na koi Kerosini(Kerikesa).²Ni sa sovu mai waqa o Jisu ,vakasauri asa laka mai vua ina i bulubulu a lia na tamata waqani koya tu mai na yalo ni anitu.³Na tamata kwe a no vali i na i bulubulu, a lalalia me taroviti koya,tam rewatia na senidodo ⁴A sa dau vi tosoyaki tu ina vigauna ni dau wativaki tu ina senidodo, a drutakinia na senidodo a dau watilaki tu ka , a lalalia a tau vua na kaikai me sobe ti koya.⁵A sa dau no vali i na i bulubulu qa ina vi ulunivanua i na visiga qa na bogi a sa dau seelaki nia e yago ina vatu garegare. ⁶Ni sa qei dani Jisu vakayawa, sa qei wavucia, a koruva civo i vua.⁷A sa tagi sara i yata , " Na yava mequ tara i va kem, Jisu o luvea na Kalou tetelagi"? Qi sa kilatia ina kaikai ga ni Kalou.⁸A qei kwaya i vua," Laka dei mai vua o iko na yalo cakaca".⁹Sa qei tarogia , "O ei m~ yaca"? A sa qei saumia , "Qu yaca o Umaumalevu ni re bi."¹⁰A re sa qei cauria ga no i vua me kuwa ni ra laka dei mai vuara.¹¹A lia nai nono levu na qo a re kani vali ina lia na tua. ¹²A re qei kerevi koya, a re kwaya , vatala tikemam yati i vuara na qo, me mam lai waqani kora. ¹³Sa vaka doni kora na yalo cala a sa lei waqa ni ra na qo, a re sa qei wavu civo ina baranisavu i ruwai , a rautia i ruanaudolu na qo a cidrom i ruwai.¹⁴O kora na vakanira no na qo a re qei tuba dei qa re lai kwaya na kwa sa yaco, i na koro i na yasayasa so kwe, a re sa qei laka qa re lai tolavia na kwa sa yaco. ¹⁵A re sa qei laka mai i va Jisu qa re sa qei mai dania na tagwane a dau waqani vali i na nitu, o koya a waqani koya tu a bi na yalo cakaca ni sa nodoki no muni qa sa vakaisulu vinatu qa tu donu tu lea cola, ia qare sa matakau.¹⁶Qa re sa qei dania na kwa sa yaco tu i vua na tagwane a curumi yanitu, a sa qei vatakea i va kora na kwa a yaco i vua qa na kwa a yaco i vuara na qo. ¹⁷Sa taula me ra sa vecei koya me vagwlala ina ledra vanua.¹⁸Ni sa vodo i waqa, a sa kerevi koya na tamata curumi yanitu me re sa laka vta vali muni. ¹⁹A qei vadonia o Jisu , a sa kwaya i vua," Laka i na vitiki ni were vakora na koilem, vecei kora na kwa sa tara i va iko na Turaga qa na vikwa sa vatakea i na leya lomani i ko"²⁰A sa qei lakwa teni qa sa taula me kwaya tovo mai na kwa levu a tara o Jisu i vua mai Tikapoli, a re sa qorovia taucoko.Ia ni sa takoso leqwa i na tai ni wai ina ²¹waqa, a re sa yaco vata ya o kora taucoko na vu ni no bi ra mulo rauni tu qa koya ni si dure vali ina bati ni ruwai.²²A lia i vuara nai liuliu ni lotu e yaca o Jairo a sa laka mai,ia ni ru sa dani koya , sa koruva i e la. ²³A sa mai vakalomatia vaka vica qa kwaya , "O luvei au yalewa i sa voleke no ni cibuta e cegu qi sa vamosa ti kem mo laka re mai mo na mai donia boto re mlima i vua lakalaka i na vina qa qei cola."²⁴A ru sa qei laka vata ,sa maci lia nai vuni no bi a re sa maci takuci koya,a re sa toso voleke ga no i vua. ²⁵A lia muni na yalewa a no vali muni so kweni a turu ni dra balavu i na tinikarua na yabaki. ²⁶A sa dau vosotia vakalevu na ledra viqwaravi na vuniwai qa sa vakayagatakinia na vi kwa ei taukenitia tu me rewa ni yaco vua nacola qa sa qei levu ga no mai na mate a tau no vua. ²⁷Ni sa vakarogo nai kwalekwale kei Jisu ,sa laka mai e lobo ina ledra vibutoyaki na tamata,qa dere na lea bele ni sulu o Jisu.²⁸Ni a kwaya , " Maga qi na dere boto na lea i sulu qi sa na cola. ²⁹I na gauna sa derei koya kwa ,sa mudu sar na tu ni dra qa vakawa ie yago ni sa cola mai i na lea raraci. ³⁰Sa taula me vakilatia o koya ni sa vele mai vua na kaiakai.Sa qai vua mai vuara na tamata taucoko qa kwaya , "O ei a dere na lequ i sulu ?" ³¹A ru qei kwaya vua na lea tisaiveli , " Tolavia re na levu ni tamata taucoko tu kwe qo qei kwaya tu , 'O ei a dere au?" ³²A sa qei vi dani yaki me vakatolavia o ei a dere na lea i sulu.³³A sa kilatia no na yalewa so kwe na kwa yaco no vua,a sa matakau qa saqasaqa.A sa laka qa mai qa mai lutu i e mata qa vece coko vua na kwa du a yaco. ³⁴Qa sa qei vece i vua , " Lequ vulau ,na lem vabautia isa vakavunia mo cola.Mo laka i na vakacegu qo sa vacolai i na lem raraci."³⁵Ni sa tata no kwa,a sewa na tamata ara sa laka mai vua nai liuliu ni lotu qa re kwaya i vua, "O luvem yalewa asa cibuta na lea i cegu.Na yava e vakasosataki nia no kwa nai vakavuvuli?"³⁶Ni sa rogo mai o Jisu nakwa a re kwaya no,sa qei kwaya vua nai liuliu ni lotu, "Kua ni ko be matakau mo vabautia ga". ³⁷A tam vakadonua me lia leqwa i laka qai koya,vakavo ga o Pita, Jemesa qo Joni o taci Jemesa. ³⁸A ru sa qei laka mai i na lea were na i liuliu ni lotu qa tolavira na wekaya e re vitagicaki tu i na lio levu . ³⁹Ni sa rusu yati i buto ni were a kwaya sara i vuara "Na yava o ba sa be luluvu ka,qa na yava o ba tagicakinia?" I tam` ci buta e cegu na driadria kwe ei moce no boto." <sup>40</sup>A re qei malicaki ni koya. A sa qai mera kece i tevai qa meru boto o tamaya qo m`naya qa koru na laka qa ya mai, qaru rusu i na vanua a doki no mai na driadria.⁴¹A sa qulu e lima na driadria qa kwaya i vua, "Talica,kumi! " na kea i balebale , "Lewa sewa, qi sa kwaya i va iko mo dure." ⁴²Vakasauri sa dure sara mai na driadria qa sa yato ni sa yabaki tinikarua vali.A kusarira qa re vakanumia na kwa isa yaco. ⁴³A sa qei vecera me kua nib lia me kilatia na kwa so kwe.A sa qei veceru meru solia vua i lia nakwa me kania.

Chapter 6

¹A sa deidei mai so kakwe qa laka i lae vanua, aru qei takucia na lea tisaiveli. ²I na Siga Tabu , a vakavuli vali i were ni masu. A bi na tamata ra varogoci koya qa re sa vadrukai. A ra sa kwaya , "Na vuku ava sa soli tu i vua"? Na ava sewa na vicakacakamana a tara boto e lima"? ³Tamnia kwe na matai ni kai, o luvei Meri e tagwane ko ri vitacini qa Jemesa qa Josese qa Jutasa vata qa Saimoni? E i tam nodoki no qa vatiketa kem o gwanea "? A sa rui tei vatatao i vuara o Jisu. ⁴Sa qei kwaya vuara o Jisu, " Na varovita ina tam laidani cake tu maga vakavo ma ga mai lea vanua, vuara na wekaya qa na lea vuniwere. ⁵A tam rewa ni tara lia leqwa na cakacaka levu vakavo ga na lea dere e lima a sewa na raraci qa vacola ni kora. ⁶A vadrukai saraga ina ledra tam vivabauti. Oti sa qei viatoki i vikorokoro qa vivakavuli. ⁷Oti sa qei coviru na tinikarua qa taula me vatalara yayarua, a solia vuara na qwaqwa ko i ulabaletia na vyalovelavela. ⁸A vecera me re kuwa ni kau e i lia na kwa in aledra i yatoyato, vakavo ga na i toko, kua na madrai kua na beki, nai lavi ina ledra beleti. ⁹Me re taqai vava, qa kua ni taqa i rua na kote. ¹⁰A qei kwaya vuaru" Gauna ga o ba rusu i na lia na were, ba nodoki ga no qa me yacovia ni o ba sa laka dei mai ka. ¹¹Wetai i lia na koro i tam ciqomi vatikem se tam varogoci vatikem ni o ba sa deinia mai na koro sokwe ba kurelaki nia dei mai na qweleqwele vatimem ia me kea i vadudu i vuara. ¹²A ru sa qei laka qa ru kacivaki nia ati i vuara na tamata me re taiki dei mai na ledrai valavala cakaca. ¹³A ru vikaratia dei a bi na yanitu, qa ru tabakia a bi na tamata raraci i na i lumi qa re vacolai. ¹⁴Sa qei varogo na momo o Eroti ni sa lei kilati levu cake no ga e yaca o Jisu. A sewa a re kwaya , " Sa cola leqwa mai o Joni na dauni vavitaivotaki koi vavunia no na kaikai ni vicakacakamana i vua". ¹⁵Se wa leqwa a re kwaya , " O koya o Ilaija, re kwaya ga no i sewa, O koya i lia na varovita , wetai i lia na varovita ni vigauna sa oti, ". ¹⁶E i varogo o Eroti qa kwaya, " Joni o koya qu drutakia e domo sa cola leqwa mai". ¹⁷I na lewa o Eroti a sobe o Joni wa rusu i wereniveivesu me baleti Erotiasa (e lewe ni Filipi koru i vitacini), do a vakawatitaki nia leqwa. ¹⁸Do a vece i Eroti o Joni , " E itam dodonu iva iko mo vakawatitaki nia e lewe ni tacim, " ¹⁹A qei borisitaki o Erotiasa qa mata vamate, ia a tam rewa. ²⁰Sa matakuci Joni sara ga o Eroti, a kilatia no ni lia na momo dodonu qa savasava, a qei maroroi koya. Na lea dau varogoci kya a vavunia me yatayatava vakalevu, ia dau varogoi koya vina. ²¹A lia na siga a tara lea siganisucu o Eroti , a varautaki nia a lia na vayaviyavi vuara lea vailesilesi, turaganivalu, qa ra na tuqwaqwani Kaleli. ²²A qei rusu mai o luvei Erotiasa vulau me tuisi i vakora, sa lia na kwa na lea gadretaki mai bva Eroti q ara na lei sureti mai. Sa qei kwaya na tagwane vua na vulau, " Kerevia mai e lia na kwa e i va au qi na vaganiiko ga". ²³A qei tata bubuluoi vua qa kwaya, " Na kwa ga e kwaya i va au, qi na vagani iko, yaco sara me vimama na lequ matanitu. " ²⁴A laka yati qa kwaya i va mnaya, "Na ava me qu na kerevia vua "? A kwaya , ²⁵"E ulu ni Joni na daunivivavitaio. " A lesu varewarewa leqwa vua na tagwane, kerekere qa kwaya , " Qi vinatiko mo vagani au mai, na gauna boto kwe, e ulu ni Joni na daunivivavitaio i na lia na dela ni veleti kai. " ²⁶A sa rarawa vakalevu e yalo na tagwane kwe, ia sa tam rewa ni vasukania na kwa a gadrevia na vulau qa sa sureti mai ina vayaviyavi. ²⁷Sa qei vatala a lia na sotia mai vuara na yadra qa varoti koya me kau mai e ulu ni Joni. A laka mai na sotia i werenivivesu qa drutakia mai e ulu ni Joni. ²⁸A sa qei kau mai e ulu ina lia na veleti kai qa vagania na vulau me ka iva mnaya. ²⁹Ina gauna are sa rogo na tisaiveli na kwa kwe are sa laka qaru kau mai e yago qa ru bulutia. ³⁰Ru lesu leqwa i va Jisu nai avositolo q aru vece vua na vikwa kece aru sa tara qa ru vivavuvulitaki. ³¹Sa qei kwaya i vuaru, " Sa bi are laka mai qa ra lesu leqwa , qa lala sewa na gauna me re kani ka. " ³²A ru sa wetai lele dei vatakiniru ina lia na vanua gwalala. ³³A levu are tolaviru qa re kilatiru, ra qei wavu teimata ni ru si bere ni yaco ati. ³⁴Ni ru sa yaco i vovo qei tolavia o koya na i nono na tamata levu sa lia na kwa na lea lomanikora . Sa qei taula me vavuvulitaki vuara a bi na kwa. ³⁵Toso na gauna, aru sa laka mai lea i tisaiveli qaru kwaya vua, "Ko kwe na vanua vagwalalaqa sa rewarewa no mai na yaviyavi. ³⁶Vatalara re me re laka ati vivanua qa na vikorokoro me re lai volia i sewa na kwa me re kania . " ³⁷Saumia qa kwaya vuaru, " Ba vagania i sewa na kwa me re kania. "A ru sa kwaya, "I ba rewa ni laka qa ba volia ei rua na drau nai lavo na madrai me rautia ei rua na drau nai lavo me re kani ka?" ³⁸Sa qei veceru, " Ei vica nai buli madrai ei tau iva vatikem? Ba lai dania, " I na gauna aru sa dania oti ka, aru sa kwaya, " E i lima nai buli qa rua na ika. " ³⁹Sa qei vecera na tamata me re no yayavica nai korokoro i vioo. ⁴⁰A re sa qei no yayadrau qa yayalimasagavulu ina lia nai korokoro ⁴¹Sa qei qulumia na lima na madrai qa rua na ika, gadele i yata i lomalagi qa tata manamanataki nia qa viyayavica tikora. ⁴²A re kani me yacovia na ledra wabute. ⁴³A toroki nia na moromoro ni madrai qa na ika qa vagani tia ina tinikarua na taga ⁴⁴A lima na udolu na tagwane a re kani madrai ⁴⁵Sa qei vavodoni koru na lea tisaiveli me ru teitei mata i taitai, e tiki wetai Pecisaita, ni sa vatalara lesu no na tamata. ⁴⁶Ni ru sa lesu leqwa, a qei laka e dela me masu. ⁴⁷Sa toso tovo mai na yaviyavi q asa donumaki no na boto na vimama ni ruwai, a nodoki talia no mai vovo no koya. ⁴⁸A dania na ledru wakabokabo i na i voce baletia ina qwaqwa ni cagi a liwavi koru no mai. ⁴⁹Rautia na i ka va ni wase ni bogi a qei laka mai vuaru o koya a yato vali mai i delani ruwai qa sagatia me teimata i vuaru. Na gauna aru sa tolavi koya ka aru qei gisa vata niru setava me

tia yalo cola⁵⁰ Sa lia na kwa na ledru docola ni ru sa dani koya. Oti sa qei tata mai vuraui qa kwaya , " Ba yalo qwaqwa! O au boto! Ba kua ni matakui!⁵¹ Sa vodo qaru i waqa qa sa malum civo qa na cagi. ⁵² A ru sa tam vanumia boto na kwa a tara vua na madrai. Ni sa rui kaikai meudru yalo. ⁵³ Ru takoso rewa qa ru kele i Kerisareti. ⁵⁴ Na ledru sovu yati are kilati koya vina mai na tamata. ⁵⁵ A re duku caraqetu lesu qa re toroki tira mai na raraci na vanua a nodoki no ka. ⁵⁶ Na vivanua koko ga a laka ka are mera ka na raraci. Are sa qei kerevi koya me re derera boto dudu ni lea i sulu, a re bi na dere are vacolai ka.

Chapter 7

¹O kora na Farisi qa sewa na Vunivola a re laka mai i Jeruisalemi, qa re mai rauni ti koya tu.²A re ligocia ni sewa lea Tisaiveli a re kani madrai qa dukaduka tu medra lima, a re si tam vuvulu ³(Baletia o ko ra na Farisi qa o ko ra coko na Jiu ere tam drewa ni kani ni si tam vuvulu re medra lima, baletia ni re se qulumia kata tu ledra lawa na tuqwaqwa.⁴ Ni re dau la mai na Farisi na vivoli, ere tam drewa ni kani mata ere si tam vaisili sila re ni re qulumia kata tu ei bi leqwa na ledra lawa, me wetei na drali ni bilo, kuro, yaya varasa dau tawani, qa na i nono ere dau nokia ni re kani)⁵O kora na Farisi qa na vunivola a re coco i Jisu,"na yava re ere ma tam takuicia no na lem Tisaiveli me wetei ledra lawa na tuqwaqwa, ni re kani madrai qa re si tam vuvulu re?"⁶Ia sa vecei kora o Aisea na varovisai vakadu sara ga baleti vati kem na dauvivikui. A vola," o kora kwe ere vidokai vali boto i va au i na medra tabe ni gusu, ia medra yalo ei yawati au du. ⁷Na so-Kalou taqwalala ere vaga ni au, ere vivakavulitaki na lewa ni tamata me ledra vavuvuli!⁸"O ba deinia na vunau ni Kalou qa qulukata nia tu na lawa ni tamata!"⁹ A kwaya leqwa i vuara," o ba tara vakaava nia no, oba dainia dei na vunau ni Kalou me rewa nioba maroroitia ga na vati lem lawa!¹⁰O Mosese a kwaya,"Rokovi tamam qa umnam,! o koya i tata cakaca i va tamaya se umnaya ei na mate du!¹¹Ia o ba kwaya,' maga i lia na tamata ei kwaya i va tamaya qai umnaya," Na vivuke yava ga oru solia mai i va au ei " Koripani," (soli i vua na Kalou), ¹²Qo ba tam va gwalalataki ni koya me bau tara lia na kwa i va tamaya qa umnaya. ¹³"o ba usu tia dei no na vunau ni Kalou i na vati lem lawa oba vaka dewa civo tovo mai. Qa bi sara leqwa na lawa ei veisemati vata o ba vatara."¹⁴A covi kora leqwa na vuni no so kwe qa kwaya i vuara," Ba varogoi au re, o vati kem coko, qo kilatia vakavina.¹⁵ " Ei lala lia kwa i teba i vua na tamata me vakadukadukania ni rusu i buto i vua. Ko na vikwa ei rusu mai boto ina laka i teba ko i vakadukaduka ni koya. ¹⁶¹⁷Ko kwe sa deini kora tu o Jisu qa rusu i were, o kora lea Tisaveli a re qai cacani koya me baleti na tata ubi kea i balebale. ¹⁸Sa kwaya o Jisu, "E si vele ga i vatikem na kilatia? oba si tam ligocia rewa na yava ga i rusu i buto vua na tamata mai teba ei tam vakadukaduka ni koya,. ¹⁹Baletia i tam lakha i e yalo, ia ei laka i e kete qa rusu sara i were sewa! Baletia na yatu tata kwe o Jisusa kwaya kha na magiti coko ei lala lia ei dukaduka²⁰A kwaya , "Ko na vikwa ei lakha mai boto i va dukadukali ni koya.²¹ I boto mai vua e i lia na tamata , mai e yalo, ei laka mai na gigilo, garogaro cakaca, na driva, dau laba, ²²dau yalewa, kocokoco, cola vaka sisila,lawaki ca, tata vaka caca, dokadoka, vei dabui, lialia.²³ Na gigilo coko kwe ei laka mai boto, qa re tia vi kwa ko ere vaka dukaduka nia na tamata. ²⁴A dure mai so keni qa tai lakha i na yasayasa vaka Taia qa Saitoni. So kha kwe a rusu ina lia na were qa vinatia me kua ni lia ei vakwa na vanua sa nodoki ka, ia a tam rewa ni cu. ²⁵Sa du sara a tam bere boto, a lia na yalewa a rogo ni sa no vali va luvea a sobetia tu a lia na yalo ni gigilo, laka mai qa mai cuva ie la. ²⁶Na lewa kwe na koi Kirisi, ei kawa ni koi Seifaranisea.a vaka mosati koya me laka re i vikaratia na nitu i va luvea. ²⁷kwaya i vua na yalewa , "o kora na driadria mere lei vagani sila re na kedra. Baletia ei na tam dodonu me kedra na driadria me lai walataki i vuara na tui". ²⁸A sa qei kwaya, lesu i vua na lewa, " Io, momo levu, o kora na tui i na ruku ni teveli ere sa dau kania no ka na ledra moromoro na driadria,". ²⁹A sa kwaya o Jisu,"baleti osa kwaya mai e, o sa rewa ni lakha, na nitu sa laka dei mai iva luvem,". ³⁰Sa lesu leqa i lea were qa tolavia na driadria ni doki no i tavata, qa sa lakha dei na nitu.³¹Sa deidei leqa mai o koya i na yasayasa vaka Taia, qa rusuvi Saitoni me tase yati ina wai o Kaleli i yata na vi vanua o Tikapoli. ³²A re mea mai vua a lia na tamata a dudu qa tatao vali lea va rogo, qa re vamasuti koya me dere i koya re.³³A mei koya dei vailo mai, i vuara na vu ni no sokwe, qa vaka rusunia e titi nima ie qwara ni taliga, ni sa oti na lea katasivi sa qei dere e me. ³⁴A tola i yata i lomalagi qa kwaya i vua,"efaca", so kwe ei kea tata "Tadola,. ³⁵A tam dre boto e taliga sa tasere, e me sa tasere, qasa taula me matamatakwa na lea tata.³⁶A tata vakaikai i vuara o Jisu mere kua ni vece lia leqwa na tamata. Ia na lea togaya lea tata kaikai, na qwaqwa ni ledra vaka udrenia yati.³⁷ Sa tau sara i yata ledra qorovia na kea tara, qa re kwaya,"o koya sa mai tara me vina na kwa coko. Sa rewatia me va rogo na dudu qa tata na galu.

Chapter 8

¹I na gauna so kwe, a lia na vunino levu a re takuci vata tu mai qai kora na tisaiveli i va jisu. A sa qei covi koru na tisaiveli qa vecera. ²"Qi sa lomani kora du ni sa tolu na siga ledra laka tu mai, qa sa lala muni na magiti a lei kani tu. ³Maga qi na vatalai kora dei e re na lai malumalum i na ledra laka tovo i calevu .Ni sa rui balavu na vanua a re laka tavia vali mai. ⁴A ru sa kwaya i vua na tisaiveli , "I vei na vanua me lai laka mai ka na madrai me virauti qara na vunino koko kwe ina lia na vanua dravuisiga wetai kwe?"⁵Sa qei tarogi koru leqwa o Jisu. "I vica nai buli madrai i tau no e?" Qa ru kwaya. "e i vitu." ⁶A sa qei vecera na vunino levu kwe me re gatule. A sa qei qulu qa vavinavinatakinia qa vaga ni koru na tisaiveli meru vivotayakinia.⁷Qa sewa na ika yasewa a qulu qa vavinavinatakinia qa re sa qei vivotayakinia. ⁸A re kani qa re wabute qa ru tomia leqwa na moromoro ni magiti qa sinai leqwa a vitu na vesavesa. ⁹A re ma rai va na udolu koko ni tamata. A re sa kani oti qa sa vatalara o Jisu.¹⁰ A sa qei vaigu qaru na tisaiveli, me ru vodo i na waqa meru sa laka i na vivanua va Talimanuca.¹¹A ru sa qei laka mai na Farisi qaru mai viba ti koya. A ru mata tolavia i vua a sewa nai vatakilakila me ru vakatovolei koya ka. ¹²A cegu levu i buto i e yalo. Qa sa kwaya o Jisu i va koru. " Baletia na yava o ba vadiana ka nai vatakilakila nai taba tamata kwe?Qi sa kwaya vakadu sara i va vatikem,E i lala nai vatakilakila i na soli i na taba tamata kwe." ¹³Sa dei ni koru tu o Jisu qa vodo i na waqa me laka leqwa i e tiki.¹⁴A ru numideinia muni na tisaiveli me ru bau kau lia vali muni na ulu ni madrai. A ru sa lei vicacani leqwa ni tam bau lia boto re na i buli madrai me ru bau kau vali. ¹⁵A tata vakaikai ti koru o Jisu," Me ru yadravia qa ru qaraunia na ledra vakatubu na Farisi qa na ledru i vakatubu na Eroti."¹⁶A ru vakaibalebaletaki nia na tisaiveli "Baletia a lala vuara na madrai."¹⁷ A sa tolavia rewa o Jisu qa tarogiru." Baletia na yava o ba vivesanataki no ni lala na madrai?O ba tam ligocia rewa? O ba tam kilatia rewa? E i sa marai gigilo vatimem yalo?"¹⁸E i tau vatimem mata, qo ba tam tola? E i tau vatimem taliga, qo ba tam varogo? O ba sa tam numia? ¹⁹Na gauna qu vivotayakinia ka na lima na madrai vuara na lima na udolu, qa vica leqwa na vesavesa a vo?". A ru kwaya leqwa vua, " Tinikarua."²⁰"Na gauna a ciqilakinia ka na vitu na ulu ni madrai vuara na va na udolu, qa vica na vesavesa a tawa?" Qa ru kwaya vua " a Vitu'. ²¹Qa qei veceru, "Oba si tam kilatia ga?"²²A ru sa yaco mai Peciseita. A ru sewa a ru mea mai vua a lia na matakabulu qa re gadrevia vua me derei koya. ²³Sa qei qulumia e lima o Jisu qa mea dei mai na buto ni koro.Sa qei katasivitia e mata qa qei derei koya qa tarogi koya." Sa bau ligocia i lia na kwa?"²⁴Sa qei ligo i yata qa kwaya." Qi sa ligoci kora na tamata e re wetai e re yato tu na vunikai." ²⁵Sa qei dere leqwa e mata o Jisu, sa qei ligo vina qa sa qei vina koko leqwa lea tola. ²⁶Sa qei vatala dei o Jisu i na lea i nono. Qa vece vua me kua ni laka i tauni. ²⁷Na gauna a sa laka qai koru ka na tisaiveli i Sisaria Filipai. I na ledru laka tovo a sa qei caca niru o Jisu. Na yava re numia na tamata me ni ei o au. ²⁸A ru sewa a re kwaya"o Joni na daunivavita isotaki". A ru sewa leqwa a re kwaya"O Ilaijia', qa sewa re kwaya,"E i ma lia va kora na Varovita.²⁹Sa qei tarogiru leqwa o Jisu" Ia o ei oba numia me ni au?"Sa qei vece vua o Pita,"O kem na Karisito."³⁰Sa tata vakaikai o Jisu me ru kua ni kwaya i lia na kwa me baleti koya i vuara.³¹Sa taula leqwa me vivakavulici ni dodonu na luve ni tamata me sota qaya i bi na kwa, e na lai cakati mai vuara na tuqwaqwa,mai vuara na bete levu, qa mai vuara na vunivola, qo na lai vakamate, qa na dure leqwa ni oti e i tolu na siga. ³²A sa veceru vakamatamatakwa sara na kwa kwe qa mea dei mai o Pita qa tata vakaikai i vua.³³Ia sa qei vuki o Jisu qa daniru na tisaiveli qa tata vakaikai i va Pita,"Laka dei i qu lobo,Setani! Ei tam vakayamata no lem numia i na kwa ni Kalou, ia i na kwa ga ni tamata. ³⁴A sa qei covira leqwa na vunino so kwe qa o kora na lea tisaiveli qa kwaya,"Maga i lia e i mata takuci au, me vakavele ni koya, dagia lea kauveilatai, qa takuci au."³⁵O koya si mata maroroi tia lea cola e i na va velenia, ia o koya i na va velenia lea cola me baleti au qa na Kosiveli i na maroroi tia. ³⁶Na ava na kea yaga i vua na tamata maga e i rewati vuravura koko qa va velenia lea cola.³⁷ Na yava e i na vagania na tamata me tia i sosomi ni lea cola?"³⁸O koya a lia e i na maduataki ni au qa na lequ tata i na taba tamata dauyalewa qa cakaca kwe,na luve ni tamata e i na maduataki ni koya muni ni sa laka mai i nai ukuuku lei Tamaya qa o kora na Agilosu savasava.

Chapter 9

¹Qu sa vadudutakinia i va vaticem e i sewa e ere na tamu tovele na mate ni si bere ni re tolavia na matanitu ni Kalou. ²Sa oti a ono na siga ,sa qei meru o Pita, Jemesa qa i Joni o Jisu i na ulnivanua. ³A sa qei matalia vakarewarewa na lea i sulu⁴A ru sa qei cedre mai i vuara o Ilaijia qa Mosese qa ru vitatani sara qa Jisu. ⁵A qei kwaya o Pita i va Jisu "Vakavuvuli, sa vina du vatileda nodoki no keni qa me ba sa tara i tolu na were i lia me lem, lei Mosese qa lia me lei Ilaijia". ⁶(Ni sa tam kilatia na kwa a kwaya ni sa mataku.)⁷A qei lia na rorogo a qei rogo mai lomalagi ni sa vatagilotaki niru tu a lia na ka o. "O kwe na lequ driadria ni toko, ba varorogo i vua" ⁸A sa kusariru ni ru vitolayaki qaru sa tam tolavia lia leqwa i vuara, o Jisu talia boto. ⁹Ni ru sa siro civo mai na ulunivanua,sa vonotaki niru na luve ni Kalou me ru kua ni vacedrenia i vua i lia na tamata na kwa a ru tolavia. Me yacovia ni sa dure leqwa mai na luve ni tamata. ¹⁰A ru qulumia no vatakiniru nai tukutuku qaru qei vicacanitakinia no na yava nai balebale ni cola leqwa mai na mate. ¹¹A ru cacani koya,"Na yava e ere ma kwaya no na vunivola ni dodonu me teiteimata mai o Ilaijia?".¹² qei kwaya lesu i vuara , ni "o Ilaijia a teimata mai me mai valesunia leqwa na vikwa i na kea i tautau i mata. Na ava e i ma qei volai tu ka na Luve ni tamata e i na vakararawataki i na levu na kwa qa vakamaduatiki. ¹³A sa qei vakadudutakinia vuara o Jisu, o Ilaijia qara takuicia ga na kwa a donuti kora me re tara i vua me wetai e i kwaya na i Vola Tabu me baleti koya. ¹⁴Ni na yaco mai i vuara na tisaiveli a ra tolavia a lia na vunino levu ni re rauni ti koru tu. ¹⁵Ia na gauna boto a re tolavi Jisu ka na vunino koko so kwe, a re kurabui qa re wavucia me re kidavakinia. ¹⁶A va cacaniru na tisaiveli o Jisu "Na yava o ba vibataki no qai kora?"¹⁷A lia i vuara na vunino so kwe, a saumia qa taro,"Vakavuvuli,qu mei luvei au mai iva kemu. E i lia na yalo e i va tao nia tu me tam rewa ni tata. ¹⁸Dau sobeti koya qa walataki ni koya civo,vuso e gusu, katia e bati qa vaqwaqwataki ni koya. "Qu kere viru lem tisaiveli meru ceburakinia dei mai vua a ru tam rewatia". ¹⁹A qei tata niru o Jisu qa veceru," Taba tamata tam vabautia, i vei wetai na balavu ni lequ vosotia tu qai vati kem? Mea mai i va au. ²⁰A ru mea na driadria i va Jisu. Ni sa tolavi Jisu na yalo, a samlaki ni driadria me yasaqasaqa tu, qa kekevuso e gusu. ²¹A tarogia na tama ni driadria o Jisu na yava na balavu ni gauna e i wetai vali kwe? A kwaya o tamaya , "Ni si driasria sewa. ²²Ia na vigauna a viritaki ni koya i na quto sei i ruwai qa sagatia me mudukia lea cola. Maga e rewa ni tara e i lia na kwa lomani vaticemam qo vukei "kemam"²³A kwaya i vua o Jisu, Maga e rewatia na kwa koko e i rewatia o koya e i vakabautia. ²⁴Vakasauri o tama ni driadria a gisa mai qa kwaya," Qi sa vabautia" vuke lequ tam vabautia. ²⁵Ni sa tolavia o Jisu ni ra sa wavu koko mai i vuara , sa vunaucia na yalo gigilo qa kwaya ,"O iko na yalo ni dudu qa na galu , qi vakaroti iko laka dei mai vua qa kua ni lakatavia leqwa". ²⁶A docola mai qa wiricaki nia vakaikai na driadria qa qei dei ni koya. A sa kea i rarai, ni driadria e i sa na mate qa bi koko a re sa kwaya "Sa mate". ²⁷Ia o Jisu sa qei qulumia e lima qa vadurenia i yata, qasa qei dure tu. ²⁸Ni sa rusu i were o Jisu , a ru sa qei cacania vailo na tisaiveli" Na yava e vu a ru tam rewa ni karavia rewa ka na yalo gigilo". ²⁹A qei veceru, o Jisu, Na mataqali kwe e i tam rewa ni lei vikara qa vakavo ga na masu³⁰A ru laka dei mai so keni qa rusuvi Kalili. A tam vinatia o Jisu me lei kilati na vanua e ri sa no tu ka. ³¹Ni sa vakavulici koru vali lea tisaiveli, A kwaya i vuara," Na Luve ni Tamata e i na lei vagani i medra lima na tamata, qa re na vakamate nia ni oti e i tolu na siga, e i na dure leqwa mai". ³²Ia a re tam qulumia rewa na uto ni vitukutuku, qara mataku na cacani koya (Jisu).³³A ru sa laka mai Kapenaumi, ni oti sa lai rusu i were qa sa qei cacani koru. Na yava o ba vicacanitaki tovo mai calevu. ³⁴Ia a ru qam gusu koko, niru vibataki nia vali mai i calevu, se o e i vuara e i tau talia i yata. ³⁵Sa gatule qa sa covi koru vata na tinikarua qa vecei koru, Ko i lia e i vinatia me tei matai, e i dodonu me tia i otioiti talia qa dauniviqwaravi. ³⁶A sa qei vadurenia a lia na driadria i na medru vibutoyaki. A qei veceru, ³⁷"Maga e i lia e i lomania na driadria kwe i qu yaca e i lomani au muni; O koya ga e I lomani au e i tam lomani au e i lomani koya a vatalai au mai. ³⁸A vecei Jisu o Joni, ni ru tolavia a lia a vakayagatakinia e yaca(Jisu) me karavia ka na yalo gigilo, qaru qei bole koya baletia a tam dau tokoiciru. ³⁹Ia , a vecera o Jisu"Ba kua ni bole i koya, e i lala e i rewa ni tara vakavina na cakacaka bibita i qu yaca qa qei tata vakacacani au leqwa i taku. ⁴⁰O koya ga e i tam saqati vati keta e i vati leda i to. ⁴¹Maga e i lia i solia, va iko i lia na bilo wai mo somia baletia o lei Jisu , qi sa kwaya vakadu sara i vaticem ni na tam vele na kea i sau. ⁴²O koya a lia e i vakavunia e i lia na driadria e i vakabauti au me tarabe , e i vina cake me vesu i lia na vatu i e domo qa lei walataki i na waitaci nubu. ⁴³A qei kwaya leqwa , Maga e i vakavunia no mu lima na tarabe mo drutakia dei. E i vina cake mo rewatia na cola qa lia tu boto mu lima mai na rua na lima qo qeitam rewati na cola qo laka i na mamaudre i tam lo rewa ⁴⁴.⁴⁵ Maga e i valeqa ni iko mu la musukia dei. E i vina cake mo rewatia na cola qa lia tu boto mu la mai na rua na tu na la qo biu i Eli ⁴⁶.⁴⁷ E i vina cake mo rusa i na matanitu ni Kalou qo matalia qa cakaca ni tau tu mu mata qo biu i Eli. ⁴⁸E i tam mate rewa kedra baca qa tam lo rewa na kea quto. ⁴⁹Ni na vakamasimataki na tamata koko i na quto. ⁵⁰E i tau e bete na masima, ia ma ga e i sa vavelenia na masima ke'a tacitaci e i na qei vakatacitacitaki leqwa vakayava? "Mo ba tia masima qa mo ba vilomani vakataki ni vaticem".

Chapter 10

¹A sa deinia na vanua so kwe o Jisu qa laka i na vivanua va Jiutia i e lobo na ruwai na Joritani, qa ra sa laka leqwa mai vua o kora na no levu. A sa vavulici kora leqwa me wetai na lea i valavala. ²A ra sa qei laka mai vua o kora na varisi me re va tovele qa re cacania," Na yava e i kwaya na i vunau me baletia na tagwane e i deinia lea yalewa ni vakamau?" ³Sa qei saumia o koya qa kwaya "Na yava a vavulici kem ka o Mosese?" ⁴A re qei kwaya "O Mosese a va donuya me vola na vadudu ni visere o tagwane,qa serekia me laka na yalewa." ⁵Baletia na vatilem lio qwa a vola ka o Mosese na vunau kwe,"o Jisu a sa qei kwaya i vuara," ⁶I na taula ni lea vibuli na Kalou, a bulia na tagwane qa na yalewa. ⁷Sa kea i balebale na tagwane i na dei ni tamaya qa m-naya, qa ru na liavata qa e lewe. ⁸O koru na rua me ru sa na yaco me ru lia, qa ru sa tam rua leqwa. Ia sa lia boto na yago. ⁹Io na kwa sa vakaliavatatakinia na Kalou, me kua ni lia na tamata me bolatia. ¹⁰A ru sa lai no doki no i buto ni were, o koru na tisaiveli, a ru vacacania leqwa, baletia na kwa so kwe. ¹¹A kwaya i vuara,"Na tamata i na deinia lea yalewa qa na lai vilewe leqwa qa lia leqwa na yalewa, o koya sa dau tagwane i vua na yalewa. ¹²Maga i sa dei ni lea tagwane na yalewa me lai vilewe leqwa qa lia na tagwane e i sa vidauci o koya. ¹³A re mera mai na luvedra yasewa me rewa ni derei kora, I a o koya na tisaiveli a regei borisi tira. ¹⁴A dani kora o Jisu qa tam taleitaki nira na driadria yasewa me re laka mai i va au, ba kua ni tarovira, baletia i ledra na matanitu ni Kalou o kora i wetai so kwe. ¹⁵Qi sa kwaya vakadu i va vatikem, o koya e i tam sovia na matanitu ni Kalou me wetai na driadria sewa e i na tam rusu du ka. ¹⁶Qa sa qei kabetira na driadria qa dere medre ulu qa tata mana ti kora. ¹⁷A sa taula me laka tovo, qa sa wavu mai a lia na tagwane qa mai ruva i e mata ,qa cacania,"Vavuvuli vina , na yava me qu tara me qu na rewatia ka na cola tam mudu rewa? ¹⁸A kwaya o Jisu" Baletia na yava o ba kwaya me qu vina? E i lala liadu i vina na Kalou talia. ¹⁹O ba kilatia nai vunau,"Kua ni laba,kua ni vidauci, kua ni lawaki,vakarokoroko i va tamam qa m-nam." A sa qei kwaya na tagwane ²⁰"Vavuvuli na kwa taucoko kwe qu sa takucia tu mai ni qu si qei saravou mai ka. ²¹Sa tolavia o Jisu qa sa lomana,qa kwaya vua," Ei lia na kwa i si vo i va iko. Mo volitakinia na lem kwa taucoko, vaganira na dravudravua, qa sa qei lem nai yau ni lomalagi. Qo sa qei laka mai qa takuci au. ²²Sa lia na kwa na lea kacia baletia na tukutuku so kwe. Qa sa yato dei i na yalo bitabita baletia a levu na lea i yau. ²³A sa vitolayaki o Jisu qa kwaya i vuara na tisaiveli," sa medre du vuara na vutuniyau me re rusu i na matanitu ni Kalou!" ²⁴O kora na tisaiveli, a kusarira na lea tata. I a o Jisu a veceru leqwa,Vatikem na driadria, ei sa medre du na rusu i na matanitu ni Kalou. ²⁵E i rewarewa cake me rusu na kameli i na mata ni cula. Qa me lia na tamata vutuniyau me rusu i na matanitu ni Kalou. ²⁶A sa kusarira vakalevu du, qa re vivecetaki," o ei na qei rewa tia na cola. ²⁷Sa vatola vira o Jisu qa kwaya," I vakem na tamata e i tam rewa, Ia i vua na kalou ei rewa na kwa koko. ²⁸Sa qei kwaya o Pita i va Jisu ,"Tolavia ba sa deinia na kwa koko, qa ba sa takuciko vali. ²⁹A sa qei kwaya o Jisu" Qi kwaya vakadu i va vatikem, Ei lala lia a sa deinia na were, gwanea tagwane o gwanea yalewa, o m-naya o tamaya. o koru na luvea, se na qwele me baletia au qa na kosiveli. ³⁰E i na qulumia e i yarau i na vuravura kwe , na qwele qa na vivararawataki, qa na lea cola tam mudu rewa. ³¹O kora na teimata e re na teitaku qa o kora na teitaku e re na teimata. ³²I na i yatoyato i na calevu i Jerusalemi sa teimata no vuara o Jisu. A kusarira na tisaiveli qa re sa matakua o kora na teitaku no mai vua. Sa qei meru vatikitiki na tinikarua o Jisu qa taula me veceru na kwa sa vakarau yaco i va koya. ³³Dania, teva sa laka yati i Jerusalemi, na luve ni tamata i lai vagani vuara na bete levu, qa o kora na vuni vola. E re na tavuitia me mate, qa re qei vagania vuara na koi vimatanitu teni. ³⁴E re na varivarivacia, katasivitia, rubicia, qa re qei vamatenia. I a e i oti i tolu na siga i na dure leqwa mai na mate. ³⁵O Jemesa qa Joni o koru na luve i Sepeti a ru laka mai vua qa ru kwaya , " Vakavuvuli i ru vinatia mo tarai va rukemam na kwa ri kerevia i va iko. ³⁶A kwaya i vuara " Na yava o ru vinatia mequ tara i va rukem? ³⁷A ru qei kwaya,"Mo va donuya me ru no vata qai iko i na lem i ukuuku . Me lia na lem i na i matau qa lia i na i mawi. ³⁸Ia o Jisu a kwaya i vuara, "O ru kem o ru tam kilatia na kwa o ru kerevia. O ru na rewa ni somia na bilo qi na somia? Qo ru na rewa ni vosotia qa na vavitaio qi na vavitaio ka?" ³⁹A ru qei kwaya i vua," E i rewa" Sa qei kwaya o Jisu i vuara," Na bilo qi na somia o ru na somia, qa na vavitaio qi na vavitaio ka o ru na vavitaio muni ka. ⁴⁰Ia o koya me no i na lequ i matau se i na mawi e i tam leqi au me qu vaganiru kem. E re sa no tu o kora sa me ledra. ⁴¹A ru sa tekivu meru borisi o koru na tini na tisaveli baleti koru o Jemesa qa Joni. ⁴²O Jisu sa qei coviru qa kwaya i vuara," Ba kilatia ni o kora na matanitu teni e re dau liutaki nira no o kora ere vaitutu levu mai vuara, qa o kora e re viliutaki i vuara e re levu cake sara. ⁴³O vatikem i na tam taki so kwe o koya i vinatia me levu i va vatikem o koya me vatileda dauni viqwaravi, ⁴⁴qa o koya e i vinatia me tia i liuliu i va vatikem kece. ⁴⁵Na luve ni tamata a tam laka mai me mai qwaravi, me mai vagania ga na cola me re cola ka o kora na vuni no. ⁴⁶A ru sa yaco mai Jeriko, qa re sa deidei leqwa ka qai koru na tisaiveli kora na vunino o Patimeo e i luve Timeo na dau kerekere matakabulu a nodoki no i na calevu. ⁴⁷Na gauna ga a varogo ka , o Jisu na koi Nasareci a laka no mai qa sa taula qa me coco qa kwaya "Jisu o luvei Tevita , me qu lai lomani." ⁴⁸A re levu a re borisitia na matakabulu qa re vece i vua me sogotia e gusu. A sa

qei gisa ga i yata o koya , "Luvei Tevita me qu lai lomani!"⁴⁹ Sa dure vakalia o Jisu qa veceru me re mea mai na Tagwane matakabulu. Sa qei lai mei mai qa lai vece me vakaikai, me dure, qa laka mai i va Jisu.⁵⁰ Sa viritaki dei na lea kote, qa dure sa qei laka mai i va Jisu.⁵¹ sa tarogia o Jisu "Na yava e vinatia me qu tara i va iko?" A sa kwaya na matakabulu, " Vavuvuli me qu rewa ni tola."⁵² Sa qei kwaya o Jisu vua, "Mo laka , sa va cola ni iko na lem vabautia." Na gauna vata ga so kwe a sa tola e mata qa sa tekivu me tokoci.

Chapter 11

¹A ru laka mai Jerusalemi qa ru sa voleke mai Pecifaki qa Pecani i naulunivanua ni vi Olive o Jisu sa qei vatalaru a rua na lea tisaiveli.² Kwaya i vuaru," Ru laka ina koro koi tam vidonui qai vatiketa no Oru qei rusu boto yati, oru na tolavia e i lia na luve ni asa. Ru serekia qo ru mea mai iva au.³ Maga i lia vuara e i tarogia, Baletia na yava oru tara ka na kwa kwea? Ru kwaya na Momo levu e i vinatia mai qa na qei vatala sara mai ka kwe⁴A ru sa laka yati qaru sa tolavia na luve ni asa ni vesu tu ina lia na mataniwere i tevai, qa ra sa serekia mai.⁵ A bi na tamata a re dure tu so ka kwe qa re kwaya i vuaru," Na yava o ba tara, o ba serekia na asa?"⁶ A ru sa vece i kora na kwa a veceru o Jisu, qa ra sa qei dei ni koro me ru laka ina ledru i yatoyato.⁷ O koro na rua na tisaiveli aru sa mea mai na asa iva Jisu qa ru sa oniya ka na ledru i sulu me vodo ka i Jisu.⁸ A bi na tamata a sa tevukia ledra i sulu i calevu a sewa a ra vitikia mai na tula ni kai qa ra tura nia.⁹ O kora a ra teimata i vua qa o kora a re teitaku a re gisa,"Osana, sa kalougata o koya a lia e i laka mai i na yaca ni Momo Levu.¹⁰ Sa kalougata na matanitu sa yaco mai lei Tevita na tamai meda! Osana i yata sara!"¹¹ A sa qei yaco i Jerusalemi o Jisu sa rusu sara i were ni soro, a vitolayaki nia na vikwa koko.¹² Ko kwe sa vibereki vali qa sa laka dei mai i Pecani qa o kora na tinikaru.¹³ A tola tu mai vakayawa, qa tolavia a lia na vunikai a drokodoro tu e rau, a toso yati me tolavia maga e i tau tu e vua, sa yacovia yati a tam tolavia ka e vua e rau vali boto ni si tam kea gauna me vua ka. A tatania qa qwaya¹⁴, "E i sana tam vua vaka lia leqwa. A ru varogo tu na tisaiveli ni kwaya o koya.¹⁵ Ni ru sa yaco i Jerusalemi, a rusu sara ina were ni soro qa taula me vatala tira dei na dau volivolitaki qa ni kora na dau vivoli. A vukicia yacuva ledra teveli ni dauvisau i lavo qa ledra teveli na dau volitaki ruve.¹⁶ A tam vasorokia lia me kau i buto ni were ni soro ei lia na kwa me volitaki.¹⁷ A va vulicira qa kwaya, "E i tam volai tu," "Na lequ were e i na tia were ni masu ni vi matanitu? Ia o ba sa tara me ledra qwara na daudriva." ¹⁸Na bete levu qa o kora na vunivola a ra sa rogo na kwa a kwaya, qa re sa valigocia a lia na calevu me sa lei vakamate ka. Ni ra sa matakucia baleti kora koko, a re sa kanikanivina tira na lea i vavuvuli.¹⁹ Ni sa valeke mai na yaviyavi a ra sa deinia mai na koro levu.²⁰ A sa laka mai na qwataqwata, a ru sa tolavia sa tiri malai civi tovo na vunilolo me yacovia sara e waka.²¹ Sa numia lesu o Vita lea tata o jisu qa kwaya vua. "Vavuvuli tolavia! Na vunilolo o borisitia sa tiri malai," ²²Saumia lesu o Jisu," Vabautia na Kalou." ²³Qi kwaya vakadu i va iko maga e i lia e i kwaya i naulunivanua 'tacavu mai qo tiso i waitaci, qa vabautia tam vatitigataki nia na kwa a kwaya e i na yaco, i a na kwa e i kwaya i na tara na Kalou.²⁴ Qi sa kwaya i va vatikem na kwa koko, o ba masu qa kerevia, vakadudutia ni o ba na vinatia qa na qei vatilem.²⁵ Ni o ba tu mo ba masu, mo vosoti kora a re tara a lia na cala i va iko, me rewa muni i va Tamai vatikem mai lomalagi me vosotia vatilem cakaca.²⁶ Ma ga e tam vivosoti, e i na tam vosoti iko muni o tamam vakalomalagi.²⁷ A ru laka leqwa i Jerusalemi. Sa laka leqwa o Jisu i were ni soro qa re laka mai vua o kora na bete levu, na vunivola o kora na tuqwaqwa.²⁸ A ra kwaya i vua, "Na lewa yava o ba rewa ni tara ka na kwa kwe, o ei a vaganiko na lewa mo tara ka?"²⁹ Sa kwaya o Jisu," Qi tarogi vatikem mo ba kwaya sila mai qa qu na qei vecei vatikem muni, na lewa yava e i rewa talia ka.³⁰ A laka mai lomalagi se mai vua na tamata na vavitaio lei Joni? Ba saumia mai,"³¹ A ru vitalanoa vatakiniru qa ru vibra, ma ga teva kwaya "Mai lomalagi," E i na qei kwaya o koya baletia na yava o ba tam vabauti koya ka?"³² Ia ma ga teva kwaya, mai na tamata," A re matakucira na tamata, baletia o kora koko e re vakadutia no o Joni a lia na varovita.³³ A ra sa qei vecei Jisu," Mam tam kilatia, qi na tam kwaya muni i va vatikem se na lewa yava qu tara ka na vikwa kwe.

Chapter 12

¹A va vulicira o Jisu i na tata_ubi kea i balebale qa kwaya, , " alià na tamata a launi a lia na tovatova ni Vaini, qa va bai nia, qa qei kelia a lia na tobu ni qaqi ni Waini. A tara a lia na were ni vakatawa ni Vaini, qa qei lisi taki nia na tovatova ni vaini vuara na dau lau Vaini, asa qei lakha i na leà i lakalaka. ²I na gauna donu, a vatala a lia na tamata dau ni viqwaravi vuara na dau ni lau Vaini me lai kau mai a sewa e vuà mai na tovatova ni Vaini. ³Arè qei me'a, a ra rubicia qa ra qei vatala ti koya me lakha lesu lima lala. ⁴A lei vatala leqwa mai a lia na dau ni viqwaravi vuara, a ra qei vamavoa taki nia e ulu qa remadua sara vaka levu. ⁵A lei vatala leqwa a lia, okoya kwe ara qei vamatenia. A ra tara nai vakarau kwe vuara koko, rubicira a sewa qa va mate nira sara. ⁶A qei vo tali na luvea tgwane me vatala i vuara. A qei vecera ni ra na laveti koya cake. Ko kwe na lea i otioti me lai vakatala i vuara qa kwaya, " ere na rokovi luvequ!". ⁷A ra sa qei vivece vatakinira ko kwe na lea du teva lai kau dei na leà cola, me ma vatileda na lea i wasewase ni Vaini. ⁸A re mea qa vamatenia, qa ra walataki ni koya dei i na boto ni tovatova ni Vaini. ⁹Na ava i na qei tara na Itaukei ni Vaini? I na lakha mai qa vacaca nia na dau lau Vaini, qa qei solia dei me ledra leqwa e i sewa. ¹⁰" o iko o tam bau telia na tata ni Kalou kwe? Na vatu arè cakatia na dau ni tara were sa na yaco me kea i vaqwaqwataki nia na yavu ni were." ¹¹Ko kwe mai vua na Kalou, ia sa qei tola meda mata. ¹²A ra sa numia me vasu o Jisu, qa ra qei matakua cia na bī ni tamata, baletia a re kilatia na tata taki na tata_ubi keai balebale vua ra. ¹³A ra sa dei ni koya tu, qa ra sa lakha sara yati. A ra sa qei lei vatala mai a sewa na Farisi, qa na lea i tokani o Setoki me vesu ki koya i na tata a kwaya. ¹⁴Arà lakha mai qara kwaya i vua, " turaga, mam kila tia ni tam lia na kwa i va ke ma'm na lea numia na tamata, òm tam vaduidui taki nia na tamata." ei du nai vavuvuli vakalou. Ei tara vakalawa mo sumia na vakacavacava i va Sisa se me kua?" me te sau mia se kua. ¹⁵A kila tia o Jisu na ledra dau va rivariva qa qei kwaya, " na ava òm va tovo lei au kha!, "kau mai va yau na i lavo mequ tolavia. ¹⁶A ra kau mai a lia nai Lavo i va Jisu, a qei kwaya i vuara,"o ei na kea i va_takarakara kwe?" arè kwaya "na lei Sisa!" ¹⁷A kwaya o Jisu, " solia va Sisa na kwa i lei Sisa, vua na Kalou na kwa sa lea na Kalou" a qei kusari kora na lea tata. ¹⁸Na lea tata o Setoki, a ra kwaya i na lala na dure leqwa mai na mate, a re tarogi koya, qa kwaya, ¹⁹"va_vuvuli, na vunau lei Mosese a kwaya magà i lia vuaru na vitacini tagwane isa mate, qa dei ni e lewe tu mai qaru tam va luveni, i rewa vua na tacia me qulu mia na vibulou, so kwe me ru va tu kawa. ²⁰A ru Vitu na vitacini tagwane; nai matai a vakawati qa mate qa lala lia o luvea. ²¹Na kea i karua a vakawatitaki ni koya leqwa qa mate, lala o luvea, me wetai minu na kea i ka tolu. ²²Na i ka vitu a lala muni o luvea, sa oti so kwe a qei mate muni na vibulou so kwe. ²³Ina tu leqwa mai na mate magà eri tu leqwa, o ei i vuaru na nia e lewe? o koru koko na vitu na vitacini tagwane a qulumiru me nia medru lewe. ²⁴A kwaya o Jisu, "ko kwe tam tia i ulubale mo va calania kha, baletia ni o tam kila tia kha nai Volatabu qa na qwaqwa ni Kalou?. ²⁵Na gauna i ru sa na dure mai kha i na mate, eri na tam rewa ni vakawati se me ru soli me ru lai vakamau, baletia eri sa na wetei na Agilosu ni lomalagi. ²⁶Me wetai na tamata sa mate qa qei cola leqwa, o sa bau wilia nai vola lei Mosese, me wetai na lea tata mai na Kalou i na vuni kai a bula tu, a kwaya na Kalou i vua, " o au lei Eparama qa na kalou lei Aisake, qana Kalou lei Jekope, ²⁷O koya tam ledra Kalou na mate na ledra Kalou ga na cola. o iko tam lakha mai va cala kua. ²⁸A lia na Vunivola a lakha mai qa rogo na ledru vitukutuku, a tolavia o Jisu a saumia vina a tarogia qa kwaya, Na ava nai vunau bitabita talia? ²⁹A sau mia o Jisu qa kwaya, " nai vunau bitabita talia ei kwaya 'rogo, Isireli, na momo na Kalou, na Kalou e i lia boto. ³⁰Mo lomania na Kalou ina lem yalo tau koko, na lem vakasama tau koko, na lem qwaqwa tau koko'. ³¹Na karua ni vunau kwe mo lomani wekam me wetai na lem lomani iko. E i lala li leqwa na vunau levu me wetai kwe. ³²Na vunivola a kwaya "qase ni vuli vina," o kwaya do o iko ni kalou ei loa boto," ei lala lia leqwa ei voleke tia. ³³Mo loma nia na Kalou mu yalo taucoko, lem vakasama taucoko qa na lem qwaqwa taucoko qa mo loma ni wekam me wetai na lem lomani iko, i na levu sara na lem vacaboi_soro!. ³⁴Ni sa tolavia o Jisu a solia na i sau ni cacani vina qa kwaya i vua, " o iko na tam yawa mai na matanitu ni Kalou ³⁵Na lea vavuvuli o Jisu i na were ni soro a kwaya,"a tara vaka àva ni re kwaya na na vunivola ni o Karisito na luvei Tevita? ³⁶O Tevita re i na yalo_tabu a kwaya, "Na momo a kwaya i vua, " na lequ Turaga, " gatule i qu yasa matau, me yacovia ni qu na tara na kem meca me lem i tutu ni la". ³⁷O Tevita re a kwaya ni o koya na Turaga, a rewa vaka yava na Karisito me luvei Tevita? ³⁸I na lea va_vuvuli o Jisu, a kwaya merè tutuinira na vunivola ere lakha vali i nai sulu balavu a re na dau vinatia me re laka i na rara ni vi voli. ³⁹E re na dau vinatia nai nono ni momo i na were ni masumasu i na nono ni tui i na gauna ni kani vata. ⁴⁰E re vacacani kora na yada, qa na vi werewere, qa ra dau masu i na masu balavu mera tolavia na tamata. O kora na tamata kwe ni ra dau lai borisi vakalevu. ⁴¹A sa gatule o Jisu vababa donuya na veleti ni soli i na were ni soro; qa vadanira no na tamata me ra lai solia no ledra soli i na kea i tautau. A levu na tamata vutuniyau a solia a levu nai lavo. ⁴²A qei lakha mai a lia na yada me mai biutia na lia na sede sewasewa sara. ⁴³O Jisu a covi koru na Tisaiveli qa kwaya i vuara,"i du qu kwaya i va vati kem na yada, dravudravua kwe a solia nai

lavo levu talia, mai vuàra koko na soli. ⁴⁴O kora koko so kwe a mai solia na kwa sa levu tu i vuara, ia na yada a solia mai na dela ni lea dravudravua kwa me cola kha."

Chapter 13

¹I na gauna sa lesu mai kha o Jisu mai na were ni soro, a lia vua ra na Tisaiveli a kwaya i vua,"va vuvuli tokavia re na vi vatuvatu yamoyamosi yalevu kwe qana kea makumaku na vi were were yalevu kwe. ²Asa kwaya i vua," o sa tolavia na vi werewere yalevu kwe? Na vatu kwe na lala lia ei na vo ko ere vicilicili tu kwe ere na susura civo ga.³Ia na gauna a gatule no ka ina uluni vanua ni vi Olive ko visasa qa na were ni soro a ru qei tarogia vai lo o Pita, Jemesa, Joni qa Adriu,⁴ kwaya re i va vaticemam, ina gauna ava ina yaco kha na vikwa kwe?, se na ava na kea iva takilakila ina kea yaco na kwa koko kwe?⁵A kwaya o Jisu i vuaru " Qaraunia me kua ni lia na tamata me va tivaniko cala. ⁶Ere na bi na lakha mai i qu yaca ere na mai kwaya,"o au o koya (o Jisu) Ere na rewatia mere na vacala nia ibi na tamata.⁷Ni o sa rogo nai valu qa na rorogo ni valu, kua ni yalo sewasewa; na kwa koko kwe i na yaco ga, ia i sibere mai nai cavacava.⁸ Ni na vibolebolei na vi matanitu qa na vi matanitu, na vi momo qana vi momo, ina sakure na vi vanua, qana dravui siga. Ko kwe si qei taula ni vaka sucumi na rarawa.⁹"Kua ni wele. Era na meko i vuara na mata bose ni lewa, oba na lei rubicaki ina vi were ni soqoni, oiko na dure i medra mata na vi teteimata qa na vi momo me baleti au, me tia vadudu ivuara. ¹⁰Ia na Kosiveli mena vaka rogoi rewa re ina vi matanitu.¹¹Maga mo sa mai vesu qa ru na qei meko ya, kua ni leqa taki nia na kwa mo kwaya, Ni o na lei vagani na kwa mo kwaya, ina gauna so kwe na kwa mo kwaya ei na lei vagani,e na tam tata o iko, ia na Yalo tabu. ¹²Na vivitacini iri na vivamatei, ei lia na vava qa o luvea. Na driadria na vi saqasaqa qa ledra i tubutubu qare na vavunia na ledra mate.¹³ O ba na lai coriti mai vuara koko me baletia qu yaca, o koya ga na vosotia me yaco via nai otioi eina cola.¹⁴"Ni o sa tolavia sa yaco tu na kwa vaka sisila, ina vanua i tam dodonu me yaco tu kha," (mere kila tia na na dau ni wilivola), "o kora na koi Jitutia me re tuba i dela,." ¹⁵O kora e nodoki i dela ni were me kua ni qei siro civo qa rusu i were mo qaratia dei mai i lia na kwa,¹⁶ O koya i nodoki mai tovatova me kua ni qai lesu leqwa me lai kau mai na lea kote.¹⁷Ia na siga so kwe i na cakaca i vuara na bukete qai o kora na visusu driadria ya sewa.¹⁸ Masu me na kua ni yaco i na vula_i kalikaliwa.¹⁹ Ei na yaco ei lia na gauna ni vivakararawa taki asi tam bau yaco i na lia na gauna, me taula sara mai na tautau la, mai re na gauna a bulia kha na kalou na vuravura, me yaco via mai kwe," ei lala ei tam yaco vaka lia leqwa. ²⁰Maga i tam vaka lekeleke nia na momo na siga," ei lala lia ei na cola", ia me bale ti kora boto na digi taki, o kora a digitaki nira, ena vaka sewasewa taki kea siga.²¹Ko i lia i kwaya i va iko " tolavia ko kwe na Karisito,"se tolavia o koya so kwe! kua ni vadutia.²² Na Karisito cori cori qana talatala cori cori baletia are na cedre mai na vikwa koko qana varoyata coricori qara na vaga ni vaticem na i vakatakilakila qa nai dre ni vakasama maga a yaco va kora muni na digitaki. ²³Ba kua ni moce! qu sa kwaya rewa i va vaticem na vikwa i si bere mai.²⁴Ni sa oti na vi kwa rarawa ina siga so kwe, na mata ni siga ei na gilo, Na vula ina tam lei tolavi na kea cece. ²⁵Na kalokalo eina lutu mai maliwa lala. Na vi qwaqwa mai na vi lomalagi ere na sasakurekure. ²⁶Ere na qei dania na luve ni tamata ni na lakha mai ina vika o kaikai qana i uku_uku. ²⁷Sa oti ei na qei vatalai kora na lea Agilosu mere soqoni tira mai na lea digitaki mai na mata ni cagi vava, mai na viyala ni vuravura qa ina viyala ni lomalagi.²⁸Vuli no mai i na vuni Lolo, na gauna ga o sa tovia kha ni sa malum e tula qa sa vuoro mai e rau, o sa kila tia sa voleke mai na vula i katakata. ²⁹Ko muni kwe maga ei tolavia na vi kwa koko kwe, e sa kila tia ni sa voleke mai o koya, sa voleke tia na matamata.³⁰Ei du qu sa kwaya i va tikem , isi tam vele na tabatamata kwe ,sa yaco rewa na vi kwa koko kwe. ³¹Na lomalagi qana vuravura ei na veledei yati," ia na lequ tata ina tam vele rewa. ³²Me baleti na siga so kwe se na yaüwa so kwe, ei na lala lia na kila tia, lala lia na Agilosu ni Lomalagi, se o luvea, ia o vava talia.³³Kua ni wele yadra!, Baletia o iko na tam kila tia na gauna. ³⁴Ei na wetai na tamata ei laka ei lia na lakalaka qa deinia tu na lea were qa lesi kora na lea tamata cakacaka me re lewa no, na tamata a lia na lea i tavi, qa vaka lesi i vuara na cakacaka qa lei kuaya lea dau yadra me re yadra ga no.³⁵O koya so kwe yadra!, baletia o iko na tam kilatia na gauna ei na laka mai kha i were; na i tau kei ni were, rewa ni tau i yaviyavi, se na bogi levu, se ni tagi na to, se na tutu ni qwataqwata cakaca. ³⁶Maga i lakha va sauri mai me kua ni daniko mo moce no. ³⁷Na kwa qu sa vecei vati kem qu sa vecera koko muni: "Yadra".

Chapter 14

¹Sa vo arua na siga me tara na kanivata ni lako sivia qa na kani madrai tam vakatubu a re sa vadani koya tu na betelevu qa o kora na vunivola mere lawakitia qa mere sa vakamate. ²Are qei kwaya, "me kua ni donumaki ina gauna ni kani vata lakalaka i qei tubu na no waqewaqe." ³Ia na lea no mai Pecani na lea were o Saimoni na vukavuka, na gauna ni kani, a sa laka mai vua alia na vibulou qa kau vali mai alia na tavaya alavasita sau levu, na narita du qulu qa kwaratia qa sigia ati e ulu. ⁴A re qei sewa a re borisi. A re sa vivece qa ikora qa re kwaya, "na ava na aga ni kwa itara tu kwe! ⁵A ke vina cake me volitaki na kaloni kwe qa na rewa mai ka i tolu na drau na tiki ni siliva, qa me soli vakora na dravudravua, sa lia nakwa na ledra borisitia. ⁶A qei kwaya o Jisu, "Ba deinia koya tu re, na ava oba wewe koya no ka! A tara alia na kwa i va au. ⁷Okora na tam rewa kwa vavina e re na dau no tuga qa i vatikem, oba mata vukei kora qo ba vukei kora du qi na tam no qai vatikem. ⁸Sa tara na kwa i rewatia. a sa lumitia qu yago ina ilumi ina lequ vakarau mate. ⁹Qi sa kwaya vadodonu sara i va iko, "ina vivanua kece i vuravura i vadewataki ka nei tukutuku vina ina lai kwai muni ka na vikwa sa tara i va au na vibulou kwa me kea i divi. ¹⁰A sa qei laka o Jiutasa Isikarioti, lia vuaru na tinikarua i vuara na bete levu me na laka i volitaki ni Jisu. ¹¹Na gauna aru rogo ka na bete levu, lia na kwa na ledru gadre qa ru yalatakinia meru na saumi koya ka. Asa lai vatolavia qa a lia na calevu me soli koya ati ka. ¹²I nei matai ni siga ni kani madrai tam vakatubu na ledru vamate na lami, a ru qei cacani na tisaiveli vua, "na vanua ava e vinatia me ba varautakinia ka na magiti ni lakosivi?" ¹³A qei vataru arua na lea tisaiveli qa kwaya vuaru, "ru mai laka ina koro ni cakacaka o ru na sota qa ei ilia na momo moru takucia sara". ¹⁴Ina lai ucu ina lia na were qo ru rusu i buto ru cacania nei taukei ni were, "i vei na vanua me ba na lai vakamure no ka qa me ba na lai vayagatakinia vata na magiti ni lakosivia. ¹⁵Ina vatakea i varukem ilia na loqi savasava i tau no i ata. Ru varautakinia me teva lai no ka. ¹⁶A ru deinia tu na tisaiveli na vanua sokwe qa ru sa laka i na vanua ni cakacaka aru sa deinia koko tu na kwa aru lai vece ina kea mai varautaki na magiti ni lakosivia. ¹⁷Sa lutu na yaviyavi aru sa laka mai qa i koro na tisaiveli. ¹⁸Ina gauna aru sa vayaviyavi no qa qei kwaya cake mai o Jisu, "ina lia boto iva vatikem ina soli au ya". ¹⁹Asa rusu viru na yalo loloma qa ru sa duku vece ni tam lia vuaru. ²⁰A saumia na ledru tata o Jisu qa kwaya, "ina lia boto iva vatikem na tinikarua kwe, o koya du i luvuya no na kea madrai ina lequ bilo. ²¹Ina lesu leqwa na luveni tamata sa kwaya rewa tu na lea tata. Ia sa lia na kwa na tagwane okoya isetia na luve ni Kalou! avina cake me kua ni sucu mai. ²²Na gauna aru sa kani no ka qa saqei qulu na madrai o Jisu, vakamanamanatakinia qa qei ciqiciqilakinia i va koro qa kwaya, "ba qulu, kokwe qu tiki ni ago. ²³A qulu na bilo qa vavinavinatakinia, qa solia i vuaru, me ru som mai ka. ²⁴Aqei kwaya i va koro, "Kokwe qu dra ni viyalayalati me baletia na tamata taucoko. ²⁵Qisa kwaya vakadu, "qi sa na tam somia leqwa na waini me acovia sara na gauna ni som waini leqwa ina matanitu ni Kalou. ²⁶Ru lagasere oti a ru sa qei laka ati ina viulunuvana ni olive. ²⁷A sa kwaya i vuaru o Jisu, "oba na lutu koko mai baletia, sa volai rewa tu. Qi na rubicia nei vakatawa ni sivi qa ra duku sesea na sivi. ²⁸Ia na gauna qisa cola leqwa ka, qi sa na teimata i Kaleli. ²⁹Qa sa kwaya o Pita i vua, "maga ere na lutu koko o au qi na tudei no maga. ³⁰Asa kwaya vua o Jisu, "qi sa kwaya vakadu i na bogi nikua ni si bere ni sere vakarua na to e na seti au vakatolu. ³¹Qa sa qei kwaya o Pita, "maga i dodonu mequ mate qa iko qi na tam se tiko. A tatauvata koko na kwa aru kwaya. ³²A ru sa laka i Kecisemani qa qei kwaya o Jisu i vuaru na tisaiveli, "ba nodoki no kakwe me qu laka re i masu. ³³A mei Vita qa Jemesa qa ni Joni qa sa lia na kwa na lea numi koro. ³⁴A qei kwaya, "i bitabita qu yalo ina lequ sa vakolo no ni mate. Ba masu mo ba qwaqwa. ³⁵Toso vica leqwa no o Jisu, qa sa vura ni kabulu me sa qei kerevia me varewarewa mai na gauna me laka sivitia. ³⁶A kwaya, "Apa vava na kwa taucoko i rewarewa i va iko, kau dei i va au na bilo kwe kua ni kau dei i va au na lem qwaqwa ia me yaco ga na lem numia qa na lem lewa. ³⁷Na gauna sa lesu mai ka, qa kwaya i va Pita, "Saimoni oba moce no! oba sa tam rewa du ni mata no boto me lia leqwa na auwa? ³⁸Ba vakatawa qo ba masu do mo ba kua ni rewai varewarewa qa sa gu na yalo ia ago sa tam rewatia. ³⁹A laka leqwa i masu qa lai kwaya ga no na masu a cavutia no. ⁴⁰I na gauna sa lesu mai ka, qa ru si maci moce leqwa tu do a si bitabita medru mata ina mata moce aru sa tam kilatia na kwa meru vece. ⁴¹Inei katolu ni lea lesu mai a sa kwaya i vuaru, "o ba si moce qo ba vakacegu no? rautia sewa! sa aco mai na auwa kwe ligocia na luve ni kalou e re sa visolisoli tu na tamata valavala cakaca. ⁴²Ba dure teva laka, isa vakolo mai okoya ina seti au. ⁴³Ia na gauna a si tata no ka, sa qei aco mai o Jiutasa qa sewa na tamata a re qulu i sele qa nei wau ara lai vakatala no mai i vura na bete, tuqawaqwa qa ni kora na dau ni lewa. ⁴⁴Okoya na tamata a seti koya a sa solia rewa ivuaru nai vakatakilakila okoya qi na abotia sa ni koya sokwe. Ba sobetia qo ba mei koya dei ati. ⁴⁵Na gauna a sa lesu ati ka o Jiutasa, a qei laka varewarewa iva Jisu qa kwaya, "Rabbi" qa yabotia. ⁴⁶Aru sa qei sobeti koya vaqwaqwa. ⁴⁷A qei lia vuaru a drutakia dei e kasa ni taliga lea tamata viqwaravi na bete. ⁴⁸Sa qei kwaya o Jisu, "wetai du o ba mai sobetia ilia na dau driva ni o ba kau i sele tu mai qa nei wau." ⁴⁹Qu dau no qai vatikem vali, qu vakavuli no mai were ni lotu qo ba tam vasu ki au? e i sa yaco ga me wetai a kwaya nei volatabu. ⁵⁰Okora koko na dure tu qa Jisu a re sa vitubaki. ⁵¹A lia na saravou, a taqa tu nei

sulu lineni qa vesulaki vali boto e gau,a vatakuci Jisu vali qa re qei sobeti koya.⁵² A qei livatia na lea i sulu lineni qa wavu vatevoro.⁵³ Qa re sa mei Jisu vuaru na bete ina vanua sokwe ara sa no rewa tu ma ka o kora na bete levu.tuqwaqwa qa ni kora na daunilewa. ⁵⁴A takucia yawa vasewasewa no mai o Pita me acovia sara na ledru loma ni bai na bete levu qa lai gatule me dru tiki na qati aru rarai no i na quto. ⁵⁵A ra sa vinatia saraga na bete levu qa na matabose ni Jiu me ra rogo nei tukutuku qa beitaki ka o Jisu me rewa n i vakamate ka. ⁵⁶A re bi a re kwaya na vikwa cakacaka baleti koya qa tam visotaraki tu. ⁵⁷A re sewa a re dure qa re vicoriakinia nai tukutuku me baletia koya. ⁵⁸A ba rogo ni a kwaya,"qi na vacacania na were ni sokalou ia qi na tara leqwa ina tolu boto na siga. ⁵⁹Ia na ledra tuku ni yalo a ra tam liavata. ⁶⁰A qei dure na bete levu me dra vibutoyaki qa sa cacani Jisu,"i lala na kwa e kwaya?e tam vadudutakinia na kwa e re kwaya no kwe?"⁶¹ A koruva galugalu no boto qa tam kwaya alia na kwa vakalia leqwa na ledru cacani koya,"Sa ni ko du na luveni kalou?. ⁶²Saumia o Jisu,"E o au o ba na qei ligocia ni qu sa nodoki no e lima i matau qwaqwa na kalou qa na lea lesu leqwa mai ina vi o ni lomalagi". ⁶³ A drresulakinia na lea sulu na bete levu qa kwaya,"Te si vinatia leqwa ilia nei vakadudu? ⁶⁴O ba sa rogo na tamata a lai tavui,"Na ava na vatilem vatulewa?"A re sa kwaya ga me sa vakamate. ⁶⁵ A re sewa a re katasivitia ,re olonia e mata qa re qei rubilakinia qa ra vece,"Tukutuku re mai!"a ra qei mea na ovisa qa re qei lai rubilakinia. ⁶⁶Nodoki no mai o Pita i were ni vilewai ,a qei laka mai vua a lia na vulau dauviqwaravi vuaru na bete. ⁶⁷A sa ligoci Pita ni sa rarai no,a vatolavia koya vavina qa qei kwaya,"oiko muni o dau takuci Jisu vali na koi Nasareci. ⁶⁸ A qei setia qa kwaya,"Qi tam kilatia qa qu tam qulumia rewa na kwa e kwaya no.Qa sa laka dei mai i lomanibai. ⁶⁹Togaya no na vulau dau viqwaravi kwe,"kokwe i lia vuara. ⁷⁰Qa sa maci seti koya leqwa.Tam walili boto okoru na dure tu so ka kwe qa ra sa kwaya ga no iva Pita,"Oiko du ilia vakoru,oiko muni na koi Kalili. ⁷¹Qa sa susui okoya,"Qi tam kilatia na momo o ba kwaya no mai e!⁷²Sa tara e lio vakarua na to.Qa sa qei numia mai o Pita na kwa a kwaya o Jisu vua,"si bere ni sere vakarua na to e sa na setiau vakatolu ,"alia na kwa na kea derei koya qa qei tikanu i na tagi.

Chapter 15

¹I na qwataqwata cakaca, are mai sota vata o kora na bete levu, tuqwaqwa, vu ni lawaqa i koru na mata bese ni jiu. A re vasulaki ni Jisu qa re mei koya dei, qa re lai soli koya sara va Vailato. ²A cacania o Vailato, "O iko na ledra Momo na koi Jiutia!" A saumia leqwa qa kwaya, "Ei sa kwaya du mai". ³A bi sara ga na kwa aru tavuiti koya ka na bete levu. ⁴Cacani leqwa o Vailato, e tam kwaya, i lia na kwa! Rogo re na bi ni kwa e ra kwaya baletiko. ⁵Vadrukani Vailato sara ga na lea tam tata lesu o Jisu. ⁶Ia na gauna ni kani ni Lako Sivia i dau vagwalalataki ka e i lia na koivesu ko e re dau kerevia. ⁷A no qara vali na daulaba qa ra na dau valavala kaikai i buto ni werenivivesu a lia na tagwane e yaca o Vanavasa. ⁸A re sa laka yati iva Vailato are sa lai cacani koya tu me tara ga na kwa a dau vayaconia ga i mata. ⁹Saumia o Vailato qa kwaya, "Om vinatia me qu sa serekia yati na ledra Momo na jiu." ¹⁰A sa kilatia vina tu o koya na ledra yalocakaca. ¹¹A re sa uqetira ga na tamata na bete levu me re gisataki me seraki o Vanavasa. ¹²Saumia leqwa o Vailato ledra gisa qa kwaya, "Na ava ga me tara i vua na ledra Momo na jiu?" ¹³Re maci gisa leqwa, "Ba vakotia" ¹⁴A qei kwaya o Vailato vuara, "Na cala yava a tara! A sa qei toro i yata na ledra gisataki, Ba torania ga". ¹⁵A mata valomavinataki ni kora na tamata o Vailato, a ma sereki Vanavasa vuara. A qei vararawataki ni Jisu qa vaganira me lei tora. ¹⁶A ru sa qei mei koya na sotia i na were ni vilewai (a tei nono vamatanitu), qa covira koko mai na sotia. ¹⁷A re vataqania nai sulu lokaloka qa re talia na re vitaliakinia lia na wa sorisori qa tovakinia i e ulu. ¹⁸A re sa taula varivarivaci koya qa re kwaya. ¹⁹A re qei rubia e buto ulu na sina qa re katasivi tia. ²⁰Ia na gauna are sa varivariva cia oti ka are qei livatia lei sulu lokaloka qa re lai vataqania ga na lea i sulu a taqa vali mai, oti aru sa qei vakotia na kai vileqwai. ²¹A lia na tagwane e yaca o Saimoni, na koi i Kirini tamadru o Alekisada qa o Refo as a qei lai vuke na dagia na lea kai vileqwai. ²²A ra sa qei mei Jisu mai na sotia ina lia na vanua e yaca o Kolikoca (kea vakadewataki kea i balebale "Na vanua ni tua qa na ulu." ²³A re vagania na waini solovata tu a na mura a tam mata somia ga. ²⁴Qa ra sa qei torani Jisu ina kaivileqwai, re vawirimadigi me rewa ni lai kilati na vi tikitiki ni sulu e i lea i lia na sotia. ²⁵Sa acovia ne i katolu ni aua qa ru sa lai torania ina kai vileqwai. ²⁶A sa volai e ulu i yata. "Ledra Momo Na Jiu." ²⁷A ru lili muni e tiki a ru rua na dau driva lia i nai matai qa lia i na mawi. ²⁸ ²⁹O kora na tivari tu are suilaki ni koya, a re kuretia medra butoulu qare kwaya, "se i rewa ni vacacania na vanua ni masu qo tara leqwa ina tolu na siga?" ³⁰Vacola ni ko sara, qo siro civo mai ina kai vileqwai. ³¹A re varivarivacia tu muni o kora na bete levu qo kora na vunilawa qa re kwaya, "Sa rewa sara ni lai vacola ni kora ia i tam rewa sila vali boto re ni vacola ni iko?" ³²Me vasiro ni koya civo re mai ti na Karisito, na ledra Momo na Isireli, me te ligocia qa me te vakadudutaki nia ru sei qwa no muni o koru na lili na qai koya. ³³I nei ka ono ni aua, a sa taula me gilogilo na vanua me aco sara nai ka ciwa ni aua. ³⁴Nei ka ciwa ni aua, asa gisa o Jisu, "Ilai Ilai Lamu Sapakacamai keya i tautauvata, Lequ Kalou, lequ Kalou na yava osa numidei ni au ka!" ³⁵A sewa a re dure vakolo tu are rogo na lea tata qa re kwaya, sa covi Ilaitia. ³⁶A qei wavu lia me tonia a lia na kwa onuonuku ina wai kolikoli qa qei lai vagani Jisu. Qa qei kwaya na saravou so kwe te tolavia re ma ga i rewa ni mei koya civo ira o Ilaitia. ³⁷Sa qei gisa e lio i yato o Jisu qasa qei mate. ³⁸Talisi rua na i ubi ni were ni masu tekivu mai yata kau civo ira. ³⁹A qei kwaya na turaganivalu a yamatavi Jisu tu nagauna a mate ka, "E i du sara ko kwe o luvea na Kalou." ⁴⁰A ru sewa muni na vibulou aru vatolavi koya, yawa tu mai. O Meri na vibulou ni Makitala o Meri (o mndara o Jemesa ko e tacim qa Josese) qa Salomi muni. ⁴¹Na lea no vali mai Kaleli, aru dau takuci koya, qa ru dau qwaravi koya vali. Qa re sewa leqwa na vibulou are laka vata mai Jerusalemi. ⁴²A sa laka no mai na karatioavi, na siga ni vakarautaki kwa ni si bere na Siga Tabu. A coravi Vailato vakadodonu qa kerevia e yago ni Jisu. ⁴³A laka mai o Joseva na tagwane ni Arimecia. O koya mam a lewe ni matabose, a dau wacia vali na matanitu ni Kalou. ⁴⁴A kusari Vailato ni sa leqa o Jisu. A tarogia na turaganivalu se sa mate oti se si bere. ⁴⁵A sa vakadudutaki nia o Vailato mai vua na turaganivalu ni sa mai mate du o Jisu sa qei vagani Joseva e yago. ⁴⁶A kau mai o Joseva a lia nei sulu lineni, a vasiro ni Jisu civo mai na kai vileqwai, qa watawivi nia e yago, nai sulu lineni, qa ru vadoki nia ina lia na qwara vatu. Qa qei sogotia a lia leqwa na vatu ina kea i rusurusu. ⁴⁷O Meri Makitalina qa o Meri lea nene o Josese aru tolavia nai nono a lai lovo ka Jisu.

Chapter 16

¹Sa oti na Siga Tabu, aru sa lai voli, saluwaki, mai o Meri na vibulou ni Makitala, Meri o mnai Jemesa qa Salome me ru ke lai lumitia e yago ni Jisu. ²Ni sa cedre cake na matanisiga ni qwataqwata cakaca nai matai ni siga ni wiki, aru sa laka i n a qwara vatu. ³A ru sa vivece vatakiniru, "O cei ina vaqiqicia dei mai i va vatiketa na vatu mai na i rusurusu ina qwara vatu?" ⁴A ru qei ligo yati, sa lei vakaqiqi dei tu na vatu, ia sa lia na vatu tadravevu. ⁵A ru rusu i na qwara vatu ru qei ligocia a lia na Momo sa vaisulu sevusevu tu qa gatule no i tutu matau qa ru sa matakau. ⁶A kwaya mai i vakoru, "Ba kuwa ni matakau, oba sa laka mai vadani Jisu na koi Nasareci, o koya a vako ina kaivileqwai. Sa dure cake leqwa! Ei vele i keni o koya. Ba lai ligocia re ina vanua are vadoki ni koya ka. ⁷Ba laka, qo ba kwaya i vuaru na lea tisaiveli qa va Vita, sa teiteimata tovo o koya i Kaleli. mai sokweni o ba na dani koya ka me wetai ga na lea kwaya tu iva vatikem. ⁸A ru sa rusu dei mai tevai qarua sa tuba dei mai na qwaravatu laka vata qa na saqakutukutu qa na gadre. Ru tam qei vitatani leqwa ni sa vurakiru tu na matakau. ⁹I na qwataqwata cakaca ina i matai ni siga ni vula ni wiki, ni oti na lea cola leqwa mai, a teimata na lea vacedre ni koya iva Meri na vibulou ni Makitala koya a karavia dei mai vua a vitu na nitu. ¹⁰Sa qei laka qa lai kwaya vuaru na dau no qaya tu ina gauna aru valoloku qa ru tagi no ka. ¹¹A ra sa rogo ni cola leqwa mai i na mate qa sa dania rewa muni o Meri, ia re si tam vakadudutaki nia ga. ¹²A oti na vikwa a yaco kwe, a qei vacedere ni koyai na rua nai rairai i vuaru aru rua i na gauna aru laka vata no ka. ¹³A ru laka qa ru lei kwaya i vuaru na vo ni tisaiveli qa re si tam vadudutakinia ga. ¹⁴A cedre vira leqwa o Jisu na tinikadua na gauna aru kani no ka, qa vatakea vadodonu sara ga vuara na lala ni ledra vakabautia qa na ledra yalo kaikai, baletia i na ledra tam lia vata qai ni kora na sa dani koya rewa. ¹⁵Sa qei kwaya vuara, "Ba laka yati i vuravura qo ba lai vunautaki nia nai tukutuku vina vakora na tamata koko. ¹⁶E i lia ga sa vakabautia qa sa vavita isotaki ina cola, o koya i tam vabautia i nalai borisi. ¹⁷Ko kwe nai vakadudui sewa ina lai dani, vuara na vakabauti au. E re na karavia na nitu in qwaqwa ni qu yaca. E re ne tatataki muni i sewa nai tatata tenilia. ¹⁸E re na tomia na gwata i medra lima, ra somia ei lia na wai me leqa ka medra yaloga i na tam cakaca rewa. E re derera na raraci medra lima qa ra na cola muni. ¹⁹Na gauna sa tata oti ka na Turaga i vuaru sa lai mei i yata i lomalagi q alai gatule no e sakesake i matau na Kalou. ²⁰A ru sa qei laka na tisaiveli qa ru vunau i vivanua koko, ia na Kalou a sa cakacaka qai kuru qa na kea lai vakadudutaki ni waqani kuru vali e yalo na Kalou.

John

Chapter 2

¹A sevakinia a tolu na siga a sa tara na vakamau mai Kena i Kaleli, a no muni ka o mnai Jisu. ²A ru lei sureti muni ka o Jisu qa o kuru na lea Tisaiveli i na vakamau. ³Ni sa lai drole na waini a sa kwaya i va Jisu o mnaya, "Sa lala i vuaru na waini". ⁴Sa qei kwaya i vua o Jisu "Vibulou na yava o laka mai ka i va au? e i si tam vura mai na lequ gauna". ⁵A sa qei kwaya o Mnaya i vuara na viqwaravi "Na kwa koko i kwaya i va vatikem, ba tara" ⁶Sa naki no muni so keni a ono na tuvuvatu ni wai dre sa dau va savasavataki ni kora ka na Jiu, sa tau yarua se yatolu nai vakarau. ⁷Sa qei kwaya i va kuru o Jisu "Ba tawania na wai i na tuvuvatu" A re sa qai vatawania me tase sara i e gusu. ⁸A sa qei kwaya i vuara na dauvi qwaravi "Ba qei takevia vica qo ba kau i vua ko i lewa na magiti" A re sa tara. ⁹Ni sa tovele na wai sa vuki me waini ia a tam kilatia na vanua a laka mai ka [Ni o kuru na vatawania na wai a ru kilatia na kwa a yaco]. A sa qei covia na tagwane sa qei vakawati. ¹⁰Sa kwaya i vua " Na tamata yalia sa dau vagani kora sila na waini vina se qei taravia na waini vina Vakasesewasewa ni ra sa mateni, ia o iko e vaganira ga no na waini vina me yacovia mai na gauna kwe. ¹¹Ko kwe nai tautaula ni cakacaka mana a tara o Jisu mai Kena e Kaleli, sa vatakea ka na kaikai i vua, a re sa vakabauti koya na lea Tisaiveli. ¹²Ni sa oti so kwe a ru sa qei laka civo i Kapenaumi o Jisu, o Mnaya, o kora na tacia, qa o kuru na tacia, qa o kuru nalea Tisaiveli a ru lai no doki vali ka me sewa na siga. ¹³Ko kwe s valeke sara na ledra kani vata ni Lakosivia na Jiu, a sa qei laka cake i Jerusalemi o jisu. ¹⁴A sa danira ka na volitaki bulumakau qa na sivi, qa na ruve , qa ni kora na visau i lavo a re via no tu ka. ¹⁵A sa qei tobe na wawa me tia i rubi a sa qei karavi kora i tevai mai were ni soqo wili muni ka o mora na sivi qa na bulumakau, a qei ceburakinia nai lavo mai vuara na dauvisau i lavo qa kilicia na ledra teveli. ¹⁶A se vecei kora na dau volitaki ruve" Ba kau dei na kwa koko kwe," Ba kua ni tara na lea were o Tamai au me tia vanua ni volivolitaki. ¹⁷A ru sa qei numia na lea Tisaiveli ni sa volai" Sa solumti au na loma karasa i na lem were". ¹⁸A re sa cacania o kora na teiteimata ni koi Jutia a re kwaya i vua" I na vatakilakila yava e na vatakea i vakemam, i na vikwa o sa tara kwe. ¹⁹Sa qei kwaya i vuara o Jisu " ba talarakinia na wre ni Lotu kwe, qi na vadurenia leqwa i na i katolu ni siga". ²⁰A re sa kwaya na ledra teiteimata na Jiu " Na were ni Lotu kwe a tara i na vasagavulu ka ono na

yabaki, qo qei kwaya mo na va durenia i na tolu na siga?" ²¹Ia so kwe , i kwaya ni ni e yago na were ni Lotu. ²²Ni oti na lea dure mai na mate, o kora lea Tisaiveli a re sa qei numia na kwa a sa kwaya rewa qa re sa vadudutakinia nai Vola Tabu qa na ni vi tukutuku ko a sa kwaya rewa vali o Jisu. ²³Ia ni sa no vali i Jerusalemi i na soqo ni kani vata ni Lakosivia, levua re sa vakadudutakinia e yaca ni ra sa dania na vi kwa a tara o koya. ²⁴Ia a tam vabauti kora o Jisu baletia ni kilati kora vina. ²⁵Baletia ni lala e bete me lia ei vatakei kora na tamata i vua, baletia ni kilatia vina du na yava ei tau ti i na cola ni tamata.

Chapter 4

¹Ni sa kilatia o Jisu ni re s rogo na Varisi ni sa bi cake a vatisaivelitaki ni ra qa vavita isotaki ni ra mai va Joni.² [Ia o Jisu vataki ni koya a si tam vavita isotaki vali, o kora ga na lea tisaiveli].³ A sa dei ni Jiutia mai qa lesu leqwa i Kaleli.⁴ Ia, a ganitia me ru siviti Samaria mai.⁵ A laka mai o koya i tauni mai Samaria, e yaca o Saika, valeketia a lia na tiki ni qwele a solia o Jekove iva luvea o Joseva.⁶ Na moto keli lei Jekove a tauno so keni. A sa watete o Jisu i na lea i yatoyato qa mai gatule ina tiki ni moto keli. Donumaki nia na i ka ono ni auwa.⁷ A lia na vibulou ni Samaria a laka mai me take wai, a kwaya i vua o Jisu, "Solia mai e i sewa na wai mequ som re".⁸ Ni o kora na lea tisaiveli a re laka tu i tauni me re lai voli magiti.⁹ A kwaya na vibulou ni Samaria i vua, "E i rewa vaka yava, o iko na Jiu, mo kerevi au, ni qu tia vibulou ni Samaria, me lia na kwa mo somia?" o kora na Jiu e ere tam virogoi qa ni kora na koi Samaria.¹⁰ A saumia o Jisu qa kwaya i vua, "Maga e kilatia na i solisoli ni Kalou, qa o koya i tata no ya i va iko, solia mai mequ som, ma ga e na qei kerevia i vua, i na qei solia iva iko na wai ni cola."¹¹ Na vibulou kwe a kwaya i vua, "Momo, ei lala iva kem na vokete, na moto keli ei diro" E na rewatia mai vei na wai ni cola e?¹² O kem om tam tetelagi i yata, se i kua, mai va tamai meda o Jekove, o koya a solia vakemam na moto keli a som no ka o koya, o kora na luvea qa na lea bulumakau?"¹³ A saumia lesu qa kwaya o Jisu vua, o koya ga ei somia na wai kwe ei na mata som ga no.¹⁴ Ia o koya ga ei som mai na wai qi solia vua ei na tam som leqwa, ia, na wai qi solia i vua i na yaco me vure tuga maga i vua, me tia mata ni wai tovure yati ina cola tam vai yalayala.¹⁵ A kwaya i vua na vibulou, "Momo solia mai va au, na wai e mequ kua ni mata som leqwa, qa mequ kua ni laka leqwa mai ka kwe me qu mai take wai."¹⁶ A kwaya i vua o Jisu, "Laka lai covi mlewe, qo laka leqwa mai ka kwe."¹⁷ Saumia na vibulou qa kwaya i vua, "E i lala o qu lewe, " Saumia lesu o Jisu, "i du no lem kwaya, e i lala om lewe,"¹⁸ A tam lima oti sila om lewe i mata, qa o koya o ru no qa no kwe e i tam ni m lewe. Na kwa e kwaya ni mai e i kwa du."¹⁹ A kwaya na vibulou i vua, "Momo, qu sa qei dania o kem e i lia na varovita."²⁰ O kora na lemam vava a re lotu i vua na Kalou e dela kwe, ia o kwaya ni tau mai Jerusalemi na vanua me re soro ka.²¹ A kwaya o Jisu i vua, "Va du ni au re vibulou, i na gauna e i laka no mai kwe oba na tam lotu i va Tamai meda se i e dela kwe, se i Jerusalemi."²² O ba lotu i vua oba tam kilatia. O kemam ma lotu i vua mam kilatia, nai vakacola e i na laka mai vuara na Jiu.²³ So kwe, na auwa e i laka no mai, qa sa nia sara tu ga kwe, o kora na lotu du ere na lotu i va Tamai meda vakayalo qa du, ei vadania no o Tamai meda me wetai kwe, o kora mere lotu i vua.²⁴ Na Kalou i yalo, o kora me re lotu i vua ei dodonu me re lotu vakayalo qa du.²⁵ A kwaya i vua na vibulou, "qi kilatia na Mesaia ei laka ni mai[o koya e yaca na Karisito] Ni sa laka mai, ina mai vakamacalataki nia na kwa koko i va keta."²⁶ A kwaya vua o Jisu, "O au o koya, koi tata no ya iva iko."²⁷ Sa donumaki nia ledru lesu mai na tisaiveli qaru sa vinumiyaki nia na yava ei ma tata no ka i vua na vibulou a lala lia a cacania, "Na yava e vinatia?" se "Na yava o ma tata no ka i vua?"²⁸ A sa qei deinia tu na vibulou kwe na lea i taketake ni wai, lesu leqwa i tauni, qa kwaya i vuara na tamata.²⁹ "Mlaka mlai dania re ei lia na tamata a kwaya i va au na vikwa koko qu vatara vali. Mani koya kwe na Karisito ei rewa mom kwaya?"³⁰ Re deinia tu mai na tauni qa re laka mai vua.³¹ Ia na auwa vata ga muni so kwe o kora na tisaiveli a re kwaya i vua, "Vavuvuli, kani re."³² Ia, a kwaya i vuara, "I tau no iva au na i voqwa mequ kania o ba tam kilatia." A re sa qei vicacani na tisaiveli qa re kwaya vataki ni ra."³³ A lala lia a kau mai vua a lia na kwa me kania, a bau lia i vuara?³⁴ A kwaya i vuara o Jisu, "Na keqiau i voqwa mequ tara e loma o koya a vatalati au mai, qa mequ va oti nia na lea cakacaka."³⁵ O ba tam kwaya, "Sa vo ei va leqwa na vula me tara na cavucavu? O au qi kwaya i va vatikem ba tola cake qo ba tolavia na vanua ni laulau, a re sa bota tu me re cavu."³⁶ O koya ei cavucavu i na visaumi qa koronia e vua i na cola tam vai yalayala, ia o koya e i laulau qa o koya i cavucavu me ru gadretakinia vata.³⁷ Ko na i tatata ei dau lei kwai, ei lia i laulau qa lia ei cavucavu, so kwe ei du.³⁸ Qu vatalati vatikem mo ba cavucavu mai na vikwa oba tam cakacakataki nia. A re sewa leqwa a re cakacaka ka, qo lai rusu i na ledra vanua ni qwaravi cakacaka."³⁹ A re bi na koi Samaria i na tauni sokwe a re vabauti koya baletia na lea i tukutuku na vibulou ko a vadudutakinia, "A kwaya i va au na vikwa koko qu vatara tu mai."⁴⁰ Ni re sa qei laka mai na koi Samaria i vua, a re kerevi koya me no qai kora, qa sa qei no qai kora tu me rua na siga.⁴¹ A re sa bi leqwa a re vabautia baletia na lea tata.⁴² A re kwaya i vua na vibulou, "Mam sa tam vadunia baletia na kwa o kwaya, o kemam vataki ni kemam mam sa rogo, qa mam sa kilatia o koya talia ga kwe na i vakacola du i na vuravura kwe."⁴³ A sa oti a rua na siga, sokw a sa deidei mai sokeni me laka i Kaleli.⁴⁴ O Jisu vataki nia a serekia e i lia na varovita e i na tam lei lagiti i na lea vanua du.⁴⁵ Na gauna a laka i Kaleli, o kora na koi Kaleli a re tavaki ni koya mai. A re sa dania na kwa koko a tara i Jerusalemi i na solevu, ni re laka muni i na solevu.⁴⁶ I na gauna a rogo ka me laka mai Jutia me laka i Kaleli o Jisu, a laka i va Jisu qa kerevia koya me laka civo mai me vacola ni luvea, sa vakolo ni cibuta tu na lea i cegu.⁴⁸ A qei kwaya o Jisu i vua, "Vaka vo na siga e dania na i vatakilakila qa na vikwa mana e na tam vadunia".⁴⁹ A qei kwaya na tamata vaitutu i vua, "Momo, laka civo mai ni si bere ni cibuta lea i cegu o luvei au."⁵⁰ A kwaya o Jisu i vua, "Laka o luvem sa cola." A vadunia na tamata sokwe na tata a kwaya o Jisu i vua, qa sa laka dei yati.⁵¹ Na

gauna a sa laka civo tovo ka, a ru sota qa lea dauniviqwaravi, qa kwaya vua o luvem sa cola. Sa qei tarogia na auwa sa dei ni koya ka na raraci. O lea vava a sa qei vadania so kwe na auwa a vecei koya ka o Jisu," O luvem sa cola."⁵² O koya qa na lea vuniwere koko a re qei vabautia. Ko kwe na i karua ni vatakilakila a tara o Jisu i na lea laka dei mai Jiutia i Kaleli.

Chapter 5

¹Sa oti na vikwa kwe a lia ledra soqo na Jiu, qa laka cake o Jisu i Jerusalemi. ²Sa bututki Jerusalemi o Jisu i na matamata ni sivi, e i tau no ka e i lia na moto keli, e yaca va Iperiu o Peciseita, qa lima kea varada tau coko medra bewa. ³Ere no tu ka ere bi na raraci, matakika, na lokiloki qa o kora na Varalase ere doki vali ⁴ka. ⁵A no vali muni ka a lia na tagwane sa yabaki tolusagavulu ka walu na lea raraci tu. ⁶Sa tolavia o Jisu lea dokino, qa vakilatia ni sa tutunulea doki vali, a kwaya i vua," E vinatia mo cola vina?" ⁷A kwaya na tamata tauvimate,"momo ei lala lia ei dau mei au i na moto ni viasili ni sa lei yagavuli na wai. Qi sa dau tivari qa cavu la lia i mata i va au" ⁸Sa kwaya i vua o Jisu," dure i yata qulu lem i dokidoki qo laka" ⁹A tam bere qa sa cola na tagwane kwe, qa qaratia lea dokidoki qa yato. Ia na siga kwe na siga ni vacecegu. ¹⁰A re sa qei vece na tagwane ko a raraci, o kem na koi Jutia," Ko kwe na siga ni vacecegu ei tam vatarai mo dagi lem i dokidoki". ¹¹Sa qei vecera,"o koya a vacola ni au a kwaya i va au ,"qaratia lem i dokidoki qo laka" ¹²A re qei cacania," o ei na tamata ko a veceko,' qaratia i yata qo dagi?". ¹³Ia o koya a vacolai a tam kilatia ni sa laka vailo yati o Jisu, ni re bi coko na tamata i na vanua so kwe. ¹⁴Sa oti , sa qei ligocia leqwa o Jisu na tagwane kwe i were ni soqo qa kwaya i vua," tolavia, o sa cola vina kua ni qei valavala ca leqwa, me kua ni qei yaco viko ei lia na kwa ei bibita cake" ¹⁵Sa qei laka dei na tagwane kwe qa vecera na koi Jiutia ni o Jisu a vacola nia. ¹⁶Baletia na vikwa kwe a re sa qei vatotoci Jisu, i na lea vayaconia na lawa kwe i na siga ni vakacegu. ¹⁷Sa qei vecera o Jisu." O Tama i au e i cakacaka sara ga no ko kwe, qa o au muni qi cakacaka no". ¹⁸Nai tukutuku kwe, a vavunia sara ga mere vadani Jisu mere vamate baletia a tam basukia boto na siga ni vacecegu, ia a kwaya muni me ni Tamaya na Kalou, Sa mei koya cake ka me tia Kalou. ¹⁹Sa vecera o Jisu," Ei du, ei du na Luve ni tamata ei tam tara ei lia na kwa vatakinia boto, na kwa boto koi tolavia ni tara no o Tamaya, na vikwa i tara o Tamaya, ei tara muni o luvea na vikwa kwe. ²⁰Me wetai lea lomani Luvea o Tamaya qa vatakea i vua na kwa coko ei tara, ei na qei vatakea ne vikwa tetelagi i yata mai na vikwa kwe mo ba qorovia. ²¹Me wetai na lea vadure ni kora mate o Tamaya qa vagani kora na cola, sa wetai muni lea vagania na cola o Jisu vua ei vinataia me vagania ka. ²²Ei tam lewa lia na kwa o Tamaya ia sa vagani Luvea na lewa taucoko. Mere valagilagi Tamaya. ²³O koya ei tam varokoroko i va Luvea, ei tam varokoroko i va Tamaya o koya a vatalai koya mai. ²⁴Ei du, ei du, o koya ei varogo lequ tata qa vabauti koya a vatalati au mai, sa lea na cola tam mudu qa tam lei borisi, qa sa tikawa mai na mate i na cola. ²⁵Ei du,ei du, qi vecei vatikem sa laka mai na gauna, qa na tata ni Luve ni Kalou, o kora na mate, o kora ere varogo ere na cola. ²⁶Me wetai ni tau na cola i va Tamaya sa vagani Luvea muni me tau muni na cola i vua. ²⁷Qa sa vagani Luvea o Tamaya na lewa me qwaravia na vilewai baletia ni tia luve ni Tamata ²⁸Kua ni ba qorovia na kwa kwe, ei na cedre mai ei lia na gauna, o kora coko ere no tu i nai bulubulu ere na rogo e domo. ²⁹Qa re na rusu mai i teba. O kora a re tara na vikwa vina ere na dure mere cola, qa o kora a re tara na vikwa gigilo ere dure mere lewai. ³⁰Qi tam rewa ni tara i lia na ka vataki ni au. Ni qu varogo, qu lewa, ia lequ lewa ei dodoro baletia qi tam vadania lequ i naki, ia lea i naki o koya a vatalati au mai. ³¹Maga qi lewai au, ei na tam du lequ i tukutuku. ³²Ei teni lia ko i kwai au, qa qu kilatia na kwa i kwaya baleti au ei du ³³O ba vivakatala me laka mai o Joni, qa sa mai tukunia na du. ³⁴Ia nai tukutuku me baleti au ei tam laka mai i vua na tamata. Qi kwaya na kwa kwe me rewa ni o ba vacolai. ³⁵O Joni a lia na cina a mamaudre qa cece, qa o ba gadrevia mo ba marau i na lea cece. ³⁶Nai tukutuku i tau i va au ei tetelagi i yata mai va Joni, me baletia na cakacaka a vagani au o Tama i au mequ vasenia, na cakacaka qi tara, ei vatakei au ni o Tamai au a vatalati au mai. ³⁷O Tamai au a vatalai au mai, o koya vatakinia sa tukutuku me baleti au. ³⁸O ba tam varogo e domo se dania kea i tuvaki i na lia na gauna. Ei tam tau kata i va vatikem lea tata, ni o ba tam vabauti koya a vatala mai. ³⁹O ba vakaqetu i na i Vola Tabu ni o ba numia i so keni mo ba rewatia ka na cola tam mudu, ia nai vola e ei vatakei au no boto. ⁴⁰Qo ba tam lawacia mo ba laka mai i va au mo ba rewatia ka na cola. ⁴¹Qi tam ciqomia na vidokai mai vuara na tamata. ⁴²ia qi kilatia ei lala i va vatikem coko na loloma vakalou ⁴³Qu laka mai i e yaca o Tamai au, qo ba tam vinati au. Maga ei lia leqwa ei laka mai i e yaca boto oba na ciqomia. ⁴⁴Ei rewa vakayava mo ba vabautia, o vatikem o ba ciqonia na vvidokai mai vua ei lia leqwa i vatikem, qo ba tam vadania koi laka mai vua talia boto na kalou? ⁴⁵Ba kua ni numia ni qu na bilitaki ni vatikem i va Tamai au. Ko i bilitaki ni vatikem o Mosese, ko ba sa taunia ka vatilem vavabauti. ⁴⁶Maga o ba vabauti Mosese, mo vabauti au muni, baleti koya a volai au no boto. ⁴⁷Maga o ba tam vabautia na kwa a vola o ba na vabautia vakayava na lequ tata.?"

Chapter 6

¹A oti na vikwa kwe,a laka dei yati o Jisu ina lia leqwa na sakesake ni ruwai o Kaleli e yaca muni na wai o Taiperia.² A lia nai nono levu na tamata a re takuci koya ni re sa dania a sawe nai vakadududu a tara vuara na raraci.³ A laka i ulunivanua o Jisu qa lai gatule qaru na lea tisaiveli.⁴ (A valeke no na marau ni kani vata ni lakosivia ni ledra na Jiu.)⁵ Na lea mata i yata o Jisu qa qei dania alia nai korokoro levu na tamata a re laka no yati i vua ,a qei kwaya va Vileve , "I vei ina lei voli mai ka na madrai me re kania o kora kwe?"⁶ (A kwaya o Jisu kwe me vatovei ti Vilive, ni kilatia no o koya na kwa i rewa ni tara).⁷ Saumia lesu vua o Vilive , " ei ruanadrau boto nai lavo i rautia na madrai e i na tam virauti me re viyayavica".⁸ A lia vuara na tisaiveli,o Adriu,i ru vitacini qa Samoni Vita, a kwaya va Jisu. ⁹E i lia na driadria tagwane nodoki kwe i tau no vua i lima nai buli madrai qa rua na ika,ia ei na rautia na tamata bi kwe ?"¹⁰ A kwaya o Jisu , "Va no nira i ra na tamata , " (A bi na vi`o`o i na vanua so kwe).A re sa qei no i ra na tamata ,rautia ni lima na udolu na kedra i wiliwili .¹¹ A qei qulu o Jisu na madrai,oti na lea vinavina a qei vagani kora na no i ra.A tara muni i na ika,na kea levu ga a re vina tia.¹² E re si wabute na tamata,a vecera na lea tisaiveli o Jisu "Ba torokitia mai e moromoro i vo,me kua ni vele i lia".¹³ A re torokitia qare vaganitia a tini ka rua na vesavesa ni ika i na moromoro ni madrai a dei tu mai vuara na kani.¹⁴ Ni re sa tolavia na tamata na kwa a tara kwe , a kwaya , " Ko kwe na varovita ko me na laka mai vuravura kwe".¹⁵ Ni sa vakilatia o Jisu ni re sa vakarau laka mai me re mei koya vaqwaqwa me re bulia me tui, a qei tuba cake leqwa vasewasewa i ulunivanua .¹⁶ Ni sa yaviyavi no mai , a re sa laka civo na lea tisaiveli i matacawa.¹⁷ A ra sa vodo i na lia na waqa qa ru takosoi i Kepenaumi:Sa gilo sara ga na gauna kwe , sa tam cedre vikora ga mai o Jisu.¹⁸ A lia na cagi qwaqwa a liwavi koru no, qasa taula caka ca sara ga na ruwai.¹⁹ Ni ru sa voce tia oti rautia ni rua sa gavulu kwa lima se tolusagavulu nai kalawa,ru qei dani Jisu ni yato vali i dela ni ruwai qa toso vakolo tovo yati i na waqa, a qai vuraki koru na matakau.²⁰ A qei kwaya vuara, "O au boto! Ba kua ni matakau ".²¹ A sa qei rewa vuara meru vavodo ki Jisu i na waqa,tam bere sa utu sara yati na waqa i ra i na vanua areu laka no kwa.²² Na siga taravia leqwa ,o kora na tamata ko a re dure tu mai ni bati ni ruwai tiki so kwe re dania ni laka lia leqwa na waqa a kele no o koya ko ara vodokia na tisaiveli tam teli ka a Jisu ni ra laka vataki ni ru na lea tisaiveli.²³ Me wetai sokwe , a sewa muni na waqa a re laka mai Taiveria valeke ina vanua a tara ka na kani madrai ni oti lea vavinavina na Turaga.²⁴ re sa qei kilatia na tamata ni vele sokeni o Jisu qa ra na lea tisaiveli,re qei vodo muni i waqa me re laka i Kapenauni me re vada ni Jisu.²⁵ Ni ru sa qei dani Jisu i bati ni ruwai tiki leqwa sokwe a re kwaya vua,"vavuvuli,a gica o laka mai ka kwe?"²⁶ Saumia lesu o Jisu qa veceru,"E i du ,e i du , ba vatolavi au, e i lala ni o ba dania na vivatakilakila, e i baletia ga na vatilem kania na du ni madrai, qo ba wabute ka."²⁷ Ba kua ni vaoca ni vatikem vakalevu ina magiti e i tau balavu me yacovia na cola tam mudu, ko isolia va vatikem na Luve momo, do na Kalou o tamaya a soli na lea vatakilakila i vua".²⁸ re qei kwaya vua , " Na ava re meba tara, me ba ma rewa ni tara na lea cakacaka na Kalou ?".²⁹ Saumia lesu vuara o Jisu qa Kwaya , " Ko kwe na cakacaka ni Kalou: Mo ba vakabauti e i lia ina vatala mai,"³⁰ A re qei kwaya vua , "Na ava nai vatakilakila e na tara , me ba rewa ni tolavia qa vabauti iko?"³¹ Koru na tamai vatike mam a re kani mana mai vikaikai , me wetai i volai no,"A vagania na madrai mai lomalagi me re kania,"³² A qei saumia vuara o Jisu , "E i du , Edu, a tam ni Mosese ko a vagania va vatikem na madrai ma i lomalagi , ia o tamai au ko a solia na madrai du mai lomalagi.³³ Na madrai lea na Kalou ko i laka civo mai lomalagi qa solia na cola i vuravura .³⁴ A re qei kwaya vua , "Momo,vagani vatikemam ga no mai na madrai e".³⁵ Kwaya vuara o Jisu," o au na madrai ni cola ; o koya i laka mai va au i na tam mata kani,qa o koya i vakabauti au i na tam karamaca rewa .³⁶ Qu sa vecei vatikem rewa , ba sa dani au qo ba tam vabauti au.³⁷ O koya ga e i solia mai o tamai au , ina laka mai va au , qa i koya ga i laka mai va au qi na tam deinia dei.³⁸ O au gu laka civo mai lomalagi , qi tam tara nai naki ni vikwa ei baleti au , na vikwa ga baleti koya a vatalati au mai .³⁹ Ko kwe na lea i naki ko a vatalati au mai , me kua ni qu vavelenia i lia vuara a vagani au mai o koya , me re lai vakadure i yata ina siga mai taku.⁴⁰ Ko kwe na i naki lei Tamai au , o koya ga i tolavi luvea qa vabautia i na lea na cola tam mudu, qa qu na vadurenia i yata ina siga mai taku ".⁴¹ Ra sa qei velegudrugudru ti koya na Jiu ina lea kwaya, "o au na madrai ko a laka civo mai lomalagi." ⁴²A re kwaya, "I tam ni Jisu kwe o luvei Joseva , ko tamaya qa mnaya te kilatia koru ? Me qei kwaya no kwe , ' o au qu laka civo mai lomalagi '?"⁴³ Saumia o Jisu qa kwaya vuara , Ba kua ni velegudrugudru no vatikem .⁴⁴ E i lala lia i laka mai va au vakavo o tamai au ko a vatalati au mai mena mea vakolo mai, qa qu na qei va durenia i yata ina siga mai taku .⁴⁵ Are vola na varovita , " tamata koko ina vavulici keta na Kalou ." Tamata koko ko i varogo qa lei vakavuli mai va tamai au ina laka mai va au.⁴⁶ E i lala lia sa tolavi tamai au o koya ga sa lea na kalou -sa tolavi tamai au .⁴⁷ E i du ,e i du o koya e i vakabautia i rewatia na cola tawa mudu .⁴⁸ O au na madrai ni cola .⁴⁹ O kora na tamai vatikem a re kani mana i vikaikai qa re mate.⁵⁰ Kwe na madrai ni cola ko a laka civo mai lomalagi ma ga i lia i kania vica boto e tiki ina tam mate.⁵¹ O au na madrai ni cola koa laka civo mai lomalagi.Ma ga i lia i kania i vica na madrai kwe, i na cola tu maga.Na madrai ko qi na vagania,qu yago me cola ka o

vuravura."⁵²Kora na Jiu a re sa qei viborisi vataki ni kora qa re taula viba,qa re kwaya,"E i rewa vakaava vua na tamata kwe vagani keta e yago me lei kani?"⁵³A qei kwaya vuara o Jisu,"E i du, e i du,maga o ba tam kania e yago na Luve ni tamata qa somia e dra i na lala na cola i va vatikem.koya ga i kania qu yago qa somia qu dra i na cola qa tam mudu,qi na vadurenia i yata i na siga mai taku.⁵⁵Quago magiti i du,qa qu dra i tia waini som i du.⁵⁶ O koya i kania qu yago qa somia qu dra e i no qai au o au muni i va koya.⁵⁷Me wetai i cola o tamai au ko a vatala ti au mai qi ma cola no muni ei baleti tamai au, me wetai kwe o koya i kani au,e na cola ga muni baleti au.⁵⁸ O koya kwe na madrai a laka civo mai lomalagi, tam nia ko re kania o tamai vatikem qa re mate ka .⁵⁹O koya i kania na madrai kwe ina cola qa tam mudu rewa. A kwaya na vikwa kwe o Jisu ina werenilotu ni vakavuli vali mai Kapenaumi.⁶⁰Levu vuara na lea tisaiveli re rogo kwe qa re kwaya,"Ko kwe e i lia na i vakavuli medre ;o ei i na ciqomia rewa?"⁶¹Ia o Jisu i sa kilatia no ni ru sa vikwaiyaki ni a no na lea tisaiveli na kwa kwe,a qei vece ru ,"ei derei vatikem va bibita na kwa kwe?"⁶²tai vei na vatilem ligocia na luve ni tamata ina lea laka i yata i na vanua a nodoki ka i mata?⁶³Ko na yalo e i tara na cola,na yago i tam rewatia lia na kwa. Na tata koko qu kwaya va iko i vaka yalo, qa re tata ko i cola.⁶⁴re sewa ga iva vatikem re tam vabautia ."A sa kilatia rewa o Jisu mai na i tautaula o kora na tam vabautia qa o koya ina soli koya ati. ⁶⁵A kwaya, e i baletia na vikwa kwe qa kwaya ka va vatikem e i lala lia i laka mai va au vakavo i sa camani koya o tamai au⁶⁶Baletia kwe, a levu lea tisaiveli re sa laka dei ya,a re tam mata laka qai koya.⁶⁷ Aei kwaya o Jisu vuaru na tinikarua ,"I kua o ba sa mata laka dei muni ya o vatikem , se i kua?"⁶⁸Awaya vua o Saimoni Pita ,"Momo , me ba laka leqwa i va cei? E i tau ga va kem na tata ni cola i tam mudu.⁶⁹ I ba sa vabautia qa ba sa qei kilatia o kem na tetelagi talia lea na kalou"⁷⁰Kwaya o Jisu vuara," Qu tam digi vatikem,na tinikarua,e i lia va vatikem na nitu?"⁷¹ Ko kwe a kwai Jiutasa no o luvei Saimoni Isikarioti,o koya ga a lia vuaru na tinikarua o koya ina soli Jisu ati.

Chapter 7

¹A sa oti na vikwa kwe a qei laka o Jisu ina sakesake i Kaleli , a tam mata laka i Jiutia baletia o kora na Jiu a re vakadani koya vali me re va cidruta nia lea i cegu². Ko kwe a sa voleke no mai na ledru solevu takinia na Jiu na solevu ni gauna ni oga na Jiu mere solevu takinia were Tabanikai, Na were vakacevaceva. ³A ru sa qei vece na tacia i vua , "Dei nia na vanua kwe qo laka i Jiuta ,baletia meru tolavia na lem tisaiveli na kwa i tara. ⁴E lala lia i tara vailo na kwa maga i vinatia o koya me lai kilatilevu maga me tara na vikwa kwe, vatakei ikoya i vuravura ,"⁵O kora muni re na vitacini ru tam vabauti koya vali . ⁶A sa qei kwaya o Jisu ivuaru , " Na lequ gauna i si bere i laka mai ,ia na lequ gauna , sa vakarau rewa tu. ⁷I na cakati au baletia qi tukuni yalotaki ,so kwe kwa e tara ni yanito.⁸E re laka cake i na vanua ni soqo i qi na tam laka ina vanua ni solevu baletia na lequ gauna isi bere ni vatawani".⁹ Qu sa kwaya oti i vuaru na vi kwa kwe, a sa qei no tu i Kaleli . ¹⁰Ia na gauna a vu sa laka cake ka na tacia i na vanua ni oga qa sa laka cake muni o koya a tam no ina vanua ni no levu ia a no ina vanua tam laikilati.¹¹ A re sa qei vaqetu vi koya na Jiu ina vanua ni oga qa re kwaya, " I vei o koya?"¹² ra sa qei vitalanoataki ni koya na tamata coko a re no tu so ka. A sewa a re kwaya "O koya na momo vina. "A re sewa leqa a re kwaya, "I lala, o koya i dau mera na tamata i na calevu i tam`vina." <sup>13</sup>Ia are tam`vitalanoataki ni koya i yata ni re matakuci kora na Jiu. ¹⁴A sa tavari rewa na vimama ni solevu, sa laka i yata o Jisu i na were ni lotu sa qei taula me vakavuli. ¹⁵A re sa drukataki nia na Jiu qare kwaya , "I rewa vakayava i vua na momo kwe me kilatia i bi na kwa ?A tam vuli boto re o koya". ¹⁶A sa qei saumia o Jisu qa kwaya vuara , " Na lequ vakavuli i tam`lequ, ei lea o koya i vatalai au mai. ¹⁷Ma ga i lia ei vinatia me tara e loma, o koya inakilatia na vavuvuli kwe maga okoyam i laka mai vua na Kalou ; semaga kwaya yati o yau vataki ni au. ¹⁸O koya ei tata taki na vi kwa ei baleti koya ei vadania na vikwa me lei tolavi kwa' ia okoya ei daniya lea dedelagi okoya e vivakatala ti koya; ei lia na tamata du kalala vu wa vikwa e cakaca . ¹⁹tam`solia Mosese vatikem`nalawa ? ia ilalalia me maroroitia na lawa . Na yava o ba sa be tolavi au kwa mo ba vacidruta nia na lequ i cegu? ²⁰A re qei saumia na vuni ni nolevu na tamata , i tau vali iva iko i lia na nitu qa tolavia iko vali me vacidrutania lem i cegu ? "²¹ qei saumia o Jisu qa kwaya i vuara , " A qu tara boto a lia na kwa qo mu sa druka takinia na kwa qu tara qo sa vikwayaki ni au sara ka . " ²²O Mosese a vasavasava taki ni kem mai na gauna so kwe va Mosese ia mai vu wara na tai vakavica, qa na siga ni vacecegu o ba vasavasavataki ka i vua e lia na momo". ²³Ko maga i lia na momo i sa solia na i vivasavasavataki ina siga ni vacecegu ia i tam lei saqati na lawa iva Mosese, ia na yava o ba borisi ti au kwa ni qu vakasavasavataki nia i lia na momo me cola vina ina siga ni vakacecegu. ²⁴Kua ni lewa ina vuku ni lea i vukivuki ia mo vatulewataki nia vadodonu. ²⁵A sewa vuara i Jerusalemi a re kwaya, "Tam ni koya kwe ko re vadania tu me re vacidrutania lea i cegu? ²⁶Ba tolavia, i tata i gwalala, qa re qei tam kwaya i vua i lia na kwa i tam rewa i vuaranai me re vinatia mere kilatia", ko kwe na Karisito, Se ei rewa? ²⁷Ei du teva kilatia na vanua qei laka mai ka o kwa kwe. Ia na gauna i cedre mai ka na Karisito, e i lala lia i na kilatia na vanua i laka mai ka". ²⁸Sa qei kwaya i na lio levu o Jisu i were ni lotu qa vavuli ka qa kwaya, "O ba kilati au qo ba kilatia no muni na vanua qu laka mai kwa. A qu tam laka vakataki ni au mai , ia o koya a vatalati au mai i du qo ba tam kilatia koya. ²⁹Qi kilatia koya baletia qu laka mai vua qa vatalati au mai o koya ."³⁰Aru tovelei meru sobeti koya , ia a lala lia a vagania e lima ivua baletia ei si bere mai na lea auwa. ³¹E re bi na no tu so kwe e re vabautia koya , qa re kwaya , " Na gauna i laka mai ka karisito , ina tara muni o koya i bi sara nai vakatakilakila mai na kwa sa tara rewa ?" ³²Are sa qei rogo mai vuara na korokoro ni tamata o kora na Varisi ni re vikwayaki nia vai lo vali na kwa ei baletia Jisu, Ia o kora na i liuliu ni bete qa na varisi ovisa ni werenilotu a re qei vatalati kora na viliutaki me re sobeti koya mai . ³³qei kwaya o Jisu , "qi si no qai vatikem no boto i na lia na gauna lekeleke sara, qi na qei laka i vua koa vatalati yau mai. ³⁴O ba na vatolaviyau qo ba na tam dani au rewa, na vanua qi laka o ba na tam rewa muni ni laka muni ka". ³⁵A ru sa qei vikwayaki na Jiu vataki niru, "I na laka i vei na kwe te va tam rewa muni ni dani koya ka", ? I ma laka i vuara na vimatanitu teni i vuara na koi Kirisi qa vavulicira na koi Kirisi? ³⁶Na yava nai balebale ni tata a kwaya okoya' O ba na vatolaviyau qo ba tam daniyau rewa; i na vanua qi laka ka, o ba tam rewa muni ni laka mai ka?"³⁷ kwe na otioti no siga tetelagi solevu, A ture i yata o Jisu qa kwaya valevu maga ei lia ei karamaca, me laka mai i va yau me mai som. ³⁸O koa i vabauti yau , me wetai na kwa ei kwaya na lea tata, na i roserose ni wai ni cola i na rose mai ie kete. ³⁹Ia kwaya me baletia na yalo o kora ere vabauti koya ere na sotavia, e si tam soli na yalo baletia o Jisu e si tam varokoroko- taki. ⁴⁰re so vuara nai korokoro na tamata ere rogo na vitata nai valavala ni varovita. A re so na legwa a re kwaya , " ko kwe na karisito , " ⁴¹A sewa a re kwaya "i rewa ni laka mai Kaleli na Karisito?" ⁴²E i tam kwaya na lea tata ei mana tu ni na laka mai na karisito mai na lea kawa ni tamata o Tevita mai Veceliema, a laka mai ka o Tevita. ⁴³A sa qei tubu no na kea lai kwa yaki o Jisu o vuara na kedru maliwa nai korokoro ni tamata. ⁴⁴A re sewa i vuara a re sa mata sobetia qa lalalia a vagania e lima i vua. ⁴⁵re sa lesu mai na valesilesi i vuara na bete qa na varisi, qa ru kwaya i vuara, na yava o tam mei koya mai kwa? ⁴⁶A ru sa qei saumia na ovisa ni werenilotu qa ru kwaya na

vailesilesi ni tamata i wetai tu wetai so kwe.⁴⁷ A qei saumia ledru tata na varisi qa ru kwaya , "O ru sa lei varogoci koya muni? ⁴⁸ A lia muni vuara na dau ni lewa sa lei vabauti koya muni, sei lia muni na Varisi?⁴⁹ O kora na korokoro na tamata kwe e re tam kilatia na lawa, a re sa lei borisi. ⁵⁰ Nikotimo (a lia vuara na varisi ko ya a laka sila mai matai vua) sa qei kwaya vuara, " ⁵¹ I na leda lawa ,ei rewa ni tau nia muni vua ei lia na momo me si bere ni lai varogo na kwa i kwaya, qa te kilatia na kwa i tara?" ⁵² A re qei saumia na lea tata qa re kwaya i vua, "O iko muni o laka mai Kaleli ? vademia qo na tolavia a lala lia na Varovita a laka mai Kaleli. "⁵³ Qa re sa qei laka i ledra duku viwerewere

Chapter 8

¹A laka o Jisu i ulunivanua ni violive.² I na qwataqwata caka ca a laka leqwa i were ni masu, a re sa laka koko mai na tamata, a no i ra qa vavulici kora.³ O kora na vunivola qa na varisi a re mea mai a lia na vibulou a sobe ni dau vidrivati. A re qei vatuni koya i medra buto donu.⁴ Re qei kwaya vua, daunivavuvuli, na vibulou kwe a sobe ni a vidrivati.⁵ Ko kwe e i kwaya na lawa, o Mosese e i vakaroti keta me lei vakaviri i na vatu na mataqali tamata kwe; na yava re e kwaya, baletia koya?"⁶ A re kwaya kwe me rewa ni re rewati koya me bau lia na kwa e re tavui ti koya ka, a koruva civo o Jisu qa volavola i na qwele i e titi ni lima.⁷ I na gauna re togaya ga no ka ledra taro vua a dure i yata qa kwaya vuara." E i lia i va kem i tam valavala cakaca, me tia i matai ni tamata me virikia na vibulou kwe."⁸ A koruva civo leqwa, qa volavola i qwele e titi ni lima.⁹ A re sa rogo kwe, re deidei yalia yati, taula sara ga mai vua e tuqwaqwa talia vuara. Sa qei vo talia o no o Jisu, qa na vibulou ko a dure tu i buto donu.¹⁰ Dure i yata o Jisu qa kwaya i vua,"Vibulou, i vei ni kora na tavui tiko no?". A lala lia a kwai iko vaka ca?".¹¹ A kwaya , " A lala lia momo,"A kwaya o Jisu, O au muni qi tam kwai iko vakaca. Laka qo kua ni valavala cakaca leqwa."¹² A qei tata leqwa i vuara o Jisu qa kwaya, "O au na cece ni vuravura kwe; o koya i takuci au i na tam laka i na gigilo, i na tau vua na cece ni cola"¹³ Re kwaya na varisi vua, "O iko e tia i vadudu vataki ni iko; na lem i vadudu i tam du."¹⁴ Saumia o Jisu qa kwaya i vuara,"I vitalia qi vadududtaki ni au boto, na lequ i vadudu, i du ga qi kilatia na vunua qu laka mai ka qa na vanua qi laka tovo ka, o vatikem o ba tam kilatia re na vanua qu laka no mai ka qa na vanua qi laka tovo ka."¹⁵ Ba dau didiloi i na rairai, o au qi tam valewa i lia.¹⁶ Ia ma ga qi vatulewa na lequ lewa i du do tam ni au talia, o au qa Vava o koya a vatalai au mai.¹⁷ Io, i na vatilemam lawa i volai, na i tukutuku ga ni rua na tamata i du.¹⁸ O au qi tia i vadudu baleti au, qa o Vava o koya a vatalati au mai, e i tia i vadudu baleti au"¹⁹ Re kwaya vua, " I vei tio tamam?" Saumia o Jisu , " O ba tam kilati au du se o tamai au; Maga o ba ke kilati au o ba na ke kilati tamai au muni."²⁰ A kwaya na tata raki kwe i na vanua i dau maroroi ka na i yau i na were ni masu ni vakavuli vali, a lala lia a sobeti koya do na lea yauwa si tam laka no mai.²¹ A kwaya leqwa vuara, " Qi sa laka dei kwe; o ba na vadani au qo ba na mate i na vatilem i valavala cakaca. Na vanua qi laka ka , o ba na tam rewa ni laka ka."²² Re kwaya na Jiu, " I na vamate ni koya? A ma kwaya ka," Na vanua qi laka ka o ba na tam rewa ni laka ka?"²³ A kwaya vuara o Jisu , " O vatikem i ra kwe; o au mai yata. O vatikem o ba va vuravura; o au qi tam va vuravura."²⁴ Qu sa kwaya so kwe, ni o ba na mate boto i na vatilem i valavala caka ca. Vakavo ga mo ba vabautia ni o au, o ba na mate i na vatilem i valavala cakaca"²⁵ A re qei kwaya sara i vua, " O ei o iko?" Kwaya o Jisu vuara, "Na yava re qu vece i va vatikem mai na kea i tautau la."²⁶ I tau no i va au i bi na kwa mequ kwaya qa diloi ti vatikem ka. Ia so kwe, o koya a vatalati au mai e i du; qa na vikwa qu varogo mai vua, qu sa kwaya i vuravura."²⁷ A re tam kilatia ni vecera no na kwa baleti tamaya.²⁸ A vecera o Jisu," I na gauna o ba na lavetia ka i yata na luve ni tamata, o ba na qei kilatia ka ni o au boto, ni qu tara e lala lia na kwa e i baleti au. O Vava a vavulici au me kwayana vikwa kwe."²⁹ O koya a vatalati au mai ei no qai au, qa tam dei ni au mequ no talia tu, ni qu dau tara ga na kwa ei donu vua.³⁰ Ni kwaya no o Jisu na vikwa kwe, re sa bi sara ga na vabauti koya.³¹ A qei vecera na Jiu ko re sa vabauti koya o Jisu , "Maga o ba sa nodoki ga no i na lea tata, o ba na leqi au tisaiveli du sara ga."³² O ba na kilatia na du ga kwe i na sereki vatikem mo ba vagwalala.³³ A re saumia vua," Vatikemam na kawa i Eparama qa ba tam tia tamata bobula vua i lia, mo rewa ni kwaya vakayava, " Ni o ba na rewa ni vagwalalataki?"³⁴ Saumia vuara o Jisu," Ei du sara, e i du sara me qu vecei vatikem, i lia ga i tara na i valavala caka ca e i bobula i na caka ca."³⁵ Na bobula e i tam nodoki vakalia ga no i were, o luvea ga i no vakalia no.³⁶ O koya sokwe, maga i ba sereki vatikem o luvea o ba na vagwalalataki sara ga vakalia."³⁷ Qi kilatia no ni o ba kawa i Eparama; ba sagatia mo ba vamatei au, do a lala tu va vatikem na lequ tata."³⁸ Qi dau kwaya na kwa qu dania mai va tamai vatimem"³⁹ Re saumia qa re kwaya vua, " O tamai vatimem o Eparama" Kwaya vuara o Jisu," Maga o ba na ke tara na cakacaka lei Eparama."⁴⁰ Ko kwe, o ba sagatia mo ba vamate ni au, o au qi kwaya no va vatikem na du ni qu rogo mai na Kalou. O E parama a tam tara kwe."⁴¹ O ba tara na cakacaka lei tamai vatimem." Re kwaya i vua," A ba tam sucu i na dauyalewa; e i lia o tamai vatimemam; Na Kalou".⁴² Kwaya o Jisu vuara, maga i tamai vatimem na Kalou, o ba na ke lomani au, ni qu laka mai vua na Kalou, sa ni au kwe; qu tam laka mai vataki ni au ga o vatala ti au mai."⁴³ Na yava o ba tam kilatia ka na kwa qi kwaya no? E i baletia ni o ba tam mata rogo na lequ tata."⁴⁴ Na vatilem vava na nitu, qo ba vinatia mo ba tara na gagadre lei tamai vatimem, Okoya na daulaba mai na tautaula qa tam dure tu i na du baletia e i lala na du i vua. Ni kwaya i lia na cori, e i kwaya mai na lea i tutu baletia e i coricori kalawa, qa ledra Vava muni na coricori."⁴⁵ Ia, ni du dau kwaya na kwa du, qo ba tam vabauti au."⁴⁶ O e i vatikem e vadania ni qu i valavala caka ca. Ni qu kwaya na kwa du, na yava ba tam vabauti au no ka?".⁴⁷ O koya ga sa lea na Kalou e i varogo na tata ni Kalou; o ba na tam rogo ga ni o ba tam lea na Kalou."⁴⁸ Re saumia na Jiu qa re kwaya i vua," I ba tam kwaya du no ni o iko na koi Samaria qa lia no lem nitu?"⁴⁹ Saumia o Jisu," E i tam lia no lequ nitu, qi vakarokorokotaki ni Tamai au, o vatikem o ba tam varokorokotaki ni au."⁵⁰ Qi tam vinatia me qu lai qoroi; ei lia ei

tola no qa vatulewa no. ⁵¹E i du, ei du, qi kwaya va vatikem, maga ei lia i maroroya lequ tata, i na tam dania rewa na mate.⁵² Re kwaya vua na Jiu," Ba sa kilatia kwe sa lia lem nitu. O Eparama qa ra na Varovita re sa mate a kwaya," Maga e i lia i maroroya lequ tata, i na tam tovele rewa na mate."⁵³ O iko e tam tetelagi mai va tamai memam o Eparama a sa mate , qa ni iko? Ko ra muni na Varovita re sa mate. O e i o iko mo tarai iko me ni ei?"⁵⁴ Saumia o Jisu , " Maga qi vacerecerei au na lequ vacerecerei i tam yaga; o tamai au ga koi vacerecerei au-ko ba kwaya no me vatilem Kalou.⁵⁵ O vatikem o ba tam kilati koya, o au qi kilati koya. Maga qi kwaya," Qi tam kilati koya,' Qi na wetai muni o iko, na cori. Ia , qi kilati koya qa maroroya lea tata. ⁵⁶Vatilem Vava o Eparama i gadre i tolavia na lequ siga; sa ligocia oti qa sa gadre.⁵⁷ A re sa vece na Jiu i vua," O iko e si bere ni yabaki limasagavulu ka lima, qa o sa ligoci Eparama?" ⁵⁸Sa vecera o Jisu," I du, i du, qi sa kwaya i va vatikem, a si bere ka o Eparama, o Au."⁵⁹ Qa re sa tomia na vatu me re vaviriki koya ka, ia sa qei vunitaki ni koya qa laka dei mai na buto ni were ni lotu.

Chapter 9

¹Ni sa tavari mai o Jisu, a sa dania a lia na tagwane a sucu matacika. ²A ru sa qei cacani koya na lea Tisaiveli" Vavuvuli, o ei re i valavala ca, na tagwane kwe se o tamaya se o mnaya, ni mai sucu matacika ka o koya?³Sa kwaya o Jisu," E i tam valavala ca o koya kwe, se o Tamaya qa mnaya, io me lei vatakei boto ka na cakacaka ni Kalou i na lea cola.⁴ Ei dodonu me teva tara na vovoliu lei koya a vatalati au mai ni si cce. Sa valeke mai na bogi i na lala lia na tamata e i tara rewa ka ei lia na kwa. ⁵"Ni qu sa no vali i vuravura, qi sa tia vuni cece i vuravura"⁶Ni sa kwaya rewa o Jisu na vikwa koko kwe, sa katasivitia na qwele a sa wakia vata na qwele qa na wale qa borotia ka e mata.⁷ A sa kwaya i vua" Lai verau i na moto i Sailoama [Sa kea i balebale"vatala"] A sa qei laka yati i verau ci koya, qa lesu mai a sa tola i e mata.⁸ A re sa qei vikwayayaki nia o kora na luwe ni koro qai kora na dani koya ni sa dau cacau qa re kwaya" Tam ni kwa kwe ko a dau gatule qa cacau?" ⁹Sewa a re kwaya " Io o koya" a sewa a re kwaya "E i lala, i sa wetai du ti o koya." "A sa qei kwaya o au boto"¹⁰A re sa qei kwaya i vua," O tola rewa vakayava?¹¹ Sa vecei kora" Na tamata ko e yaca o Jisu a ulia na dada qu mata, qa vecei au, Laka ki Sailoama qo verau, qu sa qei laka qa qu sa verau ,oti qu sa tola rewa. ¹²A re sa qei kwaya i vua ," I vei o koya?" Sa qei veceikora"Qi tam kilatia"¹³A re sa qei meya mai na tamata a matacika i vuara na Farisi . ¹⁴A tia siga no ni vakacecegu ko sa wakia ka na qwele o Jisu qa dolavia ka e mata.¹⁵ A re sa qei cacani koya leqwa na Farisi, o tola rewa vakayava. A sa qei kwaya i vuara " A borotia i qu mata na dada qu qei lei verau ia kwe qu qa sa tola rewa".¹⁶¹⁷¹⁸ A re sewa na Farisi a re kwaya" Na tamata kwe a tam laka mai vua na Kalou baletia ni tam maroroitia na siga ni vacecegu" A sewa a re kwaya" I na rewa vaka yava vua e ilia na tamata i valavala cakaca me tara na cakacaka mana," A sa tase a lia na vidre ni numia. A re sa maci tarogia leqwa na tamata matacika " Na yava i na kwaya baleti koya i na lea sa dolavia mmata?" sa kwaya na tamata matacika, " O koya e i lia na Varovita"Ko kwe e re si tam vadunia ga mo na vikwa baletia ni a matacika qa qei tola me yacovia me lei comai o koro na Tamaya qa o Mnaya o koya a sa tola leqwa.¹⁹²⁰²¹ A re sa qei cacaniru na lea Vava qa le Nene"O luvei rumem ko kwe, o koya o ru kwaya a sucu matacika? A tara vakayavani sa tola? A ru sa qei kwaya na lea tuqwaqwa,"I ri kilatia ni o koya o luvei rukemam qa sucu matacika! " A tola rewa vakayava, iri tam kilatia, o ei a dolavia e mata, iri tam kilatia, cacania o koya sa tamata cola. I rewa ni kwaya a na kwa balia. ²²A ru sa kwaya na lea tuqwaqwa na vikwa kwe baletia ni ru sa matakuci kora na Jiu. A re sa liavata na Jiu ni maga ei lia ei tusanakinia ni sa Karisito, i na cabo dei mai were ni lotu. ²³Me baletia na kwa kwe a ru sa kwaya o Tamaya qa o mnaya," O koya s tamata cola, ba cacani koya. ²⁴Sa lei co leqwa i nei karua ni gauna na tamata matacika qa ere sa kwaya i vua vakarokorokotakinia na Kalou i ba kilatia na tamata kwe e i tamata i valavala cakaca. ²⁵Sa qei vecei koya na tamata kwe" Qi tam kilatia i Tamata i valavala cakaca se i lala, ei lia ga na kwa qi kilatia ni qu matacika tu ia qi sa tola rewa. ²⁶Qa re sa qei kwaya i vua," Na yava a tara i va iko? A dolavia vakayava mmata?²⁷ Sa kwaya i vuara"Qu sa kwaya rewa i va vatikem qo ba tam varogo, Na yavamo ba mata rogo leqwaka? O ba tam kilatia mo ba lea Tisaiveli muni, sei kuya o vatikem?²⁸²⁹ A re sa qei varivarivaci koya qa re kwaya" O iko e lea Tisaiveli, o vatikemam i ba lei Mosese. Mam kilatia ni tata i va Mosese na Kalou, ia mam tam kilatia re na vanua a laka mai ka o kwa kwe.³⁰³¹ A sa kwaya i vuara na tamata kwe, sa qei lia na kwa teni lia kwe ni oba tam kilatiase i vei a laka mai ka. Ia sa dolavia rewa qu mata. Mam kilatia ni Kalou i na tam varogoci kora na Tamata i valavala cakaca, Ia maga ei lia sa lotu qa tara na lea lewa, sa na varogoci koya na Kalou.³²³³³⁴I si tam bau rogo vakalia mai na tautaula me lia a basukia e mata na sucu matacika. Maga ei sa tamlaka mai vua na Kalou, ei na tam tara rewa i lia na kwa. A re sa qei kwaya i vua o iko o cedre qaya du mai n valavla cs qo qei mai vaulici kemam no, A re sa qei viritakinia dei mai i tevai. ³⁵³⁶³⁷³⁸A sa rogo o Jisu ni ra sa vakatalatia dei mai i were ni lotu a sa qei dani koya qa kwaya i vua "E vakabautia na luve ni tamata". A sa kwaya o ei re o koya Momolevu , me qu na qei vakabauti koya?" Sa qei kwaya i vua o Jisu." O sa tolavi koya saraga o ru sa vitatani qa no". Sa kwaya i vua,"Momolevu qi sa vabautia " a sa rokovi koya. ³⁹⁴⁰⁴¹Sa kwaya o Jisu, qi laka taki mai i vuravura mequ mai lewa me rewai vuara na tam tola me re tola qa o kora na tola me re matacika. A sewa i vuara na Farisi a re nodoki no muni a re rogo na kwa kwe qa ra tarogi koya, "Mum sa cika muni?" Sa qei kwaya i vuara o Jisu" Maga e cika, i na lala na vatilem i valavala ca, Ia ko kwe o ba sa kwaya i ba tola so kwe ei tau no na vatilem i valavalaca"

Chapter 10

¹Ei du, ei du qi kwaya i va vatikem ko ei lia ei tam rusui na matamata ni ba ni sivi qa kadre mai i na lia leqwa e tiki o koya na drivadriva qa lawaki cakaca.² O koya ei rusu mai i matamata o koya kwe na dau vatawa sivi.³ E i dolavia i vua na i vatawa ni matamata. O kora na sivi e re varogo e lio, qa covi kora lea sivi i na medra yaca du qa teiteimata taki ni kora o tevai.⁴ Ni sa mei kora koko mai i teba lea sivi, ei teiteimata i vuara, qa re takucia, ni re kilatia e lio.⁵ E re na dua ni takuicia ei lia ei tenilia, ia e rena tuba dei nia, ni re tam kilatia e lio na koi teni. ⁶A tata no o Jisu i na tata va tautauvata kwe, ia a re tam gara lau nia no na bonu ni vitukutuku a vecera no.⁷ Sa qei kwaya leqwa o Jisu i vuara, "Ei du, ei duqi kwaya i va vatikem, o au na matamata ni ba ni sivi.⁸ O kora koko a re teimata mai i va au, ei tia drivadriva qa nakinaki cakaca.⁹ O au na matamata, maga ei lia ei rusu mai va au, ei na vacolai, ei na dau rusu mai qa rusu yati qa dania na kea.¹⁰ Na dau driva ei tam laka sese boto mai, ei mai driva qa vivamatei qa vivarusai. Qi laka mai me re mai rewatia na cola qa na cola ei sinai vutuvutu.¹¹ O au na i vatawa ni sivi vina, qi deinia lequ cola me baleti kora na sivi. ¹²Nai vatawa visaumitaki lea cakacaka ei tam tia i vakatawa ni sivi qa tam lea muni na sivi. Ni dania na oliva ni laka mai ei dei ni kora tu na sivi qa tuba, na oliva sa qei tubataki nira qa vasesea nira.¹³ E i tubaraki ni kora baletia ei tau kea i sau lea viqwaravi qa tam numira na sivi.¹⁴ O au nai vatawa ni sivi vina qi kilati kora e re leqi au qa re kilati au muni. ¹⁵O Vava ei kilati au, qa qu kilati koya minu, qi deinia lequ cola me baletira na sivi.¹⁶ E re sewa lequ sivi e re si tam no vali i na buto ni ba ni sivi kwe, mequ mei kora muni mai buto, me qei lia boto na i korokoro na sivi qa lia boto kedra i vatawa.¹⁷ Ko kwe e vu ei lomani au ka o Tamai au. Qi deinia yati lequ cola me rewa ni qu qaratia leqwa. ¹⁸E i lala me valia dei mai i va au, ia qi deinia vataki ni au. E i leqi au na lewa mequ deinia civo qa na lewa mequ qaratia leqwa i yata. Nai vakaro kwe ei vagani au o Tamai au"¹⁹Ei tase ei lia na vidre i vuara na koi Jutia baletia na vitukutuku raki kwe.²⁰ Ei lia na vuni no e re kwaya," Sa waqania ei lia na nitu qa lialia vasivia. Na yava o ba varogo i koya no ka?" ²¹A re sewa a re kwaya," Ko kwe ei tam lea tata ei lia ei waqania na nitu. Ei rewa i vua ei lia na nitu me dolavia na mata cika?"²²²³²⁴ Sa donumaki nia na so-levu ni vasavasavataki, qa viyatoyaki vali o Jisu i were ni soro i na varada lei Solomoni. A re cedrevia mai na Jiu qa re cacania, "I vei me wetai na tutuni lem qulumi kemam tu me mam vituyaki tu? Maga ei niko du na Karisito, vece i kemam vacece"²⁵ A kwaya i vuara o Jisu," Qu sa vece i vatikem rewa qo ba tam vakabautia. ²⁶Na vicakacaka qi tara i e yaca o Tamai au, na vikwa kwe e re vadudutaki ni au. Ia o ba dua ni vabautia baletia tam ni vatikem lequ sivi. ²⁷O kora lequ sivi e re rogo qu lio, qi kilati kora, qa re takuci au.²⁸ Qi vagani kora a cola ei tam mudu, e re na tam cigido rewa, qa na lala lia me vaci kora dei rewa mai qu lima. ²⁹O Tama i au, ko a vagani kora mai i va au, ei tetelagi talia i vuara koko, qa na tam rewa ni lia me vali kora dei mai e lima o Tama i au. ³⁰O au qa Tamai au e ri liabau. ³¹A re sa mata virilaki ni Jisu leqwa i na vatu o kora na Jiu. ³²Sa kwaya leqwa o Jisui vuara, "Qu sa vatakea i va vatikem ei bi na cakacaka vina mai va Tama i au. Na yava i vuara na cakacaka kwe o ba mata virilaki ni au ka i na vatu?". ³³A re vecei koya lesu na koi Jiu," A ru tam virilaki ni iko baletia lem tata vakaca, ni o iko, na tamatae sa sagatiko mo tia Kalou. ³⁴A vecera o Jisu," Ei tam volai tu i na vatilem lawa," Qi kwaya," O ba tia Kalou"? ³⁵Ni sa covi kora me re Kalou, o koya a laka mai vuanai Vola Tabu.[e i tam duku tautau nai Vola Tabu]. ³⁶Ei rewa vakayava mo kwayai vua ko a tikicia vatikitiki mai o Tamaya, qa vatala mai i vuravura, " O iko e vivacacani, baletia ni qu kwaya ," O au na luve ni Kalou?"³⁷ Ko qi tam tara no na cakcaka lei Tamai au, ba kua ni vakabauti au. ³⁸Ia maga qi taro no, vitalia mo ba dua ni vakabauti au, ia ba vakabautia na cakacaka me rewa ni o ba kilatia qa ligocia rewa ni o Tama i au ei cola i va au o au muni qi cola i vua" ³⁹A re sagatia me re sobetia leqwa, ia qa re qulu wadru cia. ⁴⁰A laka sivitia leqwa na Joritani, i na vanua a vavitaio teimata vali ka o Jisu, qa lai no vali ka. ⁴¹A re bi koko a re laka mai i vua qa re mai kwaya," A lala lia du nai vatakilakila a tara o Joni, ia na vikwa koko a kwaya o Joni me baletia na tamata kwe ei du" ⁴²Sa tia vu ni no vina muni na tamata a re sa vabauti koya mai so keni.

Chapter 12

¹Ono na siga ni bere na laka sivitia,Jisu a laka mai Vecani, a no valika o Lasarusu, na vanua o Jisu a vadure ni koya ka mai na mate. ²A re tara mai vua a lia me vayaviyavi so ke ni;O Marica a viqwaravi no ka o Lasarusu a lia i vuara na doki no ina teveli vata qani Jisu.³O Meri a qaratia mai a lia na tavaya i lumi a tara mai nai saluwaki garuvina na navita du,a lumitia e la ruarua ni Jisu nai lumi so kwe, qa kuse e la ruarua e rau ni ulu .Na were a vasinaitia na garuvina ni lumi so kwe.⁴Jiutasa Isikarioti, a lia i vuara na tisaiveli o koya a soli koya, a kwaya,⁵ "Na yava a ma tam volitakitaki nai lumi garuvina kwe me tolu na drau na veni qa soli i vuara na tam rewa kwa? ⁶A kwaya na kwa sokwe, tam baletia a kauwaitakinira na tam rewa kwa, baleti koya a lia na drivadriva.A qulu vali na taga ni lavo ei rewa ni drivatia na kwa ei tau i buto.⁷Jisu a kwaya,"vadeinia na vibulou kwe me maroroya na vibulou na kwa a lea me yacovia na siga ni leqi au bulu. ⁸O kem om na no qai kora tu na tam rewa kwa.Ia om na tam no vakalia tu qai au."⁹A lia nai nono levu na Jiu a re vulicia nio Jisu a nodoki no so kweni, qa re laka mai, tam baleti Jisu boto, a re laka muni mai mere dani Lasarusu, o koya o Jisu a va dure ni koya mai na mate. ¹⁰O kora na bete levu a re bose vata mere rewa ni deini Lasarusu me mate. ¹¹So kwe ei vavunia o koya qa levu mara na Jiu a re sa laka yati qa vadu ni Jisu.¹² na siga taravia a lia na inono levu a re laka mai na solevu.Na gauna a re rogo ka nio Jisu a laka mai Jerusalemi, ¹³Are kakau mai na rauni niu qa re laka mai sota qai koya qa re gisataki mai , " Osana !Sa kalougata o koya sa laka mai ina yaca ni momo levu , Na ledra Momo na Isireli."¹⁴Jisu a dania a lia na asa driadria qa vodokia mai , qa na kwa sa volai, ¹⁵"Kua ni matakua, vibulou ni saioni; tolavia, na tuisa laka no mai , vodo kia mai, vodokiano mai ei lia na Asa driadria.¹⁶O kora na tisaiveli a re tam kilatia rewa na vikwa a tara no mai mata ; ia o Jisu sa kabe cake ka, a re numia lesu na vikwa kece sa volai rewa baleti koya qa na vikwa a re sa tara baleti koya .¹⁷O kora a re vatovele ni o kora a re no qai koya na gauna a covi Lasarusu mai na i bulubulu qa vadure ni koya cake mai na mate. ¹⁸Qalia muni na kwa baletia o kora a re laka yati mere lai sota qai koya , baletia a re rogo ni sa tara kwa mana.¹⁹ O kora na Varisi a kwaya vakataki nira , dania om na tam tara rewa ei lia na kwa,tolavia , na vuravura sa takuci koya."²⁰O kora na koi matanitu teni a re no qai kora na laka cake i lotu ina solevu. ²¹O kora a re laka i va Vilive, na koi Peciseita i Kaleki,momo ,mam mata tolavi Jisu sara ga. ²²Vilive a laka qa kwaya iva Adriu ; Adriu laka qa Vilive qoru lai kwa i va Jisu . ²³Jisu a saumia vuaru qa kwaya,"na gauna sa laka mai baletia na luve ni tamata me lave cake. ²⁴Ei du,qi kwaya iva iko,maga qele ni sila ei lutu i vuravura qa mate,ina tau ga no so kwe vataki koya,maga ei mate,ina levu e vua.²⁵O koya ei lomani koya ei na vavelenia lea cola ina vuravura ina maroroi me a yacovia na cola tam vai yalayala.²⁶ Maga ei lia ei qwaravi au,vadei ni koya me takuci au,na vanua qi no ka na leqi au dauniqwaravi i na nomuni ka,maga ei lia ei qwaravi o vava ina rokovi koya.²⁷Ina gauna kwe qu yalo i cakaca na yava mequ qei kwaya?vava, vacola ni yau i na gauna kwe?baletia qu laka taki mai na gauna kwe.²⁸ Vava,eilaveti cake mu yaca, a lia na domo a rogo mai lomagi qa kwa ,qu sa lavetia cake oti , qi na lavetia cake leqwa." ²⁹So kwe o kora na korokoro na tamata a re dure qai koya tu a re rogo ni kwaya ei wetai na kurukuru."A re sewa e re kwaya,Na agilosu ei tata i vua". ³⁰Asa qei saumia o Jisu qa kwaya," Na tata a tam` laka mai iva au,a laka mai iva iko.<sup>31</sup> Ni kua sa na lewai na vuravura:Ni kua o kora na viliutaki ina vuravurakwe ere na lai viritaki dei.<sup>32</sup>Na gauna qi na laveti cake mai i vuravura ,qi na dreti kem` mai va au.³³ A kwaya o koya ko kwe me vatakeya nai vakarau ni mate i na mate kwa o koya.³⁴A re qai saumia na korokoro na tamata qa re kwaya i vua, Mam` sa rogo ei kwaya na lawa na i Karisito ei no vakalia .Qo qei kwaya vaka yava , " Na Luve ni Tamata ei dododnu me lave cake "? " O ei na luve ni tamata "?<sup>35</sup> Sa qei kwaya o Jisu i vuara." Na cece i na tau no iva kem` i na lia na gauna lekeleke.Lakwa nisi tau no va iko na cece,na gilogilo me kua ni qulumiko o koya i lakwa no i na gigilo ei tam vakilatia na vanua ei laka tu ka.³⁶ Na gauna ei tauno kwa iva iko na cece vabautia na cece mo rewa ni luve ni cece". Sa qei kwaya o Jisu na vikwa kece kwe a deidei qa lai cu tira.³⁷Ia o Jisu a tara oti a levu nai vakatakilakila si bere o kora,ia a lala vuara me re vabauti koya.³⁸ Ia na lea tata o Aisea na varovita ei dodonu me yaco a qei kwaya: "Momo ,o ei vakadu nia na vatilem i tukutuku qa oei me tia lima ni momo me vatakea.³⁹ Ina vikwa so kwe a lala i vuara na vadu nia ,o Aisea qei kwaya,⁴⁰ "A sa vabuwawataki nia medra loma,lakalaka ei tola leqa medra mata qa vakilatia medra loma qa visau,qi na vacola nia leqa."⁴¹Aisea a kwaya na vikwa kece baletia a sa dania na lea tetelagi o Jisu qa tata baleti koya.⁴² Ina lia leqa e tiki,levu i vuara na daunilewa are vadu ni Jisu ;Ia baleti kora na Varaisi ,are tam` kwaya so kwe ei lakalaka ei sogo mai vuara na were ni lotu.<sup>43</sup> A re gadretakinia na vacaucu a laka vua na Momo levu.<sup>44</sup>Jisu a gisataki qa kwaya ,O koya ei vakadu ni au ,ei tam` vadu ni au boto o koya muni a vatala ti au mai. ⁴⁵Qa o koya muni ei dani koya muni a vatalati au mai.⁴⁶O au qu laka mai mequ tia cece ina vuravura,o koya qa ei vadu ni au ei tam` no leqa no i na gilogilo. <sup>47</sup>Maga i lia ei rogo na leqi au tata qa tam` maroroya,qi na tam` vilewaitaki ni koya ,o au qu tam laka mai mequ mai vilewaitaki ni vuravura ,ia mequ mai vacola ni vuravura.<sup>48</sup> Maga e lia ei dei ni au qa tam` qulumia na leqi au tata ,o koya ina vilewaitaki ni koya. Na tata qu sa kwaya oti ina vilewaitaki ni koya inai otioti ni siga. ⁴⁹Qi

tam` tata no me baleti au,ia o Vava a vatalati au mai ,qa vagani au mai na lea i vakaro na vikwa mequ tatakwa.

⁵⁰Qi sa kilatia na lea i vakaro na cola tam` vai yalayala, so kwe na kwa qi kwaya,me wetai o Vava a vecei au,qu sa vecera.

Chapter 15

¹"O au na vaini du, ia o Tamai au nai taukei ni tovatova. ²Sa kau dei qu tula koko ei tam vua, ia qu tula koko ei vua sa samakinia me vua vaka bi. ³O ba sa qei samaki oti i na vuku ni tata qu sa kway rewa i va vatikem. ⁴Ba tu kata i va au, o au muni i va vatikem. Me wetai ni tam rewa ni vua vataki ni koya e tula vakavo me sema ni i na vuni vaini, sa na wetei muni o vatikem maga o ba sa tam tu kata ga no i va au. ⁵O au na vaini, o vatikem e tulatula, o koya ei na kabikat i va au o au muni i vua, ei sa na qei vua bi koko sara, maga qi vele o ba na tam rewa tia ei lia na kwa. ⁶Maga ei lia ei tam tu kata qai au, sa na lei walataki dei me wetei na tula ni vaini sa sawalo, a re sa tomia qa re cabo i na quto maka me re bulalaki. ⁷Maga oba sa tukata i va au, qa sa taukata i va vatikem na lequ tata, o ba na cauria na kwa koko o ba vinatia, ei na lei vagani i va vatikem. ⁸Na kwa ei na vatetelagitaki ka o Tamai au, ni oba sa qei vua vakalevu qo ba sa qei vadudutakinia ni oba leqi au tisaiveli. ⁹Me wetai sa lomani au o Tamai au, qi sa lomani vatikem muni ka. Ba no kata ga ni i na lequ loloma. ¹⁰Maga o ba qulumia kata na lequ i vakaro, oba na no kata ga no i na lequ loloma, me wetai lequ qulumia kata lea i vakaro o Tamai au qa qu no kata ga no i na lea loloma. ¹¹Qi sakwaya ni i va vatikem na vikwa kwe me tau iva vatikem lequ gadre qa me na tause na vatilem gadre. ¹²Sa nia kwe na lequ i vakaro, mo ba vilomani me wetei na lequ lomani vatikem. ¹³Ei lala lia na lea loloma na tamata me tetelagi i na vikwa kwe-me solia na lea cola me baleti kora na wekaya. ¹⁴O ba sa na qei wekai au maga o ba tara na kwa qu sa rovakinia iva vatikem. ¹⁵Qi sa na qei tam covi vatikem leqwa me lequ tamata, ni sa tam kilatia na tamata na kwa i tara na lea i liuliu. Ia qi sa covi vatikem mo ba wekai au, i na vikwa koko qu rogo mai va Tamai au, qu sa vatakea i va vatikem. ¹⁶O ba tam digitaki ni au, ia qu digitaki ni vatikem qu lesi vatikem mo ba laka qo ba vua, qa me tau muni vatimem vua. ¹⁷E i yaco sara i na kwa koko o ba cauria i va Tamai au i qu yaca, ei na vagani vatikem. ¹⁸Maga ei sa cakati vatikem o vuravura, mo ba kilatia a sa cakati au i mata ni bere ni qei cakati vatikem. ¹⁹Maga o ba sa vakavuravura, o vuravura i na lomani vatikem me wetaki ga ni o sa lea. Ia ni o ba sa tam va vuravura qa qu sa ili vatikem dei mai vuravura, sa nia sara ga so kwe sa cakati vatikem ka o vuravura. ²⁰Ba numia na tata qu sa kwaya i va vatikem, na dauviqwaravi ina tam tetelagi vua na lea Momo. Maga e re vararawataki ni vatikem muni; Maga e re na maroroya vina na lequ tata, e re na qei maroroya muni na vatilem. ²¹E re na tara na kwa koko kwe i va vatikem baletia qu Yaca, baletia ni re tam kilati koya ko a vatalati au mai. ²²Maga qu ke tam laka mai qa qu mai tata i vuara, a ke na lala na ledra i valavala cakaca, Ia ko kwe sa na lala na ledra i ulubale i na ledra i valavala caka ca. ²³O koya i cakati au, o koya i cakati Tamai au muni. ²⁴Maga qusa tam mai tara na cakacaka a lala lia leqwa a re mai tara i va kora, i na lala i vuara na i valavala ca, Ia ko kwe a re sa ligocia qa re sa cakati rukemam ruarua qa Tamai au. ²⁵Ia sa yaco na vikwa kwe me cakacakataki ka na tata a sa volai i na ledra i vunau," A re cakati au ni lala lia na kwa ei nia e vu! ²⁶Ia na daunivivacegui- o koya qi na vatala ya i va vatikem mai va Tamai au, o koya kwe, na yaloni Du. O koya a laka mai i va Vava i na qei mai vadudutaki ni au. ²⁷O ba sa na dau tia i vadudu muni baletia ni oba sa no vata qai au mai na i tautaula.

Chapter 16

¹Qu sa kwaya rewa na vikwa kwe i va vaticem mo ba kua ni lutu dei. ²E re qei dei niko dei mai na were ni masumasu. Ia na auwa ei laka mai kwe o kora yalia e re vivamatei o ba numia mere tara no ei lia nai soro vua na Kalou. ³E re na tara na vikwa kwe baletia e re tam kilatia na leda Vava qa o au. ⁴Qu sa kwaya rewa i va vaticem na vikwa so kwe ni na qei laka mai na ledra auwa, oba qei numia ni qu sa vecei iko na kwa baletia kora. Qusi tam kwaya iva vaticem mai na kea i tautaula, baletia qusi tam no vata vali qai vaticem. ⁵Ia ko kwe qisa laka i vua o koya a vatala ti au mai, Ia ei lala lia iva vaticem me cacani au mai " E laka no i vei?. ⁶So kwe baletia na vikwa qu sa kwaya rewa i va vaticem, na mosi i na vakilatia na vatimem uto. ⁷Ia na du qi kwaya i va vaticem, ei vina cake iva vaticem mequ laka dei, maga qi tam laka dei, na dau ni vivacegui i na tam laka mai i va vaticem. Maga qi sa laka, qina vatala ti koya mai i va vaticem. ⁸I sa laka mai, na daunivivacegui i na vadudu takinia i vuravura na kwa cala me baletia na vikwa dodonu qa na lewa. ⁹I nai valavala cakaca, baletia a re tam vabauti au. ¹⁰I na vikwa dodonu, baletia qi laka no i va Vava, qa oba na tam dani au. ¹¹Ia i na vuku ni lewa, baleti kora na vadoki lewa i na vuravura kwe e re na lewai. ¹²E i levu sara na kwa i tam tu i va au, mequ kwaya i va vaticem, ia i na dredre i va vaticem mo ba kilatia koko. ¹³Ia na gauna i na laka mai k o koya na Yalo ni du, i na maroroitia me vatilem cola i na vikwa du, i na tam tata vakataki ni koya. Ia i na kwaya na kwa i rogo, ka na qei kwaya i va vaticem na vikwa i na qei laka mai. ¹⁴Ei na va tetelagitaki ni au, baletia i na kau koko o koya na vikwa ei leqi au qa na qei vatakea i va vaticem. ¹⁵Na vikwa taucoko ei taukenitia o Vava ei leqi au, so kwe, na yaloni Kalou ei qulu na vikwa ei leqi au, Ia i na vatakea koko i va vaticem. I na lia na gauna lekeleke mai kwe i na tam dani au leqwa ka, ¹⁶Ia i na lia leqwa na gauna lekeleke ei laka mai i na dani au leqwa. ¹⁷A ra sewa na lea Tisaiveli a re vikwayaki nia vaikorua," Na yava i mata kwaya no o koya i va vaticem" I na lia na gauna lekeleke o ba na dani Au leqwa, Ia baletia qi na laka i va Vava?. ¹⁸So kwe e re kwaya, Na yava re na kea i balebale na lea kwaya, I na lia na gauna lekeleke te va tam kilatia re na yava e i mata kwaya vali. ¹⁹Jisu a danira qa re vinatia me re cacani koya, qa qei kwaya i vuara o koya na kwa oba vicacanitaki vataki ni vaticem nai balebale ni tata qi kwaya, I na lia na gauna lekeleke o ba na tam dani Au, I lia leqwa na gauna lekeleke o ba na dani au. ²⁰E i du, e i du, qi kwaya i va vaticem i na turuvaki vatimem wai ni mata qa o ba rarawa, ia na vuravura i na gadre, I na sinai i va vaticem na Yalo ni rarawa, Ia na vatilem rarawa i na vuki me gadre. I na gauna ni vakasucu ka ei lia na vibulou. Ei sotavia na mosi baletia na lea gauna se laka mai. ²¹Ia na gauna ei vakasucu taki nia oti na dridria sa tam numia leqwa na lea mosi, baletia na lea gadretakinia na dridria sa sucu mai vuravura. ²²So kwe o ba rarawa no kwe, Ia qi na qei dani vaticem leqwa, Ia vatimem uto ei na gadre, Ia ei na lalalia na kau dei mai na vatilem gadre i va vaticem. Na siga so kwe o ba na tam tarogia leqwa i va au ei lia na kwa. ²³E i du qi kwaya i va vaticem, maga e cacania Vava ei lia na kwa i qu Yaca ei na vaga ni vaticem o koya. ²⁴Ia ko kwe e na tam tarogi ei lia leqwa na kwa i qu Yaca e cacani qo na sovia so kwe na vatilem gadre me sivia. ²⁵Qu sa kwaya rewa na vikwa kwe i va vaticem i na tata vakatautavata, Ia na auwa ei laka mai qi na tam tata i va vaticem na tata vatautavata. Ia qi na kwaya i va vaticem na kwa bibita me baleti Vava. ²⁶I na gauna so kwe e cacania qu yacaqa qu na tam kwaya i va vaticem qi na masuti Vava me baleti vaticem. ²⁷O Vava vataki ni koya ei lomani iko baletia o vaticem o ba lomani au qa baletia o ba vadunia ni qu laka mai i va Vava. ²⁸Qu laka mai i va vava, qa qulaka mai vuravura qa qu sa laka i va Vava. ²⁹O koya na lea tisaiveli e re kwaya "Tolavia isa tutuvaki na tata bitabita qa sa tam vayagatakinia na tata vatautavata. ³⁰Ko kwe meru kilatia ni e kilatia koko na kwa ei tam yaga e i lia me vacaca niko ei lia na taro, baletia kwe mam vabautia nio laka mai vua na Kalou. ³¹Jisu a saumia i vuara o ba vabautia ni kua. ³²Tolavia na auwa ei laka mai e, ei na laka mai o ba na qei matakua o vaticem yalia o ba na qei laka i na vatilem were yalia qo ba na dei ni au talia tu. E du, qi tam no baletia na lequ Vava i no qai au. ³³Qu sa kwaya rewa i va vaticem na vikwa kwe me vatilem na lequ vakacegu, I vuravura e no leqaleqa, Io mo ba yalo qwaqwano qu sa vamalumalumtaki ni vuravura rewa.

Acts

Chapter 10

¹A lia na momo tenilia ina vanua o Sisaria, e yaca o Koniliasi, ei turaganivalu ina mataivalu ni Itali. ²A momo du ina viqwaravi, qa dau qwravia vina sara na Kalou qaru lea vuniwere, a dau vaganira nai lavo vuara re vinatia, qa tam dau cegu na masutia na Kalou. ³A lia na siga nai ka ciwa ni auwa, a dania vina sara tu ga ina lea tola a lia na agilosu ni Kalou ni yato vadodonu yati vua. A kwaya na agilosu vua, "Koniliasi!" ⁴A ga sara nia na agilosu o Koniasi ina matakua qa kwaya, "Na yava riki sokwe, Momo?" A vece vua na agilosu, "Na lem masu qa lem loloma vuara na dravudravua sa laka cake mai me wetai ei lia nai soro ina dau lei numi tu ga ie mata na Kalou. ⁵Boto kwe mo

vatalaru i sewa na tagawane ina koro levu i Jopa me ru mea mai i lia na tagwane e yaca o Saimoni i dau lei co i Vita. ⁶E i nodoki no qa lia na dau cula taba ni manumanu e yaca o Saimoni, vakolo na lea were i bati ni matacawa. ⁷Na gauna sa deidei lesu ka na agilos i mai tata vua sa qei coviru na tamata dauviqaravi mai lea were o Koliniasi, qa lia na sotia dau viqwaravi yalo du mai vuara na dau qwaravi koya. ⁸Sa qei vecera o Koliniasi na kwa koko a yaco qa vatala tiru i Jopa. ⁹Na siga taravia rautia no nai ka ono ni auwa, na ledra i yatoyato, ni ra sa vakolotia yati na koro levu, a qei laka i dela ni were o Vita me lai masu. ¹⁰A qei vuraki koya na matakani qa vinatia me kania i lia na kwa, ia a ru si vatoko no a sewa na magiti a ru sewa na tamata, a qei lai vagani alia na tola. ¹¹A qei dania sa tadola na maliwa lala qa lia na mataqali rubo tenilia sa lutu civo mai, a wetai na tiki ni sulu levu ome lutu civo mai vuravura, ru teiteimata tu mai e tutu vava. ¹²I buto a vagani tu mai kwa na vimataqali manumanu va medra la, na koko i kasi i dela ni vuravura, qa ni ra na manumanu cavu i maliwa lala. ¹³A qei tata mai a lia na domo i vua: "Dure i yata, Vita vamatera qo kani." ¹⁴A qei kwaya o Vita, "I lala riki, Momo Levu; me wetai qu si tam` kania i lia na kwa i tam` savasava qa duka. ¹⁵A qei tata lesu leqwa mai vua na domo sokwe i na karua ni gauna: "Na ka i sa vasavasavataki nia na Kalou, kua ni kwaya ni tam savasava." ¹⁶A yaco vakatolu koko na kwa kwe; sa qai laka lewqa vasauri i yata na rubo magiti so kwe. ¹⁷A si loma tarotaro ga no o Vita na i balebale ni tola a dania, gauna vata sokwe, o koro na tagwane a vatalara yati o Koliniasi aru sa dure tu i matamata, ni oti na ledru cacania na ledru calevu i were. ¹⁸A ru sa qei coco meru cacani Saimoni, ko e yaca muni o Vita ei nodoki muni sokeni se i lala. ¹⁹Ina gauna si vakasamataka nia no o Vita na tola sokwe, sa tata mai vua na Yalo Tabu qa kwaya, "ko kwe e i tolu na tamata iri vakadaniko no. ²⁰Dure i yata, mo laka civo qaru kwe. Kua ni lomaloma rua na laka qa ru, o yau ga qu vatalaru ya". ²¹A qei laka civo vuara o Vita qa veceru, "O yau boto kwe ko ba vademia mai. Na yava oba lakataki mai?" ²²A ru qei kwaya, "A lia na turaganivalu e yaca o Koliniasi, ei tamata yalo vina qa dau qwaravia na Kalou, qa re kwaya koko na Jiu ni tia tamata vina, a vece a lia na agilos i savasava ni Kalou me ba laka mai va iko mo laka yati i lea were, me lei rogo i lia na i tukutuku mai va iko". ²³A sureturu o Vita me ru laka yati me ru lai no qai koya. Ina qwataqwata ni siga taravia a mata qa laka qaru, qa sewa muni nai tokani mai Jopa. ²⁴I na siga taravia aru sa yaco ya i Sisaria. A waciru no mai ka o Koniliasi; a vasoqoni ti koro no lea vuniwere qa ru na lea i lala vakolo sara. ²⁵I na gauna sara ga a rusu yati ka o Vita, a sotavi koya saraga ga o Koniliasi, a ruva civo i ra i e qeteqete ni lame vakarokoroko vua. ²⁶A vukei koya i yata o Vita me dure, qa kwaya "Tu i yata! O yau qi tamata boto muni." ²⁷Na gauna ru si vitatani no ka o Vita, a laka yati qa dania na bi ni tamata a re no tu muni. ²⁸A qei kwaya vuara, "O ba kilatia vina du o vaticem ni tam donu vua i lia na Jiu me no visola se me no vimaliwa qa i lia ei teni matanitu. Ia na Kalou a sa vatakea rewa iva yau mequ kua ni telia teni ei lia na tamata me tam savasava qa duka. ²⁹Ko i levu na leqi yau laka mai, qu tam lomalomarua ka ina lequ lei vakatala. Qi na cacani no yati na yava oba vinati yau no ka?" ³⁰A qei kwaya o Koniliasi, "a va na siga sa yalobo i na auwa vata saraga kwe, qu masu no ina ika ciwa ni auwa mai lequ were, qu qei ligo, sa dure tu qu mata a lia na tamata qa serau vina tu lea i sulu". ³¹A kwaya mai "Koniliasi, na lem masu sa rogo na Kalou, qa na lem loloma o dau vagani kora na dravudravua ei vivakananumi leqwa vua na Kalou baletiko. ³²Mo vatala ei lia i Jopa, qo lai dania ei lia na tamata e yaca o Saimoni ei dau lei co muni i Vita. E i nodoki ina lea were na dau cula taba ni manumanu e yaca o Saimoni ina bati ni ruwai. ³³Koya sokwe qu vivakatala yati ka mo laka mai. O sa yalo vina du mo laka mai. Ko kwe, te sa no koko ie mata na Kalou, me te rogo muni na kwa koko a lai vece mai vua na Momo Levu mo mai kwaya". ³⁴Sa qai dolavia o Vita e gusu qa kwaya, "E du sara, qi kilatia na Kalou e i tam dau vatatiki lea lewa ina lia boto na vanua. ³⁵So kwe, ina vimatanitu koko o koya ga i qwaravi koya qa tara na kwa i dodonu ei na ciqomia o koya. ³⁶O ba kilatia vina nai tukutuku a vagani kora na Isireli, na kea tukuni na Kosiveli ni loloma baleti Jisu, o koya na leda Momo Levu koko. ³⁷O vaticem o ba kilatia nai tuvatuva a yaco, ko a tara mai Jutia koko, taula mai Kaleli, ni oti na vavitaio a kwaya o Joni; ³⁸Nai tuvatuva baleti Jisu na koi Nasareci, na lea lumitia na Kalou na Yalo Tabu vata qa na kaikai. A laka vali me tara na kwa vina qa vacola ni kora koko na lei vakabobulataki tu vua na nitu, na Kalou a no vali qai koya. ³⁹O keta te i vakadudu ni kwa koko a tara o Jisu, ina ledra vanua na Jiu qa mai Jerusalemi. A re vakamate ina lea i lili ina vunikai. ⁴⁰Na Kalou ga e vakadure ni koya cake ina i katolu ni siga, qa vavunia na lea lei tolavi. ⁴¹Tam ni kora koko na tamata, vuara ga na vadudu are sa sa lei digitaki rewa mai vua na Kalou va keta te kani qa te som qai koya ni oti na lea dure mai na mate. ⁴²A varoti keta me te kwaya yati vuara na tamata nio koya kwe a digi koya na Kalou me lewai kora na cola qa nira na mate. ⁴³O koya ga a vavunia mera vadinadina na varovita, ni o kora ere vabautia ina sereki na ledra i valavala ca ina vukuni e yaca. ⁴⁴Ni si kwaya no o Vita na vi kwa kwe, a qei lutu civo mai na Yalo Tabu i vuara koko na varogo tu i lea i tukutuku. ⁴⁵O kora koko na tamata koi teni ina vabautia-qao kora na laka mai qa Vita - are sa lei vakayadrati, baletia nai solisoli ni Yalo Tabu sa lei vagani muni vuara na matanitu teni. ⁴⁶A re sa rogo i kora na matanitu teni kwe, ni ra tatataki tu a tenilia na tata qa re vakacaucau takinia na Kalou. A qei kwaya o Vita, ⁴⁷"E i na lia ei na maqitaki na wai vuara kwe me re kua ka ni vavitaio, o kora na tamata kwe are sa sovia na Yalo Tabu me wetai muni o keta?" ⁴⁸Sa qei vakaroti ko ra me re vavitaio ie yaca o Jisu Karisito. Are sa qei kerevi koya me no qara me vica leqwa na siga.

Chapter 11

¹A re sa rogo nai avositolo qa ra na viwekani mai Jutia ni re sa sovia na koi matanitu teni na tata ni Kalou.² Na lea laka yati Jerusalemi o Vita, re qei diloi ti. Vita o kora nai lawalawa tam vabautia; ³Re kwaya, "O vitokani qa ra na tam vabautia qo kani qai kora!"⁴ A qei taula me vamacala vamatayasewa vuara o Vita; qa kwaya, ⁵Qu masu no mai na siti o Jopa, qu qei dania a lia na i tautau ni magati a lutu civo mai, a wetei a lia na lacadrau a vatukutuku civo mai lomalagi e tutu vava A siro civo vadodonu ti au ai.⁶ Qu valigocia tu qa qu qei vasamataki nia vakabibi. Qu dania na manumanu vamataku ni vikaikai, manumanu ko re kasi, qa na manumanu cavu ni maliwa lala.

Galatians

Chapter 1

¹O Vaula i lia na avositolo, tam nia na avositolo mai vuara na tamata se matataki ni kora na tamata, ia o koya a digitaki mai va Jisu Karisito qa o tamaya na Kalou, o koya a vakacola ni koya mai na mate.² Qo kora na taciau ko re no qai au no i na were ni lotu i Kalatia.³ Me vatailem na loloma qa na vakacegu ni Kalou o Tamai meda qa na Momo o Jisu Karisito.⁴ O koya a solia na lea cola me baletia na leda i valavala cakaca qa sereki keta mai na i wati ni lea na nitu, me wetai sa lea lewa mai na leda Momo Levu na Kalou.⁵ Me teva lavetia qa vakarokorokotaki nia i na vi gauna kece me tamcibuta.⁶ I kusari au ni o ba yalobo dei mai vakarewarewa, i vua koya a covi iko mai na lea loloma o Karisito. I kusari au ni o sa vuki teni qa mo lai varogo i lia na i tukutuku teni.⁷ I lala lia leqwa nai tukutuku vina i sewa ga boto na tamata i vakavunia na lem cakaca qa re mata visautaki nia na tukutuku vina lei Karisito.⁸ Ma ga i lia va keta de i lia na agilosu mai lomalagi e i vunitakinia i lia na i vunau vou qa tamnia a ba vunautaki o vatikemam me takucia na borisi ni Kalou.⁹ Me wetai sa lai kwai rewa, qi na kwaya leqwa, "Ma ga i lia e i kwaya na i tukutuku vina qa tam nia i dodonu mo ba rogo i na lai borisi o koya."¹⁰ Qi vadania no na vivadonui ni tamata se na Kalou?. Qi valomavinatakinia no na tamata?. Maga qi si valomavinataki nia no na tamata, sa tam ni au na lea i vakavakatala na Karisito.¹¹ Qi vinatia mo ba kilatia na taci au, na i tukutuku vina qi vece no i va vatikem i tam nia na i tukutuku ni tamata.¹² Qi tam sovia mai vua a lia na tamata, : qu tam lai vakavuli muni. A vatakea ga mai o Jisu Karisito i va au.¹³ Om sa dau varogo baletia na lequ cola vaka Jiu i mata, ina lequ dau vakacacania na lea lotu na Kalou, qa na lequ mata varusania a tau sara i yata.¹⁴ A qu tia Jiu tenilia talia i vuara qu taba vata qai kora. So kwe na lequ dau takucia tu mai na ledra i vakarau na tugwaqwa.¹⁵ Na kalou vina kwe a qei kwali au dei mai e kete ni nene, qa covi au i na lea loloma.¹⁶ A gadretakinia me vatakei luvea mai va au me qu rewa ni vunautaki nia i vuara na sa avositolo teimata i va au.¹⁷ Aqu laka i Aravea qa lesu leqwa i Tamasiko.¹⁸ A oti a tolu na yabaki a qu qei laka cake i Jerusalemi me ru lei vikilati qa Kifa qa qu no tu mai vua me tinikalima na siga.¹⁹ Qa qu tam dania leqwa a lia vuara na avositolo vakavo ga o Jemesa, a tacini i va Jisu.²⁰ I na vikwa qi vola no yati, qi bubuluitakinia i na mata ni Kalou ni qu tam cori no. Q²¹u sa qei laka i na vivanua vaka Siria qa Silisia.²² A re tam kilati au vali na vi werewere ni lotu mai Jiutia, a re sa kilati Karisito vali.²³ A re sa rogo vali boto, "Na momo a dau vakacacani keta vali i mata isa vunautaki leqwa na vakabautia a mata vageyavutakinia."²⁴ A re sa qei vakarokorokotakinia na kalou baleti au.

Chapter 2

¹Sa oti a tinikava na yabaki, qa qu qei laka leqwa i Jerusalemi qa ru na rua o Vanavasa qa Taito. ²Na lequ laka cake me baletia e i vakatakila qa na ke a lai varautaki na tata ni Kalou i vuara na vi matanitu teni. Qa qu vesana ti kora boto na tamata yaga qa mequ vadudutaki nia boto ni qu tam tubarakinia no mai se me tawa yaga tu boto. ³Qa tam ni Taito na koi Kiriki, a no vali qai au, o koya a vaqwaqwataki me lai niti. ⁴O kora na vitacini coricori a ru laka mai vailo qa ru mai tidrovia na lemam lai sereki mai i va Jisu Karisito. Me wetai a re vinati kemam tu me ledra tamata cakacaka. ⁵Qa mam tam soli kemam vakarewarewa i vuaru, do na di ni tata ni Kalou me tau ga no i va kem. ⁶I vuara e re laidani tu me re yaga (vitalia du i lala e bete i va au, Na kalou kwe i vatake na lea tam vivateniliataki) o kora qi kwaya, O ei i lai ligoci i yaga, i lala na kwa i vaikuritakinia i va au. ⁷I na vadewataki ni tata, a ru dania i va au na vivakabauti i na tata ni Kalou i vuara na tam niti, me wetai o Pita i na lea vivakabauti i na tata ni Kalou i vuara na niti. ⁸I vua na Kalou sa cakacaka no i va Pita i na lea avositolo i vuara na niti, i sa cakacaka no muni i va au qara na vimatanitu. ⁹Me wetai o Jemesa, Kifaqa Joni, a ru sa lai kilati i na ledru tara na were ni lotu qa ru sa laka kilatia vina na loloma a soli i va au a re solia ledru i nuinu ni so Kalou i va Vanavasa qa o au. A ru tara ka kwe. ¹⁰Qa ru qei cauria boto a lia na kwa me ba dau numira na dravudravua, qa sa tia kwa du qu vinatia me qu tara. ¹¹Na gauna a laka mai Anitoki o Kifa, qa qei vunaucia va dodonu baletia o koya a sa vakadudutakinia me cala no. ¹²Si bere ni re yaco mai na vimataqali tagwane va Jenesa, o Kifa a sa kani qara no na vimata tamata. Ia na lea laka na tagwane kwe, no vakasewa sara qa yawatira mai na vimata tamata qa matakucira na tau lewa qwaqwa me baletira na niti. ¹³A wetai muni o kora na roni Jiu a re sa mai tomania muni na vivakaisini. O Vanavasa muni a sa lai wili tu muni na ledra sala ni dau vivakaisini. ¹⁴Na gauna qu ligocia ka na ledra i valavala a ra sa tam takucia na tata du ni Kalou. Qu sa kwaya i va Kifa qa medru mata koko, "Maga o iko e lia na Jiu, i rewa vakayava mo usuraki ni iko mo vivakaisini qo tia Jisu no." ¹⁵O keta kwe na Jiu a te tam sucu qaya na vivakaisini qa na i valavala cakaca. ¹⁶Kea i balebale me te kilatia vamatakwa na lea cakacaka qa na lawa i na vivabauti i Jisu Karisito. Te na laka mai i na vabautia qa na cakacakataki ni lea vunau o Jisu Karisito qa na lea mai vimatakawataki i na vabautia vakarisito qa tam nia i na cakacaka ni vunau. Me baletia ga na cakacaka i na lawa i na vaukiko me vamatakawataki. Ia na cakacaka ni lawa i lala na cakacaka vakayago i na vadonui. ¹⁷Ia maga te sa lai tolavi me te tia tamata cakaca, qa na lea dau vakadania na vivakadonui e vuku i Karisito, i na qei vavunia nai valavala cakacao Karisito? I lala du! ¹⁸Me wetai qi sa tara leqwa i sewa na kwa o au me qu vasesenia, Ia qi vadudutakini au ni qu tia dau basulawa. ¹⁹Me wetai na lawa qu rusuvia qi matetaki na lawa kwe, ia mequ sa no vata ga no qa Jisu. ²⁰Qu sa tora oti i na kai vileqwai qa karisito i sa lala leqwa mequ vanono, ia o Karisito sa no qai au. ²¹Na cola qi sa colataki no kwe qu viciko qa na vabautia ni luve ni Kalou, Ko a lomani au.

Chapter 3

¹Koi Kalatia riva!, o ei ava ya nitu niko? ina vati mèm mata a lei va mate kha o Jisu. ²Ko kwe ta lia boto na kwa qi mata kila tia mai va iko; o ba sa rewatia na yalo tabu ina cakacaka ni vunau se oba sa rogo qo ba vabautia? ³O ba sa tia riva!, o ba taula ina yalotabu, oti qo ba qei tinia ina kwa vaka yago? ⁴oba sa vosoti du i bi na kwa qa lala e bete,. ⁵T'a o koya sa dau solia va iko na yalo tabu qa na cakacaka mana koko i na vatime'm a tara nai vunau, se na rogo na vabautia? ⁶Me wetai ga o Eparama "a vabautia na Kalou qa lei kwai ivua me tia tamata du,". ⁷T'na calevu vata ga so kwe, kila tia kah, o kora koko na vabautia i na wili me luvei Eparama. ⁸Na vola_ tabu muni sa kilatia ni Kalou ina va donui kora na vi mata_ tamata ni vi matanitu, ina vabautia, me wetei asa lei vunau taki va Eparama i mata na Kosiveli " baletiko na kalougata kha na vimatanitu". ⁹O koya so kwe, o kora sa vabautia eri na vakalogata taki qa Eparama, na tagwane vabautia. ¹⁰O kora koko na vararavi i nai vunau i na lei borisi: me wetai sa volai," eri na lai borisi o kora koko na tam tara nai vunau qa na kea cakacaka ". ¹¹Ko kwe sa qei matakwa mai ni na lalalia na vakadonui ivua na Kalou mai na lawa, baleti na Yalo dodonu ina cola ina vabautia ". ¹²T'a nai vunau i tam tia vabautia, " o kora koko na dau takuicia nai vunau mèm na cola i na vunau." ¹³Na Karisito sa va_ savasava taki ni keta mai na vi borisi ni vunau, ina lea sa mai lei borisi baleti keta- wetei a volai," a sa lei borisi o koya sa lili ina vuni kai". ¹⁴Me yaco na vivakalougata taki lei Eparama ivuara na vimatanitu, i na vukui Jisu Karisito, baletia na vabautia me leda kha na yalo tabu ni Kalou. ¹⁵Vitacini, mequ tata ina tata va tamata ina vi dinadinati va tamata, magà isa lei va donui ina lala lia na rewa ni visau taki nia se vukicia. ¹⁶A soli talia va Eparama na vei yalayalati qa kora na lea kawa, a tam lei kwai," ivua na lem kawa," me wetei meru bi alei kwai iva iko ga," qa nia lem kawa," o koya na Karisito. ¹⁷Kokwenna kwa qu numia: Na vunau, a si lakha mai na 430 na yabaki sa oti, i tam kau dei se va tikitiki taki na vunau ni Kalou. ¹⁸Maga isa yaco mai na viyalayalati mai na vunau, isa tam lakha leqa mai me wetai na viyalayalati, i'a na Kalou a soli boto iva Eparama ina viyalayalati. ¹⁹Na ava, qa'a, nai naki du ni vunau? A tara kwe me baleti kora na talaidredre, me yaco via re na pea kawa o Eparama me wetai na viyalayalati a mai tara. Nai vunau asa mai lei vaka bibi taki i vua ra na Agilosu vua lia na dau tataro. ²⁰T'a na dautataro i vua i sivia mai na lia na tamata, i'a na Kalou i lila du boto. ²¹T'a nai vunau i saqatia na viyalayalati ni Kalou? i lala du sara: magà a sa soli nai vunau me rewa ni cola, ià na vivakadonui muni sa rewa ni soli na vunau. ²²T'a nai volatabu sa sogo laki nia na kwa koko ina ruku ni valavalaca: na Kalou a tara koko me rewa na viyalayalati me va cola ni keta ina vabautia. ²³Ko kwe si bere mai na vabautia, keta koko a'te si vesulaki tu ina vunau, vasu tu me yaco via na vatakei mai na vabauta. ²⁴So kwe na vunau a yaco me tia i dusidusi tu va keta me yaco via na lea lakha mai na Karisito, so kwe me rewa ni te rewa ni vakadonui ina vakatabuta. ²⁵Ko kwe ni sa qei yaco mai na vakabauta sa lala leqa ni te ovisa taki. ²⁶Te sa luve ni Kalou koko ina vuku ni vakabautia iva Karisito Jisu ²⁷Asa bi iva kemu o'm sa Papitaiso i va Karisito, o'm sa vakaisulu vata qa Karisito. ²⁸A sa qei lala na Jiu se na koi Kiriki, sa lala na bobula, se na taukei, lala na tagwane se na yalewa, te sa lia vata i va Karisito Jisu. ²⁹Magà isa lei Karisito o iko, i sana wili vata qaya na Kawa i Eparama, qa taukei me wetai na viyalayalati.

Chapter 4

¹Qu sa kwaya i vua nai taukei, o koya si driadria sewa i tam duidui mai vua na bobula, vitalia du i taukeni tia na vikwa koko. ²O koya , ya si lewai kora vali o kora nai vavuvuli, qanira na tuqwaqwa, me yaco na siga a sa lesia tu o tamaya. ³Me wetai muni na gauna a te si driadria ka, a te si lai coriti tu na i vesu vakavuravura. ⁴Sa vura mai na gauna vaKalou, a sa vatala ti luvea mai, me cedra mai vua na vibulou, qa sucu donua tu nai vunau. ⁵A tara o koya so kwe me voli keta mai na vunau, me rewa ni te wili me luvea. ⁶Keta sa luvea a sa vatala mai na Kalou, e yalo ni luveya me cola i va iko, qa sa dau coco," Apa Tamaqu." ⁷I sa tam wili mo bobula leqwa, e sa luveya , qa sa na solia kece na Kalou na lea i yau me lem. ⁸I'a na gauna, o tam kilatia tu na Kalou, o ledra bobula tu na vikwa i tam macala, a lala na Kalou. ⁹Ia ko kwe o sa mai kilatia na Kalou, se na gauna e sa kilatiko ka na Kalou, "ia na yava na vuni lem mata lega leqwa ka na kwa vakavuravura se na kwa tam vaKalou?" ¹⁰E diloi tia na siga, na vivulavou, na draki ni vanua qa na yabaki. ¹¹Qi sa matakū ciko, lakalaka qei lala e bete na lequ no tu qai iko. ¹²Qi sa mosa tiko taciau , tovole mo wetai o au, do qu sa wetai muni o iko, Lala lem cala iva au. ¹³Wetai o sa kilatia no ina vuku ni malumalum ni cola vakayago, qu mai vunau taki ni a iva iko na kosiveli ina i matai ni gauna. ¹⁴I'a nai tuvaki niqu yago a vatovolei i vaticem, oba tam vasisila se karavi au, o ba ciqomi au me wetai na agilosu ni Kalou, se mequ wetai sara ga na Karisito Jisu. ¹⁵I vei qa yati na lem vivakalougata taki, ko kwe qi sa tia i vadudu iva vaticem, maga o ba na rewatia , oba na leutia mai vatimem qele ni mata qo ba solia i va yau. ¹⁶Koya so kwe qu sa yaco me kem meca baletia qu kwaya i va iko nai tukutuku du? ¹⁷E re na gutia vakaikai me re rewa tiko , i na lala lia e bete. E re na tovole me re na vagalu niko me re rewa ni ko takucira. ¹⁸Sa vina na gugumatua ia na kwa vina, me kuwa ga ni gauna qi nodoki no qai vaticem. ¹⁹Luvei au sa rui mositi au ni qi si vinatia me cola iva iko na Karisito. ²⁰Qu divia mequ cola qai iko qa qu visautaki nia na lequ numia baleti iko, baletia qisi tam qulumiko sara no vavina. ²¹Kwaya re mai iva au, o kem alia om si mata varurugi tu na i vunau, om sa bau diloi tia vina nai vunau. ²²A sa volai tu nio Varayama a rua na luvea tagwane, a lia mai vua na yalewa dauniviqwaravi, qa alia mai vua na vibulou vakamau. ²³A lia a sucu mai vua na vibulou dauniviqwaravi qa lia sucu mai vua na vibulou ni buto ni were me wetai ga sa yalataki otitu. ²⁴Na kwa kwe ina rewa ni vakadewataki me tia i vakavuvuli, ni o koru na vibulou kwe iri tia i vakatakarakara ni rua na viyalayalati. ²⁵Ia o Eka i ita i vatakarakara ni dela ni vanua mai Sainiai ina vanua vaka Aravea, qa tia i vatakarakara muni kei Jerusalemi ina ledru a tia bobula mai qa ni luvea. ²⁶Ia na Jerusalemi vou mai yata ei gwalala, o koya o mnai keta. ²⁷Do sa volai tu , " Mo marau o iko tam valuvuni, mo tagi qa mo gisa ina marau e tam ucuvia na rarawa ni vakasucu , i baletia o kora na driadria vakamnani boto ere dau bi boto ere dau bi mai vakora na vibulou vatagwane. ²⁸Io o iko, vitacini , wetai o Aisake, na luve ni viyalayalati. ²⁹Ia na gauna so kwe na tamata, sa sucu vakayago e re dau vakaduiduitaki ni kora mai vuara sa sucu vakayalo ia o kora sa tautauvata. ³⁰Ia na yava i kwaya nai Vola tabu , " Vatalatia dei na yalewa dauniviqwaravi qa luveya, ina tam vaivotavota o koya na votai boto na luve ni vakamau. ³¹So kwe, vitacini, tesa tam tia luveni vibulou dauniviqwaravi, tesa luve ni yalewa gwalala.

Chapter 5

¹Me teva tukata, na gwalala sa vivagwallataki ni keta rewa mai kwa na Karisito me te kuwa leqwa ni vakataotaki i nai i vua ni bobula.²Tolavia, a o au, o Vaula qi sa kwaya i va vaticem ma ga o ba si vi niti vali, i na qei tam yaga, va vaticem na Karisito.³Qi sa tia i vakadudu i vuara na tagwane sa niti ni ra sa olo tu ki na lawa taucoko.⁴E sa vatikitiki teni mai va Karisito ni o ba na vakadonui vati kem i na lawa.⁵I na vakabautia te sa na warakania ina vakanuinui i na vivuke ni Yalo Tabu me te rewatia ka na kwa du.⁶Ni te ravi i va Karisito Jisu sa na tam yaga na niti se na tam niti ina vakabautia cakacakataki ka na loloma.⁷O ba sa wavu vina i mata o ei a tarovi vaticem mai na makutu.⁸Mo vakadunia kwe ni tam laka mai va koya a covi vaticem⁹E vica boto na isi i na vaka tubunia nai buli taucoko.¹⁰Qi sa na vakararavi ga vua na Momo levu ni o ba na tam tara leqwa oi lia na vakadani. O koya ei vavunia no na leqwa ei lia na vakadani. O koya sotavira no na leqa i vavaticem i na qei sotavira ga na kea i sau i vakora ga.¹¹Wekai au, ma ga qi vunautakinia na vunautakinia na niti, ia na yava qi vacacarakinia, ni sa na qei mudu na vivatarabetaki i na kauviletai.¹²I vakora na vakaseseania no, qi gadrevia me re vakasavasavataki ni kora.¹³O ba sa lei co na viwekani mo ba gwalala, ia mo kua ni vayagatakinia na vatilem gwalala i na vikwa cala ni cola vakayago, ba vilomani qo ba vivukei vataki ni vaticem.¹⁴I na vivanua taucoko vaganitia tu na lewa, "Mo lomania na koilem me wetai e lomani iko".¹⁵Ma ga oba sa vikati qa vikani vakataki ni vaticem ba qaraunia vina lakalaka mo sa vi vakarusai qai vaticem leqwa no boto.¹⁶Q i sa kwaya, ba laka vali i na Yalo Tabu qo ba na tam tara ka na vinatia na vikwa e cedre ka nai vukivuki cala vakayago.¹⁷Na vinatia na vikwa ni vuravura i na visaqasaqa qa na vikwa vakayalo qa na vinatia e i vakayago. E ri tam vibukuti rewa o koru kwe, o ba sa na tam tara rewa ka na kwa o ba vinatia.¹⁸Ni sa teteimata taki ni iko na Yalo Tabu sa tam vesuki iko na lawa ni vunau.¹⁹Sa nia kwe na cakacaka ni vikwa vakayago na vidrivati, na dau yayamo na tara nai vukivuki tam savasava.²⁰na dau qwaravi matakau na dau tara iba, na vakavu vicakati na dau qati cakaca, na boriborisi, na viba na vicakati vavuravura, na vicakati vakalotu.²¹Na dau vuvu na dau mateni, na dau gadre vakariva qa na vikwa wetai so kwe, qi sa vakasalataki ni iko me wetai qu sa vakasalataki ni iko rewa ka, o kora e re vakatovele na kwa kwe ere na tam rewatia na matanitu ni kalou.²²Baletia na vua ni Yalo Tabu na loloma na gadre, na vakacegu, na vosotia va balavu, na yalo berebere, na yalo loloma, na vabautia.²³Na yalomalumalum na vakatulewa vakasewa, e i na lala lia na lawa me oloniko i na vi kwa kwe.²⁴O kora sa lei Karisito Jisu a re sa vakotia i na Kaiviletai na ledra i moimoi vakayago na ledra vakaomi cala qa na ledra vinatia na vikwa cala.²⁵Ni te sa cola i na Yalo Tabu, ni te sa yato valimuni i na Yalo Tabu.²⁶Me te kuwa ni vinatia me lei dokai boto ka, se viborisi se vivuvutaki.

Chapter 6

¹O vaticem`na taci au , ko i sa no vina na vatilem `cola vakayalo,ba vukera mai koi lia i tao tu mai na valavala cakaca,i na yalo malum`malum`. ²Mo qaraunia no lem cola mo kua i lia i veretiko.Ba vivuketakinia na vatilem dagidagi o ba sa na qei takuicia na vunai i Karisito.³Ko maga i lia i numia me sa lia nakwa o koya,qa tam`rewatia i lia na kwa ,sa vakarivarivaci koya vali boto.<sup>4</sup> Mo dau tara talia na lem`ogaoga qa mo kua ni vakatautauvata taki nia iva lia me rewa ni o lei gadretaki kwa.⁵Mo dagi talia na lem likoliko.⁶O koya alia i sa lei vakavuli na tata vina,i dodonu me wase rauni na vi kwa vina ivura me ra vakavulitaki.⁷ Mo kua ni vakarivarivaci iko .Na Kalou i tam` lai vakarivariva ,na vi kwa ga o ba na launia, o ba na qei vutia muni e vua.<sup>8</sup> Maga i lia i na ceburakinia na vi kwa cakaca ina vanua cakaca,i na kea i sau na mate,ko maga i lia i ceburakinia na Yalo Tabu, i na vikwa ni Yalo Tabu,i na qei saumi vua na cola tam` cidruta.⁹Mo ba kua ni watete na tara na vi kwa vina ,i na qei yaco ga mai na gauna i na qei saumi kwa,mo qei tomania ga no na tara ni vikwa i vina.¹⁰ Ko i maga i sa tau i va keta na ca levu vina ,me te tara ga no na vikwa vina vuara na tamata vakabibita i vuara na tamata vabautia na Kalou.¹¹Ba ligocia na levu ni vola qu sa vola yati iva vaticem`i qu titi ni lima. <sup>12</sup>O kora e re mata vakarere vina taki ni kora i na yago e re sagatia me va qwaqwataki ni iko me savasavam` yago tabu. ¹³O kora boto re ko a re vakasavasavatakinia medra yago tabu me re maroroya boto ka na lawa ni ledra no, e re vinatia me vakasavasavatakim`yago tabu me re rewa ni raqwataki m`yago.¹⁴ o au mequ kua ni vakalavelavetia leqwa i lia kwa,na lea kaivilatai ga na leda Kalou o Jisu Karisito, a sa laka dei iva au ni vikwa vakavuraura baletia na kaivilatai au dagi , a qu sa tam vinatia leqwa na vi kwa vakavuravura. ¹⁵I na tam` wili kwa maga i sa vakasavasavatakim` yago tabu se si bere,i na wili ga kwa ma ga e sa sucu vou leqwa. I vuara coko na colataki na lea savasava,i¹⁶ na soli vuara na vakacegu,qa na yalo loloma i vuara muni na Isireli ni Kalou.¹⁷Me taula kwe me kua i lia i me tuvuni au,ni qu sa laka no i na mawe ni yago lei Jisu. ¹⁸ Me qei vatilem na lequ vitacini, na loloma levu lei Jisu Karisito.Emeni.

Ephesians

Chapter 1

¹O Vaula nai Avositolo lei Karisito Jisu i na vicoco qa na lea vivatala ni Kalou, i vuara na tamata Lotu mai Efeso. O kora sa vakabauti Karisito Jisu.² Me vatilem na loloma qa na vakacegu ni Kalou na Tamai meda qa na Momo Levu o Jisu Karisito.³Me vakarokorokotaki na Kalou o Tamai Jisu Karisito na leda Momo, o koya sa vakalougatataki ni Kifa, i na lea vivakalougatataki vaka yalo i na vanua valomalagi va Karisito. ⁴Sa digitaki ni Kifa oti mai na i tautaula ni vuravura, me rewa ni vakayalo qa lala lia na kwa te lei tavui i e mata loloma na Kalou.⁵Sa digitaki ni keta i mata mete rewa ni luvea i vu mai va Jisu Karisito me wetai na lea vakatulewa vakayalovina. ⁶Na macala ni vikwa i tara me dokai na lea loloma soli boto i vaketa.⁷I va Jisu Karisito te na rewatia ka na cola i e dra qa na vivosoti levu ni valavala cakaca, me wetai na sinai ni lea loloma. ⁸Sa vakalevutakinia na lea loloma i vaketa i na Yalomatua qa na kila kwa.⁹Na Kalou i na vatakea i va keta na vikwa sa vunia na lea lewa. Me wetaki na kwa e i vina i vua, i na kwa e i tara i vu mai va Jisu. ¹⁰Na taucoko ni leda dania ei lia na i tuvatuva me cokoti vata, na vikwa vaka lomalagi qa i vuravura, i na lia boto na ulu o Karisito.¹¹I va Karisito te sa lesi me leda na i wasewase ni vikwa sa vota i va keta, me wetaki ga na lea lewa. ¹²Sa solia i vaketa na Kalou nai tutu me rewa ni teimata me tau i va keta na sa kabi i va Karisito me vakarokorokotaki ka na lea kaikai.¹³I va Karisito, o iko muni ni o sa rogo na tata du, na kosiveli ni lem vakacolai, qo vakabauti kora qo sa tau i va iko na drega ni Yalotabu me wetaki na tata ni Yalayala.¹⁴ Ni sa nia nai vakadei ni leda i votavota me yacovia ni te sa maroroi tia taucoko, me rokovi ka na lea lewa.¹⁵I na kwa kwe, ni qu sa qei varogo baletia na vatilem vakabautia na Momo Levu o Jisu qa na vatilem loloma i vuara na tamata vakacolai ni Kalou. ¹⁶Qi sa tam mudu rewa ni vavinavina i vua na Kalou me baleti vaticem ni qu sa cavuti vaticem i na lequ masu.¹⁷Lequ masu i vua na Kalou ni leda Momolevu o Jisu Karisito na tama vaiukuukume na solia na yalo ni vuku qa navatakei ni kwa vuni qa na vikilati qai koya. ¹⁸Qi sa masu me vakacecetaki na mata i vatimem yalo, mo rewa ni kilatia na i nuinui sa covi iko ka qa na kea levu ni vikwa e i taukenitia tu i va kora na lea tamata vakayalo.¹⁹na lequ masu qu kerevia me na solia i vaticem na vina qa na kea levu ni lea kaikai i va keta sa vakabautia me cakacaka yaco i na kea levu ni kabo. ²⁰Na kaikai kwe e i wetaki na kaikai ni Kalou a yaco i va Karisito i na lea dure lqwa mai na mate qa sa lei va no ni koya i e lima i matau ki na vanua vakalomalagi. ²¹Sa va no ni Karisito me tetelagi i vakora na teteimata i na viliutaki qa na lea na lewa kaikai qa na Matanitu qa na vi yaca taucoko i e lei kwai rewa, tam nia boto i na gauna kwe, i na vi gauna i si bere mai. ²²Na Kalou sa taunia na kwa taucoko i e ruku ni e la na Karisito sa solia i vua me lewa na vi kwa taucoko i nai sogosogo lewe ni Lotu.²³ Sa nia e yago na Lotu sa sinai tu i na vikwa taucoko sara.

Chapter 2

¹Me wetai va vatikem, o ba sa mate tu ina vatilem dau yato cala qa nai valavala ca. ²A lia na gauna o ba laka no ka, me wetai na gagadre ni vuravura kwe. O ba vali me wetai na lea lewa na taukei ni cagi, ko na yalo e i cakacaka no vua na luve ni taleidredre. ³A lia na gauna te no qara vali na tamata kwe, me te vayaco na gagadre vakayago, te tara muni na gagadre vakayago qa kea vakasama. Leda sucu mai o keta te tea luve ni lai borisi, me wetei na vo ni kawa tamata. ⁴Ko na Kalou i sinaivutuvutu na vivosoti kwe, qa na levu ni lea loloma ko a lomani keta ka ⁵O keta te sa mate tu i na lea yato cala, a qei vacola ni keta bale ti Karisito- i na lea yalo loloma o ba sa vocalai ka. ⁶Na Kalou a tuberi keta cake vata qa Karisito qa vano ni keta vata ina vivanna valomalagi baleti Karisito Jisu, ⁷I na viganna mai taku me tatakea iva keta na lea loloma kevu tam vaiyalayala ko i vatakea na lea yalo vine iva keta baleti Karisito Jisu. ⁸Na lea loloma ga o ba vakolai ka i na vuku ni vabautia, ko kwe tam laka mai va vatikem, i lea i solisoli loloma na Kalou, ⁹Lala ina cakacaka, me kua ni lia me dokadoka ka ¹⁰I keta na lea i bulibuli talei na Kalou, te buli me te na Karisito Jisu me te tara na kwa vina me wetai sa tuvania rewa tu ne Kalou baleti keta, me te vatakutakucia muni. ¹¹O ba numia na vatilem loi matanitu tem vali vakayago. O ba lei co vali tam druta ko i sa lai kwai vali druta rewa vakayago ko i tara na lima ni tamata. ¹²Na gauna sokwe o ba vatikitiki dei taki mai va Karisito, koi vanua teni ina matanituo Isireli, ba vulagi i na yalayala ko a yalataki, lala na i nuinui qa lala vatilem Kalou i na vuravura kwe. ¹³Ko kwe baleti Karisito Jisu o vatikem na dau yawa tu mai vua na Kalou o ba sa lei mei vakolo sara mai baletia e dra na Karisito. ¹⁴O koyad vataki ni koya leda vu vu vakacegu, e i vavunia o koya me te lia vata. Ie yago sara ga a varusania civo sara ga lalaga ni vicakati. ¹⁵A taunia vatikitiki na lawa qa kea i vanau qa lea i vakaro me rewa vua me bulia vataki ni koya e i lia na tamata i vou mai na rua, me vu vu vakacegu. ¹⁶O Karisito a vahavata taki ni koru na tamata ruarua kwe me lia ma ga vua na Kalou i ina vuku ni kaiveitalai, qa vamatenia vakalia na vicacati. ¹⁷A laka mai o Jisu qa mai kacivaki nia na i tukutuku ni viva cegui iva kem na no yawa tu qa na vakacegu iva kem na vakolo. ¹⁸I e vuku boto ni Jisu tima rewa ni vaivotavota vata ina lia boto na yalo iva Tamaya. ¹⁹Ko kwe, vatikem na koi matanitu teni, o ba sa tam koi teni se ba vulagi. O ba sa tea lewe ni vanua vata qa i kora na tamata vatabui ni Kalou qo ba sa teli mo ba vuniwere lea na Kalou. ²⁰O ba sa buli cake ina ledra yavu na i avositoloqa ra na parovita, o Karisito Jisu vataki ni koya na kea vatu i e tutu. ²¹I vua sara ga na yago ni were coko e re visotaraki ka qa re tubu me re tea were ni lotu vatabui ni Momo. ²²I vua sara ga muni o ba sa tara cake vata no mo ba lea i nono vali vakayalo na Kalou.

Chapter 3

¹E vu sara ga kwe o au, o Vaula, na koi vesu lei Karisito Jisu me baleti vaticem na koi matanitu teni- ²Qi vabautia ni o ba sa rogo rewa na lea viviliataki loloma na Kalou qu lei vagani baleti vaticem. ³Na kwa vuni a lai vatakei va au i na tola, me wetai qu sa vola oti vasewasewa. ⁴Ma ga mo ba wilikia baletia na kwa kwe, o ba na rewa ni kilatia na kwa qi tata vura no ka, na vikwa e i vuni tu me baleti Karisito. ⁵I vuara a sewa na i taba tamata na kwa vuni kwe a lai vatakei vuara na luve ni tamata. Ia ko kwe sa vatakea na Yalo vuara na i avositolo qa na parovita cola vatabui. ⁶Na du ko i vuni tu kwe, o kora na koi matanitu teni e re na vaivotavota, qa ra wili vata i e yago, qa ra na ciqomia muni na yalayala valeti Karisito Jisu ina kosiveli. ⁷O au a lia na bobula ni kosiveli kwe i na i solisoli loloma ni Kalou qu lei vagani i na lea viva qwaqwataki. ⁸Iva au – e i du qi tau sara i ra vuara na tamata vatabui ni Kalou- na loloma kwe a soli va au, me qu vunautaki vuara na koi matanitu teni na i yau tam lei tolavi rewa tu lei Karisito, ⁹Qa me re vacacetaki i na i tuvatuva na tamata yalia- na kwa vuni a vunitaki balavu tu mai vua na Kalou, ko a bulia na vikwa koko. ¹⁰Na i tuvatuva kwe a lai vatakei ina lotu me rewa vuara na daunilewa qa kora vunilewa ina vitiki lomalagi me re kilatia rewa na vitutu ni kwa cokome baletia na lea vuku na Kalou. ¹¹A yaco kwe me takuicia ga na i tuvatuva tam mudu ko a va cavana vina o Karisito Jisu na leda Momo. ¹²Baleti Jisu ga i dei meda yalo me te laka ya ina doudou baletia na leda vabauti koya. ¹³O koya sokwe qi kerevi iko mo kua ni yalo sewasewa me baletia, na leqi au lei vakacacani baleti iko, ko e na lei vacerecerei ka. ¹⁴Ko kew na vu ni leqi au tikinia civo qu turu iva Tamaya. ¹⁵Ma i vuara koko na vuniwere mai lomalagi qai i vuravura ko i lei vakayaca ka. ¹⁶Leqian masu me rewa ni vagani vaticem, me wetai sara ga kea talei ni lea lagilagi, mo ba lai vaqwaqwataki ina lea kaikai i e yalo, ko i tau no i buto sara va iko. ¹⁷Lequ mesu na Karisito me cola vatimem yalo ina vabantia ni o ba vakawaka tu qo ba vikataci no lea loloma; ¹⁸Me rewa i va vaticem mo ba kilatia, vata qa ko ra na tamata vatabui ni Kalou, na kea raba, na kea balavu, na kea teteilagi qa na kea nubu, ¹⁹Mo ba kilatia muni lea loloma na Karisito, ko I tam lei kilati rewa vakavuku, mo ba rewa ni wabute tu i na lea taucokocoko na Kalou. ²⁰I bua ko i rewa me sivitia ne kwa koko iba kerevia se vasamataki nia, me wetai na lea kaikai ko i cakacaka no iva vaticemam. ²¹O koya ga me lei dokai ina lotu qa ina Karisito Jisu vuara na vitabatamata koko me tam mudu. Emini.

Chapter 4

¹O koya so kwe, qu sa vesu tu o au i vua na Momo Levu, qu vanumi iko vabitabita mo ba va i valavala i na kwa o lei co ka. ²Qu vanumi iko leqwa yati mo cola taki na cola e i tetelagi, na yalo e i daveyauyau na yalo malumalum, qa na yalo dau vosotia mo torania vata na loloma. ³Mo tara sara i na lem I gu taucoko mo maroroya na liavata ni yalo i na i watiwati ni vakacegu. ⁴Te lia boto na yago qa lia na yalo, me wetai ga na lem lai co, i na lia na vanuinui ni lem lai co. ⁵So kwe i na lia no boto na turaga, i na lia no boto na vabautia, i na lia boto na vi vavita isotaki. ⁶I na lia Kalou na Tama i keta koko qai vuara koko, qa i vuara kece qai kora kece. ⁷I va keta yalia, i na vuku ni loloma a soli va keda na i solisoli a vakarautaki me leda o Karisito. ⁸Me wetai e i kwaya na i Vola Tabu na gauna sa laka ka i yata e i na mera i sewa sa buku tu i na buku, qa vaganira na ololo i vuara. ⁹Na yava na kea i balebale ni lea laka mai qa na lea sa no rewa tu i na buto ni vuravura ira. ¹⁰O koya ga na tamata vata ga a nodoki no ira, o koya muni a nodoki no mai yata, i lomalagi sara i yata, o koya ga e i tawania koko tu na kwa taucoko. ¹¹A vaganiru na Karisito, a sewa me re avositolo, qa sewa me re Varovita, sewa me re dau kau Lotu, qa me re sewa me re tia Talatala qa Qasenivuli ei sewa. ¹²A vagania na yalo ni viqwaravi, vuara lea tamata i na vuku ni tavi ni viqwaravi, me tara ka i yata e yago na Karisito. ¹³Me te laka ga no, me te tara i yata e yago, me yacovia te sa rewatia koko na liavata ni vabautia qa na kialatia na kwa, mai na luve ni Kalou me te rewa ni matua ka, qa yacovia na kea varautaki leda matua i va Karisito. ¹⁴Na Karisito ga i buli keta cake me te kua ni wetai na driadria sewa, e i bili koya vali na Ua qa mei koyavali i na calevu ni vavuvuli somidi qa lawaki ca. ¹⁵So kwe, lem tata taki va doudou na du ni loloma me te kwadre i yata i na vi calevu i vua, o koya e ulu, so kwe o Karisito. ¹⁶Na Karisito i yata na yago koko qa sematia e tiki yasewa kece, me kaikai na viqwaravi qa sobetia vata na tiki ni yago, na gauna e re sa lia vata ka qa sa qei kwadre na yago, sa tara cake vataki ni koya ka i na loloma. ¹⁷So kwe, me qu kwaya, qa toga leqwa i na vuku ni leda Momo, ni o sa tam colataki ledra cola na tuqwaqwa i na malumalu ni ledra numia. ¹⁸E i gigilo na ledra sovia na kwa, qa na tam kilatia na lea cola na Kalou, i na sese e i tau i na ledra cola, baletia i na kaikai ni medra yalo. ¹⁹A re tam madua na sematira tu i na valavala va sisila. qa tam tarovira no na vadere no na valavala gigilo. ²⁰So kwe i tam tia calevu, lem vulicia na kwa baleti Karisito ka. ²¹Qi numia ni o sa rogo rewa na kea i tukutuku na kwa o sa lei vacetaki ka me baletia na du o koya so kwe o Jisu. ²²O lei vece mo dei nia dei na kwa i baletia lem draki ni cola makawa, mo deinia vele na tamata makawa. ²³O lei vakavuli mo vakavoutaki nia na numia nim yalo. ²⁴Mo tovakinia e i lia na Momo vou, so kwe a buli i na yaloyalo ni Kalou, i na du ni kwa du qa dodonu, qa na yalo savasava. ²⁵So kwe mo laka dei mai i na coricori, qa mo ba tata vakadodonu i va wekam, baletia ni te sa lia boto na i lala. ²⁶Mo rarawa mo kua ni cala. Kua ni vakadei nia na cece me laka civo, i na lem cola mo gwalala mai na lem borisi. ²⁷Kua ni solia e i lia na gwalala i vu a na nitu. ²⁸O koya na dau driva, me kua ni driva leqwa. Me dau cakacaka qa tara na kwa i yaga vakalevu i na cakacaka ni e lima, me rewa ni wase na kwa e i rewatia i vuara na vinatia. ²⁹Mo kua ni sorovia e i lia na tata e i vuke mo tara i kora i yata, me wetai na kwa e re vinatia. Mo kua ni sorovia e i lia na tata vasisila laka mai i m gusu. Va cedrenia ga na tata e i vuke mo tara i kora i yata, me wetai na kwa e re vinatia i na lem tata, me vukei kora e re rogoi iko. ³⁰Kua ni vararawataki nia na yaloni Kalou ina vuku ni Koya, o sa vatakilakilataki ka. Mo cola mai na siga i tau ka na i totogi. ³¹Dei nia vele na yalo katakata, na boriborisi, qa na yalo cakaca, na viborisi, na tata vakariva, qa i kora kece na vimataqali cola e i no ka na nitu. ³²Mo vina i vuara, ba vinumi qo ba vilomani sara ba vivosoti vakataki ni vatikem, me wetai na Kalou, i na Karisito me vosoti iko.

Chapter 5

¹O koya kwe mo ba kea i yaloyalo na Kalou, ra driadria dau la lomani. ²Ba dau vilomani, me wetai na lea lomani keta na Karisito ko a solia lea cola me baleti keta, a tea i soro garuvina du me cabovi vua na Kalou. ³Na vido moni koi tam donu se i lia na kwa dukaduka se na kocokoco mo ba lai tavui ka, na kwa kwe i tam donu vuara na tamata vatavui ni Kalou. ⁴Me kua ni lia na dukaduka, se na tata koi lialia, qa na viwali cakaca- o koya coko re tam do nu. Ba sagatia mo ba dau vavinavina ga. ⁵O ba sa kilatia no qo ba vadeitaki nia e i lala na vidomom tam donu, kwa tam savasava se tamata kocokoco – o kora na, qwaravi kalou matakau- me re na ke taukeni tia i lia na kwa ina lea matanitu na Karisito qa na Kalou. ⁶Me kua ni rewati iko boto i tia ina tata, baletia na vikwa raki kwe e i dau takuicia mai na borisi ni Kalou vuara na luve ni talaidredre. ⁷O koya sokwe, ba kua ni vitokani qai kora. ⁸A lia na gauna o gigilo tu, ia ko kwe o sa lei va cecetaki mai vua na Momo Levu. Ba laka vali me wetai o Kora na driadria ni cece. ⁹(na cede e i vuataki mai na vina coko, na yalo dodonu qa na du), ¹⁰Dau vatovele mo kilatia vina na yava e i vadonuya na Momo Levu. ¹¹Kua ni dau vimaliwai qa na cakacaka ni gigilo ko i lala e vua, ia mo vatakei ko na ga mai. ¹²I na va madua me lai kwai na vikwa re tara vailo vali. ¹³Ma ga i lia na kwa e i lai vatakei mai wa cece, i na lai tolavi mai. ¹⁴E I lia na kwa e i lei tolavi ko e na cece. Me wetai dau lai kwai, “Mata mai, o iko na daumoce, qo dure mai yata na lem mate tu, o Karisito i na vacece ni iko.” ¹⁵Dau garaunia na leivo i yatoyato- me kua ni wetai o kora na lialia me wetai ga o kora na vuku. ¹⁶Vayagataki nia vina na gauna baletia me viseja e i sa cakaca ga no mai. ¹⁷O koya sokwe, mo ba kua ni riva, mo ba kilatia na yava i vimatia no na Momo Levu mo ba tara. ¹⁸Ba kua ni mateni na waini, ko i dau vavunia na i tovo cakaca. Ia i dodonu ga, mo bava sinai vutuvutu tu ina Yalo Tabu. ¹⁹Ba vitatani vataki ni vatikem ina Sawe, qa ha sere na vi sere vakayalo, ba lagatia me rogorogo vina vua na Momo Levu mai vulu vatimem yalo, ²⁰Ba dau vavinavinataki nia na vikwa coko, I e yaca na bda Momo Levu o Jisu Karisito vua na Kalou na Tamaya, ²¹Ba lia vata no na varokoroko taki nia na Karisito. ²²Vatikem na vibulou waka vilewe, ba varogo vina sara vuara vatilem momo, me wetai garaga vua na Momo Levu. ²³Na momo i lea i liuliu na vibulou me wetai na Karisito na i liuliu ni lotu, o koya na i vakacola ni yago. ²⁴Me wetai na lotu i varogo va Karisito, a kem muni na vibulou vakawati i vuara na lem momo ina kwa coko. ²⁵Vatikem na momo vakawati, ba loma ni kora vatimem lewe, me wetai ne Karisito lea lomani lea lotu qa soli koya me baletia. ²⁶Me rewa ni cola vatabui ni koya, qa vasavasavataki ni koya me savati koya ina wai qa na tata, ²⁷Me rewa ni coqomia na lotu ni rairai totoka tu, lala na kwa ei takavia tu, tam sasaluqiluqi se i lia leqwa na kwa me wetai, me rakorako ga lala lea cala. ²⁸Na caleva vata sara ga kwe na momo vakavilewe me lomani e lewe me wetai sara ga e yago. I koya i lomani e lewe e lomani koya vataki ni koya ga muni. ²⁹E i lala lia muni e i cakati koya vataki ni koya, ina maroroi koya qa qaraunia vina, me wetai na lea maroroya qa qaraunia vina na lea lotu na Karisito. ³⁰Me wetai na lea sa teli me te lea. ³¹“Ko kwe na vuni lea deini tamaya qa lea nene e i lia na tagwane qaru na sema vata qa e lewe, o kora kwe me ru na lia boto.” ³²E i bi na i tukutuku du e i vunitaki tu – ia o au qi kwai Karisito no qa na lotu. ³³Vitalia, o vatikem yalia ga mo ba loXXXani kora ga vatimem lewe vataki ni vatikem, ne vibulou i vakavilewe me doka no lea tagwane.

Chapter 6

¹O kem na driadria om` makutu i vuara na lem `tubutubu i na Momo Levu, baletia ei dodonu. ²"Doka lem vava qa lem nene"(ko nai vunau tete i mata ei lia na ka na tata ni yalayala). ³" Baletia mo vina ka qo cola balavu leqwa muni ka i vuravura"⁴Na, vava kua ni vaborisi ni ra na driadria. Ia mere lai vavulici ina vakarau qa na vi vaka sala ni Momo Levu.⁵O kem na tamata voli, om kua ni duakara i vuara lem i liuliu vakayago ina vidokai nubu qa na saqakutukutu ni yalo du sara mai buto. ⁶Kua ni makutu baletia ni re tolaviko no lem Momo, mo lei marautaki ka. Ia, mo makutu ni o lea tamata voli na Karisito, koya ei tara e loma na Kalou mai na lem cola i buto. ⁷Viqwaravi i na yalo i cokoti, me wetai lem viqwaravi iva Jisu qa tam ni ra na tamata. ⁸Baletia te kilatia na kwa vina yava ga ei tara ei lia na tamata ei na lia kea i sau mai vua na MomoLevu, ei tamata voli se tamata gwalala.⁹O kem na Momo, om lewa i kora vina lem tamata voli ina ca levu vina. Kua o koya ei ledra Momo qa vatilem muni ei no mai lomalagi, qa lala i vua na vitovaki.¹⁰Me kea i otioti, mo qwaqwa i vua na Momo qa kaikai i na lea kaikai tetelagi. ¹¹Vataqa niko nai yaragi koko ni Kalou, me rewa i va iko mo tu saqa tia na i lawaki minimini ni ya nitu.¹²Na ledra visaqasaqa tam tia yago qa na dra, ia te saqati kora na tete mai mata, na kaikai, na lewa tu na gigilo ivuravura, na ilala gigilo i na vitiki i lomalagi. ¹³Ko maga so kwe mo taqa koko ka nai yaragi ni Kalou, mo rewa ni tu vakaikai i na buto ni gauna gigilo kwe, qa ni o sa tara oti koko mo tu dei.¹⁴Tu kata, so kwe, ni o sa taqa me beleti ni du, qa na lem` mamaroi nim` saro nai valavala dodonu.¹⁵Me tia i vava nim` la na bolebole ni kea lai gisatiki na kosiveli ni vilomalagi.¹⁶Ia na vi draki ava ga qotia cake qo taqa nai sasabai ni vakabauta, mo bole rewa kwa qa mo lovia rewa lea mata ni sa mamaudre, o koya i cola ina gigilo.¹⁷Qa na vi kwa cola me tia i vakamalu ni ulu qa na lea sele ni vivala na Yalo Tabu so kwe na tata ni Kalou.¹⁸I na masumasu koko qo dau cacau muni i na vigauna koko ina Yalo Tabu.I na nunui kwe, yadra i na vigauna koko,yalo gu sara i na sere ni oba vacabo na masu baletira na tamata vakabautia.¹⁹Qo ba masutiau muni me rewa ni qu lai vaganiru nai tukutuku ina gauna qi dogaga kwa.Ba masu mequ rewa ni vatekea ina dodou na du ni kosiveli koi lei tam ovaki tu.²⁰Me baletia na kosiveli ko qi kea mata qi watliaki tu ina senidodo,mequ rewa ni covakinia ina doudou me wetai i dodonu mequ kwaya. ²¹Daulomani qa na dau ni viqwaravi ,yalo du i vua na Momo Levu i na kwaya iva vatikem na kwa koko,me rewa ni kilatia na yava sa yaco no i va au. ²²Qu vatalai koya yati iva vatikem` baletia na kwa kwe,me rewa ni vamatikwa i vativikem` baletiru kemam`qa me vivaugeti ina vatimem` yalo.²³Me lem na viwqekani na vakacegu,qa na loloma i na vabautia mai vua na Kalou o Tamai keta qa na Momo Levu o Jisu Karisito. ²⁴Na loloma tetelagi me ledra o kora koko ere lomania leda Momo Levu o Jisu Karisito i na loloma tam` coricori.

Philippians

Chapter 1

¹Vaula qa timoci, a talai i Jisu Karisito, va khora na lotu mai Filipai, ara sa no vata qa Jisu Karisito na i talai qa na tuirara. ²Loloma kha na Vacegu mai vua na momo qa Jisu Krisito³Qi dau lavetia na Kalou i na vagauna taucoko qi dau numi vatikem kha. ⁴Ina lequ masu taucoko qi da macu vali ina marau ⁵Baletia ni ba dau lomavata i na tukutuku vina mai na mata i kha yacovia na Siga nikua. ⁶Ba vadinatia sara, o koya sa teimata takinia na cakacaka vina mai na yalo vina ba tara vali ga me yacovia na lea siga na momo.⁷Ia sa kwa du mequ numi vatikem taucoko, ni o ba sa no vali i loma i au, o ba sa rewatia qa ni au na loloma, ni qu a vesu no kha totakinia kha vadinatia na lea tukhutukhu vina. ⁸Ni a kilatia na kalou, ni qu lomani va tikem taucoko vakha levu ina lea loloma i Jisu Karisito⁹Ia na kwa kwe qi sa kerevia, me tubu vakha levu sava na vatilem loloma ina vukhu qa na vina. ¹⁰Mo ba Vinatia kha na kwa taucoko sa vina Sara, mo ba yalo du kha tam cala me yacovia re yati na Siga i Karisito ¹¹Ba sa sinai i na vua ni yalo du, sa tubu ina vukhu i Karisito Jisu, me Varokoroko takhi qa vavinavinataki na Kalou.¹²Ia qu sa vinatia, mo vatikem kilatia, a sa tubu yata na i tukhutukhu-vina i na vukhu ni kwa sa yaco va au. ¹³A sa varaitakinia kha na lequ vesuki ina Vukhu i Karisito va Khora muni na kea vo. ¹⁴Vuga na veiwwekani sa no vata qa na momo, qa ra doudou kha me ra tukunia na tata ni kalou kha tam matak¹⁵E kwa du ni khora sa Vunautakhi KARisito kha ra sa lomania. ¹⁶Sa vunautakhi Karisito khora na dauveleti kha ra na ki tia mequ vesu ina kwa rarawa. ¹⁷Kha so ina loloma, a ru sa kilatia qu sa lesi uheu totakinia na i tukhutukhu Vina.¹⁸Ia a qai yava? Se ra dau coricori se kwa du. Ia na kwa kwe qu sa taleitakinia la qu marau takinia vali ga. ¹⁹Qu Sa kilatia ni na yaco na kwa kwe me ta na cola kha in a masu qa na Solisoli ni yalo i Jisu Karisito²⁰Me wetai na kwa sa dau warakinia kha vanuinui kha me kua na madua, me valevelevui na KARisito i na vukhu ni lea yalo si cola se si sa mate. ²¹I va au me qu na cola no i va karisito ia sa kwa vina me wetai qu sa mate.²²Ia me wetai qu sa cola vakayago kwe. Qi sa qai lala ni Kilatia na kwa mequ digitakinia. ²³Qu sa lomalomaru ina kwa rua, qu sa gadrevia une qu na no vata kei

Karisito o koya sa vina ca khe sara. ²⁴Ia sakwa yaga va vatikem me ta na no ga vakayago. ²⁵Ba sa vadinatia vali mo ba tubu ina marau qa na vabautia. ²⁶Ivei ke au na lem tou maran takhi Jisu Karitiso , i na lequ no vata leqwa qa Vatikemi. ²⁷Ba ia ga na valavala sa kilikili qa na tuukhututhu vina kha Karisito kha ba gumatua Sara ina loma vata ga ba tubu ina Vabautia ni lea tata vina. ²⁸Ba kua ni matakua, akwe na i vatakila ni cola rusa o vatikem na cola ni sa la kha mai vua na Kalou. ²⁹Asa vagani va vatikem a lala ga ina vabauti koya kha ba vosotia muni na kwa ca ³⁰O ba sa veivala ba tolavia mai mata kha ba sa kilatia sa yaco va ke au nikua.

Chapter 2

¹Maga ei lia na vivakayaloqwaqwataki i va Karisito,maga ei lia na na viakacegu i vakarautaki i na loloma ,maga ei lia na lala ni vitokani i na Yalo Tabu,maga ei no,na loloma ei loma vina qa na yalo ni loloma. ²Me tara qa vakalevutaki na lequ gadre levu baletia ei lia vata ka na numia qa lia vata leda loloma qa te yalo vata i na lia nai naki. ³Te liavata ina yalo ina lia na numia ni dosadosa se me tam` taula tu i na yalo ni bolebole.Ni o kora ere via vaka levu cake mai iva iko. <sup>4</sup>Vatikem yalia ba tolavi vatikem vina mera lai numi vali na teni,qa na kwa e gadrevia. <sup>5</sup>Me tau i va vatikem` na yalo kwe koya tau muni iva Karisito Jisu. ⁶Na cola me wetai na Kalou,qa tam`numia meru tauatauvata qaya na Kalou, me lia na kwa me lai vinati. <sup>7</sup>Ia a sa vamalum`malum` taki ni koya ga me wetai ei lia na tamata dauviqwaravi,qa sucu me wetai na tamata. <sup>8</sup>Sa vakamalum`malum`taki ni koya me yacovia na mate, na mate ina kaivilatai. ⁹I na kwa so kwe na Kalou a sa qei vatetelagi ni koya qa vagania vua na yaca levu talia mai na vi yaca koko. ¹⁰A tara na Kalou na kwa so kwe me rewa na vituru koko me koruva,i lomalagi i yata qa ruku ni vuravura. ¹¹Me re ruva i va Jisu Karisito qa me re kwaya me koko ei sa tia Momo Levu ga o Jisu Karisito. ¹²So kwe o vatikem qi dau lomani niru me wetai na vatilem` dau mamakutu i tam` nia boto i na gauna qi dau no kwa,ia na gauna muni mequ dau vele kwa, qo ba cakacakatakinia na vatilem` vakacolai ina makutu qa na saqakutukutu. ¹³Na Kalou i cakacaka no iva vatikem i tara na lea lewa qa na lea loma vina. ¹⁴Na koko i tara me kua na vibra qa na vibororisi. ¹⁵Vai valavala me wetai kwe mo ba tam cala kwa qa dure vakadodonu tu o kora na luve ni Kalou vai valavala wetai kwe na lem cola me ramese na kea cece i na vuravura i na buto ni lem cakaca. ¹⁶Qulumia kata na tata ei rewa, kwa na cola,me rewatia nai ukuuku i na lea siga Karisito mequ rewa ni kilatia ni qu wavu tu boto,se me lia na kwa qu tara i lala na kea yaga. ¹⁷Ia maga qi sa sigia no yati iva vatikem na vabautia qa qu sa soli mequ tia i madrali qi sa gadretaki ni vatikem` koko vakalevu. <sup>18</sup>Me wetai muni o iko mo gadre vata qa o au. <sup>19</sup>Ia i tau no na nuinui i vua na Momo o Jisu me laka yati i va rewarewa o Timoci i va vatikem`,mequ rewa ni vkayalo kaikaitaki lequ kilatia na kwa baletiko. ²⁰E i lala leqwa i lia me tatauvata qaya i na lewa dau numi vatikem`. ²¹O kora koko na dau numi kora ga vakataki ni kora qa lala na kwa me ,baleti Jisu Karisito. ²²Ia o iko e kilatia na lea cola me wetai na lea Vava qa o Luvea, aru qwaravia vata nai tukutuku vina. ²³Qi sa numia no mequ vatalai koya yati ia mequ dania re nakwa i sa laka vata qa i koya no. ²⁴Ia qi vabautia ina vuku ni Turaga o auqoi na laka vaigu ya. ²⁵Ia na lequ numia o Epafirotaito me sa lesu yati i va vatikem`.O koya aru vitacini qaru cakacaka vasotia vata ,qa dau ni vatilem` dau ni tukutuku qa dau ni viqwaravi i na kwa qib gadrevia. ²⁶A sa lia na kwa na lea tam vakacegu qa sa vinatia me laka yati i va vatikem`coko baletia o ba sa varogo na lea raraci. ²⁷A raraci du o koya qa sa valeke ni mate.Ia na Kalou a qei lomania qa lomani au muni qa me kua ni vakalevutaki sara na leqi au rarawa. ²⁸Sa qei levu cake ga na lequ vinatia mequ laka yati mo ba qei gadretakinia qa qu sa gwqalala ma na lequ vanumi kem` no. <sup>29</sup>Mo ba gadretaki ni Epafiritaito i na yaca ni Momo ina gadre levu sara. <sup>30</sup>Rokovia na tamata ere wetai koya. Baletia na cakacaka lei Karisito a valeke sara na lea vinatia me dau tara na kwa o ba tam` tara rewa i va au.

Chapter 3

¹O vaticem na wekai au, mequ vola va vaticem na kwa kece ia mo ba sa no vina kha. ²Ba qaraunia na tui, garauni Vatikem mai Va khoru na dau tara na kwa ca. ³Sa i vatikeda na tawa ci li, ba masu qa rekitaki koya kha kua ni Vararavi ina kwa vayago. ⁴E i sa legu na kwa vayago, ma kwe lia na tamata teni numia sa no vua na kwa vayago. Qi sa uasivi mai va Khoru. ⁵Qu sa cilivi ina ka walu ni Siga Khoru na Isireli, yavusa Benijamini, Iperui mai na Iperiu, ina kwa ni Vunau qu Farisi. ⁶Qu vacacania na lotu, Veivadonui sa laicha mai na Vunau, Qu tam cala. ⁷Ia na Vei kwa qu sa wetai mequ vele malia me lequ kha na Karisito. ⁸Io, qu sa wilikia na kwa sa vele baletia a sa uasivia taucoko na vatileda vei kilati kha Jisu Karisito na leda Turaga o Khoya qi sa vosotia kha me vele va au na kwa ke cega, mequ rewati Karisito me lequ. ⁹Me maru kune vata kha, me lala va au na vadonui, sa rewa mai na vunau, sa rewa ina Vabauti Karisito sa vadonui sa lakha mai vua na Kalou i na Vukhu ni Vabau tia. ¹⁰Akwe qi mata kilati khooya qa na kaikai ni lea cola mai na mate, na rerawa mequ Vatautauvata qa na lea mate. ¹¹Qu na Yacovia na lea cola leqwa mai na mate. ¹²Qu sa tam rewa ni rewati taucako, se na yaco leqwa yati. Ia, qu na takucia Vali ga mequ na qulumia na kwa a gulumu au Kha ko Jisu Karisito. ¹³O Vatiketa na Veiwekani, qu sa tam numia na kwa sa qulumu oti, a sa lia bauga na kwa qu tara rewa, qu sa numidei nia na kwa sa oti, kha qu yadrakaki nia na kwa si bere mai. ¹⁴Qi sa wavucia oti mai na Cere, mequ na. taucia na cere a sa covi au kha mai lomalogi na Kalou i na Vukui Jisu Karisito. ¹⁵Vatiketa kece sa lomavata, matua ina lotu, ba vakasama re, la khe ba vanumia leqwa lia na kwa, na Kalou e na Varaita kinia muni Va ikho. ¹⁶Ia me ba Gola takinia i na kwa ba sa takucia na i vakarau so kwe. ¹⁷Vatikem na Veiwekani ino ba takucia au boto mai, kha Vatolavi Khoru ni Vatikeda sa i vakarau va Khoru. ¹⁸Ra bi na yato vali, baleti khoramuni ai sa dau kwaya vali va vaticem. Akwe qi sa kwaya vali ena tagi ni khoru sa meca ni Kauvelatai ni Karisito. ¹⁹Ledrai tinitini na rusa, a ledra Kalou na kete, a ra sa valevulevui ina kwa veimaduataki kha ra dau numia ga na kwa vavuravura. ²⁰Ia na vatileda koro sa no mai lomalagi, mai na vanua ba na wacia vali mai kha na leda i vaka cola, na momo Jisu Karisito. ²¹O koya na vavoutakinia na yagoi ta sa malumu vali me tautauvata qa e yago buli mai ina kaikai ni lea rewati na kwa kece ko koya.

Chapter 4

¹O vaticem na veiwekani qu sa dau lomania kha gu qu yalo, qu sa reki kha o vaticem qu sa dau lomania ²Qu sa masu ti yotia, Saini tiki muni me koru lomavata qa na Turaga. ³Qu sa masuti iko muni, mo Vukei koru na Vulau kwe, koru dau cakacavata kani au nai tukutuku vina kei keledi sa no vali na yaca i na vola ni cola ⁴Mo ba marau vua na momo, Qu sa kwaya leqwa, ba marau ⁵Me kilafi na Vatilem Yalo-maluma lumu va kora na tamata taucoko sa voleke sara na momo. ⁶Ba kua ni loma ocaoca me Vatia kilati Vua na Kalou na Vatilem kerekere i na masu ina vuku i Karisito Jisu ⁷Na vaka cegu ni Kalou, sa uasivi i na kwa kecega e kilati rewa e na tataudeitakinia i na vuku i Jisu Karisito ⁸Qu tinia na veiwekani, na kwa kecega e du taki, na kwa dodonu, na kwa cavasava, na kwa togo vina, mo ba qai numia na kwa taucoko kwe. ⁹A vei kwa ba sa vatavulici kha kha vabautia, kha rogocia, kho tolavia va au, ena qai no vata qa vaticem na kalou ni va ka cegui. ¹⁰Squ sa marau valevu i na lala na kwa, sa tubu yata uiuwa na vatilem dau nimi au, la kha sa tam rewa ¹¹Qu tam kwa kwe baletia qi mata vina tia. Qu sa vulicia mequ na vakacegu ina kwa kecega. ¹²Qu kilatia na yava na cola valoloma qa qu likatia muni na veivutuniyan mai na sala kece qa na kwa kece muni mequ maumau, butuniyau kha meu dravudravuya muni. ¹³Qu sa rewatia na kwa kecoga i na vukui Jisu o khoya sa va kai kai takini au. ¹⁴Ba tara vina, ni ba sa vagani a na kwa eso qi sa vararawa taki ¹⁵O va tikem na Filipai o ba kilatia na tekivu ni ko sipeli, na lequ deidei mai Masitonia, lala na lotu me vukei au i na soli kha o vaticem ga. ¹⁶Ia mai Cesobunai ka ba bukei au saraga vakalia, varua ina lequ dravudravua. ¹⁷Ia qu sa tam gadrevia na i soli soli; qu sa gadrevia ga na i vua me uasivi mai vo vaticem. ¹⁸Qu sa ciqomia na kwa kecega, kha qu sa vutuniyau kha kha sa marau takinia na kalou. ¹⁹Lequ kalou e na Sotavia na lem gagadre me wetai na lea i yau levu e na Vu ku i Karisito Jisu. ²⁰Me ia na vavinavina vua na kalou kha na momo, kha tawamudu Emini ²¹Ba sa loloma tu yati va khora taucoko na lotu, kha ra sa no vata ga Karisito Jisu. Khora na veitokani no vali kha au a ru sa loloma tu muni yati. ²²Khoru kece na tamata lotu sa loloma yati, va bibita na lewe ni sue lei sisa. ²³Me vati lem taucoko na lea loloma o Jisu Karisito.

Colossians

Chapter 1

¹O Paula na avositilo lei Jisu Karisito i na lea lewa na Kalou, qa o tacia o Timoci, ²Vuara na tamata du ni Kalou qa nira na viwekani ere sa vabautia du na Karisito ma Kolosa. Me vatilem na lagilagi, qa na vakacegu mai vua na kalou na tamai keta. ³Me te vavinavinatakinia na Kalou, na tama. Jisu Karisito, qa me te dau masulaki ni kefa. ⁴Mam sa rogo na lem vabautia i va Jisu Karisito sqa na loloma mai vuara na tamata qwaqwa ni Kalou, ⁵Baletia na lem vanuinui i na kea varautaki tu na vanua mai lomalagi i va kemu, me wetai mu sarogo tu na du ni tukutuku ⁶Na kosiveli sa tukuni tu. E I tautauvata ni sa vuatakinia e vua na kosiveli qa sa tubu i na viyasa i vuravura- me wetai a sa yaco va kem i na saga o mu rogo sqa kilatia ka na lagilagi ni Kalou i na vabautia. ⁷Na kosiveli o mu sa vulicia mai va Epafira, na i talai yalo du, nna tamata vabautia lei Karisito i va nai viwekani. ⁸O Epafira sa lei kilati va keta na lea loloma qa na Yalo Tabu, ⁹Baletia na loloma, mai na siga a tam mudu ka leman masulaki niko. A lemam masu mo sinai i na kilatia e loma, I na yalomatua qa na vuku vakayalo, ¹⁰Me rewa ni o yato tu i na calevu ei kilikili bua, na Kalou qa vamarau takinia i na vika taucoko, ne vuatakinia na vua ni cakacaka vina qa tubu na leda kilatia na Kalou, ¹¹Me te vakaikaitaki mai na lea kaikai, me wetai na lea kaikai du, me rewa ni tubu ka na vosotia qa no vosotia vakabalavu i na gadre. ¹²Me vakavinavinataki na Tamai keta, o koya a varautaki ni keta, me te rewa ni wase na kedra i votavota na yalo savasava i na cece. ¹³A vacolani keta mai na nu mia ni gigilo sqa mei kega i na lea matanitu na lea Driadria ni Toko, ¹⁴O koya te rewatia ka na cola, i na kea lei vosoti leda i valavala ca. ¹⁵O koya na kea i yaloyalo na Kalou tam lei dani, na i tautaula ni vikwa kece a cedre. ¹⁶A cedre mai vua na vikwa tau cako, i lomalagi qa i vuravura, e I taso qa tam tase. E re no i na i nono vakamomo se viliutaki vakamatanitu qa ra vavu lewa, a tara na vikwa tau coko qa lewa taucoko. muni. ¹⁷E i tia teiteimata ni kwa taucoko, sqa ra varorogo vua na vi kwa kecega. ¹⁸O koya na ulu ni yago ni soqosoqo lewe ni lotu. Na i tautaula, qa tia ulumatua mai vuara na mate, na lea na i tekitekivu ni kwa kecega. ¹⁹Na Kalou a marautakinia na kea vasinaiti na kwa kecega vua na Luvea Twagane. ²⁰Na vuku tu Luvea me re vivinati vatakinira, me ledra na vaka cegu mai na drai na lea kauveilatai, se na vikwa i vuravura se i lomalagi. ²¹O ba tia ko i teni i na lia na gauna, qo ba tia meca ni vatimem yalo caka ca, qa sa qei vavinatakinia vaticem o koya mai na cakacaka gigilo. ²²Ia sa qei vakavinatakinia vaticem mau e yago i na lea, mate mo XXX vaka dudutakini vaticem vakayalo, mo, ba kua ni beitaki qa tam vaka dodo nutaki mai vua, ²³Ma go o ba vocotia ga no na vabautia, vakadeitaki qa vakaikai taki, sqa tam laka dei mai na i niuniu ru kosiveli o ba sa rogo qa vunau taki vuara na tamata coko e re cola no raku i lomalagi. I au, a Paula

qu lesi megu tia i vakavaka dewa ni kosiveli kwe.²⁴ Qi sa marautakinia na lequ vakaravawataki balefi yatikem, qa qu sa vasinaitia qu yago na vo ni rarawa baleti Jisu qa e yago, na I soqosoqo lewe ni lotu.²⁵ O koya. Kwe na lotu, qu lesi mequ kea i talai, me wetai na vicoco ni Kalou a soli va au me ba leti vatikem, mo bavasinaiti i na tata ni Kalou.²⁶ I kwe na kwa a oniruku tu i na lia na gauna balavu me baletira na i taba tamata ia sa qei lei butu lau mai vuara na tamata yalo du ni Kalou.²⁷ O kora kwe a vinatia na Kalou me ra dania na kea sautu sqa na lagilagi ni vikwa a oniruku tu vuara na koi matanitu teni, ko e na Karisito i na vatilem cola, i na kea nuitaki na kalouyata.²⁸ E i ba sa vunautakinia, vasalatakinira na tamata yalia qa vavuli ara i na vuku tau koko, me ba tia vakarou taki ni tamata matua i Karisito.²⁹ O au na bobula qa dau sasaga mai na yalomatua qa na kaikai, mai bua a yacovi au i na lea qwaqwa.

Chapter 2

¹Qi vinatia mo ba kila na, levu ni lequ loma ocaoca baleti vatikem, qa niru mai Leotisea, qa nira e ri si tamu kilati au se tolavia qu mata. ²Qu sagatia medra yalo me re bau lei vauqeti, me ra lia vata i na loloma i na sautu ni vasinaiti i na vuku, na ledra; kilatia na matanitu ni Kalou, na Karisito. ³Sa naivuku tu vua na i yau ni vuku tau coko qa na yalomatua. ⁴Qi ma vacedrenia kwe me kua ni lia e i vabebetaki ni vatikem i na vitukutuku ni visiwati. ⁵E I du qi tam no qai vatikem vakayago la ei vakayalo lequ no qa I takikem Qi gadretaki ni vatikem ni o ba makumaku no qa toso cake no vatilem vabautia na Karisito. ⁶Ni o ba sa qulumi Jisu Karisito, ba cola vata qaya. ⁷Ba qulu katakata nia, qo ba buli vatikem vau vua, mo ba tosonia kace vatilem vabautia me wetia o ba sa lei vakavuli ka, qo ba valevutakinia vatilem vavinavinataki ni koyo. ⁸Ba qaraunia sara me kua ni vativani vatikem e I lia na vuku vakayago sa tam du me wetai o kora dau tukunia na kwa lei coritaki me baleti a na vikwa gigilo i vuravura, tam lei vadudulaki ka na Karisito. ⁹Sa tau kece i e yago na vikwa du sa sinai vua na Kalou. ¹⁰O ba sa vasinai vutuvutu mai vua koya na teiteimata ni vuliutaki qai teiteimata muni vuara na dauni lewa. ¹¹O ba cilivi mai vua i na vicilivi tam tara na tamata, i na kea kau dei na tiki ni yago vatamata, la na vacilivi mai vua na Karisito. ¹²O ba bacani vata i na vivataisotabu, ia mai vua o ba qei mafa cake mou na vabautia qa na lea kaikai na Kalou, a vadureniko mai na mate. ¹³No o ba mate tu i na i valavala ca qo tam cilivi vakayago tu, a qei vacola ni vatikem vata qa ciqomi vatikem mai na vatilem i valavala ca. ¹⁴A vakawabokotakinia kece na i vola ni vibeitaki a dau keda meca tu. A kau dei kece i na lea vakatia I na kauveilatai. ¹⁵A sa livatia na kaikai vuara na teiteimatoi qa nira na daulewa a tolavira cece, qa tata nira vakaikai mai na kauveilatou. ¹⁶Ia, me kua ni lia e I kidoi ti vatikem i na kani se som, i na gauna ni oga se vula vou, se na Siga ni Turaga. ¹⁷O kwe na titi yalo ni kwa, e i na yaco mai, ia na kwa du na Karisito. ¹⁸Me kua ni lia e i tovaviti vatikem mai na i sau ni vati lem vabautia sqā dau masutia na agilosī. Na tamata e i na rusuvia na kwa sa tolavia qa sa talave cake i na vuku vakayago lea vakasama. ¹⁹E i tam vatakilia na tivokoni mai na ulu. E i vakatau mai na ulu, na yago taucoko, sa vikabikabi na i sema ni yago taucoko na viwawa ni yago ere viqulumi qa cakacaka vata, e i tubu vata qa na tubu a solia na Kalou, ²⁰Ma ga e sa mate vata qa na Karisito mai nai vavuvuli vaka Vuravura, na yava o ba takucia qa cola taki no na i vavuvuli vakavuravura. ²¹“Ba kua ni qulumia, kua ni drau cia, kia ni dere?” ²²Na vikwa taucoko kew e i na qeavu mau ni sa lei qulumi no, me wetai ni sa macala oti mai na i vunau tini qa na i vakavuvuli ni tamata. ²³Na vakavuvuli kwe e i lei tolavi ka na kilatia na kwa, qa na yalomalum alumu qa no ledra sagatia ga ledra mata lotu qa na vakararawa taki ni yago. Ia sa lala ka na bibita ni vakavinataki ni yago.

Chapter 4

¹O vatikem na i liuliy, va solia vuara na bobula na kwa e i vina qa dodonu, mo, ba kilatia no ni lia muni vatilem i XXXX I lomalagi.²Ba liavata qa kata no ina masu, ba colataki no i na vavinavina, ³Teva masulaki ni vatiketa muni, me me rewa ni dolavia na Kalou na mataniwere ni lea tata, me te tatataki na kwa vuni lei Karisito , qu watilaki tu ka. ⁴Ba masu mequ rewa ni gwalala, mequ rewa ni tata ka.⁵Ba yato tu i na yalo matua i medra mata na no tu i teba, sqo ba qulumia na gauna me vatilem. ⁶Mo ba dau tukunia ga no vatilem i tukutuku i na yalo vina. Me vatacitacitaki i na masima, mo ba rewa ni kilatia ka na i sau ni ledra lomatarotara na tamata yalia.⁷Na vikwa taucoko baleti au, o Tikiki e i na qei vakaraitakinia i ratikem. Qu dau lomani koya sara vakalevu na i talai yalo du, qa dau lea bobula na Momo. ⁸Qu sa vatalou koya yati me baletia na kwa kwe, mo ba rewa ni vakawa no na kwa baleti vatikemam, sqa me rewa ne levetia cake vatimem yalo. ⁹Qu sa vataru yati sqa Onisimo, wekai, du yalodu qu dau lomania, o koya e I lia I vatikem. Eri na qei vatakea i vatikem na vikwa taucoko a dau yaco no ka kwe.¹⁰Sa loloma tu yati i vatikem o Arisitako, na koivesu, o Marika muni na vitacini lei Vanavasa o koya o ba sa lei tata naki ka, ni sa cedre yati mo ba ciqomi koya, ¹¹O Jisu muni a nia muni e yaca o Jusito. O Koru. Ga kwe a ba dau cakacaka vata i na matanitu ni Kalou. Aru dau vaceguti au sara vaka levu.¹²Sa loloma yati o Eparafira. E i lia a ba dau cakacaka vata qa lea bobula o Jisu Karisito. A dau madila taki ni vatikem i na masu mo ba rewa ni dure kaikai qa sinai tu i na vikwa kece i e loma na Kalou. ¹³Me qu rewa ni vadudutakinia ni a cakacaka vakabibita va iko o kora mou Leotisea, qa ni ra mai Airapoli. ¹⁴Eri saloloma tu minu yafi i vatikem o Luke na vuniwai qa Timasa. ¹⁵Qi sa loloma tu yati vuara na viwekani ‘ Leotisea qa Nimitala, qa ni re na lewe ni lotu i na lea were. ¹⁶Ma ga sa teli na i vola kwe i va kemu, me lai teli muni vuara na lewe ni lotu i Leotisea qa mo tolavia mo telia muni nai vola mai vuara i Leotisea. ¹⁷Tukumia va A kipo, “Dania na cakacaka o sa tolavia vua na Momo, e i dodonu mo vasenia Sara”¹⁸Na loloma kwe e i volai no yati i qumawe ni lima- Paula- Ba numi. Au niqvu vesu no Me vatilem na vakacegu.

1 Thessalonians

Chapter 1

¹Vaula,Silivenusi qa Timoci i na soqosoqo Lotu mai Cesalonaika vua na Kalou na Tamai Keta . Qa na Momo o Jisu Karisito, na loloma qa na vakacegu me vatilem.²Mam dau vagania no maga na vavinavina vua na Kalou me baleti kem, qa dau togai vati kem i na lemam masu.³ Mam tam cegu ni vanumia ga no na leda Kalou na Tamai Keta. Na vatilem cakacaka ni vabautia , qa vati lem oga ni loloma qa na vatilem tu kata i na vanuinui no vua na Momo o Jisu Karisito.⁴Vitacini qa, o ba lei lomani vua na Kalou i ba kilatia na Kalou a digitaki ni vatikem. ⁵Baletia na Kosiveli a tam lakayati i na tata boto , ia i na qwaqwa, i na Yalo Tabu qa na lea vivadeitaki i na calevu vata sokwe, o ba sa kilatia na tamata vakayava a solai ti vatikem vali.⁶O ba sa vakatokotokoci vatikemam qa na Momo , ina vatilem sovia na tata i na vosotia qa na gadre i na Yalo Tabu. ⁷Na kea i soqoni , o vatikem o ba kea i vakaraitaki i vuara na tamata vabautia i Masitonia qai Aakaia.⁸O vatikem du a laka yati na lea tata na Momo, tam nia boto i Masitoni qai Akaia. I vuara coko na tamata vakabautia i Masitonia qa Akaia qa i na vivanua sa rivaki ka na vatilem vakabautia na Kalou. Me baletia so kwe i ba tam mata kwaya ka e i lia na kwa. ⁹O kora vatakinira e re vikwayayaki se na yava a ba mai tara iva vatikem , a re kwaya na vatilem sa tamoi vua na Kalou qa deilaki vele na Kalou matakau mo ba qwaravia na Kalou cola qa du.¹⁰ Re kwaya ni o ba waraki ni luvea mai lomalagi, o koya sa dure mai na mate. Ko kwe o Jisu , o koya i na vagwalalataki nia mai na borisi e i na teitaku mai.

Chapter 2

¹O ba sa kilatia vina du, na taciau na vatilem laka ya a tam tawa yaga.² O ba kilatia na vikwa a ba sotaqaya rewa mai, qa na kwa vamađuwa a ba sotavia mai Filipai. A ba vakata ga no vua na vatilem Kalou me leikwai va vatikem na i tukutuku vina ni Kalou ni ba vimulomulo no.³ Na vatilemam vamamasu tam nia me cala se dukaduka se lawakitaki. ⁴Ia, me wetai a ba sa vadonui mai vua na Kalou me ba lai nuitaki i na kosiveli, a ba ma tata. A ba tata, lala me dokai ka na tamata, me dokai ka na Kalou. O koya ga i ilovia me da uto.⁵ A ba tam vayagatakinia na tata mo ba lei rewati ka i ba kilatia no se a lia na i ulubale me ubia na kocokoco na Kalou e i vatilemam vadudu. ⁶Me ba lei dokai ka mai vuara na tamata, se o vatikem se mai vuara leqwa i sewa. A ba rewa ni kwaya doudou ni ba avositolo i Karisito.⁷ So kwe a ba yalovina i vatimem vibutoyaki me wetai e i lia na mnani driadria e iva mariqetinia na luvea. ⁸I na calevu kwe ba sa yalovina i va vatikem. Ba sa vavinavina ni ba wase va vatikem tam tia kosiveli ni Kalou boto i a na ledra cola muni. O ba sa lei gadretaki sara i va vatikemam.⁹ Ba numia taciau qa na siga ba cakacaka me kua ni lei dani civo i ra lia va vatikemna kosiveli ni Kalou.¹⁰ Ba tia i vadudu, vua na Kalou muni na kea savasava dodonu qa lala na cala i na vatimam i vakarau va vatikem na vakabauti koya. ¹¹Na calevu ga sokwe ba kilatia na vatilemam tara vatikem yalia wetai i tara na vava i va luvea. ¹²A ba kerevi vatikem, uqeti vatikem qa ba usuraki ni vatikem mo ba laka i na calevu e i qiroi ka na Kalou ko a coviko i na lea matanitu qa na lea lagilagi.¹³ I na kwa kwe, sa tam cibuta ka vavinavina vua na Kalou. Ni o ba sa sovia na i tukutuku ni Kalou ba rogo ba vakaio ka ni tam tia tata ni tamata. Oti ba sovia me wetai du na tata ni Kalou. Ko na tata ga kwe, ko i yavavala no i vatimem vibutoyaki vatikem na vakabauti koya.¹⁴ Vatikem o taciau qa mo ba tia i vakatakilakila ni Lotu ni Kalou ma i Jiutia i va Karisito Jisu. Ni o ba sotaqaya muni na vikwa tautauvata kwe mai vuara o ba koi vata, mai vuara na Jiu. ¹⁵O kora na Jiu a re vamateru ruarua na Momo o Jisu qai kora na Varovita. Ko ra ga na Jiu a re karavi kemam dei. Re tam doka na Kalou I a re valavala kaikai vuara na tamata. ¹⁶ Re tam vatara me ba tata vuara na tamata teni me rewa ni re vacolai. Na kea i soqoni e re na koronia cake ga no ledra i valavala ca. Ia na borisi ni Kalou i na dalara me kedra i tinitini.¹⁷ Vatikemam taciau qa ba lei kwali dei mai vatikem vakalekeleke, vakayago tam vakayalo, ba vinatia me ba dania vatimem mata.¹⁸ A ba vinatia me ba laka yati-O au, o Vaula qu mata laka yati a vakalia qa vakarua-o Setani a tarovi vatikemam. ¹⁹Se na yava re na vatilemam i nuinui, sei vuni gadre se i sala ni vilaveti i e mata na leda Momo o Jisu ina lea laka mai? Tam ni vatikem se i sewa leqwa. ²⁰O ke-m saraga na vatilem vu ni lagilagi qa na gadre.

Chapter 3

¹Ina vikwa kwe, tena qei tam yogo leqwa, mete qei vakasamatakinia sa vina cake me sa dei tu sqa mai Aceni. ²Iba qei batalai Timoei o taci vaticeman qa vatilemam i tokani vakacakacaka ivua na Kalou ina tukutuku vina i Karisito, mo qwaqwa qa mo lei ;p,amo mp ina vuku ni lem vabautia. ³Me na kua lia ina sasa kurekure ina vuku ni raraci. Iva iko qa iva kora botomumi tete kilatia na ni te sa lea digitaki. ⁴I du sara. Na vatilemam no qani iko, me teitei mata ni vecei iko ni ba na sotavia na dredre, ina yaco mai mo na kilatia. ⁵Na keya i balebale, mequ na kua leqa ni sotaqa. Qu sa vakautia yati mo na kilatia no na lem vabautia. Na vunica idau temaki ni iko, i dau kau mai iva keta na rarawa qa na mosi⁶Ia o Timoci ya lesu leqa mai iva vaticemum lea lesu mai iva iko ya kau nomai nai tukutuku vina ni vatilem vabautia qana vatilem loloma. I dau tukunia no i vaticemam ni o dau.humi vaticemam, me wetai ga no mo vinatia mo dani vaticeman qa ba vinatia meba dani botomumi. ⁷Ivu keya I balebale, taci au, a ba sa lei bauwaitaki mai iva iko ina vuku ni lem vabautia. Ina vatilemam dredre qa ina rarawa. ⁸Tena cola no, ia o iko mo dure vaqwaqwa no ivuq na Kalou. ⁹Mete na qei vavinavina vakayava vua na kalou baleti iko, ina lea vakacequ tesa sotavia tu mai vua na Kalou baleti keta? ¹⁰Bogi qa na siga ya ba masulaki ni ikono vakalevu me ba tolavia um mata qa ba vakarautakinia iva iko i sewa na kwa i malumalum ing lem vabautia. ¹¹Ina leda Kalou qa o Tamaya vataki ni koya, qa na leda Kalou o Jisu, i dusia leda calevu iva iko. ¹²Na Kalou me qei vakalevutaki niko no qa watilaki ni iko qa i vuara leqwa i sewa qa iva kora koko na tamata, me wetei aba sa tara rewa iva iko. ¹³Me vaqwaqwatakinia no na meda yalo mete kua ni bilitaki no ni lalano na savasava ivua na Kalou qa o Tamaya ina lea lesu mai na leda Kalou o Jisu qa o kora koko lea tamata savasava.

Chapter 4

¹Mequ vakasenia oti, na viwekani, ei ba ga drevia XXXXX bita me be vamosati vadikem qa ba vekarotia ina mo mo lem o Jisu. Me wetai o ba sa sovia na viva uasola mai vetikemam beletia vatilem yatorata qe na Kalou qa vamarautaki ni voya, ga i na calem uwe ba yato, ia me rewa ni todre sara i yata. ²Ni oba sa Kilatia na i vakasala aba vagani vetikam me baletia na mo mo lem o Jisu. ³Ni sa mnia kwe na loma ni Kalou i vatikem, mo ba tia kwa tabu, mo ba laka dei ma na gagadra ca ni meda tabataba, ⁴I vetikom yalia moba duku Kilatia na marovoitia ni meda tabataba me kwa abu ga dokai, ⁵Me kua na gajadre nubu cXXX ni garogaro coke ca, me wetai o Kora na (koi mata nitu teni erc tam kiletia na Kalou). ⁶Me kua ni lia i vakem me vakamanitia ga vativa cala sm wekeya i na kwakwe. Baletia ne momo lem ci dau borisi taki na vikwa wetai kwe, me wetai a ba sa vaku voti vativem oti ka ga ba dau kwaya ga no. ⁷Na Kalou a tam covi keta meta dukeveluvelu, ia mete yalo savasava ga. ⁸O koya so kwe, ko ei cekatia na kwa kwe ei tam cakatia na tamata, ia, ei cakatia na Kalou, ko a vaga niko lea yalo Tabu. ⁹Me baletia na vilomani vavitacini, ei tam yaga me lia me vola yati i vatakem, o vatikem yalia sa vamli a' vatikem na Kalou mom Vilomani yalia qai vativem. ¹⁰Ei du um tara na vikwa kwe i mara koko ne viwekani am mo Tu i Masitonia koko. Ia ci ba vinatia na XXXXX mom todre cake leqwa i yata. ¹¹Ei ba gadrevia muni moba vaqwaqwa mo cola qo rewatiko vali, qwaravia vina bm i tavi koko, go dau medile um h'me, me wetai a be sa vavawti kem ke. ¹²Me rewa ni o yato doudou i medra mata i to ba go ba tam dravudravua i na lia na kwa. ¹³Ei ba tam vinatia mo tam lei vasalataki, na vXXXkam, me Saleti kora fa moce tu, mo ba kua ni rarawa me wetai o Kora na kea vo, Ko ei llala dedra i nuinui. ¹⁴Ma ja Te vabeutia ni o Jisu a cibuta ei begu qa dure leqwa, ei na yaco na uaku ei na mei Kora mai qa Jisu o Kora ere mole tu i vue. ¹⁵Ko kwe ei ba vele i vatikem i na lea tata na momo levu, o Keta koko te cola Tu, o Kora ere vo tu i na lea laka mai na momo heru, ei du tene tam teteimata i vuara ere moce tu. ¹⁶Ni na lake civo mai lomalagi na momo heru. E i na lake mai i na lia na gisa, i na domo ni agilosu momo, qa ne tavui ni Kalou, qa ra na dure Sila o Kora na mate tu iva Karisito. ¹⁷O keta Te cola no i na gaunaso kwe, o Kora na vo tu, tena qei lia vata ina me cawa me te visotari qa no momo lem i na kao. I na calovu kwe Te sa na no Tu ga sqe ne momo lem ina vigauna koko. ¹⁸Ko so kure mo ba vivacegui yalia i na Vilata raki kwe.

Chapter 5

¹Ko kwe me baletia na vigaina qa na viyabavi, na vinekam; o ba sa tam gadvevia me lia leqwa na kwa me volai yati i tatikem. ²Ni oba sa Kilatia vina du na siga lea na momo lem ei na lake mai me wetai na dau driva ina bogi. ³Ni re kwaya, “ba vavaleyu qo ba maroroi,”ei na cadrivi boto na yaco na vivakarusai i buava. Ei na wetai na lea madila ni vakasucuei lia na vibulou sa kimikimi, ei na lala na ca lem mere Tuba dei rewa ka. ⁴Ia o vatikem, na viwekani o ba tam no tu i na gigilo, so na siga kwe ei na Tam Kison’ vtikem me wetai ka laka mai na daudriva. ⁵No oba tia driadria coko ni celo qa no driadria coko ni Siga. Te tam tia driadria m’ bogi se na gigilo. ⁶Ko so kwe me te kwa ni moce wetai ere Tara ei Sewa. Ia, me Te vadriu mata ga no qa me kwemi dau moce. ⁷O Kora na daumole ere i na bogi, qa o Kora na dau som mere yareba ere tara muni ei bogi. ⁸“me weta” ni leak na siga, mete yadra qa Taqa na vakabauta qa na loloma me tik i tatarovi, qa na vakanainui ni cola me tia i sala. ⁹Na Kalou a Tam nakitia me te lei borisi, la mete rewatia na cola I vua leda molo Levu o Jisu Karisito, ¹⁰Ko a dosai me baletia leda cola, mete rewa, ma ga Tera Tola mo se Teva mo le, mete cola ga no qai Koya. ¹¹O koya so Kwe ba vivaXXXX via na tamata yalia, ba vivakaikaita ki i yata, me wetai” oba sa tara no. ¹²E i ba yalo gu ni moseti vetikem, na viwekani, mo ba dau wewei Kora ere viqwaravi tu i na mem bikawa caki, qa re tete i mata mo i vakem baletia na momo lem qa re duci calemi va kem, ¹³Qom dani Kora i yata i na loloma baletia na: dagidagi ere qwaravia tu. Ba no va ke XXXX tui i na vetimem vikawaca ki. ¹⁴E i ba vonota ki ni kem, na viwekani: Tata ni Kora vakaikaio Kora ere duakara, va yaloqwaqwa ni Kora ere yalo sewasewa, legai kora na momolum, qa dau vivosoti i vuara coko. ¹⁵Yadravia me kua ni lia ei Saumia i na ca lea Tara kwa caka c ei lia. Ia, me vatolavia na yeva ei vina i na Tamata yalia qa i vuara coko. ¹⁶Dau mamerau Tu ga. ¹⁷Me Tadodo tu ga vati lem masu. ¹⁸I ‘ na vikwa coko ga ba vakavinavina. Ni sa ni a kwe e loma na Kalou iva Karisito Jisu baleti vatikem. ¹⁹Kua ni lovia na Yalo. ²⁰Kua ni becia na varovisai. ²¹Vatoveliala na kwe coko. Qulukata na kwa ei vina. ²²Laka dei mei, mo vayawa tiko mai na vimataqali dukeduke coko. ²³Na Kalou ni vivacejui me vekamakumaku taki ni vatikem vaka oit. Vatimam yalo, loma, qa na yago me kua ni dukaduka tam lei bilitaki me coka co qa waraki nia lea lava leqa mai leda momo lem o Jisu Karisito. ²⁴E I yalo du o koya a covi vetikem, o Koya ga muni ei na vayaconia. ²⁵Na viweka ni, ba ma sulaki ni vatikemam muni. ²⁶‘ Ba lomamira na viwekani ina viyayabo sarasara. ²⁷Qi sa kwaya vakaikai yati i vatikem ina yaca ni momo levu nai vola kwe me Teli i vuara coko na viweko ni. ²⁸Na loloma ni leda Momo levu o Jisu Karisito me vatilem.

2 Thessalonians

Chapter 1

¹O vatikemam`o Vaula, o Silivenusi qa o Timoci i nai sogosogo lotu i Cesolonaiaika mai vua na Kalou na Tamai Meda qa na Momo Levu o Jisu Karisito. ²Me vatilem na loloma qa na vakacegu mai vua na Kalou na Tamai Meda qa na Momo Levu o Jisu Karisito. ³I ba sa tam cegu rewa i na vavinavina vua na Kalou me baleti vatikemam` na lequ vitacini vaka yalo. Ni sa dodonu ga ,baletia na vatilem vakabautia isa tubu sara no vakalevu qa sa tubu qa sa tubu valevu no muni na vatilem`vilomani vakataki ni vatikem`. I ba sa gadre qei vatikem sara i vuara na sogosogo lewe ni lotu ni Kalou. <sup>4</sup>I ba sa vitalanoataki nia na vatilem`vosotia qa na vakabautia ina vatilem` vakararawataki. Ko kwe nai vatakei ni lewa dodonu ni Kalou. <sup>5</sup>Mo ba qei vakabau mo ba yaga i na matanitu ni Kalou, ni o ba sotavia kwa mosimosi. <sup>6</sup>Ei dodonu i vua na Kalou me vakararawataki ni ra o kora a re vakararawataki ni vatikem`. ⁷E i ledra na vakacegu o kora na vakacacani vata qai vatikemam`. I na qei tara kwe i na lea cedre mai na Momo Levu o Jisu mai lomalagi qai kora na agilos i na lea kaikai. ⁸I na mamaudre ni quto ei na qei saumia lesu iva kora na tam, kilatia na Kalou qa, kora na tamtalaiwarewa ina Kosiveli ni leda Momo Levu o Jisu. ⁹E re na qei vakasaurarataki ina vivarusai tam vaka i yalayala i e mata na Momo Levu qa na tetelagi ni lea kaikai. ¹⁰I qei tara na kwa ni sa laka mai na siga so kwe me re qei rokovi koya na lea tamata yalo savasava qa lei qoroi i vuara na vabautia. ¹¹Ko kwe sa tam` cibuta na vatilemam`na masulaki ni vatikem`. I ba sa masutia na leda Kalou me teli vatikem` mo ba yaga i na kwa oba sa lai co kwa. Sa vatilemam` masu me vakayaconia sara na vigagadre ei cokotia vina qa na cakacaka ni vakabautia qa na qwaqwa. <sup>12</sup>I ba sa masulakinia na kwa kwe, ia e yaca na Momo Levu o Jisu me lei vatetelagitakiva va vatikem`. I ba sa masulakinia muni mo ba lei vatetelagi taki mai vua ,i na vuku ni lea lolom a na Kalou qa na Momo o Jisu Karisito.

Chapter 2

¹Ko kwe me baletia na lea laka leqwa mai na leda, Momo Levu o Jisu Karisito, qa leda mai vasogoni vata mai vua, a ba sa cacani iko ka vitacini, ²mo kua ni sotavia vakarewarewa ni vivasosataki se na leda me kua ni yavalati kwa na yalo i na vitukutuku se nai vola wetai alaka no mai va vatikemam` me wetai du na ni lea lesu leqwa mai na Momo Levu. ³Me kua ni lia me vayalo sewasewa ni vatikem, i na lia na kwa me yacovia na tiva cala, qa me lai vatakei re nai valavala cakaca, i vua na luve ni cakaca. ⁴O koya sa saqatia tu boto na lewa, qa valeqaleqa vali vuara me wetai na Kalou, qa me dau lei qwaravi, o koya i wetai e i lia na tamata i dau no vali i na were ni soro ni Kalou me dau valavelavetia me tia Kalou. ⁵E sa tam numia na lequ dau no vali qai iko, qu sa dau kwaya vali iva iko na vi kwa koko kwe? ⁶E sa kilatia vina na kea i walewale me yacovia na kea gauna donu. ⁷Sa tara vailo vali nai valavala cakaca, i lia takoso via ga no me yacovia na gauna mo na waraki nia i na lea lei mei dei kwa ⁸A na lei vatakei vua vua nai valavala cakaca, i vua na Momo Levu o Jisu mena vamate ni koya boto ina cegu ni e gusu. Na Momo Levu ina vakatawayagataki nia ina lea lesu mai. ⁹I na lakwa mai na tamata i valavala cakakaca, ina mai tara na valavala lei setani ina lea kaiakai koko qa vivatakilakila qa na vi kwa coricori, ¹⁰qa na vi kwa dukaduka qa na kwa koko kwe ina bita ci kora na tamata sa rusa no, baletia are tam` qulu na loloma, qa na du, me rewa ni re cola. <sup>11</sup>Me watai sara ga kwe, na lea vatala mai na Kalou na dau ni vere, me rewa ni re vabautia nai tukutuku cori. Na i soqoni boto, <sup>12</sup>e re na lei vilewai koko, o kora koko na tam vabautia na kwa du, qa ra va loma vina nia na tam` savasava. ¹³Me te solia no i vua na Kalou na vavinavina me baleti iko, vitacini, loloma mai vua na Momo Levu, ni sa digitaki ni iko na Kalou mo tei matai vua ni vivacolai, i na vi savasava ni Yalo Tabu, qa na lem dau vabautia na du. ¹⁴A sa covi iko i na kwa kwe i na kosiveli, me rewa ni ko kalougata i vua na Momo o Jisu Karisito. Maga so kwe vitacini, dure vaqwaqwa, qo ¹⁵qulumia kata nai tovo, aba sa dau vono ti iko ka, i na tata se i nai vola. ¹⁶Ko kwe na leda Momo Levu o Jisu Karisito va taki nia boto, qa na Kalou na Tamai meda, O koya i lomani keta qa solia i va keta na vakacegu qa na nuinui vina ina vuku ni lea loloma tam` yalani. <sup>17</sup>Vakacegu me tau i vati mem` loma ina vi cakacaka vina qana lea Tata.

Chapter 3

¹Ko kwe vitacini,ba masulaki ni vitikem` mai,so kwe na lea tata na Momo Levu, qa me vagugutaki na kea vatetelagitaki ,me wetai ga muni i tautu iva iko, ²Ba masu mete laka dei mai i na vi kwa vakaca qa na vi kwa vaka yanitu i vuara,ie vu ni te tam vakabautia koko. ³Ia na Momo Levu sa rui yalo du okoya ina vukeko qa maroroi tiko mai na cakacaka ni gigilo.⁴E ba sa vakabautia na Momo Levu baleti iko mona tara ruarua qo ba vakuria ga no na vi kwa o ba lei vece ba tara. ⁵Me laka sara vadodonu na Momo Levu im` uto mai na loloma ni Kalou ,qa vinumi sa tam` vaiyalayala i va Karisito.⁶Ko kwe i ba sa kwa va kaikai i va iko i va vatikem` vitacini na yaca ni vatileda Momo Levu o Jisu Karisito mo ba lavi kora yalia na vitacini o kora e re cola tu ina duakara ni cola ,qara tam cola taki na cola vai vakarau ,o sovia mai i va vatikem`. ⁷O ba kilatia vina ni dododnu mo ba vakatokotokoci vatikem`,a ba sa tam cola vata qai vatikem` me wetai o kora e re tam` vakaivakarau. <sup>8</sup>A ba tam` kania na kea magiti ei lia ni ba tam` saumia,ia a ba cakacaka na siga qa na bogi ina vocotia qa ma kea medre me kua ni vabitabita nia na lea dagidagi ei lia leqa na tamata.<sup>9</sup>Ei tam` kea i balebale ni lala i va vatikemam` na lewa, ia i ba tara na kwa kwe me rewa ni ba tia i vakarau mo ba rewa ni vatokotokoci vatikemam`.¹⁰Na gauna teva no vata vali ka,a ba va taulewataki nia , "O koya ei tam mata cakacaka me kua ni kani o koya ".¹¹I ba varogo ni ru sewa i va vatikem` i ru visabuki vali, ere dau cikociko be.¹²O kora na mataqali kwe i ba vakararatira qa tolomaki nira i na Momo Levu o Jisu Karisito me re tara galugalu qa duku kania ga na kedra.¹³O kem, na taci au qa, mo ba kua ni yalo sewasewa i na cakacaka dodonu. ¹⁴Ia ma ga i lia ei tam` takucia na vatilemam` tata i nai vola kwe, ba vakatania qa mo ba kua ni legaya,me rewa ni qei wariwari ka. ¹⁵Ia mo ba kua ni tolavi koya me tia meca,ia teva o katia ga me ni wekai vatiketa.¹⁶Me vatileda vata na vakacegu mai vua na Momo Levu i na vigauna qa na vicalevu koko. ¹⁷O au o Vaula qi sa loloma tu yati,qi volavola no yati kwe,i qu titit ni lima boto, koi tia vakadudu i na vivola koko qu sa vola rewa.¹⁸Me vatilem` koko na lea loloma na leda Momo o Jisu Karisito. Emeni.

1 Timothy

Chapter 1

¹O vaula na lea Arositolo 'o Kharisito Jisu na lea vi lesu ina lea vivaroti na Khlou na leda I vakha cola qa Kharisito Jisa na leda i nuinui, ²I va Timoci, o luvequ du i na vaukhabaautia: me sa vagavia iva I kho na Khalai o Tamai, meda qa o Kuaricito Jisu na leda Momo na lea loloma vasu civo mai, qa na yalololoma qa na lea vakhacegu,³Qi sa valoma tikho mo nodou ni ga no i Epeso no qu sa na lakha i Masitonia, Mo qei varotakiuniva kha na tamata me re khua ni vavuvuli takhi na teni vakhavuvuli. ⁴Lakha lakha ere na qwi va dunia nai talanoa buli ei sewa qa nai vala ni khwa balavu. Ni re na Khau mai na viseseti i cala kha na i tuvatuva ni Khalou, ni tauvata gaya na vakhabautia. ⁵Na khea i nakhi ni vivunauci kwe na loloma rose mai XXXXmai na vumia vina, qa i na cokhoti ni vakhabautia. ⁶Ei sewa na tamata ere na lakha vele yati rua vikwa kwe qa re teni vukhi khi hai talanoa vakhariva. ⁷A re vinatia me re tia dau ni vi vakhavuvuli ni lawa qa re tam khilatia na kwa me re kwaya,m se na i vadudu ivuara. ⁸Ta sa khilatia ne vina na i vunau ma ga ne te vatakhurcuva va vina.⁹Me te khilatia, a tam vuli na lawa me baleti khora na yalododonu me baletikhora ga na dau basu lawa qa i khora na tamata dau va khacaca, tamata tam dau lotu qa i valavala cakhaca, qa o khora ere tam va kha yalo se tam vakhalou, o khora are vamatei Tamadra q o muadra, are sa daulaba, ¹⁰O khora na dau vidrivati, o khora na vinoqai vatagwane se va yalewa, o khora na dau sobe tamata me re vabibitataka le dra cakha cakha, o khora na tamata coricori, o khora na dau bubului coricori, se dau tara na kwa sa saqatia na i vavuvuli du. ¹¹Na vavuvu li kwe sa lei ligo ci i na khosiveli qu sa lei vakhu kha mai vua na Khalou dauvivakhalouga tataki o khoya qi sa vabautia.¹²Qi sa vainavina i va Kharisito Jisu na leda Momo. O khoya sa vaqw aqwa takhi ni au, i na vakhu ne cakhacakha kwe i na lea vivabauti, qa sa digi au me qu viqwaravi. ¹³Vitalia na lequ dau beci Khoya tu I mati qu dau va rarawataki ni Khoya tu, qu tamata viavialevu i ra Khoya. A sa dau loloma ga I va au na uhalou baletia ni qu dau vayaconia tu na vikwa kwe i na dela ni tam Khilatia qa na tam vauhabautia. ¹⁴Ia sa qei sigia mai va au, na Momo na lea loloma i se balebale qa vagani au va va khabautia qa na loloma savu mai va Kharisito Jisu.¹⁵Sa nia kwe na i tukutuku du me te sovia cokho, ni a lakha mai i vuravura o Kharisito Jisu me mai va cola rura na Tamata l vala vala cakhaca, I vuara qi nakhi talia i yata. ¹⁶I na vikwa kwe sa yalololoma ga mai va au, na khalou, qa sa vatakhea mai kha o Kharisito Jisu na hubu ne lea dau vosotia vatutunu vali mai na lequ cola ru vinatia me qu tia i varaitakhi qa me qu tia i va dudu i va khora na vakhabautia khi na cola tam oti rewa. ¹⁷Ma lei ro khovi qa vatetelagi taki na Momo levu ni tabagauna, na taukei ni cola Tam cava rewa, tam lei dani, na Khalou talia, me vavokhorokhotakhi mom dokhai me tam cava Emeni. ¹⁸Ai Timoci Luvequ, qi sa vacukhutia i va ikho na i tavi kwe i na vuku ni Karovisai sa lei kwai oit me baleti ikho, mo valutia i nai valu

vina, ¹⁹Qulumia khata na vabautia qa vatau lewa vina i buto, ei se wa ere tam dau varogocia na vi kwa kwe ere dau cacabakhinia ledra va bautia. ²⁰Avu sa wetei muni kwe o l meneo qai Alekniseda, o khoru qu sa vaga ni satani kha me ru vulicia kha me ru tinia na lodru tata vacacatakhia na Khalou.

Chapter 2

¹Ta kwe, na i taulari kwa cokho, me tara re na masumasu, na masu vu cacau, qa masu ni vavinavina mo tara na tamata cokho. ²Masulakni na ulu ni viliutavani qai kwuora ere dau ni viliutakhi, me rewa ni te cola vina qei te cola cola sautu i na i tovo cokho vakhalou sqa rakhorakho! ³Ia kwe ei vina te sovia ne ai vakhoua na Khalou na leda i vauhacola ⁴I sa vina tia o khoya me cola na tamata qa me re khitatia vikwa du⁵Ni lia boto na khalou, qa ia boto na dau vivaloma i na. Khawacaki ni Khalou qa na tamata, na tamata Kharisito Jisu. ⁶A sa vagania leg cola me voli Kheta cokho kha na tamata, na kwa me lei kwai i na khea gauna. ⁷I na vikwa kwe qu sa lei kici me qu vunautakhi nia qa tia i avositolo – Qi kwaya no na kwa du, Qe tam covi qi tia vavuvuli ni vimatanitu I na valoautia qa na du.⁸O khoya sokwe, qi vinatia me te masu cokho na tagane i na vivanua sqa me te lavetia cadra me da lima vakha yalo i lata kha na borise qa va viba. ⁹I na cale vu vata ga, na vibulou me re taga na I sulu tu vakhi Matau ni ra yalovina qa yahomatua, me kwa ne tale me dra rau ni ulu se me taqa na i ukhuukhu khoula, se na Matamava se i su lu sau levu. ¹⁰La me. Re vaitovotakhi ni sa na vibulou i na tovo vina vakhalou I na cakhacakha vina.¹¹Na vibulou ei dodonu me vaydomalumalum takru ire Khora vu ra sa vaXXXX ¹²Qi sa tam vadoneu Khora na vibulou me ra vivavulici se me ra lewai khora na tagwane, la me galu¹³A buli i mafa o Atama a qei buli i takhu o ivi ¹⁴O Atama a tam lei varici o ivi ga lutu i na i mari a tara i vua a qei vavunia na vele ¹⁵Ere na qei vacdai ma ga e re sa vakhasucu driadri, ma ga e re sa tudei i navabautia qa na loloma na yalosavasava kei yalomatua.

Chapter 3

¹Sa nia kwe na Tata du; Ma ga e i lia ei vinatia me viuutakvu, ei vinatia na cakacaka vina. ²O khoya sokwe na dau ne viliutaki me tavu lei dilio na lea i tovo, me sa lia ga boto oe lewe, Me mavnakhufu, me yalomatua, me vina na lea i tovo, me vina lea vakasama, me dau vacegu ti Khora vina lea vuniwere, me matau i na cakhacakha ni vivavulici. ³Sa dodonu me Khua ni som waini, me khua ni yalokhaukhai, la me yalomalumalum qa yalovina. Ei tam dodonu me lomania na i lavo. ⁴Ei dodonu me vataulewa vina i na lea vuniwere, qa me vadeitai Khinia i vuaru na driadria meru mamakhutu qa meru sovia na vikwa vivovo l tiru Kha. ⁵Ni lia na tamata ni tam khulatia na vataulewa takhinia lea vuniwere, i na qei vataulewea takhinia rewa vakhayava na soqosoqo lotu ne Khalou? ⁶Me khua ni qei visau vou, i na qei tii lei vorisi me wetei na nitu. ⁷Ei dodome me tamata leidavu cadra mai lvuara mai taudauna ni lotu mei rewa ni khua ni lutu dei mai na vina o na qei tacori I na tai ne yavutu. ⁸O khora muni na dau vivake i vuto ne Soqosoqo lotu ei dodo nu me re i vakharau vina, qa me yalodu, Me re khua ne dau vivkhu i l na ledra dau tata. Me re khua ni somia vakhasivia na waini se dau khocokhoco. ⁹I na lewai buto savasava, me re qulumia Khata na du ei vubu ni vakhauautia. ¹⁰Ei dodonu me se lei vatoveli re i mata, qa ra na qei viqwaravi vua ga ei sa lalalia na kwa ere sa lei tavui kha. ¹¹Me wefei muru, o medra lewe mere I vakharau vina qa kwa khua ni dau kwakwai; me re yalomalumalum i na vikwa cokho. ¹²Na dauvivukhe i na buto ne lotu me tia tagwane me ua. Boto o e lewe me rewa ni vakhataulewa takhimva vavina kha na driadria qai khoya na lea vuniwere. ¹³O khora na dau sqwaravia vavina nai tavi ere na dauvairoga ogo sara qa re dau lei dokhai sara vakha levu i na du ni vakhabauti Kharisito Jisu. ¹⁴I na lequvola no yati nai vola kwe i va ikho, qi sa nuitakhi nia vu qu na lakha vakha rewarewa yati me qu lei dam kho. ¹⁵La ma ga qi na bere ya, qi sa vola no yati ia me rewa ni Khilatia no via kwa Mo tara I na vuniwere ni Khalou, sa nia nai Soqosoqo lotu ni Khalu cola, na duru qa me vukhe na kwa du. ¹⁶Mum sa vadudu takhinia na tetelagi ne bonu ni takhutukhu ei vakhalou. Ei wetei na yago vatamata, qa sa waqaru i na Yalo Tabu, Sa ugocia na, Vtailosi, Ere sa vunautakhu ina vimatavitu, Sa vakhavauti l ka vuravura, Salei lagiti na lea sa lakha cadra i lomalagi

Chapter 4

¹Sa kwaya rewa na Yalo Tabu ina gauna i taku sava kwe si bi na tamata e re na deinia dei na vabautia qa ra na yanina viyalo covicovi qa na i vivakvuli ledra na nitu. ²Ina ledra virewai na covicovi, na ledra vakatulewa ere sa na lei rewati ka. ³E re na tam vinatia me re vilewe na tamata qa re lavakinia me re duwavakinia na magiti ko a bulia na Kalou me lei cigonu ga ina vakavinavina mai vuara e re vabautia qa re kilatia ne du. ⁴Va vikwa koko a bulia na Kalou e re vina; qa lala lia na kwa me lei ci qomi ina vavinavina me ke lei duwaraki. ⁵Do sa lei vatabui i na tata ni Kalou qa na masu. ⁶Ma ga e taunia na vikwa kwe medra mata na viwekani, o iko ei lia lea dau ni viqwaravi o Jisu Karisito. O sa lei vacolacolataki ina tata ni vabautia qa na vikwa vina o lei vakavuli ka ko sa takuicia no. ⁷Kuwa ni vinatia na i talanoa koi tam va-Kalou ko re dau takitaki nia na yalewa tuqwaqwa. Ia mo, vataku takui cia na savasava va. Kalou ⁸Na vakaikaiyago yavia e i tau kea yaga, ia na cola savasava bakalou e ii yaga ina kwa koko. E i lei qulumi ka na kwa ei yalataki na cola kwe qa na cola mai taku. ⁹Na i tukutuku kwe mo nuitaki ina qa yaga boto muni mo camania vakalevu sara. ¹⁰Ko sara ga kwe aba cakacaka kaikai qa ba madila ka. Do aba nuitaki no na Kalou koi cola, ko na leda i vakacola na tamata koko, vabitabita vuara na vabautia. ¹¹Vecera mata na tamata qo vavulici kora na vikwa kwe. ¹²Me kua ni lia ei beci iko beletia e driadria, mo tea i vakarau vuara na vabantia, ina tata, lem i valavala, loloma, yaloduvakaoti qa na savasava. ¹³Me yacovia lequ lesu ya, wilia vakalevu, ina vilaveti, qa na kwa o vulicia. ¹⁴Kua ni becia na i solisdi ei tau no iva iko, ko lei ragani ina varovisai, i na ledra derei iko medra lima na tuqwaqwa. ¹⁵Qaraunia vina na vikwa kwe. Me tau i va iko, na vanua esa ya covia no me re dania muni na tamata koko. ¹⁶Qarauniko vina sara qa na vikwa o lei vakavuli ka. Togaya ga no na vikwa kwe. Na lem tara ga no kwe, e na vacola ni iko qa kora muni e re rogoi Iko.

Chapter 5

¹Kua ni tata kaikai ni a ei lia na momo tuqwaqwa, vayaloqwaqwa ni koya me wetai ei lia na vava vayaloqwaqwa ni kora na tukaikai me re weta o guanem tagwane. ²O kora na yalewa tuqwaqwa me wetai o kora na nene, o kora na vulau yasewa me wetai o kora na gwanem yalewa ina yalo i savasava. ³Dokai kove na dawai, o kora na dawai du tu kwe. ⁴Ma ga e i lia na dawai ei valuvani be i va viagoni, me re lei vakavuli me ra tatakea na ledra dokai kova sila re i mata lea vaniwere. Me ra saumia lesu na kwa vuara na ledra i tubutubu, baletia kwe i vinatia na Kalou. ⁵O koya ge ei dawai du tu, qa no talia vali e i nuitaki nia na Kalou qa togaya ga no ina kerekere qana masu ina siga qa na bogi. ⁶Nayalewa e i mavau no vakaseseraurau e i sa mate rewa tu ni si cola vali. ⁷Vecera rewa yati na kwa kwe, me ma lala ledra cala. ⁸Ma ga e i lia i tam qwaravia vina lea i tokani, vabibita lea vumweve, e i tam vataken na lea vabantia qa caka ca sava o koya mai i va vua ei tam vabantia. ⁹E i vadonui ga me dawai ko i sewasewa lea yabaki ni cola i na onosagavulu, qa me lia boto lea tagwane. ¹⁰Me lai kilati ni tara na kwa vina, ma ga ei qwavavi koru lia driadria, se i qwawavia lia ha vulagi, se a dralia boti re me dra titi ni la na tamata vatabui ni Kalou, se i vaagati kora na lei vakacacani, se I qwavana vakatabakilia na cakacaka vina koko. ¹¹Vuava na dawai yadria, me re kua ni teli gara kwe. Do ave taleitaki nia na kwa vakayago koi tam ra-Karisito, re vinatia ga me re vakavilewe. ¹²I na caleva kwe re sa loronia i ruara na borisi do re sa deima vatiki tiki na matai ni vunau. ¹³Na guana veta sokwe, re sa vulicia no na duakara, me re yato rauni i viwerewere. Re tam vu cese boto, re vitalanotaki na kwa ei lala e bete qa re toda, qa re kwaya ne kwa i tau donu. ¹⁴Qi na vinati kora no ka na yada driadria me re vavilewe, me re valuvani, re lewa vina ledra vuniwere, me re kua ni vagnia ei ha na gwalala vua na meca me vacala ni keta. ¹⁵Do ava sa vuki dei rewa ka a sewa iva Setani. ¹⁶Ia ma ga e i lia na vibulou vabautia e i nodoki vua ei lia ne dawai, me vukei kora, me kwe ni vaicolacola ka na lotu, me re lei vuke ka ha dawai du. ¹⁷O kora na tuqwaqwa re dau vataulewa vina me re lei do kai vakarua, vabitabita o kora aa medila ina tata ga na vivakavuli? ¹⁸Do i kwaya ha i vola, “Kua ni taunia na i va raele vua ne bulumakau maga i butalaki nia ho ne sila.” Na tamata daucakacaka e i rautia vina na kea i sau.” ¹⁹Kua ni vabautia ma ga e i lei tauni e i lia na tuqwaqwa vakavo ma ga isa rua sei tolu na i vadudu. ²⁰Vadodonu taki nia e i lia ei cala me re rewa ni metaku ka ne kea vo. ²¹Qi sa varotinia ke iva iko, ei mata na Kalou ga Karisito Jisu, qa ra na agilosu lei digitaki, me re qulania kata nai vakaro kwe qa kua ni viu boto e tiki, me ku a ni tare na kwa be kwa ni vi totaki. ²²Kua ni deve vasanri ei lia imlima. Mo kua ni viwase lea i valavale ca e i lia leqwa na tamata. Mo maroroi iko mo savasava tu. ²³Kua leqwa ni gei som wai. Ia kokwe, mo somia vasewasewa na waini baletia XXXkete qa na lem dau tauvi mate vitaravi. ²⁴Na ledra i valavala ca ei sewa aa tamata ei dau lai kilati levu, e re na lei tarogi ka. Ia ei sewa aa i valavala ca i qei dau takaci mai. ²⁵Ina calevu vata sokwe, ei sewa na cakacaka do e vina e I dau lei kilati levu, e i sewa leqwa ei tam rewa ni lei ohtaki rewa.

Chapter 6

¹Deini kora koko na okati no i nai dagidagi bibita ni bobula me re vatokai kora no na ledra i liulin me rautikora vina na varoko roko koko. Me re tara no na kwa kwe me rewa vu ni kua ni lei coritaki e yaca na Kalou qa na lea i vavuvuli. ²Na bobula ko i vabautia no na lea i liuliu me kua ni vatakea no ni tam rokovi koya, do e ri vitacini. Ko kwe, me qwaravi ko ra ga vakalevu. O kora e re gulumia na kea vina o kora na vabantia qa re lei lomam. Vaka vulitaki qo kwaya me tara na vi kwa raki kwe. ³Ma ga e i lia e i vakavulitaki no na i tukutuku coritaki qa tam liavata qa na i vitukutuku du me baletia na leda Momo o Jisu Karisito vata qa na i vavuvuli va-Kalou, ⁴O koya i dokadoka qa tam kilatia e i lia na kwa. E i tam kauwaitaki nia du na visagasaga qa na Viba baletia na tata koi kau mai vqati, tam liavata, vivamaduataki, kasami caka ca, ⁵Qa na ledru viba e ri rua na tamata ko i lala na kwa vina i dau tase ma i ledru vakasama. Re sa vavelenia na du qa re numia tu na vikwa va-Kalou e i tea calevu vu kea lei rewati e i bi na i lavo. ⁶Na vikwa va-Kalou ko i lei gadretaki e i tea tubu levu. ⁷E i lala lia na kwa te kau mai vuravura, e i lala ga muni na kwa te na kau dei mai ka. ⁸Rautia vina boto kew, me te dau yalovakacogu i na magiti qa na i sulu. ⁹O kora na vinatia no me re vutuniyau e re dau luta ina vitemaki, I na lia na tai. Re dau lutu ina bi na kwa lialia, qa na vigagadre ko i mosi, qa na vikwa leqwa i sewa ko i da va cidromnia ha tamata me vacakaca ina qa rarusania ¹⁰Na lomania na i lavo ko i lia e waka na kwa cakaca koko. Re sewa tamata re vinatia a ra sa laka cala dei mai na vabautia qa sa lauti kora i na mo si ko i levu du. ¹¹Ia o iko, tamata ni Kalou, tubaraki nia mai na Vikwa kwe. Sagatia mo yalododonu, va-Kalou, yalodu, dau loloma, dauvosotia, qo yalo savu. ¹²Vivalataki ko na vivala vina ni vabautia. Mo qulumia kata na cola tamvaiyalayala ko o lei co vura, me wetai na lem vagania rewa na vatutusa vina i me dra mata na i vadudu. ¹³Qu sa solia na i vakaro va iko i e ma ta na Kalou, ko i vagania na cola, vuara na kwa koko, e mata ni Karisito Jisu, ko a vatusania e mata ni Ponitio Paiato qa tara na vatutusa vina. ¹⁴Me maroroya na i vunau, lala ha duka se lec tavui me yacovia na lea tase mai na leda Momo o Jisu Karisito. ¹⁵Na Kalou ina vatakea mai na lea tase mai ha Karisito ina kea gauna koi donu-Kalou, ko na kalougata qa lewa vai koya ga, na Tui koi tam mudu lea lewa, qa na Momo ko i vatulewa. ¹⁶O koya talia ga e i tam mudu lea cola qa vainono vali ina lia na cece koi tam lai lakatavi rewa. E i lala lia na tamata sa tolavi koya se me rewa ni davu ni Koya. Me leivagani i vua na varokoroko qa na lewa tam mudu rewa. Emeni. ¹⁷Ve cera rewa na vutuni yau ina vuravura kwe me re kua ni dau dokadoka qa me ra kua ni nuitaki nia no na ledra i yau, ko i tam tau kata. Ia, me re nuitaki nia ga na Kalou. O koya a sa vagani ke ta koko na i yau du me te marau vali ka. ¹⁸Verea me re tara na kwa vina, me re vaiyan ina cakacaka vina, me re soli kwa qa rewa ni dau viwasei. ¹⁹I na calevu kwe e re ga korovia no i vuara e i lia na yavu vina ina kwa ina laka mai, me re rewa ni qulumia ina cola koi du talia. ²⁰Timoci, maroroya vina na kwa a lai vagani va iko. Laka da mai na tam dau vidokai qa na tata lala e bete na numia ko i dau vi saqasaqa ko i coritaki me lai kwai ni tea tuku. ²¹Re sewa na momo re vadunia na vikwa kwe a qei vavunia na ledra laka dei mai na vabautia. Me lem na loloma.

Titus

Chapter 1

¹Vaula, a lia na i ta lai ni Kalou, avo sitolo i Karitiso Jisu na vukhu ni ledra vabautia qa lesi khora na Kalou, tara vina na i taivi du me wetai na lotu. ²Qu sa va deitakinia na cola balavu, okhoya a vadei taki, tu imata na Kalou. ³Gauna vina a vatekea kha na lea tata ni kalou me kwaya kha, me wetai qu sa lesi no mequ na kwaya na lea tata na leda vakhacola. ⁴La lu vei au ko taito, me wetai vakabautia sa no taucoko Vali Vo Vatileota qu sa lai co qa kho au baletia na lea tata na kalou. ⁵Qu sa deni iko mai kiriti, mo vakadonua ina vei kwa sa vo no, qa mo covi ira nai talia ina dui Vanua yalia. ⁶Maga e lia sa tam vina, sa vilewe vakha lia sa tam lai to la vi vua ra na cakacaka teni lia, se na tam varogo ⁷Sa baivinati me lala ni duka nai talai na tuqwatugwa, me olai na tuqwaqwa ni kalou. Me kua ni dru yalo kaikai, me kua ni dau borisi, mi lala ni dau som yagona ni vavalagi me lala ni dau Vina tia ma i yau cakha ca. ⁸Mo dau veiqwaravi ina yalo vina, lomani khora, mo ba dau rewati e yalo. ⁹Qulumia kata no na kwa sa lei kwai no va ikho baletia na kwa du, me rewati okhoya ina qwa sa lei kwai no vua me khora dau tata teni lia ¹⁰Khora bi na tamata khora teni lia tu ina ledra numia, tam dau vina na ledra valavala baletia khora dau Veitatataki. ¹¹Ka sa lei vinati mera tam tata, sa lai vinati mera no Vai lo, baletia khora sa teni lia na ledra tola, me baletia na kwa eri si tam Vinatia tu ina ledra cola. ¹²E lia no Va kora, na ledru tuqwaqwa a kwaya, ledra i vakarau cola na kai kiriti me ru dau. Covi covi, eri kani levu ka ru dau dua kava. ¹³Sa lai du no na kwa lai kwai no, na kwa kwe ino tatani ira Varewarewa boto, me vina ka na ledru numia. ¹⁴Me ru kua ni kwaya no na numia boto va jiu, se na ledra numia na tamata qara sa lesu leqwa ina vavuvuli du. ¹⁵Sa vina no na kwa taucoko va khora na yalo vina,

la o khora na duka vali qa lala na ledra Vakabautia ina kwa vina. Sa duka vali na ledra Vakatulewa i buto. ¹⁶E ri kwaya no eru sa likatia no ina kalou, ina ledra caka ca eri sa tam vacedre nia Vali, Khora tamata duka veluvelu, qa tam vina ina kwa ei Vina.

Chapter 2

¹Ia o iko, mo tatataki no na kwa e i makumaku qa na i vavuvuli du. ²Vavulicira ni na tuqwaqwa me ra borokutukutu nia no, me ra yalodu, me makumaku ledra vabautia, me ra dau solisoli i na loloma qa na vosolia. ³I na cale vu vata kwe, vavulici ra na vibulou tuqwaqwa mera colataki no na savasava, mera kua ni dau vitatavui, coricori, qa ra kua ni bobula i ina waini, ia me ra i vaka raitaki ni kwa vina, ⁴Qa mera vonotaki ni ra muni na yalewa sa vou mera lomanira ledra twagane qa in ra na ledra dradra ⁵Me ra yalomatua,, dau tara vina ledra cakacaka ni vuniwere, dau vavovogo vuara ledra twagane, me kua ni dau vakasabusabutaki na i tukutuku ni Kalou. ⁶Ia na i vavuvuli vata ga kwe, valomatira ka na saravou me ra vakagatakinia vakamatou ledra vaka tu lewa; ⁷I na vicalane taucoko, vakayataki niko mo tia vakaraitaki i na ni kwa vina. ⁸I na lem i vavuvuli, vatakea i na yalo savasava, qa na i tukutuka cakaca mera kwaya i va keta. ⁹O kora na bobula me ra dau yalo savu vuara ledra liuliu ni cakacaka, i na XXikwa taucoko, me re vamarau takinira qa kua ni ra dau viyaloca. ¹⁰Me re kua ni dau drivatira i a me re tia i vakaraitaki ni vi vabautia vina. Me rewa ni va vaka tubunia na i vavuvuli ni Kalou na ledai i Vakacola. ¹¹Mai na lagilagi ni Kalou sa tase ina ledra va colai, na tamata taucoko. ¹²E i vavulici keta me te duarakinia na i vavuvuli tam vaKalou qa na gaga dre vakayalomatua, vakanamata no i na cola va Kalou i na vura vara kwe, ¹³Qa te nanamaki no i na leda sovia leda kalougata te sa nuitakinia tu, na kia qa na i Vakacola o Jisu Karisito. ¹⁴Jisu a solia koya baleti keta me va qwalalalataki ni keta mai na vivalavala cakacaka taucoko qa vakasauasauataki ni keta vua me 'te tamata tenilia talia qa gadretakinia na tara na vicakaka vina. ¹⁵Qi tukuma no na vikwa kwe, mo valomatira no na tama me re vayaco, qa solia na vivakadodonutaki, i na gwalala. Me kua ni lei e i letiko ka. ¹⁶Na i Fukutukui vina taucoko sa vu mai vua na Kalou. E i sa yaga vakalevu sara me karavia na caka ca me ma rewa ni tara muni na vivaka dodonutaki qa ra lei vakavuli i na vikwa dodonu. ¹⁷O kora na tamata ni Kalou me ra rewa ni vakarautaki nira tu, qa vaka i yara gitaki nira tu ina cakacaka vina.

Chapter 3

¹Togaya no vuara mere varogocira vina na viliutaki vai kora na lewa qwaqwa, ba rogai kora, qo ba vakarautakhi ni vatikem no ina cakacaka vina koko, ²Mere kua ni tata cakha ca nia lia, me re kua ni viba, mere vakamalumalumtakhi nira, mere vatakea vuara nayolo ni vivaro korokotaki. ³Nio keta re vataki ni keta te tamata lialia qa te duakara. Tesa qei vacalai qate vabobulataki tu ina gagadre ca gana kea vimatagouli marau. Te cola no muni ina vigati ca qana vuvu. Te tamata tumkila kwa qa te dau vicakati. ⁴Ia ni sa vatakea mai na yalo vina qana yalo loloma ni Kalou na leda i vakia cola, ⁵i tam tia kwa ni le da cakacaka dodonu te tara no, ia vai na vuku ga ni lea loloma, qa na kea vaka savasava taki qana. Vivakavoui ni Yalo Tabu, ⁶ni sa sovarakinia na Kalou ina vuku i Jisu Karisito na leda i vakacola, ⁷mete rewa ni vadonui kho ina lea loloma, qa te yaco mete tom keni tia vata na cola koite nuitaki nia no na cola tamvai yalayala. ⁸Naitukutuku kwe ei du. Ia qi vinatia mo vakadudutakhi nia no no kwakwe, balatia nio kora kece, ere vabautia na Kalou i dodonu mere sema i gano ina vuku ni cakacaka vina. Na kwa kece kwe ei vina. Qa yaga vakalem vuara na tamata. ⁹Ia mete kwa ni vaitavi se tokonitia na vi kwa ei lala e bete me wetai na tuva kawa na vibataki ni lawa. Na vi kwa kece kwe ei tawayaga qa lala e bete. ¹⁰Me vacegui dei na tamata i varu vnia no na no yavavala, ia me laka vakarua sila re bua na i vakasala, ¹¹Mete kilatia no nitia tamata cakaca na tamata sokhwe ina lea vukhi dei maou ina gaunisala du me laitavui ga vataki ni koya. ¹²Ni qu vatalai Atitema se o Tikiko ira iko, mo laka varewarewa mai Nikopoli, ko qi sa numia no mequ dewa nore kha. ¹³Tara na kwa taucokho e rewa ni solia ina ledru i lakalaka o Sina na loya qa Apolosa, qa me kua ni vele i lia na kwa. ¹⁴O kora muni na leda tamata mere vakavulici mere vaitavitakhi nira ina cakacaka vina merewa ni sotavi varewarewa muni kha na kwa i lai vinati va rewarewa, mere vua vakha levu muni kha. ¹⁵Ere loloma tu yati va iko o kora na no tu qai au. Iba sa loloma tu muni yati va kora kece na lomani vati kemam ina buku ni vabautia. Me qei lem vata koko na Loloma.

Philemon

Chapter 1

¹O au o Vaula, a vesu tu ina vuku Karisito Jisu, qa botomumi o Timoci o wekai au, iva Vilimoni, aba sa dau lomania qa vatilemam i lala vaka cakacaka. ²Qa iva Avia o gwanei vatikemum, qa iva Akipo na rulemam lala ina valu, qa iva kora koko na lewe ni lotu ara dau lei sota no yati ina lem were. ³Me vatilem na lea vakacegu qa na lea vakacegu mai vua na Kalou qa o Tamaya qa leda Momo Jisu Karisito. ⁴Qi dau vavinavina i vua nalequ Kalou ni qu dau cavuti no ina lequ masu. ⁵Baletia qu sa mai rogo na lem vakabautia ivua na Kalou Jisu qa lomani iko qa o kora koko lea tamata yalo savasava. ⁶Na lequ masu na kea wasei no na lem vabautia me vakaya co kwa no, mo rewa ni kilatia vavina na vikwa vina coso i rarautakinia na Karisito. ⁷Asa kwa levu na vatilemam gadre qa na vakacegu baletia na lem loloma, baletia na yalo ni Kalou iva kora ere sa lotu ara sa vaqwaqwa taki mai iva iko, taci au. ⁸I du sava, ni qu sai vadudu no iva Karisito me kwaya no iva au na kwa mequ tara. ⁹Ia baletia na lea loloma, Qi vinatia mequ kwaya leqwa iva iko-O Au, o Vaula na tuqwaqwa, qa qu sa vesu no ina vukui Karisito Jisu. ¹⁰Qi sa vakamamasu no iva iko ina vuku ni lequ driadria I Onisimo, qi ava tubunia niqu a vesu tu. ¹¹Asa lia na gauna isa tala e bete iva iko, ia na gauna kwe sa yaga vakalevu iva tuketa iva iko qa iva au. ¹²Qi sa va sukania koya lesu leqa yati iva iko, ni o koya ga qi dau vacegu ti koya. ¹³Qi vinatia mequ maroroi koya no iva au me rewa ni vakarautaki ni au iva iko niqu asi vesutu ina vuku ni tukutuku vina. ¹⁴Qi tama vinatia me qu tara i lia na kwa vakavo ina lem vivakadonui. Qi tam vinatia na lem cakacaka vina koko me kua ni tarovitia na vikwa asa nia ni koya um yalo. ¹⁵Ina vuku ni kwa kwe asep tu vakatikitiki mai va ika vaka lekeleke, mo qei lewai koya no ina vigauna koko isi bere mai. ¹⁶Sana ati na lea qauna ni bobula, iu sana vina sara mai na bobula, o wekai keta vina. Qi dau lomani koya vakaleru rakabibita botore o au, qa vakalevu botomuni o iko, ina vikwa vakayago qa ivua na Kalou. ¹⁷Mo e vinati au me lem i lala, ia mo so vi koya me wetai ga o au. ¹⁸Ia ma i tauno lea cala iva ikose i dinau tu ina lia na kwa, mo qei vola koko iva au. ¹⁹O au, o Vaula, qu vola na kwa kwe qu titi du ni qulima. O au ga qina saumia lesu -qina tam vatakea iva iko ni o iko botomuni sa leqi au. ²⁰Io, taci au, mequ tubu cake mai va iko ivua na Kalou; me vakavou qu ya! Ira Karisito. ²¹Mo tudei ina lem talai rewarewa. Qi sa volavola yati iva iko. Qi kilatia ina leru sava na kwa ona tara mai na levu ni lequ taro. ²²Ina gauna kwe, mo vakarautakinia ilia na were mequ lei moce ka, qi sa muitakinia ina vatilem vimasulaki mequ na lesu lequ yati iva iko. ²³Epatira na lequ koi vesu vata iva KArisito Jisu, sa lolomatu yati ivi iko. ²⁴Iva Marika Arisitako Timoisa qa o Luke, na lequ i toka ni vaka cakacaka. ²⁵Va lea loloma na leda Kalou Jisu Karisito mena vatilem no vakayalo. Emeni.

Hebrews

Chapter 1

¹Ina gauna i mata na Kalou a tata iva kora na leda tai qa iva kora na varovita ina levu sara na gauna qana kedra duidui calevu. ²Ia ina i otioi ni gauna kwe, asa tata oit iva keta mai iva Luvea Tagane, ni a sa soli vua na vatulewa ina vikwataucoko. E vuku ga ni o luvea na Kalou a qei bulia ka na vuravura. ³O koya ga lea cece na Kalou qa na lea lagilagi, nai vadudu ni lea matataki no mai ivua. I qulumia koko tu. Na kwa koko ina qwaqwa ni lea tata. Ni sa oti na lea vakasavasava takinia nai volavola ca, a ka qei nodokino ina lima i matau ni Momo Levu mai yata⁴Asa yaco o koya me tetelagi iva kora na agilosu qana yaca botomuni a soli i vua na yaca i togo levu ina viyaca cokoga. ⁵Iva kora koko na agilosu asa tata iva kora na Kalou, “O iko o luvei au, ini kua o au mesa lem Vava?” ivuara na agilosu asa tata rewa kwa. “O au na lea Vava i vua, o koya botomuni ina ni Luvei au?”⁶Ko kwe, na Kalou a qei mei kora mai o kora na su cu teitei mata ina vuravura kwe, a qei kwaya, Na lea agilosu koko mera vakarokoroko i vua.” ⁷Iva kora na agilosu a qei kwaya, “O koya ga ava vunia medra ualo na agilosu, qa o kora botomuni lea dau na viquiaravi mera Quto zaucau-udre.”⁸O Luvea a qei kwaya, “Na lem nono, Na Kalou’, ina laka tu ga qana laka tuga. Na lagilagi ni vakatulewa na lagilagi ni lem matanitu. ⁹O dau lomani kora o kora ere dau cakacaka vadodonu qa o dau cati kora o kora ere dau vacavaca. Ia na Kalou, na leda Kalou, asa lumiti iko inai lumi ni gadre mo dau gadre vakaleru ka mai iva kora na lem i tokani.”¹⁰Inai tautaula, Na Kalou, o kemua tuvania na yavu ni vuravura. Na lomalagi na cakacaka nim titi ni lima. ¹¹Ere na mate koko, ia o kemu ina laka ga no. Ere na cidresu yati me wetei ga i lia na tiko ni sulu. ¹²O iko e qei coki Kora cake me wetai ilia na kote, qara na visau me wetei ilia na tiki ni sulu. O iko ina tam visauqana lem viyabaki ina tam oti rewa. ¹³Ivua na agilosu asa tata vua na Kalou ina lia ga na gauna. Mai nodoki iqu lima i matau sqa iva kora koko na kem meca mesai butubutu nim la? ¹⁴Iva kora koko lea agilosu dau ni viqwaravi, ara sa lei vakatala yati me qwara vi kora koko me rewa ni taucoko na ledra vacolai?

Chapter 2

¹O koya kwe mete dau vanumia vakalevu na kwa tesa rogo ewa, mena kua ni kau dei mai iva keta.²Ia nai tukutuku ara sa tatataki iva kete okra na agilosu ni vadudutaki ni yaga, qa kai valavala ca qana talaidredre ara na cota qa me kedra i sau.³Mete qei tubarakinia vakayava maga te duarakinia na vivacolai levu kwe? Ko kwe na vivacolai a tukunia mai mata na Kalou qa vadudu takinia iva keta mai iva kora ava sa rogo rewa.⁴Ina gauna vala so kwe na Kalou sa vadudutakinia nai vatakilakila, qana vivakurabuitaki, qana cakacaka mana, qana vivotai inai solisoli ni” Yalo Tabu ina lea loloma.⁵A tam solia iva kora na agilosu na Kalou mera lewa na vuravuraina teitaku mai, ina vikwa aba sa tatataki.⁶Ina lia ina lia na tiki ni vanua, ina kwaya ka, “Na uava na tamata mo dau numi koya kwa? Se na luveni tamata mo dau sikovi koya?”⁷O bulia na tamata me sewasewa vasesewasewa mai vakora na agilosu; o keumu o qei vakaisalatakini koya inai uku uku qana vakarokoroko.⁸O qei biutia na vikwa cook me lewa e ruku ni ela. “O kooya ga na Kalou asa vamalumalumu takinia na kwa koko. Asa tam vo a lia na kwa me tam vamalumalumutaki ivua. Ia ina gauna kwe tesi tam tolavia na vikwa koko me lewa o koya.”⁹Ia te to la via koya asa buli vasesewasewa mai iva kora na agilosu ina gauna lekeleke, O Jisu, asa vakaisalataki ina i uku uku qaina vakarokoroko baletia lea vakararawataki qa mate, ina lea loloma na Kalou asa sotaqa na mate me baleti kewa koko na tamata.¹⁰Ni sa kilikili ira na Kalou, baletia o koya itaukenitia na kwa koko qa sa vavunia na kwa koko me qei mei kora mai i eru lea driadria ina lea uku uku. Me vakarautakini koya mera tolarua na vuni cola ina lea dau vosotia.¹¹Iva kora qa ivua o koya sa vakasavasavataki qa iva kora ara sa vakasavasavataki oti ilia Foto o tamai keta. Asa tam madua ka me covi keta i taci au.¹²Asa kwaya, “Qina tukunia imu yaca iva kora o taci au qa, “Qina laga sere takini iko ina kedra malina nai soqosoqo lewe ni lotu.”¹³Asa kwaya leqwa, Qi na vakararavi ivua. Asa kwaya leqwa, O au ko kwe qa o kora koko na dridria asa solia mai na Kalou me lequ.¹⁴Ia, o kora koko na driadria are viciko vata qa dra vata, i wase na kwa koko so kwe ina lia na sala, ia ina lea mate me rewa ni vakamalumulumu takim koya o koya i lewa na mate, so kwe, na nitu.¹⁵Me rewa ni o koya me vaqwalalataki ni kora koko ere matakua cia tu na mate ara cola taki tu mai mera lewai mera vakabobulataki tu ka.¹⁶Sa du sara a tam nikora na agilosu a vukei kora kwe, ia o kora ga lea kawa o Eparama.¹⁷Asa yaco sara o koya mena wetai o tacia qa ina vikwa koko, me rewa ni dau yalo vina qa du ina cakacaka vakai talatala qa ina vikwa koko ni Kalou, qa rewa botomuni ni dau sorovakinia na ledra i valavala ca koko na tamata.¹⁸Baletia o Jisu vatakinia keya ga a vararawataki qa qei temaki, qa si rewa ni vukei kora koko o kora sa dau temaki.

Chapter 3

¹Ia kno kwe, o vatikhem na lequ vitacini vak na yalo, te sa vivota na vi coco vakhalomalagi. Ba vanunu Jisu, nai Avositolo qa tia Bete levu ne leda vivatusai. ²O Khoya sa sinai i na vaknabautia na Khalou. A sa I u' kowya, me wetei o Mosese, sa sanai muru I na vabautia i na were cokho ni Khalou. ³Ni o Jisu ei dodonu me dakhai va kha levu mai va Mosese, balotia I dokuai vakua levu o Khoya a tara na were mai na were vatakni ni khoya. ⁴Na were cokho ei tara ei tara na tamata, ia i tara na kwa cokho na Khalou. ⁵Sa yalo du o Mosese me dauviqwaravi, I na were ni Khalou, qa sa vatakhea na vikwa i na qei lei kwai mai takhu. ⁶Ia o Karisito sa yalodu me wetei ni o Luvea o kwoya ei vataulewa i ne lea were na Khalou, te sa lea were ma ga te qulumia khata na tuleda yalodu qa ina kwa ti vanuinui no kha. ⁷O khoya kwe, me wetei I kwaya na Yalo Tabu, "Nikaua, ke o sa vogo e lio ⁸KXXXX ni vakhaikhai takhinia myalo me wetei oru tara ru om vaborisinia, na Khalou i na gauna om lei vatoveli mai na ukmutu⁹So kheni are vevetakni ni au kha, ni oit na ledra dania na na vikwa qu tara ina vasagarulu na yabauci. ¹⁰Sa ni a Sokwe na vu ni lequ borisitira na I tabatamata so kwe. Qu sa kwaya. "Sa dau cala tu ga na ledra numia. Ere sa tam khilatia na lequ i valavala. ¹¹Qu sa bubului i na lequ borisi, qu sa kwaya; ere na tam rusu rewa o khora kwe i na lequ i vakharakhacegu"¹²Mom qarauni khe XXX vina na wekhai au, ni lalalia i va khem I na khi no i vua na yalo ni yanitu qa tam vabautia, na yalo kho i XXXX vukhi mai vua na Khalou ei cola ¹³Ia mom dau vi va yaloqwaqwatakhia vai vatikhem i na visiga, me wetei sa let cavuti "ni khua" la sokwe sa na lalalia i vavati khem i vkha yalo kahi khai takhi I na kwakhi midimidi ne valavala cauhaca¹⁴Te sa yaco me te i tokhani vina lei Karisito ma ga te sa qulumia khata na yalo sa vanuivuitakhi me leda me. Tau la mai nai tautauia me yacovia nai vata oti oti. ¹⁵Na kwa cokho kwe sa lei kwai rewa, "na siga ni khua ni o va sa, mata varogocia e lio, mo ba khua ni kakaikhai takhinia vatimem yalo, me wetei sa dau vivatoto."¹⁶La oire' are vavogocia na lio XXXXX qa re qa drua khara? Tam ni Khoro cokho na lakha qae Mosese mar ijipita? ¹⁷Oei qa re a bovisi tira me vasoigavulu na yabakhi? Tam ni khora na I valavala cakhaca, qa re sa mate qa oba XXX na lekhutu medra yago? ¹⁸O ei qa re a bubulu i kha i vuara vu re na tam rewa ni nisu i na lea i vakhavakhacegu, I ma raivai ru khora na tam vatakXXX khoya? ¹⁹Te sa qei ligocia ru re sa tam rusu rewa i na lea vakhacegu baletia na ledra tam vabautia.

Chapter 4

¹Ia kwe, na tata ni yalayala ni te na rusu i na lea i vaunavauna cigu i vadonui tu me te tu vura kua, me te matakhu, i na lalalia i va vatikhem i na lutu du mai kua. ²Ni sa lei kwa i va vatikheta nai tukhutukhu vina me wetei muni i vuara, ia nai tekhutukhu so kwe a qei tam vakhayaco kwa i vuara na tam lia vata i na vabautia ma vakhora na vatakhu i cia. ³I vakheta na vabautia te na rusu i na lea i vakhavakhacegu. Me wetei na kwa e kwaya. “I na lequ borisi qu sa yalatakhu nia kha na kwa kwe. Ere na ta rusu via na lequ i vakhavakha cegu” Sa kwaya rewa, ei du ga ni sa tava rewa na yavu ni vuravura. ⁴A sa sa kwaya ya rewa me baletia nai Kha vitu ni Siga “Na Khalou a sa vakha agu mai na lea cakhacakha i nai kha vitu ni Siga.” ⁵O khoya leqwa kwe na kwa a kwaya, ere na tam rusu i na vea i vakhavakha cegu. ⁶Ia sokwe, i si vadeitakhi no i na sewa i na rusu i lea vakhacegu, gai khora are sovia na i tukhutukhu vina sa lei kwai vamatata i vuara ne re na tam lakha i bufo baletia na ledra duakhava. ⁷Ia na khalou sa ilia legwa a lia na siga ni kwaya “Ni khua” me wetei a kwaya i va levita ni sa oti a lia na gauna tutunu; “ni khua ni o ba sa varogo e lio, ba khua ni vakhaikhai nia vatimem yafu.” ⁸Ma ga i sa solia i vuara o Josua na i vakhavakha cegu, Na khalou i na tam kwaya legwa na teni siga. ⁹I na vakha dei takhinia ga no na siga ni vakhavakha cegu me ledra na tamata ni Khalou. ¹⁰O Khoya sa rusu khi na lea i vakhavakha cegu na Khalou o Khoya muni sa na cegu mai na lea cakhacakha, me wetei na Khaoou ni sa vakhacegu mai i na lea. ¹¹Te vakhaikhai sara me te rusu i na lea i vakhavakha cegu, me khua ni lia i oba i na matagali duakhava ere dau tava. ¹²Ia na tata ni Khalou ei cola qa Khaikhai gaqa gare visivisi ei drili na i sele i wau baatirua. I uso nu wase rua ni a uda vakhu sama qa meda yalo, na viama qa ma bonu ni tua, qa sa vatau lewa takhinia na keda numia qa na leda vatulewa i buto. ¹³A si lalalia na kwa a buli i mata mai iteni me lelemata mai vua na Khalou, la na vikwa cokho a vua qa dolavia na mata i va khoya te sa vatusai kheta kha i vua. ¹⁴Ia kwe, sa lia na leda bete liru talia, o Khoya sa lakha rusu i lomalogi, o Jisu na luve ni Khalou, me te quXXmia khata na leda lotu. ¹⁵Sa tam leda bete levu o Khoya i tam lomani Kheta rewa ni te lalumalum. Mai vua, kho a sotavia na vivabebeta khi ru vuru cakaca me wetei o Kheta, o Khoya e i valavala cakhaca. ¹⁶Me te toso valekhe i na lea nono vaMomo daulolana, me te lei vinati qa te lei lomani qa te lei vukhei i na gauna te vinatia.

Chapter 5

¹O kora koko na bete leru, ere lesi mai vuara na tamata, ere lei di gitaki mere guaravira na tamata, ina vikwa baletia na Kalou, me rewa ni re vacabonia nei solisoli qa nai soro ni caka ca. ²Ei rewa ni malum boto lea qwaravira o kora ere tam be kilakwe qa o kora are lei bewati, baletia o koya muni ei tamata malumalum. ³Baletia kwe, o koya muni ei dodonu me dau vacabonia muni lea i soro ni dau tara kwe caka ca me wetei lea dau vakabon nia ledra i soro ni kwa caka ca na tamata. ⁴Ei lala lia ei gulumia ne cakacaka kwe vakainia. Ia, ci covia na Kalou, me wetei soto muni o Eromi. ⁵Ina ca lem vate muni kwe, o Jisu a tam vayaco ni koya me tia bete lem. Ia o koya a tata no mai i me, a kwaya, “O iko o Luvequ; ni kha qi se mi Tamam”⁶Me vetai lea kwaya leqwa ina lie ne tiki ni vola, “O sa bete ta we mudu me wetai o Melokisete ki.”⁷Ina lea kola vola vatafata, o Karitiso a dau valaviniai lea sasusasa lea kevekeve i na Ta ji levu qa na wei ni e mata i vua na Kalou, o koya a veweria me vocknic mei na mata, ga dau lei vavoji lea messu boletia ni vakelou tu lea cola. ⁸Ei du ni o koya o Luvea, a vulicia na mekuta mai na lea mofi. ⁹A yaco me makumeku lea cok qa yalo, i vuava koko are varorojo i vua, na vu ni vaXXXXta wa mudu. ¹⁰A digita kinia na Kalou me tia bete lem me wetai nai valavala lei melikiseteki ¹¹E i bi covo tu na kwa me ba kwaya beleti Jisu, ia, ei dredre kia lei vama cala ta ki ni o ba dudu mai vatilem dau varojo. ¹²Sa du i na gauna kwe sa ddo ni ma ba sa tia i vaXXX, esi lei gadrevi me lia me varulia vatikem na viyam rewarewa ni va vavuli ni tukutuku ni Kalou, o sa si gadvevia na wai ni cu cu, tam ta vogwa kaikai. ¹³O koya a lia esi som wai ni cucu ei si bere ni kila kwe i nai vaXXXX ni yalododonu, baletia ei si driadria. ¹⁴Ia na i vogua kai ei sa beletira na matua. O kora kwe kedra matua are sa lei vavulia me ve wase rewa na vina mai na ca.

Chapter 6

¹Ia ko kwe, te qei deinia koko nai vakavuvuli ni tukutuku i Karisito qa te toso i mata mete matua mai. Te qei kua leqwa ni tauvavutakinia i lia na yavu ni vivutuni inai valavala tena mate ka ina leda vakabautia na Kalou. ²Me kua leqwa na yavu ni vakavuvuli baletia na vipapitaiso, qana vitabaki ina lima, o kora botomuni na dure leqwa mai na mate, qa nai totogi mate. ³Tena tara na kwa kwe ma i vadonia na Kalou. ⁴Ni sa dredre sava iva kora ere sa vakavoui rewa ara sa tovele oti nai soli soli vakalomalagi, qara sa wasetu na Yalo Tabu. ⁵Qara sa tovele rewa nai tata vina ni Kalou qa na qwaqwa ni cola isi bere mai, ⁶A ra sa lutu leqwa- ni sa dau dredre meru lesu, leqwa mai mere visau. Ina vuku i baletia are vakoti koya na Luve ni Kalou vataki ni kora leqwa, qarara maduatakinia koya medra mata na tamata. ⁷Ina vivanua ere dau som ka ina u ca na gauna i dau tau vakalevu ka, qa vasucu ni kora na runikai i yaga vakalevu ina qwele na kea tara ka na laulau-na vivanua kwe ina yaco noko na lea vivakalougatataki mai vua na Kalou. ⁸Ia ma i vuatakinia na vua ni kai gadrogadro qana soni, ina tam yaga qa sa voleke ni lei vorisi. Na tinitini mena bula. ⁹Mam sa nuitakinia no na vikwa vina baleti iko, iva kora botomuni ere sa lei lomani, na vikwa i swea mera cola ka; iba na tatano me wetai ga. ¹⁰Na Kalou i tam drewa ni tam dodonu. Ina tam drewa ni numideinia na lem cakacaka qa lomani iko salia no mai e yaca, baletia o iko o qwaravi- kora tu lea tamata yalo savasava, qa osi qwaravi kora tuga. ¹¹Iba nuitakinia iva vatikem yalia moba vakaraitakinia no me tautauvata no na vatilem mamakutu me yaco via sara na kea otioti, me rewa ni duno na kwa oba nuitakinia. ¹²Mo kakua ni vucesa mai, mo ba takuci kora ga o kora era sa vakabautia qa na vosotia vaka balavu na kwa sa yalataki. ¹³Iana Kalou sa yalatakinia iva Evarayama, a sa bubului vataki ni koya ga, ina tam cavutia leqwa i lia mena levu cake. ¹⁴Asa kwaya o koya, qina vakalougataki ni iko vakalevu qa qu na solia iva iko me levu lem kawa. ¹⁵Ina calevu kwe, O Evarayama yasa lea na kwa sa yalataki ina vuku ni lea wawa tu mai vakabalavu. ¹⁶Ia nira bubului o kora na tamata ivua ilia mena leru cake mai vakora. Ni dau oit ledra viborisi, i dau yaco na bubului mei vadudu ni kwa sa yaco. ¹⁷Ia na Kalou idau vatakei koya mai vakavina iva kora i ledra nai radudu ni ledra na kwa i yalataki i dau tudei lea lewa, i dau vadudutakinia na lea bubului. ¹⁸I tara okoya i rua na kwa i tam risau- ina tam rewa ivua na Kalou mena cori-o keta, te sa tuba ina lea vakacegu, k tena tu vaqwaqwa mete qulimia koya raqwaqwa me viritu meda mata. ¹⁹Me tau tu iva kea mai vakadei qai kelekele ni meda yalo, me tena rusuvia yati mei kelekele ni meda yalo ina tiki ni latilati. ²⁰E tiki sokwe o Jisu, asa teitei matatakinia keta, asa rusuvia na vanua sokwwe me ledai liuliu. O koya sa leda bete levu qa tawa mudu me wetai lei valavala o Melikiseteki.

Chapter 7

¹Ia o Melikiseteki kwe, na momo i Selemi, qa bete ni Kalou teelagi talia, a laitutu waraki ni Eparayama vali ina lea lew mai na valu tira na momo qa sa vakalougatataki nia. ²Asa solia muni vua o Eparayama nai Katini ni kwa taucoko. Nai matai, nai vakhavakhadewa ni balebale nia yaca, “momo dodonu, “ okoya muni na “ momo, ni Selemi,” qa tia “momo ni vakacegu.” ³O koya a tamlai vakawai o tamaya, se o mnaya, se na leya kawwa, nai tautaula ni lea cola se na vanua a cava vura lea coka. A wetai sara ga muni na luve ni Kalou, a tia bete vakalia tu o koya. ⁴Oba sa tolavia na tetelagi ni toguane kwe o Eparayama re na leda tuqwaqwa ia I dau solia no vua nai Katini ni kwa koko irewa mai nai valu. ⁵Na yamsa ni Livai are sa qei aqomia na cakacaka vakabete nira sa qei lai vakaroti kha ina vuku ni lawa mere covakhi nia mai vuara na tamata nai sevu, io, ra kora na wekadra, ia ei du no, iva kora, nire tia kawa koko no boto mai va Eparayama. ⁶Ia o Melikiseteki, ei tam tautau vata qara na ledra yowusa, ia i vai vota vota ni sevu mai va Eparayama, qa vakalougatataki ni koya, o koya a lea na tata ni yalayala. ⁷I tam qei vatitighataki rewa ni tata ni vakalougataki ni kora ere sewasewa o kora na tetelagi. ⁸Ia e tiki kwe, ere vaivotavota ni sevu na tamata mate, ia e tekimuni kwe terewa ni vadudutakhi nia kha ni cola no okoya. ⁹Ia, maga i vatarai mequ tata, Livai, are ciqomia na sevu, a dau solia muni na sevu va Eparayama, ¹⁰baleti Livai a no vali ina buto ni dedru kawa ina gauna a sotavi parayama kha o Melikiseteki. ¹¹Ia maga mere rewa vina na vikwa a lai kwai o kora na mata bete ni Livai (ina ruku ni kwa kwe, na tamata mere sovia na lawa), ina a yaga vakayava me tase leqwa i lia na bete metai nai vakarau ni cola lei Melikiseteki, qa tam vatautau votakhi nai vakarau ni cola lei Eroni? ¹²Ina gauna i visau kha no matabete, na lawa muni idodonu me visau. ¹³Mago i lia i vayaco na cakacaka kwe i tenilia na yarusi i laka mai kha, o kora na tam dau vaitavi se viqwaravi ina i cabocabo ni soro. ¹⁴Kokhwe sa matakwa tu, ni sa sucu mai vuara na Juta na leda Momo, na yavusa koya tam kwaya lia du kha. Mosese mere bete. ¹⁵Na kwa te kwaya sa qei matamatakwa vina sara ina gauna i tase leqwa kha ilia leqwa na bete me wetai saraga o Melikiseteki. ¹⁶O koya talia kwe atia bete, a tam yavutaki mai na lawa vakatamata, ia mai na qwaqwa ga ni cola cola tam yalani rewa. ¹⁷Nisa vadudutaki ni koya nai vola tabu: “o iko na bete i lala na kem I sosomi me wetou sa kwaya rewa tu o Melikiseteki.” ¹⁸Sa qei teni bui nai vakaro makawa baletia nisa malumalum qa lala e bete- ¹⁹Do na lawa sa lala kea yaga-ia nai nuinui vino ei sa vamacalataki no yati, koi tera ma toso valeke ga no vua na Kalou. ²⁰Ia are sa qei bubului! Ia okora na keavo ni bete are tam bubului, ²¹Ia sa qei yaco me bete qa bubului mai bua a lia a kwaya Jua, “na Momo sa yalayala rewa qana tam rewa vua me visautakhi nia leqwa lea vakasama? O iko na bete tam vaiyalayala?” ²²Sa qei yaco kha o Jisu me tia vakadei ni lia leqwa na viyalalayati ei vina cake leqwa. ²³O kora are lesi mere bete are bi na kedrai wiliwili, ia na mate sa taro vira ga ina ledra no. ²⁴Ia baleti Jisu sa cola qa tam vaiyalayala, sa lalalia muni va kora na matabete me so somitaki ni koya. ²⁵I koya maga kwe ei sa rewarewa sara vua me va cola ni kora ere laka mai vua na Kalou mai e vu, baletia ni vuni lea cola no me daumasulakhi nira. ²⁶I dolonu me leda i lia na bete me wetai kwe, me yala savasava, yalo vina, maakwa, tam vailala qara nai valavalaca, tetelagi me wetou na lomalagi. ²⁷I lala vua na gadrevia na kwa, i tamucira na bete ya levu, me cabo no nai madrali ina visigu, ina tamata sila re na lea i valavala ca, sa qei ledra i valavala ca na tamata. Sa tara vaka lia du boto me baleti keta kece ina lea vacabori koya. ²⁸Ia na lawa ei duci kora muni na bete yalevu na ledra malumalum. Ia na tata ni bubului, koi laka taravia mai na lawa, I dusi Luvea, o koya a buli me makumaku vina qa tawa vaiyalayala.

Chapter 8

¹Ko kwe e bonu na vikwa ei kukya no” la lia leda Bete Levu, o koya ei jetule no i e lima i matau ni vagivagi tabu i vua ko ei lea na Vavovvo XXX ina vilomalagi ²Ei lia na i talia i na vanua tabu, na nere ni sovo du vo a Tara na Momo levu, qa lala ne tamata, me vadurenia i yata. ³O kora koko na bete lem eve lei digitaki mere vacabo na i Solisoli qa nei soro. Kea i balebale so kwe ei vina me dau Tam ne vikwa mete vacabo. ⁴Ko kwe maja meke no Vali i vuravuraa Karisito, ei na tam lia na bete o koya, me watei ere no tu o kora, eve vacabo tu nai solisoli we wetai ei kwaya na kwa. ⁵O kora eve qwavavia tu na vata karvakava qa ne titiyalo ni vikwa vakelomalagi. Ei wetai boto lea lei o Moses mai vua na Kalou ni sa vakarau taukinana weve ni Vitavaki: kwaya I vua ne Kalou, “Qaraunia mo tava na vina koko me wetai sava ga na kea i taratara ko a lei vetakoi i va iko mai na ulunivanua.”⁶Ia, ko kwe o KArisito sa tam i vua ei lia na Viqwaravi ei makumaku cake, ni o Koya ga muni ei lia na dau ni veyaco kwa ni lia na viyalayalati makumaku, koi kea yaru na Viyalayalati ei tetelagi. ⁷Maga me ke lala na vicalati i na viyalayalati koa tetemata, a ke na lala na cakacaka ni kea lei vakadani me lia kea i KarXXX.⁸Ni sa ligo cia na Kalou ni vve sa tam du na tamata, ea Kwaya, “Tolavia sa to dre no mai na visija-ea kwaya na Momo lem- na lequ sa na tara ei lia na Viyalayalati vou i na weve i Isireli qa na weve i va Jiuta. ⁹Ei tam wetei na viyalayalati qu vayalo i vuara ledra tuqwaqwa i na siga qu tabakia medra lima mequ teimata taki ni Kora mai Iqipita. Baletia ave tam takucia vina lequ viyekyaloti, qa qu yalobo tira – sa kwaya na momolem. ¹⁰Sa nia kwe va Viyalayaleti qi na vayaco i na weve i Isireli ni sa se na Visiju vaki so kwe sa kwaya na momo lem. Qi na taunia lequ vunau i ne medra moya, qa qu ne vok muni i ne medra yalo. Qi ne ledra Kalou qa va na yalo meva lequ tamata. ¹¹Eve tam vivakevuli leqwa i vuara ledra koi veta qa o kora yalic i va wekaya, me vele, “kilatia na momolem! Ni re na Kilati au koko, mai vua ei driadria me yalo viva sava ne tuqwaqwa. ¹²Qi na lomanira i na ledra dukaduka eve tara, qa ne ledra tara kwa cokoca qi sa na tam vanumic leqwa!”¹³Na kea lei kwai na Viyalayalati kwe “Vou,” sa covakinia yati na viyaloyalati tai mata sa tatasovosovo yeti, qa na kwa na seata qa makawe sa na tam balam qa fa ma vele sava yeti.

Chapter 9

¹Ko kwe nai matai ni viyalayalati sa lai vakadoki tu leha nai vakarau ni qwaravi kalou qana vanua me qwaravi kha ivuravura. ²Asa vakharautakhi na weretalou, Nai matai ni kolokalo, sa naki no khai nai duredure ni cina, na teveli, qana madrai dau lai tolavi, i dau lai kwai metia vanua tabu. ³Ina lobo ni karua ni latilati inaki leqwa no kai i lia leqwa na kolokolo ina were talou, i lai kwai metia vanua tabu sara. ⁴Ei koula na kei i cabocabo ni soro. I naki vata no muni na bola ni viyalayalati, ei koula taucokwo e yago. I buto ilia na jokhe koula i vagani vura tu na mana, Sa tubu tu muni nai toko lei Eroni, qana vatu rabaraba ni viyalayalati. ⁵Ina dela ni bola ni viyalayalati, na tetelogi ni jerupi sa va malutia nai sogo ni vanua i dau buluti kha nai valavala ca, kai te tam rewa ni tujunia rewa na kea i vamacala matata. ⁶Ia ni sa vakarautakhi rewa, na bete ina dau rusu inai matei ni kolokolo mere tara kha ledra i tavi. ⁷Ia o kora ga na bete tetelagi ere rusutavia ga nai karua ni kolokolo, va yalia boto ina viyabakhi, sa kau vata muni na dra me dai cabo baleti koya qana ledra i valavalaca muni na tamata ei yaco vacala kwa. ⁸Na Yalo Tabu sa vatakea rewa tu na balavu ni kea dura nai matai ni weretabu na calevu ina vanua tabu sara ina tam cedre tui muni. ⁹Ikea i vakatakarakara boto me baletia na gauna kwe, Koru ruarua kwe na soli kwa ni lobma qa na i soro tam veusavasavatakhia nia rewa na dukhu lewa ni loma ni tamta I mai lotu. ¹⁰Ere sa baletia boto na magiti na som na vimataqli taratar ni vivasavasavatakhia, i vakatabakhi lia no boto ina yago me yacovia na gauna isa vakhadokhi nai tuvatuva vou. ¹¹Na laka mai ni KARitiso me tia bete tetelagi ni vi kwa vina mena yaco mai. Sa rusu bacedre tia na qwaqwa qana vina sara ni weretalou ei tam tara ina lima va tamata, se me teli ina vuravura buli kwe. ¹²I tam tia dra ni me qana luve ni bulumakau, ie dra talia ga koi rusu tavia na vanua tabu sara me rewati kha me te va coki. ¹³Ia na dra ni me qana bulumakau qana kurelakhi ni ravu va kora na tam savasava mere rewa ni vasavasavatakhia kha medra yago, ¹⁴Ivei ina wetai e dra ni Karisito, o koya a babo vua na Kalou ina vuku ni Yalo Tabu tam yalani qa lola vua na cakaca, sa vasavasavatakhia nia leda vatulewa mai na cakacaka mate me te qwaravia kha na Kalou koi cola? ¹⁵Ko kwe na kea I naki, me dau vivameyautakhi ni viyalayalati vou. Koya kwe se so kwe, ina vukhu ni lea mate sa serekhi kora rewa kha mai na ledrai vala vala ca o kora na no vali ina ruku ni tautaula ni vuyalayalati, o kora na laico ere na qulu nai votavota ni kwa yalataki me tam vaiyalayala. ¹⁶Ia maga i sa lia na viyalayalati, na mate ni tamata o koya a va yaco i dodonu me lai va dudutakhi. ¹⁷Na viyalayalati ina vakabau ga maga sa yaco na mate, baletia ina lala na kaikai maga o koya a tara isi cola vali. ¹⁸O koya ga kwa a tam vatabui kwa nai tautaula ni viyalayalati ni sa vadonui ina vuku ni dra. ¹⁹Ia ni sa vaga vira rewa na tamata taucoko o Mosese nai vakasala mai na lawa, sa qaratia na dra ni luve ni bulumakau qano me, qa na wai vauvau dradra, qana isovi sa qei kure laki nia inai vola ni lawa qu vuara na tamata. ²⁰Qa sa qei kwaya, “Ko kwe na dra ni viyalayalati sa vakasalatukhi ni kem rewa kha na Kalou. ²¹Inai valavala vata ga, a kuretaki nia na dra ina weretabu qana yaya i dau vayagataki ina lotu. ²²Me wetai na lawa, sa valeke ni kwa taucoko isa vakasavasavatakhia mai na dra. Me khe lala na rose yauiyau ni dra a ke lala muni na vivosoti. ²³Ia ei dodonu ko na vakatakarakara ni vikwa mai lomalagi me vakasavasavatakhia ina soro vaki ni manumanu. Ia ko kwe, na vikwa vakalomalagi vataki nira i dodonu me vasavasavatakhia inai soro ei tetelagi talia. ²⁴Nio Karisito a tam rusu tavia na vanua tabu sara a tora ina lima, koi tia i ratakarakara ni kwa koi du talia. Ia sa rusu sara vadodonu i lomalagi vatakhia ni koya, me tase nikwa ina lea viwewei na Kalou me baleti keta. ²⁵I ta lakha no sokeni me lai cabo i koya ina vigauna, wetai ko re tara na bete yalevu, koi dau rusu ina vanuatabu sara ina viyabakhi ina dra ni lia leqwa na kwa. ²⁶Ia mago meke wetai, a seke waqawaqa raraciina vigauna me taula du mai na yavutu ni vuravura. Ia kokwe sa va tase nia vakalia du boto ina vuku ni tamata taucoko me kau dei nai valavala ca ina lea cabori koya. ²⁷Me wetai nia lesi me mai mate vakalia boto na tamata, oti sokwe sana qei laka mai na siga ni leda lewai, ²⁸Sa wetai muni, na Karisito a cabo vakalia dodonu me kau dei na i valavala ca ni kwa au coko, ina qei tase vakarua mai, i tam baletia leqwa nai valavala ca, ia me baletia ga na cola iva kora na tutu waraki nia vali .

Chapter 10

¹Ia na lawa itia titiyalo boto ni vikwa vina inayaco mai, ia i tam ni koya nai yaloyalo du. O kora koko ere kabi vakolotia no na Kalou i tam rewa ni bulira mere vina sara nai soro vata ga care dau cabo na bete ina vi-yabaki.

²Ia maga ei rewa, ina tam rewa muni me tarovi na kea cabori no nai sori? O kora cokho na dausoro ere sa vakasavasavataki q'a ra sa tam okati mere ivalavarala ca. ³Ia nai soro cokho kwe itia nunumi tu boto ni valavala ea ina vi yabaki. ⁴Ni rewatia na dra ni bulumakau qana me me kau dei na valavala ca. ⁵Ina lea takha mai vuravura na Karisito q'a kwaya, "nai soro qana madrali qaisa duaraki nia, ia na yago ga omsa vakarautaki nia va au; ⁶nai soro koi bula q'a nai soro ni valavala ca om tam gadretakhi nia. ⁷Qu sa qei dwaya, tolavia, o au kwe- me wetai a volai tu ina vola vivigi-mequ tara eiloma, na Kalou." ⁸Nai matai ni kwa a kwaya, sa lala nai soro, sei madrali, se nai madrali bula, se soro ni valavalaca omtam vinatia se rekhitaki nia. "Ko kwe nai madrali a cabori me wetai na lawa. ⁹Asa qei kwaya, "tolavia, o au kwe mequ tara mloma." Sa kau dei kha o koya nou matai ni vatovotovo me vatarai kha nai karua ni vatovotono. ¹⁰Mai e loma, tesa qei vasavasavataki mai na kea cabo e yago ni Jisu Karisito me kea i tinitini. ¹¹Ina visiga cokho kora na bete ere tu mere tara ledra cakacaka, na sorovaki dodo ni madrali- na i madrali koi tam kau dei kolokolo nai valavala co. ¹²Ia na Karisito sa cabo vakalia maga mei madrali ni valavala ca, q'a sa gatule civo no e lima i matau na Kalou. ¹³A sa qei warakhi nira no na meca mere butu lau nia e mawe ni la. ¹⁴Mai na lia talia ga nai madrali a sa va yaco nira kha mere vina wara q'a tam vai yalayala okora are sa vakasavasavataki. ¹⁵Na Yalo Tabu sa vakadudutakhi nia boto muni va keta. Matai i kwaya, ¹⁶:kokwe na vi yalayalati qina vayaco i vuara ni oti na visiga sokwe, sa kwaya na Momo. Qina biutia na lequ lawa ina buto ni medra uto, q'a q'a na vola muni ina ledra vakhasama." ¹⁷Sa qei tomania, "na ledra i valavala ca qana ledra duakara qisa numidei nia vakalia." ¹⁸Ia maga isa vosoti na vi kwa kwe, sa lala vakdia leqwa nau soro ni valavala ca. ¹⁹Ia ko kwe, ra viwekani, sa soli tu kha na gwalala mete rewa ni rusu doudou ina buto ni logi tabu ina vuku ni dra i Jisu. ²⁰So kwe na calevu vou q'a cola sa vatarai va keta mete rusu vio nai lati, so kwe, nai balebale nie yago. ²¹Baletia ni sa no qai keta vali na bete tetelagi ni were ni Kalou, ²²Mete toso valeke ina uto ei du qana sinai vutuvutu ni vabautia, me vakasavasavataki meda uto mai na numia cala q'a na yago me savati ina wai matamatakwa. ²³Mete borokutukutu nia no nai nuinui koi te vatusa no, ni a yalayala ina yalo du. ²⁴Mete vakasamataki nia sakavina sara mete viovaki no ina loloma qai na tara vina. ²⁵Meta kua ni deinia na leda dau viovio no, me wetou ere sa tara ei sewa. Koya so kwe, mete vivayalo qwaqwataki no, ia me vakalevu me wetai na leda ligocia ni sa valeke na siga ni lesu mai. ²⁶Ia maga te nakitia no mete tara ga no nai valavalaca ni te sa kilatia rewa no na du, sa lalalia leqwa nai soro ni valavalaca me qei vakabau. ²⁷Koya so kwe, sa vo boto na leda maraki nia ina matakua na siga ni vilewai, na quto udre vamataku ina kani kora na meca ni Kalou. ²⁸O koya i becia na lawa lei Mosese ina mate qana tam lomani ni lai tavui ni rua se tolu nai vadudu. ²⁹I vei ina wetai re na cakaca ni totogi ina yaco vua ilia ina lea buturaki nia na Luve ni Kalou, q'a vakawaletakhi nia na dra ni viyalalayalati me tamtia kwa tabu- na dra a visotavi vua- q'a becia na Yalo ni loloma? ³⁰Nite sa kilati koya a kwaya, "so lequ i tavi mequ tau cia na kem i lologi, qi na vaganiko ga." Asa kwaya leqwa, "Na Momo ina lewai kora na lea tamata." ³¹Isatia kwa vamataku mo lutu mai na lima ni Kalou cola! ³²Ia mete dau vanumia lesu na vi siga sa oti, tesa vacacetaki mai kho, na kea lai vakilati na vi kwa rarawa oba so tavia. ³³Ina sewa na gauna omna lai vakadure medra mata mom lai varivariva se viwalitakhi, sewa na gauna omdau viwasei qai kora are sotavia muni mai na kea cakaca. ³⁴O ikho mo lomani kora na vesu tu, ia mo sovia ina rekhi maga i qara vaqwaqwa mai vatikem na vatilem i yau. Nio ba kilatia no mai mem bu ni yalo ni tau no na lemivotavota ni yau koi vina sara sqa tam vaiyalayala. ³⁵Mo kua ni walataki dei na lem dutia, ni levu sara na kea i votavota. ³⁶Ivdudonu me tau via iko a yalo ni vosotia mo rewa ni tara rewa kha e loma na Kalou, ina qei vatilem na kwa a yalatakinia tu. ³⁷"Ina tam balavu sara, o koya koi laka mai ina laka du mai qana tam daro. ³⁸O kora lequ tamata yalododonu ere na cola ina vabautia. Maga i lia i tusukha i taku, qu yalo ina tam vinatikho." ³⁹Ia o keta tena tam ucira yalia na vuku lesu ina rusa, ia mete no vikawacaki qai kora na vabautia q'a te vacola nia medra yalo.

Chapter 11

¹Ko kwe na vabautia na kwa lei vadudutaki na vikwa i lai nuitaki qa sewa na kwa koi tam lai dani. ²Me baletia kwe o kora na vu a ra vadonui ina ledra vabantia. ³Na vabantia te kilatia ka ne buli ni vuravura ina lea i vakaro na Kalou, me wetai na kwa i lei dani rewa e i tam tara mai na kwa a re lei tolavi tu⁴Na vabantia muni a vacabo ka o Eveli vna na Kalou a lia na i soro a vina cake mai va Keni,k ko a lai vatoveli ka me rewa ni yalo dodonu, a qei tata vavinataki ni koya na Kalou baletia na lea i soro, na vabantia si tata ga no ka o Eveli, e i du ga a sa mate rewa.⁵Na vabantia a lai mei ka i yata o Inoke me kua ni mada na mate. “A tam qei lai tolavi, do a sa mei koya dei na Kalou. “ A si bere ni lai mei i yata, a sa lai vadudutaki ni dau matakucia na Kalou. ⁶Ma ga e i lala na vabantia e i tam rewa ni teva matakucia E i dodonu vua i lia e i mata laka ya vua na Kalou me vadunia ni cola vali . o koya qa dau vagania na kwa i vuara na dau vadani koya.⁷Na vabantia lei Noa, a lei vagani vua na tukutuku vaka-Kalou me baletia na vikwa a si tam lai tolavi, na lea matakucia na Kalou a tara ka a lia na waqa me ru ma vacolai na lea vuniwere. Na kwa a tara kwe, a Tola civo ni vuravura ka me rewa ni vaivotavota i na yalododonu me wetai na vabantia.⁸Na vabantia lea Evavayama, ni lai co, a talairewarewa me laka i na vanna me lei vagani vina me kea i taukei. A laka yati, a tam kilatia re ivei na vanna a laka no ka. ⁹Na vabantia a lai vainono vali ina vanua lei yalataki me wetai a lia ha vulagi. A vainono vali i na werelaca qa Aisaske vata qa Jekope, o kora na vaivotavota i na yalayala a tautauvata. ¹⁰A sa tolavia no i mata na siti tau kea yavu, ko na kea dau droini qa kea matai na Kalou. ¹¹Na vabantia muni, a du a sa yava o Sera, a rewa ga vua me bukute. A yaco kwe a du ga a sa tuqwaqwa sara, a lai tolavi ni vabanti koya ga no a ko a vagania na yalayala. ¹²Me wetai, ko na lia na momo kwe, ko a voleke ni mate- a saon na lea kawa me wetai ne kalokalo ni lomalagi qa tam wili rewa me wetai na volivoli ni matakawa¹³Ia na vabautia mum a ra mate koko ka qa ra tam lei vagani na yalayala. Lakalaka, me re dama sqa sota qai kora vakayawa mai, a ra qei vadunia ga ni re vulagi qa re na tam no vakalia no i vuravura. ¹⁴O kora na kwaya no na kwa kwe e re sa va matatataki ma no ni na vadania no ledra i nono du.¹⁵Ma ga e re vanumia no na vanua ko ra laka dei mai ka, a ke tan vuara e i lia na dodonu me re lesu legwa. ¹⁶Me wetai ga, re sa vinatia ga e i lia na vanua ko i vina cake sara, ko e valomalagi. I vua he Kalou ina tam maduataki nia me lai co me ledra Kalou, ni sa varantaki nia rewa tu i lia na siti me ledra. ¹⁷Na vabautia lei Eparayama, na len lei vatoveli, a soli Aisako ka. O luvea tagwane talia boto ko a solia, o koya a lea ne tata ni yalayala koko. ¹⁸O Eparayama ga ko a lei vece vua, “E vuku boto ni Aisake kora na lem kawa e re na vakayaca ka.” ¹⁹A kilatia no o Eparayama na Kalou ga e i rewa ni vadwe ni Aisake legwa mai na mate, a tata no nikilatia, mai vuara ga a lesu legwa mai vua o Aisake. ²⁰Na vabantia muni na vikwa me yaco mai lei Aisake a ru vakalougatataki ka o Jekope qa Iso. ²¹Na vabantia mum lei Jekope, na gauna a mate ka qa vakalougatataki ni ko ru tu na lwvei Josefa tagwane. A dau lotu ge no o Jekope, na gauna a ta vakataba vali i na lea i toko ²²Na vabantia muni lei Jekope, ni sa voleke tovo mai na lea i cavacava, a sa kwaya rewa na ledra ne deidei mai na driadria ni Isireli mai Ijipita a vecemata ni kora baletia e tua²³Na vabantia muni baleti Mosese, na lea sucu, a lei cataki tu me tolu na vula mai vuara ne lea i tubutubu ni ru dama ni tea driadria rairai vina. A ru tam matakucia na lea i vakaro na tui. ²⁴Na vabantia muni le Mosese, na lea Sa tuqwaqwa cake no mia, a durarakinia me lei co me ni leveu tagwane o levei Fero yalewa. ²⁵A digitakinia me lei vakacacam vata qai kora na tamata ni Kalou mai na ledra gadretaki no na maran nivalavala ca ina lia na gauna. ²⁶A okatia me madra i e vaku i Karisito me te kwa levu cake mai na i yan kei Ijipita, ni sa dama no i mata ne kea i sau.²⁷Na vabantia a dei ni Ijipita ka o Mosese. A tam matakucia na lea borisi na tui, a vosotia no me wetai du a sa dani koya no koi i tam lei tolavi. ²⁸Na vantia muni a maroroya na Lakasiviya qa ha lei vakaturu ni dra, me rewa vua na danivivatei ni ulumatua me kua ni derera ne ulumatua tagwane koko ni Isireli.²⁹Na vabantia muni a ra lada tavia ka na ruwai vikaikai me vetai ga e i vanna mamaca. Ni re vatakutakucia ne koi Ijipita me ra ke tara, a ra qei lai okum koko. ³⁰Na vabantia muni a doki ciro ka na ba kei Jeriko, ni oti na ledra yato raunitia me vitu na siga. ³¹Na vabantia a tam vakamate qa ra na talaidredre o Reavi na yalewa dau saumi bavo vuara na tagwane, baletia ne lea ciqomiru na yamata vuni ina vakacegu.³²Na ava me qu kwaya legwa? I ne sewasewa na gauna mequ kwaya kedrui tukutuku o Kitione, o Peraki, o Samisoni, o Jefeca, o Tevita, o Samuela, qa i kora na parofita. ³³Na ledra vabantia a ra qaratia ka na vimatanitu, re yalodu, re yalosavasava, qa ledra ka na tata ni yalayala. Re tarovitia na gusu ni laione, ³⁴A lovia na kaikai ni squto, a tubaraki nia na bati ni sele, ra lei vaqwaqwataki na gauna re malumalum ka, a ra qwaqwa sara na gauna ni vivala, sqa ra vadruka ni kora na mataivalu vulagi.³⁵O kora na yalewa a lesu legwa vuara ko ra ne mate i na ledra du re dcake legwa mai na mate. A sewa vuara a ra vararawataki, re tam vinatia me ra vagwalalataki, a ra vinatia me re rushtavia e i lia na cola legwa mai na mate ko e vina cake. ³⁶A sewa a ra lai varivarivaci, ra kavocai, sewa ara vesalaki na senidodo qa ra bin i wereni vivesu. ³⁷A ra lei vivilaki i vatu. Re musu rua ina i varo. A ra lei vakamate i ne i sele mau. A ra lai vakataqani i na tabaru sibi qa na taba ni me. A lala na kwa i va kora, sogolaki ne ledra dodonu, qa ra tam lai qwaran vina. ³⁸Sa tam lia na kwa vu ara o vuravura. A ra

dau vilakayaki tu ina vanua drasiga, na vinlunivanna, na qwara vatu qa na qwana i buto ni qwele.³⁹ A du o kora co ko na tamata kwe a sa vakaio ka na Kalou baletia na ledra vabntia, a tam ledra ga ne tata ni yalayala.⁴⁰ Na Kalou sa tuvania rewa tu e i lia na kwa e i vina cake me keda, ma ga ake lala l keta, a ra ke tam tara me vina sara.

Chapter 12

¹O koya sokwe, ni re rauni ti keta tu e i lia na i nono levn na o na i vadudu, me te tauma dei vatikiviki na vikwa bivita qa na i valavala ca te dau tacovi rewarewa ka. Me te wavncia ina vosotia na vitanwavu sa tau no me da mata. ²Me te tola vadodonu ti Jisu, ko a tanlania qa leda i duadua ina vabantia. Ko na maran a lei vagani vua, a vosotia na kauveilatai, a vitalia na kea vamaduwa, qa sa lai nodoki civo no ie lima matau na i seran ru Kalou. ³Mo ba vanunu koya, o koya a vosotia na visaqasaqa mai vuara nai valavala ca qa i koya, mo ba ma kua ni watete se yalo sewasewa. ⁴O ba si bere re ni ciqoma se o ba vimulomulo qa na i valavala ca me tase ka na dra. ⁵O ba sa numidei nia na vivayalogwaqwataki o ba lei vece me wetai oba luvea tagwane: “Luvei an tagwane kna ni numia vataumama na lea i vakavuli na Turaga, se tubu mo watete ma ga e lei vadodovutaki mai vha. ⁶Na Turaga e i vavulicia ga ko i lomania, qa totogitaki ni kora ga na luvea tagwane ko i lea. ⁷“Vosotia na lei vararawataki me wetai ga e lei vakavuli. E i tava va iko na Kalou me wetai vuara ae luvea tagwane. O ei na tama me tam dau vavulici luvea tagwane? ⁸Ma ga e i lala va iko na leivakavuli, ko i levu na tamata re oka no ka, o iko e tam wili ko tam ni luvea tagwane. ⁹Sa rantia, me tau o tamai meda vaka tamata ko a re vavulia keta qa te varokorokotaki ni Kora muni. Ivei me wetai na kea levu me te soli keta va Tamai me da vakayalo qa me te colataki! ¹⁰O kora na tamai meda a ra vavulici keta ina lia botona gauna lekeleke ko re numia me vina. Ia na Kalou e i vavalia keta me te vina ka, me te rewa vu vaivotavota muni ina lea savasava. ¹¹E i lala lia na i vakavuli na gauna kwe me ke solia na marau, i solia ga na rarawa. Mai taku ina vuataki mai na vuavu vakaceyu ni yalododonu i vuara a ra sa lei vakavuli mai ka. ¹²Vaqwaqwataki nia XXX lima ko i lutucivo no qa mturu koi malumalum. ¹³Vadodonutaki nia na calevu nim la, baletia na vanua ko i vimosiki no mo kua ni vulekia me vamama vina ga ¹⁴Gutavia na vivinati qa ra na tamata yalia, na savasava, ma ga i lala kwe e i lala lia ina dania na Turaga. ¹⁵Ba qaraunia vina sara me kua ni lia e i sewasewa vua na lea loloma ina Kalou, me kua ni lia na waka vu kwa koi kolakola me tubu mai me na vavuleqa, me kua ni bi me re vakacalai ka. ¹⁶Me kua ni lia me vidomom ko i tam donu se vatara na vikwa i tabu, me wwetai o Iso, ko a lia boto na magiti a vohtaki nia ka lea i tutu vaulumatua. ¹⁷O ba sa kilatia rewa mai taku, a qei vinatia leqwa me tankemitia na tata ni yalayala, a tam vakadonui, baletia a tam dania a lia na calevu me ke vivutuni, a du ga ni turu ka e wai vu e mata. ¹⁸O iko si tam yacovia no i lia e dela koi rewa ni lai dere, e dela mamandre, gigilo, tam nuitaki qa draki ca kaca. ¹⁹E si tam yacovia no na domo ni tavni se I lia na lio koi i kwaya na tata me re kwaya ne rogo me kua ni lia leqwa na kwa me re lai vece. ²⁰E re tam qulimia rewa na kwa ere lai vakaroti ka: “Ma ga e i lia na manumanu e i yacovia rewa e dela, me lei virilaki i watu.” ²¹A vamataku na kwa a lai tolavi ni kwaya o Mosese, “Qi mataku sara ga qa au saqasaqa.” ²²I vina cake, mo laka i na vuluunivanua o Sainoi qa ba lea koro na Kalou cola, na Jerusalemi vakalomalagi, vata qai kora na tini na udolu na a gilosi ina gadre. ²³E sa laka mai ina soqosoqo ni ulumatua, ko re sa vadonuni rewa mai lomalagi. E sa laka mai vua na Kalou, ko i lewa na kwa koko, vata qa me dra yalo na yalododonu ko e re sa tara me re vina Sava. ²⁴E sa laka mai va Jisu, na dautataro ru viyalayalati vou, qa na dra ko a turu ko i vina cake mai e dra ni Eveli. ²⁵Dania mo kua ni duaraki ni kwa koi tata no ya kwe. Ma ga e re tam tubaraki nia na qa re tani vinati ko i vakasalataki ni kora no i vuravura, e re na tam tuba cola muni me ga me re vuki teni mai vua koi vakasalataki ni ko ra no mai lomalagi. ²⁶A lia na gauna, a kuretaki ni na vuravura ua voraru ni e lio. Ia kokwe a sa yalataki nia rewa qa kwaya, “I na vakalia leqwa qi na kuretia leqwa tam tea vuravura boto, ne lomalagi muni.” ²⁷Na tata kwe, “vakalia leqwa boto, “kea i balebale me re toso dei na kwa koko ko i rewa ni kuretaki, koya sokwe, ko na kiva raki a re buli, qa na kwa ko i tam lei kuretaki rewa me re tau tu mai. ²⁸Ko ya sokwe, ago mia e lia na matamtu ko i tam lei Kuretaki rewa, me te dau vavinavinataki nia i na i vakarau muni kwe te qwaravia ne Kalou i na doka qa na varokoroko. ²⁹Na leda Kalou e i mamandre kakakati.

Chapter 13

¹Me toso ga i no ina loloma vavitacini. ²Kua ni numidei nia mo vaceguti kova na valagi. Na calevu kwe, e i sewa sa tara ua vivacegni vua ra na agilosu qa ve tam kilatia tu. ³Numi kora na koivesu me wetai sara ga e vesulaki tu qai kora. Numi kora muni na lei qwavavi vakaca tu me wetai o iko i lia vuara. ⁴Na vakavilewe me doka koko na tamtata, me tara ne vavilewe i na calevu savasava, baletia na Kalou ina lewai kora na tameta re vidomom koi tam donu qai ko ra na vidanci. ⁵Dania na lem i vakaran mo gwalala mai ne dau lomania ne i lavo. Mo yalo vakacega ina kwa i tau i va iko, ni sa kwaya rewa na Kalou, “Qi na tam deim iko, se qi numidei ni iko tu.” ⁶Me te yalo vaka cegu me te doudou ni dau kwaya, “Na Momo ne leqi au i vukevuke; qi na tam matakū. Na yava ei rewa ni tara na tamata va au?” ⁷Vanumi kora na teimata taki ni kem vali, o kora na wase na tata ni Kalou va iko, qo vanumia na i soqovu ni ledra i vakaran. Tatakutakni cia na ledra vabantia. ⁸O Jisu Karisito e si tantanvata ga no a invi, vikua me tam mudu. ⁹Me kua sava ni rewati iko na vimatagali vakavuli von. E i vina na uto me raqwaqwataki ina loloma, me kua ni tea magiti ko i tam vukei kora e re laka vata qara. ¹⁰E i tau no e i lia na cabocabo vu sovo ko i tam donu me re kani ka o kora ne viqwaravi i werenilotu. ¹¹Ko na dra ni manumanu ko i vakama te baletia na i valavala cakaca e i kau na bete levu inavanua vatabui, oti a spei lai bula me dra yago i daku ni keba. ¹²O Jisu mum a sotagaya kwe i matamata ru koro mai tevai, me ma rewa ni vadonui na tamata i e dra. ¹³Me te laka yati i vua i daku ni keba, me te liavata i na lolo vira a sotaqaya. ¹⁴E i lala lia leda koro koi tauvalia tu ka kwe. E i vina, te tolavia no yati ko i lia e i vakarau laka no mai. ¹⁵Baleti koya, so kwe, me te dau va cabo ga no i yata na i soro ni vilaveti vua na Kalou, na vilaveti koi tea vua ni tebeingusu kou vacaucutaki ina e yaca. ¹⁶Me te kua ni dau numidei nia na tara na kwa vina qa na dau soli kwa, ko na mataqali vacacabo kwe e i dau vinatia na Kalou. ¹⁷Dauvarogo qo soli kem vuara ne viliataki, do o kora e re va dama no mem yalo qa re na solo tukutuku mum. Dauvarogo me ma rewa vuara na vilintaki me re tara I na gadre, me re kua vu boris i, baletia i tam vina va iko. ¹⁸Masulaki ni vatikemam, baletia iba vadeitaki nia ni ba na vatulewa vina qa ba sa vinatia me ba cola vadodonu ina vikwa koko. ¹⁹Qi uqeti vatikem mo ba tara vakalevu kwe, me rewa ni qu lesuvi vatikem leqwa mai boto kwe. ²⁰Na lea vakacegu na Kalou, o koya a vacola nia leqwa mai na mate na i vakatawa levu ni sivi, na leda momo o Jisu, ko na dra ni viyalayalati tam oti rewa. ²¹Ba colataki na kwa vina koko mo ba rewa vu tara na kwa e i vinatia, a ba tara na kwa a vina vua, baleti Jisu Karisito, me lea na varokoroko ko i tam mudu. Emeni. ²²Ko kwe qi sa uqeti vatikem, vitacini raki, me vatilem na tata ni vivayalo qwaqwataki ko qu vola valekeleke ya va vatikem. ²³Ba kilatia o vatileda vitacini o Timoci a sa vagwalala taki rewa, qi na lai dam vatikem ya ma ga i sa laka boto mai kwe. ²⁴Loloma yati vuara na lem i liuliu qa i ko ra koko na tamata vatabui ni Kalou. O kora mai Itali re sa loloma yati. ²⁵Me leda vata na loloma.

James

Chapter 1

¹Jemesa ai talai ni Kalou ga ni Momo Jisu Karisito, qa na Momo ko Jisu Karisito sa loloma yati va khora no yavusa tinikarua kha ra sa teni lakha tu. ²O vatikem, na viweXani, ba dau numia uno ba marau ina kwa dau veivatovolei mai. ³Baletia oiko kilatia na kwa ni vatovolei ni Vatilem vabautia. ⁴Mo ba vina na kwa taucoko sara me lala ni lia na kwa me vele. ⁵Ia sa sewasewa na vulau, o koya dodonu me taragia na Kalou o koya dau vagania va khora. ⁶I aba kerekere main a vabautia mai na vatitiqa baletia o koya, sa vatitiqa sa wetei na wai taci sa vei cagitaki kha vei tubuyaki. ⁷Na tamata sokwe me kua ni numia ni na rewatia e lia na kwa mai vua na turaga. ⁸O koya dau lomalomarua kha yamekemeke na lea i valavala. ⁹Ia me marau na tamata dravudravua e no lea laveti yata. ¹⁰Okoya a vutuniyau i na lea malumalumu ni na vele ga ko koya me wetai na se ni o. ¹¹A sa lakha cake mai na siga kha na cagi kataicata icha va mamacatakinia na O sa mira na senikai khe ne kea rairai vina. Eua wetai muni na tamata vutuniyau ina lea valavala. ¹²Kalougata na tamata sa vosotia ni sa vatovolei icha oti ina rewatia na i sala ni cola O koya sa yalatakinia na Kalou va khora sa lomania. ¹³Me na lala lia une kwaya, qi sa va torolei va Karisito, baletia ni tam dau veretalei rewa na Kalou kina kwa ca se mai na tamata. ¹⁴Ia sa dau vatovolei na tamata yalia main a lea garogaro ca kha sa bacani khoya. ¹⁵A sa budoni na i valavala ca, sa vasucumia khe na garogaro qa sa tekivu me tubu kha vasucumia sara na mate. ¹⁶Ba kua ni tava na lewa cala, o vatikem na veilomani. ¹⁷Ai loloma ni kwa vine sa lakha mai lomalagi, sa lakha civo mai va tama ni Xarama kha tam veisau wetai na yaloyalo ni veiyatoyakitu. ¹⁸A sa eva? Na kwa boto e ina vei vala kece, mai na kwa e du se tam dutaki lotu vakarisito sa kwaya sa bulia okoya. ¹⁹O kilatia kwe na viwelcani lomani, mo ba varewarewa yalia na varorogo, berebere na tata kha bere muni na borisi. ²⁰Na borisi yalia ni tamata ina tam tubu kha na lewa e dodonu vua na Kalou. ²¹Okwe mo ba

biutia dei na kwa vasisila kha na kwa ca, vabautia mai mu yalo kece qa tei vakinia i buto, so kwe ne na vacolai rewa kha na yalo.²²Ia ba kwa ni rogocia boto na tata me kua ni vatiXcem rogocia boto ga ina veivacaisini taki vatikem.²³Ia mo ba rogocia boto ga na tata la kha tam tara na kwa me wetai na tamata tolavi koya ina iloilo.²⁴A sa numidenia vasauri se wetai va yava nai valavala ni lea cola mai na tolavi koya vali ina iloilo.²⁵Ia okoya sa vatolavia matua na i vunau vina sava, ia sa tara muni na cakacaka kha ina kalougata ina kwa kece o tara.²⁶Me wetai e li ava vatikem sa numia na lotu kha tam tarovia na me sa kwa wale na lea lotu na tamata so kwe.²⁷Na lotu vina kha tam cala e mata na Kalou me na dau tolavi khora na luveniyali qa na yada me kua kha n ilia na mate me tauvia.

Chapter 2

¹O vatikem na viwekani, ba kwa ni qulumia vata na vabauti Jisu Karisito na leda Turaga vua mata ni tamata. ²Ia me lia sa rusu yati ina sogosogo taqa tu nai sulu qa rusu muni yafi na tamata dravudravua ina i sulu ca. ³Ia o ba sa varokorolco takini koya enai sulu vaiukauku kha no vali ena i nono vina mo dure kha no ina Xubu ni qu la. ⁴Ba varorogo o vatikem na Kalou sa tam digitaki khora na Kalou ara sa drafudravua me ru vutuniyau kha meru taukenia na matanitu sa lomani koya kha na Kalou. ⁵Ba varorogo o vatikem, na Kalou sa tam digitaki khora na Kalou ara sa dravudravua me ru vutuniyau kha maru taukena na matanitu sa lomani koya kha na Kalou. ⁶Ia ba sa becia na tamata dravudravua khora sa lala ni vabobulataki vatikem na vutuniyau kha mei vatikem sava ina were ni valewai. ⁷Khora a lala re ni tata cakaca na kwa vina ina yaca sa vatokai kha. ⁸Ke o ba vatukicia na vunau a tolavi ina volatabu mo ba lomania na kwai lem me wetai na lem lomani iko vataki niko. Ba na qai tara na kwa vina. ⁹Ia me lia vatikem sa digiakinia na lem valavala ca kha na veibeitaki va vatikem na vunau nai valavala ca. ¹⁰Ia okoya na takucia na vunau taucoko, kha cala boto vakha lia me wetai sa talaidredre ichi na vunau. ¹¹Okoya yalia sa kwaya mo ba kwa ni dauyalewa kXa ni dau laXsa oikos a qei talaidredre lua vunau. ¹²Ba tata vavina kha valavala me wetai khora a lewai main a vunau ni veiserelci. ¹³Na lewai kha lala na lomani, la na loloma sa rewa kha na veilewai. ¹⁴Ina yaga vakha yava, me lia sa kwaya ni no vu ana valsautia me lala na calchacalcha ina vacolai main a lea vabautia. ¹⁵Ia ma lia na tagwane se vulau a lala na leai sula qa lala muni na kea ina veisiga. ¹⁶Me na lia vo vatikem ina kwaya mo lakha ena vakhacegu kha ba sinai ina magiti, kha tani tara e lia na kwa ina yago, ina yava na kea yaga. ¹⁷Sa wetei muni kha na vabautia me wetai s alala ni no vata, sa mate boto, a sa no talia. ¹⁸Ia e lia e na kwaya sa an va iko na vabautia. Vatakea mai na lem vabautia kha qu na vatakea yati va iko na lequ vabautia ina kha qu tara. ¹⁹O vabautia ni no e lia na Kalou. Vina wetai na ni tu e vabautia muni kha matakau. ²⁰O tamata ulukau, o vinatia na vadudu sa mate boto na vabautia a sa lala na cakacaka. ²¹A lala ni vadonui kho Eparama na tamata vulcu ina kha e tara ina lea vacaboi soro ni Aisake. ²²O ba na tolavia lea vabautia kha na cakacaka kece mai na lea vabautia a vadevunia kece ina kha a tara. ²³Ia na tata ni Kalou a kwaya Eparama a vabautia na Kalou kha wili vua mei valavala vina kha vayacani me lea i tokani ni Kalou. ²⁴O ba tolavia ni tamata vadonui ina vuku ni kha a tara qa lala ina vabautia. ²⁵Sa wetai muni ko Reavi vulau dau tagwane a sa lala ni vadonuX ina lewa e tara kha vatalai ichoruX yati ina sala teni? ²⁶Ia mai na yago sa lala na yalo sa mate, ia na vabautia sa vele na cakacaka sa mate.

Chapter 3

¹A ba tam levu vo vatikem me i dau vetavulici ni ba sa bilatia ba na borisi valevu kha. ²Ba cala kece ina vei lewa vuga. Me na lia ma lala ni bau cala ina kwa e kwaya, a sa newarewa vua ma tafovia e yago kece. ³Tolavia, vatiketa sa vaciqinia na ledra tarovia na ose e gusu me talairewarewa vo vatiketa. Ba rewa muni ni saumakinia na yago kece. ⁴Tolavia muni na waqa, sa kwa levu vakaidu kha biligia na cagi kaikai ia kha sa vakatau vua na dau uXia ina vanua me lakha kha. ⁵Sa wetai muni na yame a sa tiki muni ni kwa sewa, a sa tata vaviavialevu. Tolavia sa udrevia na Quto levu qa na Quto Sewa. ⁶Na yame e udre muni, vuravura ni valavala ca sa wetai muni na yame ni yago taucoko kha sa vaudrenia muni mai ko Eli. ⁷Na veimanumanu taucoko, manumanu qasi, manumanu dau cavu qa moni na waitaci kha sa vamanoatakini khora taucoko. ⁸Ia kha sa lala na tamata sa vamanoatala khora rewa na kwa ca tam rewa kha bi muni i na gaga. ⁹Ba sa vavinavina kha vua na Turaga kho Tamai keta kha na kwa kwe ba rulaki khora muni mai na bulibuli vakalou. ¹⁰Mai na gusu kwe e lakha mai kha na vina qa na kwas caka ca, na veivekhani na kwa kwe me khua ni yaco lekwa. ¹¹E lia boto na mata ni wai ni vadavenia mai e mata e lia boto na wai dranu kha gaga muni? ¹²Na lolo sa vuatakinia na olive? Se lia na vaini, na lolo. Mata ni wai me laXcha mai kha na wai taci. ¹³O va vatikem sav uku kha yalomatua? Vamenia na tamata so kwe me varaitaki na kwa cola main a cakacaka ni valavala vina ina vuku sa yalomatua. ¹⁴Ia wetai sa no vali e buto i vatikem na cola ni vuvu qa gaga kha dauveiba kua ni coricori mai na kwa du. ¹⁵Akwe e I lala ni vuku koya lakha mai yata, sa vavuravura, vayacloteni yalo ni nitu. ¹⁶Wetai sa no na vuvu qa na veiba, sa no kha na veibeci qa na cakacaka e caka ca. ¹⁷Ia na vuku mai yata sa savasava, veivacegui, sa yalomalua, bi ina loloma kha vua vina, sa lala ni digitaki khora na tamata vakateni kha veivakaisini. ¹⁸Na vu ani valavala vina sa khaburaki vata qa na veivacegui va khora na dau ia na vacegui.

Chapter 4

¹A lackha mai vei na veiba kha na garogaro khora tam lakha mai na lam veitikhi ni yago i vaticem. ²Ba sa kocokoco kha lala ni rewatia kha dau gagadre. Ba dau veivala kha veiba ni ba kherekhere. ³O ba kerekere kha tom cigomia baletia o tarogia cala mo ba vavelenia i na vatilem gagadre ca. ⁴O vaticem na dauvulau, o ba tam kilatia ni tam lakha vata na kwa vakalou qa ha veivinati vuravura. ⁵Se o Xa vakasama vali boto sa kwa waXe na i vola tabu, na yalo sa no vali va vati kota. ⁶Ia na Kalou vagania na loloma, ni a kwaya na lea tata, na Kalou e borisi ni khora na viavialevu kha na loloma khora na yalo malumlumu. ⁷Vamalumalutakini vaticem vua voratia na nitu kha na lakha dei mai va ikho. ⁸Lakha va voleke mai va Jisu kha na qai toro mai vavoleke va iko. Vasavasavakinia mu lima o vaticem na lomaloma rua. ⁹Yalo kaikai taqaya, tagi! Denia na lem mali me vukhi me, rarawa kha na lem Reki me mata-kai kai. ¹⁰Vayalosewa ni iko e mata ni Kalou kha na biuti iko i yata. ¹¹Kua ni tata va lialia me baletia na wekamu. O koya e tata becitaki lea gwanea Kha gwanea tata becitaki nia na lawa oiko na dau ni lelewa. ¹²Elia ga na dauni lelewa. Akwe okoya na dau ni veivuke kha dau ni kawabokotaki muni. O cei oiko mo dau ni vakalelewa. ¹³Mo varogocia na kwa lei kwai, nikua se qwata ba na lakha ina koro. Vayabaki mai so keni me rewa na kwa. ¹⁴O cei na kilatia na kwa ina yaco i qwata; kha na yava na lem cola o a cedre boto mai vasewasewa boto o a weXe leqwa vasauri. ¹⁵Mo ba kwaya, me vataraiia boto na Kalou me ba cola meta tara kwe kha sokwe. ¹⁶Ia okwe o dokadokaia vali na lem i tuvatuva. Na dokadoka e i valavala ca. ¹⁷Me lia va vaticem e kilatia na tara na kwa vina kha tam tara va koya e i valavala ca.

Chapter 5

¹Ba lakha mai, o vaticem na vutuniyau tagi kha qoqolou ina vuku ni vatilem narawa ina laXcha mai. ²Na vatilem yau a sa mamani ana lem i sulu. ³Na lem koula kha lem siliva kha na vecei vatiekm na kea vevekha kha na khandia na lewe vaticem me wetai na quto udne. Ba sa kumunia vata na yau ina ohoh ni guana. ⁴Dania, na i sau o a maroroitia tu mai va khor ana tamata daura kacaka ha lea tagi a yacovoia na leda Turaga. ⁵O bas a no vali ina vuravura dau khani, ba sa valcania vali ina gauna ni veilaba. ⁶O sa lewai khora na yalo vina ba sa labatia, sa lala muni ni vorati vaticem o koya. ⁷Mo ba vosotia, me yacovia na lea lakha main a Turaga. Tolavi khora na dau laulau sa warakini na qwae talei me tauvia na ucai. ⁸Oiko muni, ba vadeitakini vatiem kha duri kaikai baletia olcoya sa valeke mai. ⁹Ba kua ni veiborisitalci va vaticem o ba na lewai kha. Tolavia na Turaga ni lewai sa dune vali ina mata ni khatuba. ¹⁰Ba qulumia me vatakilakila na ledra vosotia na rarawa kha ra tafania vali na yacani Turaga. ¹¹Doma, ba sa vatokania me khora sa vosotia me ra kalougata. Ba sa rogocia na dau vosotia kho Jope ba kilatia muni na lea loloma na Turaga. ¹²Kwa kece, ba kua ni tata caka ca nia na vuravura se lomalagi. Bubului, se lo, se lala mo ba lana ni borisi kha. ¹³Ba li ava vaticem sotavia nadredre denia me masu. Ba lia e marau? Denia me sere ina vavinavina. ¹⁴Ba lia va vaticem e tauvimate? Me covia na tamata ni Kalou khe me khonu masulalani khoia denia me khoru lumuti koya enai lumu e yacai Jisu Karisito. ¹⁵Ia na masu ni vabautia e na vacolai khora na tauvimate ha Kalou i na vaturi koya cake, valavala ca i na tam Gqomi. ¹⁶Ba veivakhatusa na vatilem i valavala ca kha vemasulaX va vaticem me newa ni veivacoali . Na masu ni tamata vabautia e kaikai ka cakacaka. ¹⁷Iaiha na tamata e wetai vateketa I masu vagumatua me tam tau na uca kha tam tau na uca ina. Vuravura tolu vimama na yabaki. ¹⁸Oti leqwa a masu kha o lomalagi a vagania vua na uca, vuravura a vuatakinia na vuata. ¹⁹Me li ava vaticem sa lakha sese no nai vavuvuli du, sa valesui koya leqwa mai e lia. ²⁰Ba numia, me lia valesua leqwa na tamata cala mai na lea i valavala ca ina vacolai nai na mate kha ubi ena lea dra.

1 Peter

Chapter 1

¹Pita, na Avositolo. Jisu Karisito, ki va khora na no vali vavulagi, khora na digitakhi, Ponito, Kalatia, Kapa tosia Esia qa picinia. ²O kwe me wetai na lea vukhu na kalou na tamaya, me kora vasavasataki ina yalo tabu, me kora rewa ni talairewarewa qa me kureitakinia na dra i Jisu Karisito, Me vavevutakinia va iko na lea loloma qa na lea Vacegu. ³Na leda Kalou qa na Momo ni vatileda Turaga Jisu Karisito me vavinavinataki, ena lea loloma. Okoya a vogania vaketa na sucu vou ni lea cola leqwa mai na mate ko Jisu Karisito. ⁴Akwe meta na taukenia na i lesilesi ni na lala me lia mena rusa, ena lala ni dukadukali qa na tam malai muni. Ni sa maroroi Vali mai lomalagi va iko. ⁵O ba sa maroroi vali ina kaikai ni kalou qa na lea vabautia ina cola sa varautakinia me na qai vacedrevi ina otioti ni gauna. ⁶Akwe o ba sa marautakinia valeru du la na gauna lekeleke boto kwe ea sa yaga, o ba sa vararawataki ina vei coriti e vuqa. ⁷Me laudani ka na vatilem vabautia baletia a sa vatovolei, me marautaki valevu qa talei vasewa na koula sa caka ca rewa, me vavina vinataki, me dokai qa me vacau cataki na lea rairai vali mai ko Jisu Karisito. ⁸O ba si tam tolavi koya, la Vaticem si lomania ga, O ba si tam tania nikua, la vaticem sa vabautia ga ina marau, marau a laukwai vina sara. ⁹Vati kem sa rewatia na tinitini ni vatilem vabautia,ia, qa na cola va iko. ¹⁰Na cola khora sa tarogia na parofita, na parofita a parofisai takinia me baletia na loloma a lakha mai va iko, vatolavia vavina sara. ¹¹A ra sa vadania si gauna yava, se yava na gauna asa vatikilati va koora na yalo ni kalou sa nodolci no i buto va iko, ni a kwaya i mata na rarawa i karisito qa na kwa vina sara ina taku mai. ¹²A sa vatakilai va khora ni a khoru a lala ni rewa ni qwaavavi ichoru vatakinia ichoru ia bilco ga, na gauna a ra tata kha me baletxx na kwa vunau taki va khora ina tata ni kalou qa na yalo tabu. A vatalai mai lomalagi ina kwa kece kew a vinatia okora na agilosu me na tolavi. ¹³Ba yalomatna, qa vaticem vanuinui vali me yacovia na i vato otioti me ba na rewatia kha na loloma na meya mai mo vaticem ina gauna na lakha mai kha O Jisu Karisito. ¹⁴Me wetai na driadria dau talai – rewarewa, me kua muni ni no vali na gagadre ca vo vaticem ina gauna ni riva. ¹⁵Ia a sa yalo sa va sa va o Koya ni lai covi na kalou savasava, mo ba yalo savasava muni ina kwa kecega. ¹⁶Ni sa volai, ba yalo savasava me wetai ni qu yalo savasava ko au. ¹⁷Ia mo ba coco, momo, okoya na lewai kora vaka yalia me wetai na kwa kora a tara baletia ni ta se vulagi. ¹⁸O ba sa lelatia ni tam voli ina veikwa kecega, na siliva se ina koula qa oba sa rewatia ga mai vo vatileda tuqwaqwa. ¹⁹Ia na dra boto ga i Karisito, me wetai na lami sa tam tauvi duka se caka ca e lia e tiki. ²⁰O Karisito a tauyavutaici ni se bere na vuravura, la akwe asa qai vatake m=vo vaticem ina i otioti ni gauna. ²¹Ia a ba sa vabautia na kalou, okoya a dure mai na mate qa vagania nai ukuuku, me baletia na leda vabautia qa na vanuinui sa no vali vua na kalou. ²²Ba sa va savasavataki na yalo talairewarewa qa na du. Mo ba

veilomani qa ra na wekai vatikem ina loloma. ²³O ba sa sucu leqwa mai, a lala mai na lila vuca rewarewa, la ina tata ga ni kalou ka tudei ka tawamudu. ²⁴A sa we tai no O na tamata taucoko, qa sa wetai muni na se ni O nai ukuuku taucoko yalia ni tamata dau malai muni O qa sa mira mu ni me e se. ²⁵Ia ni sa tata na kalou sa dei ka tawamudu.

Chapter 2

¹Sa vakaroti va ichora ko koya me va kua ni yalo ca, mo ba gadrevia ga na tata ni kalouio kwe me vatikem denia dei na yalo ca, na dau vakaisini, dau kwakwai, na dau tata caka ca, dau borisi. ²Mo ba wetai na driadria a si qai sucu boto mai, qa mo ba dau godrevia muni na vavuvuli sa wetai na wai-ni-sucu du mo ba na tubu khai. ³Akwe e du me o ba vatovoleia ni sa yalo loloma na kalou. ⁴O ba sa lakha mai vua, na vatu cola cha sa biutia ico khora na tamata. Ia na kalou a digitalci qa sa talei. ⁵O vatikem muni, me wetou ba sa veivatu colacola, ba sa tara yata mo ba were ni vayalo, sa vina vua na kalou ina vukku i Jisu Darisito. ⁶O koya sa no muni i na i vola tabu Dania qu sa viritakinia mai saioni na vatu ni yaavu, leka vina. Ia ko koya sa vabautia ina lala mei vamaaduatiki. ⁷Ia O vatikem o ba sa vabau tia kwe ia va ichoru a tam vabautia Na vatu a ra biiu tia o Kora na matai ni sue, a sa yaco me va dei ni tutu ni Jue. ⁸Iga na vatu khara sa tarabe kha qa na vatu khara sa lutu kha ni khora a talaidredre ina lea tata na lea lou. ⁹Ia o vatikem na taba tamata digitaki, matani tu yalo savasava tamata taukenia na icalou, mo ba vataitakinia kha na lea vina o koya a covi vatikem mai na gilo ki na cece. ¹⁰Oi vatikem a lala ni tamata taukei tu imata, ia okwe o ba sa tamata ni kalou. Vatikem dau lala ni lomani, ia o ba sa lomani. ¹¹Oi vatilcem na lomani, qu sa vamasuti vatikem mo ba qarauni vali mai na gagodre caka a ni yago, sa vala kha na yalo. ¹²Ba dodonu na vatilem i valavala ina kedru maliwa khora na tam lotu me wetai o kora varokoroko taki kha na kalou ina siga ni veiyato yala. ¹³Ba talairewarewa ina lesilesi tauroko ni tamata ina vuku ni turaga si mai vo koya na tui, a sa tei mata sara. ¹⁴Se vo kora na momo ni lewa, me wetai mai va koru sa talaki mai vo koya me bonisi kha o kora na dau tara na ca me dokai o dera sa caka vinal. ¹⁵A sa loma ni kalou, mo ba galu lakinia na kwa ina na ledra tata caka ca na tamata riva. ¹⁶Mo ba wetai na tamata gwalala, ia, mo ba kakua ni vagatakinia me vuni no ralo ca la mo ba wetai ga na tamata ni kalou. ¹⁷Dokha na tamata taucoko. Lomani ichora na veiwekani. Matakucia na kalou vatokorotakinia na tui. ¹⁸O vaticem icece na tamata bobula, ba talai rewarewa va khora na turaga. Lala boto va ichora na yalo vina kha yalo malumalumu. Va khora muni sa yalo vatani. ¹⁹Ia me wetai e lia sa vosotia na rarawa ni a vararawataki me baletia ni sa ina vua na icalou. ²⁰Ia, ba na rokovi vaka yara, ia me ba na vosotia na kwa ca, vatikem na vina icha. Akwe sa kwa vina ina mata ni kalou. ²¹Akwe o ba sa lai co, baleti barisito na rarawa ina vulcui vatikem a sa vadenia vo vatikem na varau mo ba na takucia e mave ni la. ²²A lala ni tara e lia na kwa ca o koya, qa tom lau dani mai e gusu me lia na veivakaisini. ²³A sa vakararawataki vali, sa tam tata borisi tu sa deni koya boto vua sea lewa vadodonu. ²⁴O koya boto ga a colatia na leda i valavala ca yago ina kauvelatai me ta na mate icha qa tara nai valavala vina. Mawe ni lea rubi ba sa va colai kha. ²⁵O ba sa wetai o kora na sipi sa sese tu, la ba sa saumaki legwa vua na vatawa sa va tolarua tu na yalo i vatikem.

Chapter 3

¹O Vatikem na marama, ba vamalumalu mutaki vatikem va ichora na tagwane ni sa vakarotia vo vatikem wa vilewe mo ba veilomani, me wetai a so sa lala ni talairewarewa ina lea vunau. ²Ni sa ichoru na tolavia na vatilem i valavala savasava qana vatile matakū. ³Ja me kua ni vatilem nai ulcuulcu i tevai, na tali ulu, qa na ukuuku. Koula qa na daqania na i sulu. ⁴I na kwa valcayalo ga su vuni qa na lewa sa lala ni yavu rewa yalo malumalumu sa lewa vina e mata ui kalou. ⁵Me welai o kora muni na yalewa savavava ina gauna i mata, a ra sa vararavi vo koya na icalou, ni khora sa vakaiukuuku taki ni kora, qa ra sa varorogo vo kora na dui tagwane. ⁶Wetai O Sera a talai rewarewa vo Eparama kha vayacania me o momo la o ba sa luvea, mo ba tara na kwa vina ka kua ui matalencia na kewa vamatakū. ⁷O vatikem muni na tagwane ba no vata vali qa vatilem marama, mo ba lomania na marama me wetai ni kwa malumalumu. Mo ba sa taukei vata ina loloma ni cola ina lala ni lia na kwa me tarovia na masu. ⁸Meu tinia, ba veilomani coko, ba dau loloma vavatikem ba yalo loloma ba yalo malumalumu. ⁹Ba kua ni saumia na ca qa na ca, me vatikem lia tani, ba tata kalongat me mo ba rewatia na kwa e vei vakalougatataki. ¹⁰Ia o koya na vivatia na cola, qa sa mata atolavia na gauna vina. Me tavovia e me mai na qa e tebvenigusu me kua ni tata taki na lewa e cori. ¹¹O koya dodonu me lesu leqwa mai ina valavala ca qa me tara na kwa vina. Va dania na Vakacegu qa talcucia sara. ¹²Ni sa vatolari kora na tamata yalo vina na mata ni kalou. Kha sa qwara tu e taliga na ledra masu. Ia sa lia teni ga na mata ni kalou va kora sa i valavala ca. ¹³O cei ina vacacani iko. Vati kem na gumatua na tara na lewa vina. ¹⁴Ia, vatikem sa vararawataki ina vuku ni kwa dodonu vatikem sa kalougata kha. Mo ba kua I mataleucia lia na kwa. ¹⁵Ba varokoro talcinia na turaga na kalou i na yalo I vatikem, icha uno ba varau vali mo ba kwaya va kora na tamata yalia, na vu ni nuinui sa no vali ina yalo malumalumu. ¹⁶Me vina vale na vatilem yalo i buto, ni ichora sa tata vakaca cataki vatikem, me wetai o ba sa tamata caka ca, me ra kani mai ina madua va koru na dau kwakwai va coricori na vatilem valavala vina va Karisito. ¹⁷Ni sa kwa vina, sa loma ni turaga mo ba vararawataki ina kwa vina mai kwa caka ca. ¹⁸Ni a mate na Karisito ina vuku ni valavala ca, va kora na tara na kwa vina me mei keta vo no kalou, ni sa mate e yago sa cola e yalo. ¹⁹A bxxcha muni o koya kha vunautaki va ichora na yalo khora sa no vali ina were ni veivesu. ²⁰Kora a talaidredre i mata, a vosotia vabalavu tu na kalou qa sa dau yalo malua ina gauna i Noa na lea tara vati na waqa, qa ra le vica boto ca va colai kha. ²¹Akwe na wai a vatakilati na veicolai va keta ina gauna kwe, a tam bin boto ina duka ni yago qa sa laukwai muni ni sa vina vua na kalou na vatileda lewa i buto. Sa dure leqwa mai na mate ko Jisu Karisito. ²²O koya lakha cake i lomalagi qa sa no vali e lima matau ni kalou qa ni khora na Agilosu, qa kora sa lewai qa khora sa kaikai.

Chapter 4

¹A vakaroti va kora me na kua ni valavala ca. Ia me khora na muri Jisu boto, ni sa valeke mai na vakataotioti. ²Me khora kua ni colatakinia na gagadra ca vakayago me wetai ga na loma ni kalou. ³O ba sa vagatakinia vina na gauna ni cola sa oti a ba tara kha na kwa khora vinatia o kora na tam lotu, a ba sa takucia vali na kwa ca, dodomo ca qa na dau som waini, dau soro ina matakau. ⁴A ra kurabuitakinia ni ba tam kilatia ni lakha vata qa khora nai valavala ca, a ra sa tata vacacataki ni vatikem kha. ⁵Ia khora dodonu me varau me a lewai khora na cola qa na mate muni. ⁶Ina vuku ni kwa kwe sa lau kwai na i tata vina va khora muni na mate, ia me ru lewa i muni na yago kha me au na coca boto vua na turaga. ⁷Ia sa valeke na i otioti ni kwa kecega, ba yalomatua kha qa dau yadravia na masumasu. ⁸Ia na kwa me tei mata mo mutu dau veilomani va-vagti kem; ni na ologia na i valavala ca e bi qa levu na loloma. ⁹Mo BA VAVUKE O Vatikem ia be kua boto ni tata kudrukudru kha. ¹⁰Me wetai o ba sa dui kematia na i cocovi. Me vaticem vagatakima va khora me wetai dauniyau ina loloma va kalou. ¹¹Wetai me lia e tata, la me wetai boto ga na tata ni kalou. Me wetai e lia dau veiqwaravi me tara boto ina lea kaikai ni kalou, O koya a lea na lewa ena gauna taucoko kua tawa yalani Emeni. ¹²Vatikem na lomani, o ba kua ni kisari vatikem ina rarawa sa yaco vai? Me wetai sa yaco va vatikem na kwa teni. ¹³Ia mo ba marau boto ni vatikem sa votai muni ina lea vararawataki I Karisito. Mo ba marau vakai du qa na varai takinia o koya ina lea ukuuku. ¹⁴Ia vatikem sa borisitaki i na vuku ni lea yaca Jisu Karisito, ba sa kalougata kha ina yalo ni kalou a sa varodorotaki kha o vatikem. ¹⁵Ia ba sa vararawataki ina daulaba, se dau drivadriva, se dau vavunia ua ca. ¹⁶La wetai lia sa vararawataki ni sa i tokani kei Karisito. Me kua ni matakau, la denia me vavinavina takinia na kalou. ¹⁷A sa lakha mai na gauna me tekivu kha na veiborisi va khora na vuni were ni kalou. La wetai sa tei mata vo vatiketa, na yava na i otioti vo khora na tam talairewarewa i na tukutuku vina I kalou. ¹⁸Ia me wetai sa cola va dredre o khora na yalo du, na vacedrecedre mai o koya sa tam lotu qa ni koya na tamata ca. ¹⁹O koya kwe, o koya sa vararawatalci me wetai na loloma ni kalou, vua na vu ni lewa taucolco kha sa du muni.

Chapter 5

¹Qi vakatakea no vuara na tuqwaqwa ere no qai vaticem, o au, e lana tuqwaqwaa sa vakadudutakinia na lea vakararawataki na Karisito, qa qu na wase muni na lagilagi e ina qei cedre mai na gauna itaku sara. ²Mo tia vakatawa ni lea gele ni sivi na Kalou i na ruku ni lem vimaroroi, viqwaravi, me wetai na i vakatawa - tam nia ni dodonu mo tara, ia mo gadrevia, ni na lesi iko na Kalou mo dau viquarayi ina yalo e gagdre qa lala mai na i yau vakasisila. ³Ba kua ni valavala vaka momo ina vatilem viqwaravi. Ia mo tia i vakaraitaki vina vuara ina lewe ni sivi. ⁴Ni sa na cedre mai na teiteimata ni vakatawa ni sivi o ba na qei otaqa na i sala sa ukutaki tu, tam malai rewa. ⁵O vaticem na saravou, ba vamalumalu mutaki ni vaticem vuara na tuqwaqwa. Ba vakaisulutaki ni vaticem i na yalo malumalumu qa mo ba dau vilegai. Na kalou sa dau cakatira na dokadoka qa dau solia lea loloma vuara na yalo malumalumu. ⁶Ba vamalumalumu taki ni vaticem Ina rukunie lima qwaqwa na Kalou, me rewa ni talave cake ka vatilem col i na gauna kwe. ⁷Ba denia koko vua vatilem i vuavua ni sa dau lomani vaticem. ⁸Ba vuku vakalevu sara qo ba qaqarauni. Na vaticem meca na nitu, sa visaniyakivali wetai na laione sa tagi, vatolavia vali e i lia me solum. ⁹Ba vakaikai sara mai vua. Me qwaqwa vatilem vabautia. Ba kilatia no, o wekai vaticem i na vuravura kwe aru lei vararawataki muni me wetai o vaticem. ¹⁰Ni sa oti vatilem vararawataki, na kalou vakai ukuuku a mei vaticem i na lea ukuuku tawa mudu na Karisito, e na qei vakadeitakini vaticem, vaqwa qwataki ni vaticem, qa vakaikaitaki ni vaticem. ¹¹Me lea na lewa ina vi gauna taucoko qa tam mudu rewa. Emeni. ¹²Qi sa tokoni ti silienusi na tamata sinai i na vabautia, qu sa numia ni sa wekai vaticem du, qu sa tia loloma du ni Kalou. Ba tudei ka. ¹³Na vibutau Bapiloni, o ba sa leico vata, sa kidavaki ni vaticem o luvequ tagwane, o Manka, sa kidavaki ni vaticem muni. ¹⁴Ba vikidavaki ina i yabo ni loloma. Me vatilem kece na vakacegu, sa tu vata qa Jisu Karisito Emeni.

1 John

Chapter 1

¹Ko e me wetai mai nai tautaula, mai na vikwa a aba varogo, qa na kwa a ba dania i vatimemam mata, a ba dania qa ba dere i vatimemam lima, me baletia na tata ni cola. ²Na cola i lei khilati vavina, a ba sa dania qa va deitakhinia na khea vamatakwatakhinia i va ikho na cola tam dronu rewa, mai va Tamaya, ni tara me te khilatia vavina. ³O khoya teva sa dania qa teva varogocia. I ba sa vatakhea i va vati vatikhem, me rewa, ni teva mai lotu vata. Leda lotu vata i va Tamaya qa i valuvea, o Jisu Karisito. ⁴Ia ika sa vola leqwa yati i va vatikhem na kwa kwe me cokotia ka na vatilem gadre. ⁵Sa nia kwe na i tukhutukhu a ba varogocia mai va khoya me mai vakhasavui i va vaticem, na kalou na cece mai va kwoya ei lala na gigilo. ⁶Ma ga ni te va kwaya ni te va lotu no i vua qa te va lakha no i na gigilo, te va sa coricori qa te va tam colatakhini na du. ⁷Ma ga ni te va yato vali i na cece ni wetei ni o koya na cece, dodonu me te va qwaravia a lia qa lia leqwa, qai na dra lei Jisu o luvea e i vasavasavatakhini ni ke ta mai leda i valavala cakaca. ⁸Ma ga ni teva kwaya ni lala ledra i valavala cakaca, teva sa vikhui takhini vatiketa, i lala i vativikheta na dei. ⁹Ma ga te sa vakhatuserania leda i valavala cakha ca, sa yalo du qa yalo dodonu me vosotia na leda i valavala cakaca qa va savasavatakhini ni ketab mai vikwa ei tam dodonu. ¹⁰Ma ga teva kwaya ni te tam i valavala cakhaca, te va sa vakha cori ni khoya, lea tata ei tam tau no i va vatikheta.

Chapter 2

¹O kem na driadria, qi vola na yati na vi kwa kwe me rewa me rewa ni o ba kua ni tara na kwa cakacaka. Ia, ni o ba kua ni tara na kwa cakaca, sa lia na dau vakhadewa i va Tamai meda, Jisu Karisito na yalo dodonu.²O kwoya ne i soro ni cakaca, ia tam leda boto, ia na ledra muni na kwai vuravura koko.³ Te akhadu nia ni te mai kitati kwoya, me ga ei takucia lea i vakharo.⁴O kwoya e i kwaya ni " Kilatia na Kalou" qa tamu maroroya na lea tata, e i coricori kao koya qa lala vua na du.⁵ Ia o koya e i takucia lea tata, i vua na loloma ni kalou e i makumaku du sara.⁶ O kwoya e i kwaya e i dure kata tu i vua, me tara mania na i valavala me watai na lea.⁷O vatikem sa lomani, qi tam vola no yati e lia na i vunau vou, ia, na i vunau ko a vatilem mai na i tautau la. Na i vakharo makawa ko na tata o ba sa rogo.⁸ Ia qi sa vola no yati e lia na i vakaro vou, ko i vakhadudu takhi i ve Jisu qa i vatilem, tase toro mai na cece du te sa vakhadudu takhi nia no.⁹O koya e i kwaya ni sa tau vali vua na cece qa cakhati wekhya, ei qigilo lea cola me yacovia mai kwe.¹⁰ O koya ei lomani wekaya, e i no tu ga i na cece qa lala na kwa me tacaqe kwa.¹¹Ia o koya i cakhati wekaya e i gigilo qa lakha tu i na gigilo, e tamu khilatia na vakhacikhanianie mata.¹²Qi sa vola no yati va kem, ra dria,baletia na lem cakaca sa lei savati oti i e yaca.¹³E yaca qi sa vola no yati, i va kem na tuqwaqwa, baletia o ba kilati kwoya mai na kea i tautaula. Qi vola no yati va kena, na i taba driadria, baletia ni o samulakhinia rewa na vu ni ca, qi vola, ra dria baletia o ba kilati Tamai meda.¹⁴Qu sa vola yati, va kem, na tuqwaqwa ni o ba kilatia kwoya mai na tautaula. Qu sa vola muni yati, i kem na i taba bere, baletia ni o m qwaqwa qa e tau kata no va kem na tata ni Kalou qo m samlakhinia ka na vu ni ca.¹⁵Mo ba kua ni lomani vuravura se na vi kwa vakhavuravura. O koya e i lomani vuravura e i tam tau i vua na loloma i va Tamai meda.¹⁶Na vi kwa koko i vuravura, na vi kwa e dau gadrevia da yago, na vi kwa e i dau gadrevia da mata, qa na dosadosa ni vuiravura kwe, e i tam lakha mai vua na Khalou, mei vuravura boto.¹⁷O vuravura qa na kea kodikodi e i na lakha dei yati, ia o kwoya e vi tara na vei kwa e i vinatia na kalou e i na tu qa tam mudu.¹⁸Ra dria, te sa yacovia tu kwe na auwa i taku sara, me wai gani te sa rogo no nira na laka mai na meac, mai na kwa i yaco kwe te ba ke sa na kilatia nokha ni sa tia yauwa i taku.¹⁹E re na lakha dewi mai vake ta, ni tam ni ke ta vata. Maga me re ni ke ta vata a re na no tu ga qai keta. Ia, ni ra deini ke ta, ei vatakea ni ra tam vatiketa o ba si tam kilatia no na du ia baletia i lala na cori mai na du.²⁰Ia sa lia na vilumuti sa yaco mai vua na lea kwa Tabu Talia, qo ba sa kilatia cokho no.²¹Qu tamu vola no yati vo vatilkemu baletia ni sa ba si tamu kilatia no na du, Ia, baletia ni o ba sa kilatia no e i lala na cori mei na du.²²O ei na coricori ? O kwora ga rei kwaya vali ni tam tia Karisito o Jisu! Na tamata so kwe na meca i karisito, me wetai ni cakitaki ni Tamaya qa Luvea.²³I lala lia i na cakitaki ni luvea, i lei tamaya muni.²⁴I va ke mu, na vi kwa om rogo mei na i taulaula mo ba qulumia kata. Ma ga i tau kata no va vatikem na vi kwa o ba rogo mai i na tautaula, o ba na tu kata muni va luvea va tamaya muni.²⁵Ko kwe na yalayala ko ya vaganiketa na cola tawamudu.²⁶Qi sa vola no yati na i tukutuku kwe baleti kwora na vivacalai.²⁷I va vatikem, na vilumi, o ba rewatia mai vua qa taukata vatikemu, i be yaga me lia me vavulicia vatikem. Baletia na vilumuti sa tara o ba vulicia na kwa cokho ga e i du e i tam cori, me wetai lea vavulici vatikemu ba qulumia kata.²⁸Ko kwe, ra dria, tu kata no i vua baletia ni na lesu leqwa mai qa te na yalo dei qa lala na madua e mata i na lea lakha cedre mai.²⁹Ma ga o sa kilatia ni yalo dodonu o koya, ia me te kilatia no muni ni o kora kece e re tarea na kwa dodonu e re tara na kwa dodonu e re sucu mai vua.

Chapter 3

¹Te tolavia lea lomani keta leda vava i solia i va keta, mete lei co me te lea driadria na Momo; kohwe o keta. I vu kei balebale, na vuravura i tam kila ti keta, baletia ere tam kila ti koya.²Dau loloma, o keta te sa driadria ni Momo, i si tam lei vatakei mai na yava i na wetai. Te kilatia na Karisito a vatakei mai, te na wetai o koya, te na tolavi koya me wetai du ni o koya ga.³ O kora koko ere nuitaki ni koya i va savasavataki ni kora baletia o koya i savasava.⁴O kora koko ere valavalaca ere dau tarano na kwa cakaca, baletia nai valavala ca o kora na dau tara na ca.⁵ Te kilatia no lea tasew mai na Karisito baletia me kau dei leda valavala ca, I vua i lala nai valavala ca.⁶ I lala lia i no qai karisito me tara nai valavala ca.⁷Driadria, kakua ni lia mena mei vatikem teni. O koya gei e tara no nai valavala dodonu, wetei ga ni sa savasava na karisito.⁸O koya ga i tara no nai valavala ca i laka mai vua ni vitu, baletia na a valavalaca i nai vakatekivu. E vu kei balabale sa qei vatakei koya mai na luveni Momo, me mai va rusanina na cakacaka ni yanitu.⁹O koya ga i sucu mai vua na Momo ere na tam tara no nai valavala ca, baletia lea qele ni kai na Momo i no dokino i vua. I na tam tara nai valavala ca baletia i sucu mai vua na Momo.¹⁰ I na kwa kwe o kem na driadria ni Momo qa na driadria ni yanitu: o koya ga i tam tara na kwa dodonu e tam laka mai vua na Momo, o koya botomuni i wetei i tam lomani tacia.¹¹O koya kwe nai tukutuku o sa rogo mai na itautaula: I dodonu mete lomani kora vakayalia.¹² Me tei kua ni wetai o Keni, o koya na nitu a qei vamatei tacia. Baletia na yava a vamatei ni koya kha? Baletia lea cakacaka i notu kwa na ca baletia o tacia a no tuboto vadodonu.¹³Kakua ni kisari vati kem o taci au qai, maqai cati vatem o vuravura.¹⁴ Te kilatia ni te sa laka dei mai na mate i na cola, baletia te lomani kora o taciketa.¹⁵O koya ga i tama loloma i no ga i vua na mate. E lia ga i tama lomani tacia o koya i dau laba. Me te kilatia ka ni lala lia na dau laba mena lai cola tawamudu.¹⁶E na vuku ni kwa kwe na loloma, baletia lea mai doki na karisito baleti keta. Mete doki vata leda cola baletia kora o taciketa qa.¹⁷ O koya koko sa tau tu i vu na kwa na vuravura kwe, i tolavia kora no o tacia, i soqotia e yalo ni loloma i vua, i qei tara vakayava na loloma ni Momo i tau tui vua.¹⁸Lequ driadria, te kua ni loloma i na tata boto se i na gusu, i na tara ga ina du.¹⁹I na kwa kwe te sa kilatia na du, me te vadeitaki nia me da yalo baletia koya.²⁰Maga me da yalo i varusani keta, O Momo Levu i levu mai ina meda yalo, kilatia na kwa koko.²¹Mo lomani, me da yalo i tam varusa ni keta, te nuidei no ina leda Momo.²²Na kwa koko te kerevia ina soli iva keta mai vua, baletia te maroroya na lea vunau qa te tara no na kwa i vina i e mata.²³Ko kwe na lei vunau: mete vabautia no e yaca o luvea o Jisu Karisito qa lomani ko5o vakayalia, i wetai ga lea solia lea vunau i va keta.²⁴ O koya ga i maroroya lea i vunau o Momo ina no qai koya i no qai keta, na no botomuni i vua. Te qei kitatia nia koya i no qai keta, baletia na yalo a sa solia rewa i va keta.

Chapter 4

¹Kem na dauloman, kua ni vakabautia kece na vi yalo. Ia, no vatovole kece na viyalo maga i laka du. Nai vua, na Kalou, baletia ina levu na parofita coricori sa laka tu i vuravura kwe.² Ko kwe ena qai kilatia du ni yalo ni Kalou-na yalo kece i vatusania ni o Jisu Karisito a laka mai vatamata a vu ga mai vua na Kalou.³ Qa na vi yalo i tam vatusania ni o Jisu i tam mai vua na Kalou, koya na yalo ni meca ni Karisito, me wetai e sa rogo ni sa lakha mai, io kwe sa no vali vuravura.⁴ Iko mai vua na Kalou, driadria, teva sa ulubale tiru, baletia o koya ina vali va iko i levu sara mai vua i no i vuravura.⁵ O kora mai vuravura, ere na kwaya ga na kwa ni vuravura, qana vuravura muni i varogocira.⁶ O keta sa mai vua na Kalou. Ko i lia kilatia na Kalou ina varogoci keta. Ko kwe teva sa qei kilatia na yalo ni cori.⁷ Kem sa daulomani, me teva vilomani vataki ni keta, ni loloma i laka mai vua na Kalou, ni o koya yalia dau loloma sa sucu mai vua na kalou qa kilatia na Kalou.⁸ O koya i tam dau loloma, i tam kilatia na Kalou, ni Kalou e dau loloma.⁹ Baletia na Kalou a vatakeya vaketa sa soliya o luveya vuravura me te cola na qoi vuravura me baleti koya.¹⁰ Na leya loloma na Kalou, a lomani keta a soli luvea me nai soro vala ni na leda i valavala ca.¹¹ Kea na daulomani, ni sa lomani keta na Kalou, sa dodonu mete vilomani vataki keta.¹² Lala lia si danian na Kalou. Magfa Teva sa vilomani, na Kalou ina qai keta, qa na leya loloma i rauti keta vina.¹³ Ko kwe me teva kilatia ni teva sa leya, qa o koya ina vatiketa, baletia ni sa solia vati keta na leya yalo.¹⁴ Lia leqwa, teva sa danian qa tukunia ni tamai keta sa solia o luvea me liya vakacolai vuravura.¹⁵ O koya vakayalia, sa vakatusa ni o Jisu na luve ni Kalou, sa vakatusa ni o Jisu na luve ni Kalou, Na Kalou ina no vua, o koya muni vua na Kalou.¹⁶ Lia leqwa, teva sa kilatia qa vabautia bloma ni kalou sa naki no vaketa. Sa dau loloma na kalou qa o koya i tai vua na leya lolomae sema no vua na kalou muni i vua.¹⁷ Baletia na loloma kwe, sa votai vatautavata va keta, me teva rewa ni tudei na siga ni lewa, baletia o koya ga, qa ni keta i vuravura.¹⁸ I lala na matakua iru lia vata qa na vi va rarawataki. Ia o koya i matakua- isi tam vina sara no leya loloma.¹⁹ Me teva loloma, me wetai na Kalou a lomani keta sila.²⁰ Maga i lia i kwaya " Qi lomania na Kalou," qa cakati wekaya, o koya i coricori. Ni okoya i tam lomani wekaya i danian no tam rewa ni lomania na Kalou, o koya i tam danian.²¹ Qa lia muni , ko kwe na vunau, a vatileda mai vua. O koya yalia i lomania na Kalou i dodonu muni me lomanu wekaya.

Chapter 5

¹O kora ga re vabantia ni o Jisu na Karisito ei sucu mai vua na Kalou, ca kora ga re lomama e i lia na vava erena lomania muni na driadria e i sucu mai vua. ²Ko kwe i wetai leda lomania na Kalou qa na talai - rewarewa lea i vunau. ³Kokwe leda lomania na Kalou: na leda maroraya ga no lea i vunau. Na lea i vunau e re tam bibita. ⁴O kora ga ne sucu mai vua na Kalou e re sa ramalumalu - mtaki ni vuravura. Ko kwe na qwaqwa re vamalumalum taki ni vuravura ka, ko sara ga leda vabautia. ⁵O ei re ko sa vamalumalumataki ni vuravura kwe? O koya ga e i vavautia o Jisu na luvea tagwane na Kalou. ⁶O koya ga i laka rewa mai na wai na dra: qa Jisu Karisito. A tam laka talia boto mai na wai, ina wai qa na dra muni. Na yalo o koya sa vadunia rewa, baletia na yalo na du. ⁷E i tolu na kwa sa lei vadudutaki mai: ⁸Na yalo, na wai qa na dra. O koru na kwa tolutolu kwe e ri dau liavata. ⁹Ma ga te ciqomia na i tukutuku vatamata, na i tukutuku ni Kalou e i tetelagi cake. Ko kwe nai tukutuku ni Kalou koci kwaya me baleti Luvea tagwane. ¹⁰E i lia ga ei vabautia e luvea tagwane nakalou e i tauno vua na tukutuku baleti koya. Ei liq ga ei tam vabautiana Kalou e i vavunia no me tea coricori, baletia e i tam vabautia na i tukutuku a lei vagani rewa me baleti luvea tagwane. ¹¹Ka kwe na i tukutuku: Sa vagani keta rewa na Kalou na cola tam vai yalayala, na cola kwe e i tau no va luvea tagwane. ¹²E i lia sa tau no vua o luvea tagwane sa lea na cola. O koya ei tam tau no vua e luvea tagwane na Kalou e i lala vua na cola. ¹³Qi sa vola no yati va iko na vikwa raki kwe mo kilatia no ni tau no va iko na cola ei tam vaiyalayala- i va iko e vabautia e yaca na Luve ni Kalou tagwane. ¹⁴Ko kwe muni na le da doudou i vua, ni te kerevia e i lia na kwa me liavata na lea lewa, e i rogoi keta. ¹⁵Ko kwe muni, ma te sa kilatia m rogoi keta - na ava ja te kerevia vua - te sa kilatia te na rewatia na ava te kerevia vua. ¹⁶Ma ga i lia e i dania e i tava i lia na o lea vita cini tagwane qa tam yaco ka na mate, me masu o kaya, na Kalou ina vagani koya na cola. Qi kwai kora no ko ledra i valavala cakaca ko i tam yaco ka na mate. E i lia no nei valavala cakua ko i yaco ka na mate Qi tam lewaya me ke masulaki nia o kaya sa kwe. ¹⁷Na kwa koko ga e i tam dodonu e i valavala cka ca y e i lia gano nai velavela cakaca e tam yaco ka na mate. Te sa kilatia o koya ga sa vasucumi mai vua na Kalou e i tam valavala ca. Ia o koya a vakhasucu mai vua na Kalou e i maroroi koya vina, na nitu i tam rewa ni vakharusa ni khoya. Tesa khilatia o kheta te lakha mai vua na Kalou, qa te khilatia na vuravura cokho i ravi tu i na khaikhai ni yanitu Ia te sa khilatia no o luvea tagwane na Kalou a sa laka rewa mai qa sa vagani kheta rewa na khilatia me te khilatia o ei i du. Kho kwe muni, o kheta i va khoya khoi du, i va luvea tagwane o Jisu Kaisito. O koya kwe na Kalouy du qa na cola tam vaiyalayala. Radria, ba khua ni qwaravia na matakau.

2 John

Chapter 1

¹Taula mai vua ei tuqwgwa, vuara na vibulou, a ra digitaki qara na ledra driadria, ko qu dau lomanira ina du tam ni au talia qa ni ra muni a ra sa kilatia no na du. ²Baletia na du e i sa tau vakalia no kwe e i na no qai kemam no, me tam mudu. ³Lea loloma vivosoti, qa na vakacegu me na no qai kemam. A laka mai vua na Kalou na Tamaya qa mai va Jisu Karisto, o luvei tamaya tagwage na du qa na loloma. ⁴Qu sa gadre Vakalevu ni qu dania a sewa lem driadria a re sa laka no i na du, me wetai lemam sovia lea i vakaro mai va Tamaya. ⁵Ko kwe qi sa mosatiko no na vibulou - e i lala me volai va vatikem e lia na vunau vou, o koya ga boto mai na i tautaula - qa me te vilomani ya lia. ⁶Ko kwe na loloma, me te laka qa me wetai a kwaya na lea vunau. Ko kwe na i vunau, me wetai go o ba rogo mai nai tautaula qa dodonu mo ba laka ka. ⁷Are sa levu na vivacalai ere sa lakha yati i vuravura, ere tam vadu-nia lea lakha vakhayago mai o Jisu Karisito-Ko kwe na dau vi-vacalai qa na kea meca o Jisu. ⁸Ba tolavi vatikhem mo ba khua ni vavele-niai lia na kwa o ba madila-takhi, ia mo ba sotaqaya ga na kheyia i sau. ⁹O koya i toso i mata qa tam vadei-takhi-nia i na i vavuvuli baletia na Karisito e i vele vua na Kalou. O koya i vakha-dei-takhi ni koya i na vakha-vuvuli kwe o koya kwe i tau ruarua vua o Tamaya qa Luvea. ¹⁰Maga ei lia e i lakha va ikho qa tam no ya na i vakha-vuvuli khece, khua ni ciqomia lem were qa khua ni vacolania. ¹¹O khoya ga i tata qa vakhacola ni khoya e i vakhai tavi no ina vikwa tam vina. ¹²I levu na kwa qi mata vola va vatikhem, ia qi tam gadrevia mequ vola yati ina veva qa na iqi. Ia, qi vinatia mequ lakha yati mequ lai vece mata nikho, me taucoko lem gadre. ¹³O koru om batuvu ere sa loloma tu yati.

3 John

Chapter 1

¹O au na tuqwaqwa vua na dau lomani o Keo, qusa dau lomani vakhadu.²Vakhem sa daulomani, sa lequ masu mom khalougata qa mom colacola vina, me wetei sa colacola vina mem yalo. ³Qu sa gadre-takhi-nia vakhalevu ledru sa laka yati na viwekhani meru vakha dudu ina vatilem vakhautia, me wetei ga o ba sa lakha rewa no kha.⁴ A lala leqwa na gadre qu rewa ni kwaya, ni qu sa rogo ni o khora na tamata ara sa lakha no i na du.⁵Va khem sa daulomani, o ba sa tara vakha dodonu na kwa taucoko va khora na viwekhani qara na vulagi⁶ qa na vi-vakhasulumi-takhi ni loloma va kora na i vavakhoso lewe ni lotu. Qa sa vina du ina vatilem vi-vakhatala yati ina ledra i yatoyato savasava qa rokhovi kha na Kalou,⁷ baletia ina vukhu ni e Yaca are lakha takhi, qa lala mai va-koha na matanitu tenilia.⁸So kwew iva vatikheta me teva dau gadre-takhi-nia me rewa ni teva tamata yaga no ina kwa du.⁹Qu vola yati a lia na i vola ina soqosoqo lotu, ia o Tiotirifi, a qei matai ni tamata, me tam viciqomi mai iva vatikhemam.¹⁰Ia niqu sa na lakha yati, qi na lai vadikhe-via na kwa a tara no, vibeitakhi ina i tukutuku cori-takhi. Tam nia boto sokwe, i tam gadre-takhi-nira muni na viwekani ire laka ya, qa tarovi tira muni ledra mata gadre-takhi-nira mai, qa vikhara tira dei mai were ni lotu.¹¹Khemu sa daulomani, khua ni vadere na kwa cakha-ca na kwa vina ga. O khoya i tara na kwa vina i kwa va-Kalou, o khoya i dau tara na i valavala cakha-ca are si tam danian na Kalou. ¹²O Timitirio ga a ciqomia na i Tukhutukhu vina mai va khora qa na khea du, A ba tukhuni yalo-takhi ni khoya muni, qa ba khilatia vatilemam tukhuni-yalo a du.¹³Levu na kwa qi mata vola,ia qi tam vinatia mequ vola ina veni se na iqi. ¹⁴Ia qi sa mata tolavi vatikem sara ga, me teva vi dani mata qa vitalanoa.¹⁵ Me vatilem na vakhacegu. Aru sa loloma tu yati na viwekani, Qa ba sa loloma tu yati va-vatikhem.

Jude

Chapter 1

¹Jiuta, na i bobula i Jisu karisito qa na taci i jemesa va khora sa no ga i na loloma ni kalou na tamai keta, kha na sa maroroi me ra sa lei Jisu Karisito, khora sa lai co. ²Yalo loloma qa na vakacegu, qa na loloma me vuabale mo vatikem.³Oi vatikem sa lomani, ba gumatua mo ba vola va vatikem, gumatua kha vakarotia mo ba vakaikai sara vakarotia vo ba vakaikai sara me i maroroitia na vakabautia a me i maroroitia na vakabautia a soli mai mata va khora sa lotu. ⁴A tamata tawa lotu, a ra sa vatanitakina na loloma ni kalou, me kora na ia na kwa vasisila, qa ra sa calertaleini jisu Karisito.⁵Ia vatikem kilatia imata, ni vacolai kora na tamata mai ijipita na turaga. ⁶O kora muni na Agilosu ka ra tam kilatia na i tutu vaturaga me yacovia na siga ni lewa.⁷Me sa wetai kho sotoma qa komora qana veikoro valeke. Ka ra a vagani khora me ra dauyalewakha ra sa borisi vali mai na quto udre sa tawamudu. ⁸Sa wetai muni khora na dautadra a ra sa vaotukalinia dra yago kha ra dua ni lewai, kha ra tata ni khora vacaca na turaga.⁹Ia, ko Maikeli na Agilosu, a sa veileti kha ra na nitu qa na yago i Mosese a lala ni via via levu me tatavacacatakinia ni na borisi ni koya na momo. ¹⁰Ia okhora a ra tata vacacania na kwa a ra sa vakasamatakinia tu, na kwa me wetai na manumanu sa ta vaka yalo akwe e lia na kwa ena varusai khora. ¹¹Ina ca o Khora, a ra sa takkucia na we ni la lei keni, a ra marau takinia na caka ca lei pelami qa ra sa varusai mai khora.¹²O khora kwe a ra duka i na vatikem magiti, khoru kana vata qa vatilcem. O khora ua O lala kha na wai, na kai sa malai sa wate kha cavu teni sara e waka. ¹³Na ua ni waiteci sa borisi, sa tubucake ledra vamaaduataki, kalokalo sa veiyatoyaki butobuto lolo sa tam mudu rewa.¹⁴Iuoki na kwa vitu mai vo Aparama sa parofisaitakini khoru na tamata kwe tolavia na momo a lakha mai vakaudolu vakaitini qa na lea savasava. ¹⁵Me borisitaki O khora kece kha vakadudunia ina ledra valavala taucoko ara sa tara vali kha tam matakucia na momo qa ra tatani khoya vacaca. ¹⁶O khora kwe dau tata borisi kha va dau takucia ledra gagadre ca, a va dau vina ga va khora na tamata a ra vakaiyau tu.¹⁷Ia kho vatikem sa lomani, ba numia na i Avositolo ni leda momo ko Jisu Karisito. ¹⁸A ra kwaya va iko, E na i devudevuni gauna a ra dau takucia ga na ledra gagadre ca na tam lotu; ¹⁹Sa I Khora kwe a tawasei ni vatikem mai va khora, a ra takucia na dau vakau yalo qa tam no tu va khoru na yalo tabu.²⁰Ia o vatikem na lomani, ba tubu cake ina vakabautia savasava qa ba masu i na yalo atabu. ²¹Ba maroroi ikho ina lea loloma na kalou. Wawa ni lea loloma a momo Jisu Karisito i na lola tawamudu.²²Ba lomani khora na dau lomalomoru. ²³Ba mei khora teni mai na Quto udre, lomani khora na dau matakua, tam vivatia na I ==I sulu duka i na yalo teni.²⁴Ba kua ni lutu me varaitaki i vatikem na lea i ukuuku vakaidu. ²⁵Va khoya na kalou na i vakaicola na lewa na kaikai ina gauna taucoko sa oti yati, nikua ka tam mudu Emeni.